

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

Ministerstvo životního prostředí

ZPRÁVA O STAVU VODNÍHO HOSPODÁŘSTVÍ ČESKÉ REPUBLIKY V ROCE 2024

Zpráva o stavu vodního hospodářství České republiky v roce 2024

**Ministerstvo zemědělství
Ministerstvo životního prostředí**

Obsah

1.	Hydrologická bilance	7
1.1	Teplotní a srážkové poměry	7
1.2	Odtokové poměry	11
1.3	Režim podzemních vod	15
2.	Hydrologické extrémy	27
2.1	Průběh povodní	27
2.2	Odstraňování povodňových škod	28
2.3	Průběh sucha	28
2.4	Meziresortní komise VODA-SUCHO	31
3.	Jakost povrchových a podzemních vod	33
3.1	Jakost povrchových vod	33
3.2	Jakost podzemních vod	52
4.	Nakládání s vodami	55
4.1	Odběry povrchových vod	55
4.2	Odběry podzemních vod	57
4.3	Vypouštění odpadních vod	59
4.4	Celkové porovnání nakládání s vodami	60
5.	Zdroje znečištění	63
5.1	Bodové zdroje znečištění	63
5.2	Plošné znečištění	65
5.3	Havarijní znečištění	67
6.	Správa vodních toků	69
6.1	Odborná správa vodních toků	69
6.2	Státní podniky povodí	70
6.3	Lesy České republiky, s.p.	80
7.	Pozemkové úpravy a meliorační stavby	85
8.	Vodní cesty	89
9.	Vodovody a kanalizace pro veřejnou potřebu	91
9.1	Zásobování pitnou vodou	91
9.2	Odvádění a čištění komunálních odpadních vod	93
9.3	Vývoj ceny pro vodné a stočné	95
9.4	Regulace oboru vodovodů a kanalizací	96

10.	Rybářství a rybníkářství	99
11.	Finanční podpory vodního hospodářství	103
11.1	Finanční podpory z národních a nadnárodních programů	103
11.2	Finanční podpory ze zahraniční spolupráce a EU	125
12.	Legislativní opatření	133
12.1	Zákon o vodách a prováděcí předpisy	133
12.2	Zákon o vodovodech a kanalizacích	134
12.3	Kontrola výkonu státní správy v oblasti vodního hospodářství	134
13.	Prioritní úkoly, programy a stěžejní dokumenty ve vodním hospodářství	137
13.1	Plánování v oblasti vod	137
13.2	Plány rozvoje vodovodů a kanalizací	139
13.3	Programy a opatření ke snižování znečištění povrchových vod	139
14.	Mezinárodní vztahy	145
14.1	Spolupráce v rámci EHK OSN	145
14.2	Mezinárodní spolupráce České republiky v ucelených povodích Labe, Dunaje a Odry	146
14.3	Mezinárodní spolupráce České republiky na hraničních vodách	148
14.4	Ocenění OSN za pokrok v udržitelném hospodaření s vodou	149
15.	Výzkum a vývoj v oblasti vod	151
15.1	Výzkum a vývoj v působnosti Ministerstva zemědělství	151
15.2	Výzkum a vývoj v působnosti Ministerstva životního prostředí	154
15.3	Výzkum a vývoj v působnosti Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy	154
15.4	Výzkum a vývoj v působnosti Technologické agentury České republiky	156
16.	Plnění programů opatření přijatých plány povodí pro 3. plánovací období	159
16.1	Popis platných plánů povodí	159
16.2	Stav implementace opatření	160
	Vybrané zajímavé údaje za rok 2024	164
	Vysvětlivky zkratk	165
	Důležité kontakty ve vodním hospodářství	167

Vážení čtenáři, vážené čtenářky,

držíte v rukou již 28. vydání vodohospodářské ročenky, známé pod názvem Modrá zpráva. Tato publikace přináší komplexní pohled na stav vodního hospodářství v roce 2024, jeho vývoj v porovnání s předchozími lety a je rozšířena o kapitolu „Plnění programů opatření přijatých plány povodí“, která je každé tři roky předkládána vládě v souladu s vodním zákonem. Ročenka nabízí přehled o stavu povrchových i podzemních vod, o hospodaření s vodními zdroji v jednotlivých povodích a o realizaci opatření směřujících k jejich ochraně a udržitelnému využívání.

Od prvního vydání v roce 1997, které vzniklo ve spolupráci Ministerstva zemědělství a Ministerstva životního prostředí, je cílem ročenky informovat veřejnost o aktuálním stavu vodního hospodářství, sledovat jeho vývoj a upozorňovat na klíčové změny. Voda je nenahraditelná surovina, nezbytná pro život, zdraví, zemědělství, průmysl i ekosystémy. Její dostupnost, kvalita a správa ovlivňují každodenní život nás všech. Proto ročenka zahrnuje široké spektrum témat od hydrologie, kvality vody a jejího znečištění, přes správu vodních toků, vodovody a kanalizace, až po legislativu, financování, strategické plánování, mezinárodní spolupráci a výzkum.

Z ročenky zjistíme, že rok 2024 byl klimaticky výjimečný s průměrnou roční teplotou 10,3 °C a stal se nejteplejším rokem od roku 1961. Srážkově byl nadnormální, s úhrnem 776 mm, což představuje 113 % dlouhodobého průměru. Významné hydrologické extrémy, zejména povodně, se vyskytovaly téměř každý měsíc. Nejzávažnější situace nastala v září, kdy extrémní srážky vedly k překročení třetího stupně povodňové aktivity a na některých místech dokonce k průtokům odpovídajícím více než 100leté vodě.

Finanční prostředky vložené do vodního hospodářství jsou výsledkem spolupráce mezi Ministerstvem zemědělství a Ministerstvem životního prostředí. Společným cílem obou resortů je nejen zajistit bezpečné a kvalitní zásobování pitnou vodou, ale také posílit odolnost krajiny vůči extrémním projevům. Významnou roli sehrává i prevence a včasné předpovědi, díky nim mohli správci povodí během loňských záplav reagovat a následky extrémních srážek zmírnit. Kombinace investic do infrastruktury, přírodních blízkých opatření a kvalitního systému předpovědi je nejučinnější cestou, jak chránit obce i obyvatele.

Ministerstvo zemědělství v roce 2024 investovalo do vodního hospodářství 2,6 miliardy korun. Finanční podpora vodního hospodářství zahrnuje vybrané národní i nadnárodní dotační programy. Největší část prostředků směřovala do programu na výstavbu a technické zhodnocení infrastruktury vodovodů a kanalizací (707 milionů Kč) a na opatření ke zmírnění dopadů sucha (589 milionů Kč). V reakci na zářijové povodně byl spuštěn nový program na odstraňování povodňových škod s alokací 10 miliard korun do roku 2030. V roce 2024 bylo na prvotní zabezpečovací práce uvolněno 300 milionů korun, z nichž 238 milionů již bylo vyplaceno podnikům Povodí Odry a Moravy.

Podpora se týkala také protipovodňové ochrany, revitalizace drobných vodních toků, výstavby malých vodních nádrží a pozemkových úprav. V oblasti vod probíhá také řada výzkumných projektů a Ministerstvo zemědělství přispělo na tyto projekty částkou 67 milionů korun.

Správu vodních toků zajišťují státní podniky Povodí a Lesy ČR pod gescí Ministerstva zemědělství. V roce 2024 bylo na tuto správu vynaloženo přes 3,3 miliardy korun. Ročenka přináší i přehled o jejich hospodaření a vývoji v delších časových řadách.

Spotřeba vody fakturovaná domácnostem vzrostla o 1,2 litru na osobu a den a dosáhla výše 88,3 litru na osobu a den. Cena vodného činila v průměru 57,79 Kč/m³ a stočného 52,10 Kč/m³. Došlo k prodloužení vodovodní sítě o 2 441 km na 83 867 km a k prodloužení kanalizační sítě o 3 052 km na 55 425 km. Počet čistíren odpadních vod se za sledovaný rok zvýšil o 457 na celkový počet 3 416 čistíren.

Věřím, že tato ročenka vám poskytne cenné informace a prohloubí vaše porozumění vodnímu hospodářství. Voda je klíčovým prvkem života na Zemi a její ochrana, efektivní využívání a správa jsou zásadní pro naši budoucnost. Pečujme o ni s respektem a odpovědností.

Marek Výborný
ministr zemědělství

Vážené čtenářky, vážení čtenáři,

s potěšením Vám předkládám nové vydání "Modré zprávy", dokumentu, který každoročně přináší souhrn klíčových událostí, výzev a pokroků v oblasti vodního hospodářství. Rok 2024 byl rokem, který důrazně připomněl význam aktuálních výzev způsobených klimatickými extrémami, efektivní správu vodních toků a vodních zdrojů, a dále potřebu dalších legislativních a infrastrukturních opatření.

Jako ministr životního prostředí bych chtěl jednoznačně uvést povodeň, která značnou část území České republiky zasáhla v průběhu září 2024. Intenzivní srážky způsobily překročení všech stupňů povodňové aktivity na řadě toků, včetně hlavních řek, jako je Vltava a Labe a v některých lokalitách způsobily opravdovou zkázu. Z titulu předsedy Ústřední povodňové komise jsem byl osobně přítomen řízení a koordinaci prací záchranných složek a sledoval jejich práci. Právě díky skvělé předpovědní službě, práci záchranných složek a spolupráci s krizovými štáby a povodňovými orgány se podařilo minimalizovat škody a zmírnit dopady na obyvatelstvo i infrastrukturu. Tato událost opět potvrdila důležitost připravenosti a spolupráce napříč všemi úrovněmi veřejné správy.

Ve stínu zmíněné události došlo také k významnému pokroku na úrovni legislativy. Ve Sbírce zákonů ČR vyšla takzvaná havarijní novela vodního zákona. Novela představuje komplexní legislativní řešení pro zneškodňování havárií na povrchových vodách včetně zavedení digitálních a preventivních nástrojů, umožňující v určité míře haváriím předcházet, resp. umožnit rychleji zjistit zdroj havárie či identifikaci původce. Na evropské úrovni byla v listopadu 2024 přijata přepracovaná směrnice o čištění městských odpadních vod (EU) 2024/3019. Směrnice mimo jiné zavádí přísnější požadavky na čištění městských odpadních vod, včetně zavedení čtvrtého stupně čištění u větších čistíren, zaměřeného na odstranění mikropolutantů, jako jsou zbytky léčiv a kosmetických látek. V následujících letech bude nutné začlenit tyto požadavky do národní legislativy a zároveň nastavit systém financování a technické podpory pro obce i provozovatele tak, aby celý systém měl smysl a bylo dosaženo požadovaných cílů.

Rok 2024 byl rovněž ve znamení pokračujících investic do modernizace a obnovy vodohospodářské infrastruktury. Obnovy se dočkaly klíčové části vodních nádrží, kanalizačních systémů i úpraven pitné vody. Pokračovala realizace opatření na zvyšování retenční schopnosti krajiny, které zvyšují odolnost vůči extrémům počasí. Ministerstvo životního prostředí a Státní fond životního prostředí ČR podpořily v roce 2024 projekty v celkové výši 8 278 mil. Kč.

Za zmínku stojí i pokračující rozvoj digitálních nástrojů pro správu vodních zdrojů. V roce 2024 byl v rámci havarijní novely vodního zákona zřízen a spuštěn nový centrální registr výpustí ze zdrojů znečištění do povrchových vod, který by měl sloužit jako důležitý nástroj pro kontrolu a plánování ochrany vodních toků. Tento krok posílí transparentnost a umožní efektivnější dohled nad znečišťovateli i plánování investic.

Závěrem bych rád poděkoval všem odborníkům, vodohospodářským podnikům, samosprávám i pracovníkům veřejné správy, kteří se podíleli na zajištění stability a bezpečnosti v oblasti vodního hospodářství. Tato zpráva je nejen souhrnem čísel a dat, ale také svědectvím o společném úsilí při ochraně jednoho z našich nejcennějších přírodních zdrojů, kterým voda bezpochyby je.

A handwritten signature in blue ink, which appears to be "P. Hladík".

Petr Hladík
ministr životního prostředí

1. cena poroty, T. Dvořáková, Poslední ledovec

1. HYDROLOGICKÁ BILANCE

1.1 Teplotní a srážkové poměry

Rok 2024 na území ČR hodnotíme jako teplotně mimořádně nadnormální, průměrná roční teplota vzduchu 10,3 °C byla o 2,0 °C vyšší než normál 1991–2020. Rok 2024 se tak stal dle průměrné roční teploty vůbec nejteplejším rokem zaznamenaným v období od roku 1961. Průměrná teplota doposud nejteplejších let 2023 (9,7 °C), 2018 (9,6 °C), 2019 (9,5 °C), 2014 a 2015 (9,4 °C) byla překonána velmi výrazně.

V roce 2024 byla u všech měsíců, kromě listopadu, zaznamenána kladná odchylka průměrné měsíční teploty vzduchu na území ČR od normálu 1991–2020. Mimořádně teplé byly měsíce únor (odchylka +6,1 °C) a březen (odchylka +3,8 °C). Tyto měsíce byly vůbec nejteplejším únorem a březnem zaznamenaným na území ČR v období od roku 1961, v únoru se jednalo o rekordně vysokou odchylku průměrné měsíční teploty od normálu 1991–2020. Následující měsíce duben až říjen byly hodnoceny jako teplotně nadnormální až silně nadnormální (odchylka +1,4 až +2,3 °C). Leden a závěrečné měsíce roku listopad a prosinec pak hodnotíme jako teplotně normální.

Hranice intervalů pro hodnocení normálnosti (abnormálnosti) jsou určovány pro každý měsíc zvlášť, hranice se tedy pro různé měsíce nemusí shodovat. V tabulce je uvedeno, co intervaly znamenají a jak se určují. Abnormálnost jevu je obecně určována pomocí hodnot kvantilů Q_p , pro které platí $P(X \leq Q_p) = p$ (tedy pravděpodobnost, že jev dosáhne hodnoty kvantilu Q_p nebo menší je rovna p). Pro hodnocení teplot a srážek platí rozdělení dle tabulky 1.1.1.

Zima 2023/2024 byla na území ČR velmi teplá. Průměrná teplota vzduchu za zimní sezonu (+2,4 °C) byla o 3,1 °C vyšší než normál 1991–2020. Jedná se tak o 2. nejteplejší zimní

Tabulka 1.1.1

Hranice intervalů pro hodnocení normálnosti (abnormálnosti)

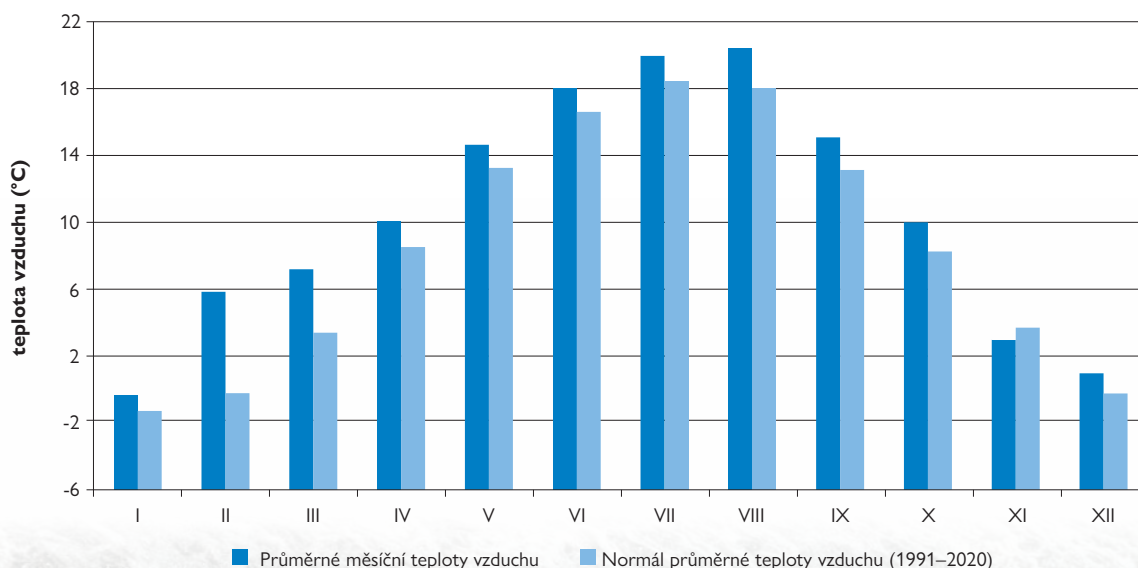
Označení jevu	Hranice intervalů dle kvantilů	Pravděpodobnost překročení (klimatické zajištění v %)
Mimořádně podnormální	$<Q_{0,02}$	>98
Silně podnormální	$<Q_{0,02}, Q_{0,10}$	$(90, 98>$
Podnormální	$<Q_{0,10}, Q_{0,25}$	$(75, 90>$
Normální	$<Q_{0,25}, Q_{0,75}$	$<25, 75>$
Nadnormální	$(Q_{0,75}, Q_{0,90})$	$<10, 25)$
Silně nadnormální	$(Q_{0,90}, Q_{0,98})$	$<2, 10)$
Mimořádně nadnormální	$>Q_{0,98}$	<2

Pramen: ČHMÚ

sezonu v řadě od sezony 1961/1962. Teplejší byla pouze zima 2006/2007 s průměrnou teplotou +2,7 °C. Všechny zimní měsíce měly kladnou odchylku průměrné měsíční teploty vzduchu od normálu. Prosinec 2023 byl velmi teplý (odchylka +2,5 °C) a leden 2024 teplotně normální (odchylka +0,9 °C). Mimořádně teplý byl únor 2024 s rekordní odchylkou průměrné teploty od normálu +6,1 °C. Během zimy byla zaznamenána dvě chladnější období, a to první dekáda prosince 2023 a období od 7. do 21. ledna. Ve dnech 1.–5. prosince a 8.–20. ledna panoval na většině stanic celodenní mráz. Po zbytek zimní sezony se teplota pohybovala nad hodnotou normálu a často velmi výrazně. První velmi teplé období trvalo od 11. prosince až do 6. ledna a bylo ukončeno prudkým ochlazením. Průměrná teplota vzduchu na území ČR mezi 6. a 8. lednem klesla o více než 10 °C.

Graf 1.1.1

Průměrné měsíční teploty vzduchu na území České republiky v roce 2024 ve srovnání s normálem 1991–2020

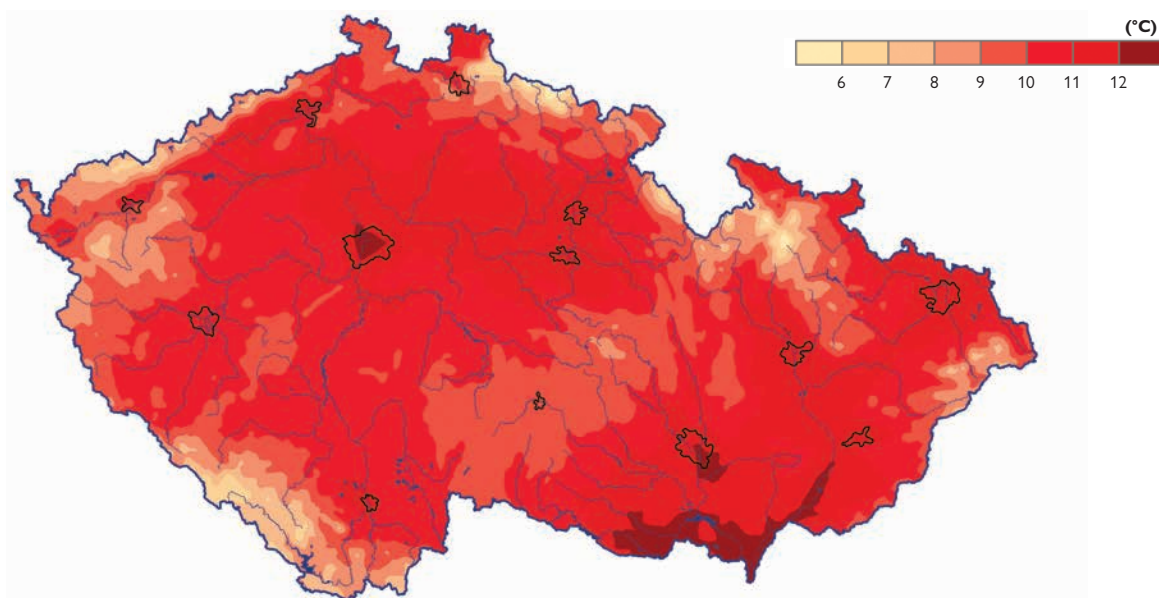
Pramen: ČHMÚ

Období od 22. ledna až do konce zimní sezony bylo mimořádně teplé, ve 20 dnech tohoto období byla průměrná teplota na území ČR o více než 5 °C vyšší než normál. V únoru denní maxima teploty přesahovala 10 °C téměř ve všech dnech a v 6 dnech vystoupala alespoň na jedné stanici ČHMÚ nad 15 °C. Nejvyšší denní maximum teploty vzduchu za zimní sezonu 18,7 °C bylo naměřeno dne 27. února na stanici Karviná.

Jaro bylo mimořádně teplé, průměrná teplota vzduchu na území ČR (10,5 °C) byla o 2,2 °C vyšší než normál. Jednalo se o vůbec nejteplejší jarní sezonu zaznamenanou na území ČR v období od roku 1961. Mimořádně teplý byl březen (odchylka průměrné teploty od normálu +3,8 °C) a stal se dosud vůbec nejteplejším. Duben a květen byly teplotně nadnormální

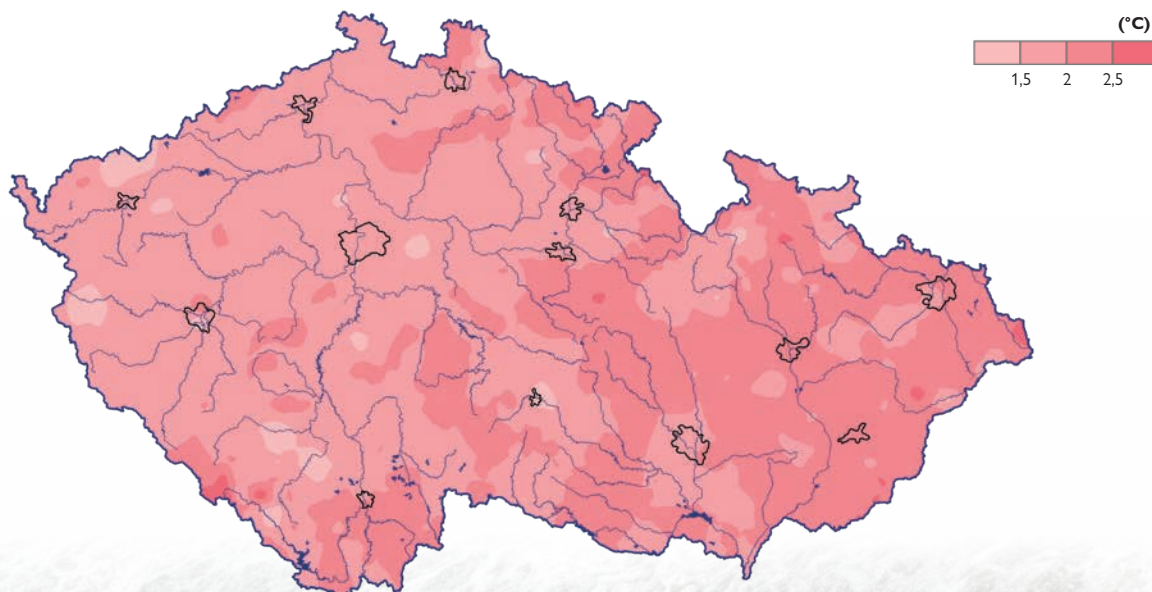
(odchylka +1,5 a +1,4 °C). V březnu se teplota pohybovala většinou nad hodnotou normálu. Velmi teplé bylo období od 23. března do 15. dubna, kdy denní maxima vzduchu na našem území často přesahovala 20 °C. Dne 1. dubna nastal první letní den roku 2024, denní maxima teploty dosáhla 25 °C a více na 11 stanicích ČHMÚ. Dne 7. dubna byl zaznamenán první tropický den (den s maximální teplotou vzduchu 30 °C a vyšší), a to na 3 stanicích ČHMÚ (České Budějovice 30,9 °C, Praha, Komořany 30,6 °C a Čáslav 30,1 °C). Jednalo se o nejčasnější záznam tropického dne v historii pozorování. Od 16. do 26. dubna následovalo chladnější období s teplotou pod hodnotou normálu. Po většinu května se opět průměrná denní teplota vzduchu držela nad hodnotou normálu. Denní maxima teploty vzduchu často přesahovala 25 °C, nicméně další tropický den nastal až 18. června.

Obrázek 1.1.1
Průměrná roční teplota vzduchu v roce 2024

Pramen: ČHMÚ

Obrázek 1.1.2
Odchylka průměrné roční teploty vzduchu v roce 2024 od normálu 1991–2020

Pramen: ČHMÚ

Léto na území ČR s průměrnou teplotou vzduchu 19,3 °C bylo o 1,7 °C teplejší než normál. Jednalo se 2–4. nejteplejší léto v řadě od roku 1961. Měsíce červen a červenec byly teplotně nadnormální, odchylka průměrné teploty na území ČR od normálu byla +1,4 a +1,5 °C. Srpen byl teplotně silně nadnormální (odchylka +2,3 °C). První polovina června byla chladnější, po celou druhou polovinu měsíce se teplota již pohybovala nad hodnotou normálu a denní maxima teploty vzduchu často dosahovala tropických 30 °C a více. V červenci bylo nejtepleji v období mezi 9.–22. červencem, kdy denní maxima teploty vzduchu na stanicích často přesahovala 30 °C. Velmi teplé období nastalo uprostřed a na závěr srpna s průměrnými teplotami 5 °C a více nad normálem. V těchto horkých dnech denní maxima teploty vzduchu na našem území často přesahovala 34 °C. Nejteplejším dnem léta a celého roku byl 14. srpen, kdy denní maxima teploty vzduchu vystoupala na 35 °C a více na 15 stanicích ČHMÚ. Nejvyšší hodnota 37,1 °C byla naměřena na stanici Strážnice.

Podzim byl s průměrnou teplotou vzduchu na území ČR 9,2 °C o 1,0 °C teplejší než normál. Září a říjen byly teplotně nadnormální (odchylka průměrné teploty od normálu +2,0 a +1,6 °C), listopad byl teplotně normální (odchylka -0,7 °C). Velmi teplé období z konce srpna pokračovalo až do 8. září, denní maxima teploty vzduchu na našem území často překračovala tropických 30 °C a odchylka průměrné denní teploty na území ČR od normálu byla většinu dní tohoto období vyšší než 7 °C. První zářijová dekáda tak byla dle průměrné teploty vůbec nejteplejší u nás dosud zaznamenanou. Poté následoval výrazný pokles teploty pod hodnotu normálu, v období 12.–16. září nedosahovala denní maxima teploty vzduchu ani 20 °C. Dále se během podzimu střídala teplejší a chladnější období. Delší teplé období se vyskytlo v druhé polovině října, kdy denní maxima teploty vzduchu ještě překračovala 20 °C, naposledy to bylo 29. října v Českých Budějovicích. Naopak delší chladnější období nastalo v první polovině listopadu, kdy denní minima teploty vzduchu klesla pod 0 °C na většině území ČR. Dne 21. a 22. listopadu byl na více než 100 stanicích ČHMÚ zaznamenán ledový den (den, v němž maximální teplota vzduchu nedosáhla hodnoty 0,0 °C).

Prosinec 2024 byl na území ČR hodnocen jako teplotně normální, průměrná měsíční teplota (0,9 °C) byla o 1,3 °C vyšší než normál. V první polovině měsíce průměrná denní teplota vzduchu kolísala okolo hodnot normálu. V polovině měsíce se výrazně oteplilo a teplota se držela nad normálem až do 25. prosince. Konec měsíce byl chladnější s teplotami většinou slabě pod normálem.

Srážkově byl rok 2024 na území ČR nadnormální, průměrný roční úhrn srážek 776 mm představuje 113 % normálu 1991–2020. Jedná se tak o 9. nejvyšší roční úhrn zaznamenaný v období od roku 1961.

V průběhu roku se vyskytly na srážky bohatší a chudší měsíce. Srážkově mimořádně nadnormální bylo září, kdy byl na našem území zaznamenán rekordně vysoký srážkový úhrn (179 mm, 298 % normálu) spojený s extrémní srážkovou situací z 11.–16. září vedoucí k ničivé povodni. Srážkově nadnormální byly dále měsíce leden, únor a květen s úhrny 55 mm (125 % normálu), 56 mm (151 % normálu) a 92 mm (131 % normálu). Naopak srážkově podnormální byl březen, kdy na území ČR spadlo v průměru 27 mm srážek (59 % normálu).

Na území Čech spadlo v roce 2024 v průměru 758 mm srážek (111 % normálu), na území Moravy a Slezska to bylo 808 mm (117 % normálu). Ve všech krajích byl roční úhrn srážek vyšší než normál 1991–2020. Nejvíce srážek ve srovnání s normálem spadlo v Jihomoravském a Olomouckém kraji, kde byly hodnoty ročního úhrnu srážek vyšší než 120 % normálu. Naopak nejméně srážek ve srovnání s normálem (méně než 105 % normálu) bylo v krajích Ústecký a Liberecký.

Zimní měsíce leden a únor byly na srážky bohaté. V lednu a únoru spadlo na území ČR v průměru 55 a 56 mm srážek, což představuje 125 % resp. 151 % normálu. V obou měsících byl úhrn srážek vyšší než normál na většině území. V lednu nedosáhl úhrn srážek hodnoty normálu pouze v kraji Vysočina (98 % normálu), v únoru spadly nižší srážkové úhrny než normál především na jihu našeho území. V Libereckém a Královéhradeckém kraji spadlo v únoru dokonce přes 200 % normálu srážek. V lednu se vyskytlo nejvíce srážek v první dekádě měsíce, srážky byly nejdříve dešťové, později smíšené i sněhové. Sněžení na větší části území se vyskytlo také v polovině měsíce. Nejvíce sněhu leželo v horských oblastech Šumavy a Krkonoš. Nejvyšší sněhová pokrývka (162 cm) byla naměřena v síti standardních stanic ČHMÚ 17. ledna na stanici Labská bouda, mimo standardní síť 170 cm na stanici Blatný vrch. V únoru se u nás srážky vyskytovaly v průběhu celého měsíce, až konec měsíce (od 25. února) byl téměř beze srážek. Vzhledem k vysokým teplotám byly srážky v únoru především dešťové. Nejvíce sněhu (160 cm) leželo 8. února na stanici Luční bouda.

Březen byl na území ČR srážkově podnormální (27 mm, 59 % normálu). Více srážek bylo v průměru zaznamenáno na území Moravy a Slezska (40 mm, 89 % normálu) než v Čechách (21 mm, 45 % normálu). Vysoký srážkový úhrn se vyskytl v Jihomoravském kraji, který byl jediným krajem s průměrným měsíčním úhrnem nad hodnotou normálu (123 % normálu). Srážky byly během měsíce dešťové, pouze ojediněle v horských polohách sněhové. Duben je na území ČR hodnocen jako srážkově normální (37 mm, 98 % normálu). Srážky však byly prostorově velmi nerovnoměrně rozloženy. Zatímco východ a západ našeho území byl na srážky poměrně bohatý, ve střední části byly úhrny nízké. Nejméně srážek spadlo v krajích Jihočeský (69 % normálu) a Vysočina (59 % normálu), naopak nejvíce v krajích Plzeňský (150 % normálu), Karlovarský (138 % normálu) a Zlínský (124 % normálu). Ve vyšších polohách se v druhé polovině měsíce vyskytovaly ještě i srážky sněhové. Květen byl na území ČR srážkově nadnormální (92 mm, 131 % normálu). Ovšem prostorové rozložení srážek bylo opět velmi nerovnoměrné. Více srážek spadlo v Čechách (98 mm, 144 % normálu) než na území Moravy a Slezska (78 mm, 105 % normálu). Velmi vysoké úhrny byly zaznamenány na západě Čech, v Plzeňském a Karlovarském kraji spadlo v průměru více než 200 % normálu. Na severovýchodě Čech a Moravskoslezském kraji byl srážkový úhrn naopak nižší než normál. Na srážky nejbohatší byla třetí dekáda měsíce, kdy byly srážky často doprovázené bouřkami a kroupami. Velmi vysoké úhrny srážek byly zaznamenány zejména ve dnech 21. a 31. května, kdy bylo na některých stanicích naměřeno více než 50 mm. Nejvyšší denní úhrn byl naměřen na stanici Kdyně (okres Domažlice), kde 21. května spadlo 106,6 mm.

Všechny letní měsíce byly na území ČR hodnoceny jako srážkově normální, prostorové rozložení srážek však bylo

opět velmi nerovnoměrné. V červnu spadlo na území ČR v průměru 88 mm (107 % normálu), v červenci 71 mm (80 % normálu) a v srpnu 67 mm (86 % normálu). V červnu byl na srážky daleko bohatší východ našeho území. Na území Moravy a Slezska spadlo v průměru 135 mm (163 % normálu), zatímco v Čechách pouze 65 mm (79 % normálu). V červenci a srpnu bylo naopak na východě našeho území srážek velmi málo. Na území Moravy a Slezska spadlo za tyto dva letní měsíce pouze 65 % srážkového normálu. Průměrné úhrny srážek za červenec a srpen však nedosáhly hodnot normálu ve většině krajů, více srážek než normál, spadlo za oba měsíce pouze v Královéhradeckém kraji. Srážky byly ve všech letních měsících často spojeny s bouřkovou činností. Ve 22 dnech letní sezony byl alespoň na jedné stanici ČHMÚ zaznamenán denní úhrn 50 mm a vyšší. Dne 30. června to bylo dokonce na více než 30 stanicích a 18. srpna na více než 40 stanicích. Byly zaznamenány i denní úhrny přes 100 mm. Dne 3. června to bylo na 5 stanicích v okrese Frýdek-Místek, nejvíce na stanici Ropice (142,2 mm). Dne 1. srpna spadlo 144,4 mm na stanici

Kubova Huť (okres Prachatice) a 18. srpna spadlo 110,6 mm na stanici Zbiroh (okres Rokycany).

Září bylo na území ČR srážkově mimořádně nadnormální. Průměrný měsíční úhrn srážek na našem území činil 179 mm, což představuje 289 % normálu. Jedná se o nejvyšší hodnotu srážkového úhrnu pro září, a dokonce druhý nejvyšší měsíční úhrn srážek na území ČR v období od roku 1961. Vysoký měsíční úhrn byl způsoben extrémní srážkovou situací z 11.–16. září spojenou s ničivou povodní. Zasažen byl především východ a jih našeho území. Průměrný měsíční úhrn srážek pro území Moravy a Slezska činil 212 mm, tj. 316 % normálu 1991–2020. Nejextrémnějších úhrnů bylo dosaženo 14. září, a to zejména na východě republiky v oblasti Jeseníků a Beskyd, kde denní srážkové úhrny překračovaly i 200 mm. Nejvyšší hodnotu (385,6 mm) zaznamenala stanice Švýcárna (okres Šumperk) a byl tak překonán historicky nejvyšší denní úhrn srážek naměřený na území ČR 345,1 mm (Bedřichov, Nová Louka, 29. července 1897). Říjen a listopad hodnotíme

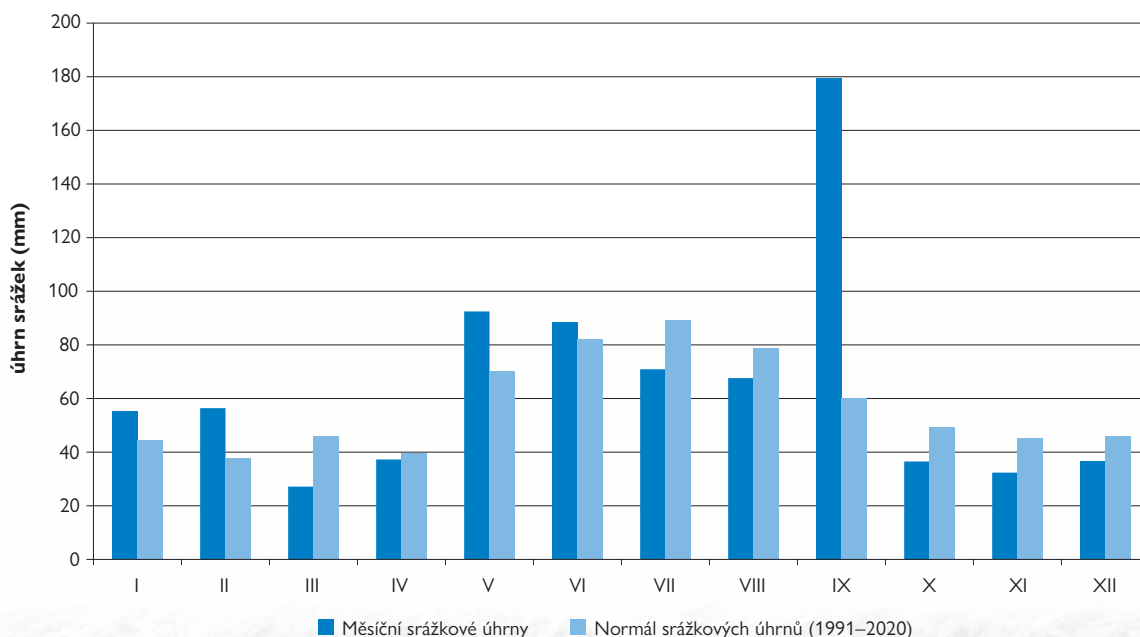
Tabulka 1.1.2
Obnovitelné vodní zdroje v letech 2015–2024

Položka	Roční hodnoty (mil. m ³)									
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Srážky	41 957	50 240	53 868	41 170	50 004	60 411	53 674	49 984	57 150	60 724
Evapotranspirace	32 165	40 223	43 424	33 305	40 369	47 477	41 719	41 365	37 475	43 386
Roční přítok na území ČR z okolních států	398	402	339	320	405	840	785	593	819	1 017
Roční odtok z území ČR	10 190	10 419	10 783	8 185	10 040	13 774	14 035	10 043	13 864	17 322
Využitelní zdroje povrchových vod ¹⁾	3 591	4 421	4 258	3 355	3 732	5 000	5 692	4 771	3 974	4 605
Využitelné zdroje podzemních vod	939	925	911	765	789	978	1 213	817	962	1 436

Pramen: ČHMÚ

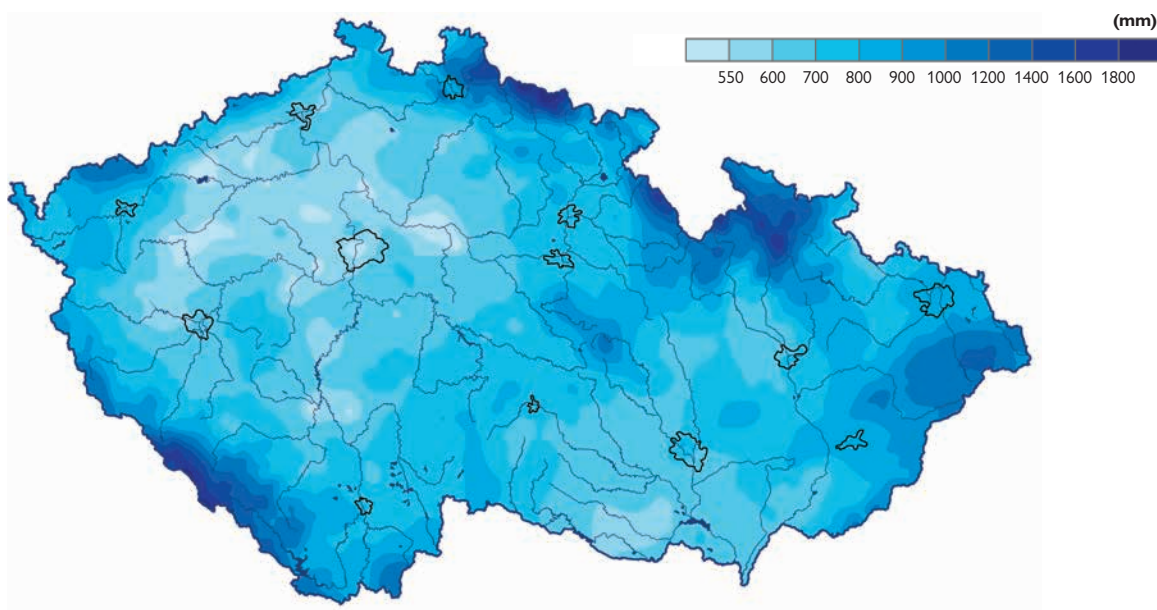
Pozn.: ¹⁾ Proteklé množství vody odpovídající průtoku v hlavních povodích s 95% zabezpečeností.

Graf 1.1.2
Průměrné měsíční srážky na území České republiky v roce 2024 ve srovnání s normálem 1991–2020

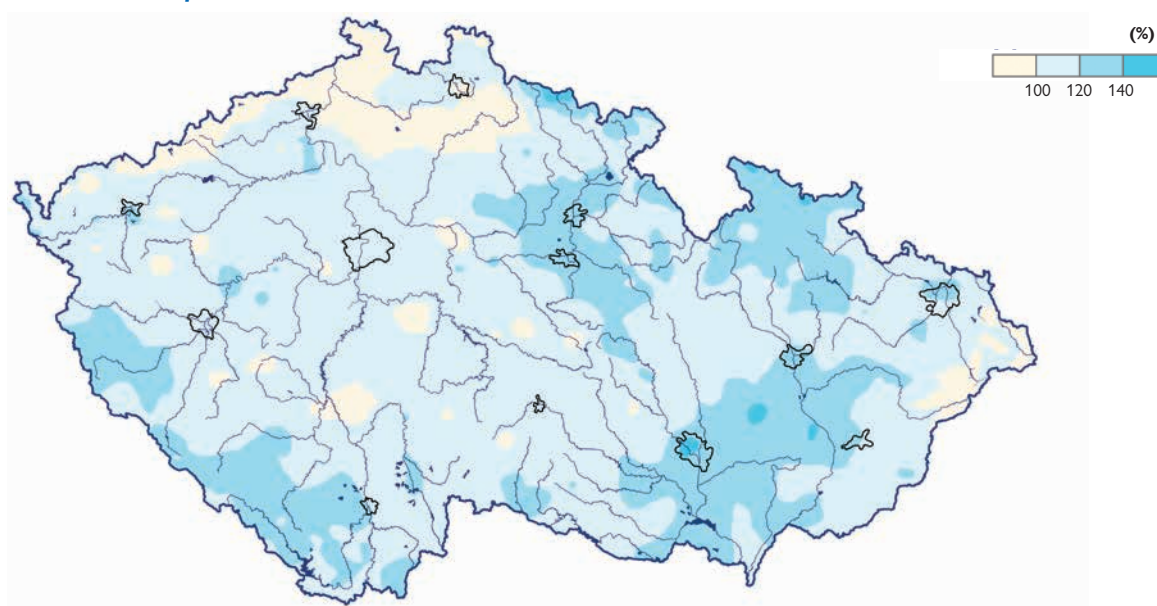
Pramen: ČHMÚ

Obrázek 1.1.3
Úhrn srážek v roce 2024

Pramen: ČHMÚ

Obrázek 1.1.4
Úhrn srážek v roce 2024 v procentech normálu 1991–2020

Pramen: ČHMÚ

na území ČR jako srážkově normální, průměrný úhrn srážek byl však nižší než normál. V říjnu na našem území spadlo v průměru 36 mm (73 % normálu) a v listopadu 32 mm (71 % normálu). Ve dnech 13. a 14. října na nejvyšších vrcholech hor sněžilo, sněhový poprašek byl na stanicích Lysá hora a Šerák. První vydatnější sněžení na větší části našeho území bylo zaznamenáno až 20.–22. listopadu.

Prosinec byl stejně jako předchozí měsíce hodnocen jako srážkově normální, průměrný úhrn srážek na našem území (36 mm) činil však pouze 78 % normálu. Srážky se během měsíce vyskytovaly ve formě deště i sněhu. Většina srážek spadla v první dekádě měsíce, a to zejména 6. prosince, kdy přšlo nebo sněžilo téměř na celém území.

1.2 Odtokové poměry

Rok 2024 byl z hlediska odtokových poměrů značně rozdílný, a to jak mezi jednotlivými hlavními povodími, tak i z pohledu sezónního hodnocení. Celkově vykazovala všechna hlavní povodí mírně nadprůměrné průtoky, s výjimkou povodí Olše, které se pohybovalo na úrovni dlouhodobého průměru. Při vzájemném porovnání hlavních povodí vykazovala relativně nejvyšší průtok řeka Odra, následovaná Moravou, Dyjí a Vltavou. Naopak nejmenší objem vody otekla v roce 2024 z povodí Olše, kde se průměrný roční průtok přiblížil hodnotám dlouhodobého průměru. Z hlediska

počtu operativních hydrologických profilů, u nichž byl v roce 2024 zaznamenán stav hydrologického sucha (tj. průtok, který je v daném profilu dosažen nebo překročen průměrně 355 dní v roce), bylo jako hydrologicky nejsušší vyhodnoceno období měsíců červenec, srpen a první dekáda září. Rok 2024 byl také specifický výskytem odtokových událostí s dosažením některého ze stupňů povodňové aktivity téměř v každém měsíci – výjimkou byl pouze prosinec. Nejvýznamnější odtoková událost z hlediska velikosti kulminačních průtoků i rozsahu zasaženého území nastala ve druhé zářijové dekádě, kdy Českou republiku zasáhly extrémní srážky. Na tyto velmi vydatné srážky reagovaly toky výraznými vzestupy hladin, které vedly k rozsáhlým povodním s četným překročením 3. stupně povodňové aktivity. Nejvíce zasaženými oblastmi byla povodí horního Labe, Vltavy, Moravy a Odry, kde kulminační průtoky dosáhly hodnot odpovídajících přibližně 5 až 100leté vodě.

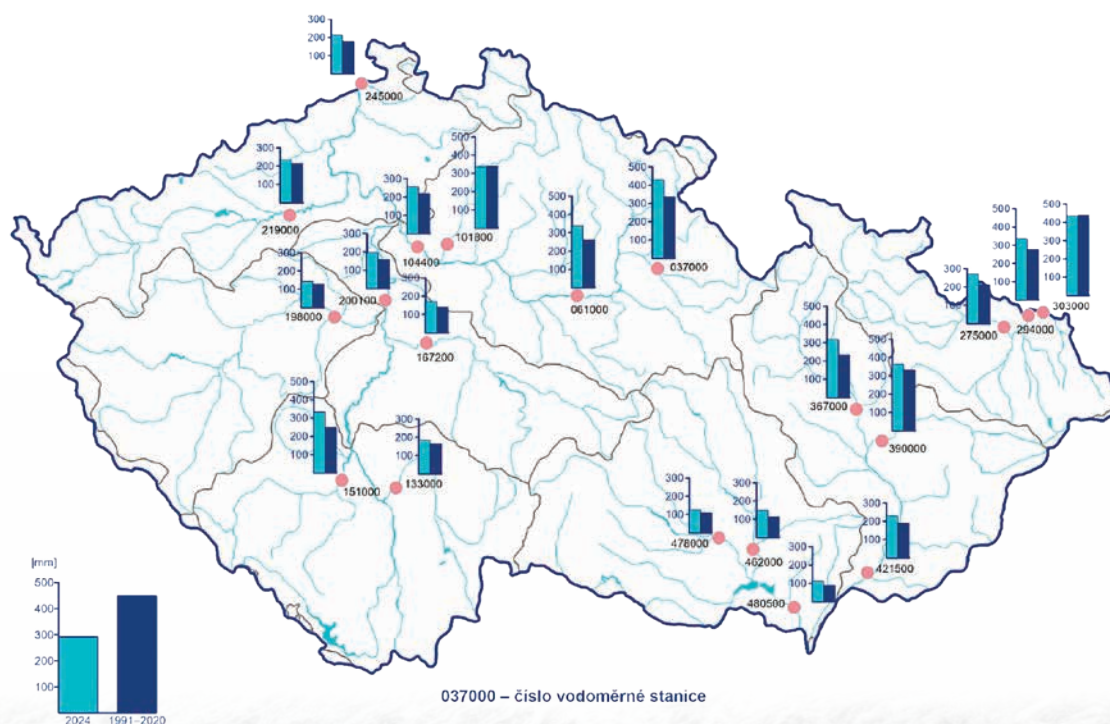
Zimní měsíce (leden a únor) byly z hlediska odtoku nadprůměrné ve všech hlavních povodích, přičemž výrazněji se projevil leden, kdy doznívala povodňová situace z konce roku 2023. V obou měsících došlo vlivem srážek a tání sněhové pokrývky k častému překračování stupně povodňové aktivity (dále jen „SPA“), zejména v lednu.

Leden byl výrazně nadprůměrným měsícem ve všech hlavních povodích. Relativně nejvíce vody oteklo Vltavou (249 % Q_1) a Moravou (240 % Q_1), o něco méně pak Labem (211 % Q_1), Odrou (199 % Q_1) a Dyjí (196 % Q_1) a nejméně Olší (183 % Q_1). V průběhu celého měsíce byly průtoky u většiny sledovaných toků nadprůměrné až výrazně nadprůměrné vlivem výrazných povodňových epizod z poslední prosincové dekády

2023. Z hlediska maximálních odtoků však byla nejvýznamnější 1. dekáda měsíce ve všech povodích, kde průtoky dosahovaly až 9násobku hodnot pro měsíc leden. Na začátku měsíce došlo k překročení 3. SPA na několika profilech, v povodí Labe dne 4. 1. v profilu Vestřev a 5. 1. v Němčicích, Litoměřicích, Ústí nad Labem a Děčíně (shodně do Q_2). V povodí Vltavy byl 3. SPA překročen 3. 1. na Otavě v Rejstěně (Q_2), 4. 1. na horním toku Vltavy v Českém Krumlově (Q_2), a 6. 1. také v povodí Moravy na Svatce v Brně-Poříčí. Úrovně pro 2. SPA byly dosaženy v období 3. až 5. 1. na tocích ve všech hlavních povodí (shodně Q_2), kromě povodí Odry, kde byly ojediněle překročeny pouze 1. SPA.

Únor byl z odtokového hlediska nadprůměrným měsícem na celém území ČR. Relativně nejvíce vody oteklo Moravou (201 % Q_{II}) a Labem (196 % Q_{II}), méně pak Odrou (164 % Q_{II}), Vltavou (145 % Q_{II}) a Olší (144 % Q_{II}) a nejméně Dyjí (110 % Q_{II}). U většiny sledovaných toků převažovaly v průběhu měsíce průměrné až nadprůměrné průtoky v širokém rozmezí od 100 do 280 % Q_{II} . Na začátku února byly průtoky v porovnání s dlouhodobými únorovými průměry nejčastěji v rozmezí od 60 do 200 % Q_{II} , avšak po dvou vlnách srážek v první dekádě měsíce se zvýšily na 110 do 370 % Q_{II} . Po snížení průtoků v polovině měsíce se hodnoty na konci února opět zvýšily k 1,5 až 4násobným hodnotám. Vzestupy hladin toků s četným překročením SPA zaznamenaly zejména hladiny horských a podhorských toků na severu ČR po vydatných srážkách z 3. a 4. 2. Během 5. 2. kulminovalo nad úrovní 3. SPA Labe v profilu Vestřev (Q_5), Les Království a Stanovice (shodně Q_2) a téhož dne i Jizera v Jablonci nad Jizerou (Q_2). Na začátku druhé dekády (11. 2.) opět vystoupalo nad úroveň 3. SPA v důsledku srážek Labe v profilu Vestřev (Q_2). V první polovině měsíce kulminovaly také nad úrovní 2. SPA toky v povodí horního Labe – Labe, Orlice, Divoká Orlice, Jizera, Úpa, Bystřice, Cidlina a Mrlina (shodně do Q_2), v povodí

Obrázek 1.2.1
Roční výška odtoku v porovnání s dlouhodobým průměrem 1991–2020

Pramen: ČHMÚ

Vltavy na Otavě (Q_{-2}) a v povodí Moravy na tocích Morava a Moravice (Q_{-2}). Ve druhé polovině měsíce dne 23. 2. dosáhly 2. SPA vlivem významných srážek opětovně Labe ve stanici Vestřev (Q_{-2}) a Úpa v Horním Starém Městě (Q_{-2}).

Jarní měsíce (březen, duben a květen) se z hlediska odtokových poměrů výrazně lišily od zimního období. Ve všech hlavních povodích byly tyto měsíce odtokově podprůměrné. Významnější odtoková situace nastala nejprve v polovině března, kdy po místy vydatnějších srážkách došlo k přechodným vzestupům hladin toků, a na některých profilech bylo dosaženo 1. SPA. Druhá významnější situace se odehrála ve třetí dekádě května, kdy vydatné srážky v oblasti západních Čech vedly k překročení nejčastěji 1., místy až 3. SPA.

Březen byl z odtokového hlediska převážně podprůměrným měsícem ve všech hlavních povodích. Nejvíce vody oteklo Dyjí (90 % Q_{III}), Moravou (72 % Q_{III}), Odrou (66 % Q_{III}) a Labem (65 % Q_{III}). Naopak nejméně Vltavou (53 % Q_{III}) a Olší (49 % Q_{III}). Průměrné měsíční průtoky se na většině sledovaných toků v březnu nejčastěji pohybovaly v rozmezí od 35 do 95 % Q_{III} . Hladiny většiny sledovaných toků byly v průběhu první březnové dekády převážně setrvalé nebo klesající. Některé menší toky reagovaly na začátku druhé dekády na trvalé srážky, které se vyskytovaly zejména ve východní polovině našeho území. Největší vzestupy byly zaznamenány na tocích v povodí Dyje a pravostranných přítocích Moravy. Ve dnech 12. a 13. 3. došlo ke krátkodobému překročení 1. SPA na Jevíčce, Maršovském potoce a vlivem řízeného odtoku také na Malé Hané pod VD Opatovice (shodně do Q_2). Ve zbytku měsíce byly hladiny sledovaných toků převážně setrvalé s mírně klesající tendencí.

Také duben byl z odtokového hlediska místy i výrazně podprůměrným měsícem ve všech hlavních povodích. Nejvíce vody oteklo Olší (63 % Q_{IV}), Odrou (54 % Q_{IV}), Moravou (53 % Q_{IV}) a Dyjí (51 % Q_{IV}), naopak nejméně Labem (43 % Q_{IV}) a Vltavou (34 % Q_{IV}). Průměrné měsíční průtoky se na většině sledovaných toků pohybovaly nejčastěji v rozmezí od 30 do 75 % Q_{IV} . Hladiny sledovaných toků byly v průběhu první i druhé dubnové dekády převážně setrvalé nebo klesající. K mírnému kolísání s ojedinělým překročením 1. SPA došlo pouze v povodí Moravy a Odry na začátku měsíce vlivem řízené manipulace na Bělé (Q_{-2}) a na Luhačovickém potoce. Na začátku třetí dekády reagovaly hladiny toků mírným kolísáním či stoupáním v reakci na výraznější srážky. Větších vzestupů, avšak bez dosažení SPA, dosahovaly zejména levostranné přítoky Moravy, toky v povodí Berounky a také horní Vltavy. Úroveň 1. SPA byla dosažena řízenou manipulací na toku Kolelač (Q_{-2}). Koncem měsíce už byly hladiny sledovaných toků opět převážně setrvalé nebo měly zvolna klesající tendenci.

Květen byl z odtokového hlediska také podprůměrným měsícem, místy i výrazně, na celém území ČR. Nejvíce vody oteklo Vltavou (76 % Q_V), Dyjí (71 % Q_V) a Labem (69 % Q_V), naopak nejméně Moravou (43 % Q_V), Odrou (34 % Q_V) a Olší (34 % Q_V). Průměrné měsíční průtoky byly nejčastěji v širokém rozmezí od 30 do 300 % Q_V , což bylo způsobeno hlavně výraznými srážkami ve třetí dekádě května. V průběhu první i druhé květnové dekády byly hladiny sledovaných toků převážně setrvalé či na poklesech. K ojedinělému vzestupu nad úroveň 2. SPA došlo pouze 7. 5. na Pitkovickém potoce v Kuří (Q_2), ovšem zde byla hladina během celého roku 2024 výrazně ovlivněna stavebními pracemi v korytě. Vzestupy nad 1. SPA byly vlivem přechodných srážek

zaznamenány 3. 5. na Bělé v Boskovicích pod přehradou (Q_{-2}) a 6. 5. na Jevíčce v Chornici (Q_{-2}). Další vzestupy s dosažením SPA byly na konci 2. dekády května, kdy zejména toky v povodí Berounky a Ohře dosáhly převážně úrovně 1. SPA. Dne 22. 5. byl dosažen 3. SPA na Radbuze ve Staňkově (Q_2) a dne 29. 5. na Mži pod VD Lučina (Q_{-2}). Častěji došlo k překročení 2. SPA, a to 19. 5. na Sázavě v Sázavě (Q_{-2}), 23. 5. na Mži ve Stříbře a na Radbuze pod VD České Údolí (shodně Q_{-2}) a 31. 5. opět na Pitkovickém potoce v Kuří (Q_2).

Letní období bylo z hlediska odtoku průměrné až podprůměrné, avšak doprovázené významnými hydrologickými událostmi, převážně v souvislosti s intenzivními srážkami. V červnu došlo k výrazným vzestupům hladin na začátku a konci měsíce, kdy byly v některých oblastech, zejména v povodí Berounky, Odry a Bečvy, dosaženy 2. a 3. stupně povodňové aktivity SPA. Během července pokračovaly vzestupy hladin, přičemž často docházelo k překročení i 2. a 3. SPA. Srpen byl charakteristický častou bouřkovou činností, která vyvolávala opakované prudké vzestupy hladin, zejména na menších vodních tocích v okolí Prahy a v povodí Odry, kde rovněž docházelo k dosažení stupňů povodňové aktivity.

Již na začátku června vypadávaly vydatné srážky, které vedly k četným krátkodobým překročením SPA, zejména v povodí Otavy a na přítocích Vltavy v Praze. V závěru měsíce po extrémních srážkách dosáhl kulminační průtok na Zlatém potoce v profilu Hracholusky dobu opakování 20 až 50 let. K četnému překročení SPA došlo i v průběhu srpna.

Červen byl z odtokového hlediska průměrným měsícem, relativně nejvíce vody oteklo Vltavou (113 % Q_{VI}), Moravou (109 % Q_{VI}) a Olší (108 % Q_{VI}), o něco méně pak Labem a Dyjí (100 % Q_{VI}), nejméně pak Odrou (99 % Q_{VI}). Průměrné měsíční průtoky se nejčastěji pohybovaly v rozmezí od 40 do 140 % Q_{VI} . Na začátku měsíce (4. 6.) došlo k výrazným vzestupům na řadě toků vlivem vydatných srážek. Úroveň 3. SPA byla překročena na Ropičance v profilu Řeka a na Bystřici v profilu Bystřička nad nádrží (shodně Q_3), 2. SPA byl překročen na Olši v Českém Těšíně a Dětmovicích (shodně Q_2), dále na Stonávce v Hradišti a na Bystřici v profilu Bystřička pod nádrží (shodně Q_{-2}). Další vzestupy byly 10. 6., kdy na Luhačovickém potoce v Polichně došlo ke krátkodobému překročení 2. SPA (Q_{-2}), v několika případech 1. SPA v oblasti Bílých Karpat. Ve dnech od 21. do 23. 6., vlivem intenzivních srážek z bouřkové činnosti, nastaly výraznější vzestupy s překročením SPA. Úroveň 3. SPA byla zaznamenána 22. 6. na Bělé v Boskovicích (Q_3), k překročení 2. SPA došlo tentýž den na Svitavě v Bílovicích nad Svitavou (Q_{-2}). Na konci měsíce (26.–30. 6.) byly opět zaznamenány výrazné vzestupy způsobené několika významnými srážkovými událostmi. 3. SPA byl překročen 30. 6. na Ondřejnici v profilech Kozlovice a Rychaltice (Q_3) a opětovně také na Bystřici v profilu Bystřička nad nádrží (Q_2). 2. SPA byly zaznamenány také 30. 6. na Rusavě v profilu Chomýž (Q_{10}), na Olešné v profilu Palkovice a Rožnovská Bečva v Rožnově pod Radhoštěm (shodně Q_3) a také na Maršovském potoce v Hubenově pod přehradou, Juhyni v Rejnochovicích, Dřevnici v Kašavě nad nádrží (shodně Q_2) a na Zděchovce ve Zděchově (Q_{-2}). Tato odtoková situace pokračovala ještě začátkem července.

Červenec byl z odtokového hlediska převážně podprůměrným měsícem ve všech hlavních povodích. Nejvíce vody oteklo

Moravou (96 % Q_{VII}), Odrou (71 % Q_{VII}), Dyjí (68 % Q_{VII}) a Labem (66 % Q_{VII}), naopak nejméně Vltavou (62 % Q_{VII}) a Olší (57 % Q_{VII}). Na začátku měsíce dosahovaly průtoky na několika profilech 2 až 4násobku Q_{VII} , ale ve druhé a třetí dekádě se většinou postupně snižovaly, s ojedinělými vzestupy. Průměrné měsíční průtoky se pohybovaly v rozmezí 35 až 120 % Q_{VII} . Na začátku měsíce doznívala situace z měsíce předchozího. Dne 1. 7. kulminovala při 3. SPA Moštěnka v profilu Prusy (Q_{10}), Velká Haná v profilu Vrchoslavice a opět Bystřice v profilu Bystřička pod nádrží (Q_{-2}). Úrovně 2. SPA bylo 1. 7. dosaženo na Lubině v Petřvaldě (Q_5), Fryštáckém potoce v profilu VD Fryšták, na Jičíně v Novém Jičíně, Rožnovské Bečvě ve Valašském Meziříčí, Vsetínském Bečvě ve Vsetíně, na Bečvě v Teplicích i Bečvě v Dluhonicích (shodně Q_2). Další vzestupy nastaly v první polovině 2. dekády měsíce, kdy byl 10. 7. dosažen 3. SPA na Svinenském potoce v profilu Trhové Sviny, 12. 7. pak na Želetavce v profilu Jemnice (Q_{10}) a na Divoké Orlici v Orlickém Záhoří (Q_5), 14. 7. na Nežárce v Rodvínově (Q_{10}) a Lásenici (Q_2) a na Kamenici v Kamenici nad Lipou. 2. SPA byl dosažen 14. 7. na Želivce v profilu Želiv (Q_2), Žirovnici v profilu Žirovnice a Černovický potok v Tučapech. Poslední den měsíce (31. 7.) byl 2. SPA dosažen na Bělé v profilu Boskovice pod přehradou, avšak řízenou manipulací na VD.

Srpen byl z odtokového hlediska podprůměrný ve všech povodích, přičemž většina toků vykazovala převážně podprůměrné průtoky. Nejvíce vody oteklo Labem (58 % Q_{VIII}), Dyjí (56 % Q_{VIII}) a Moravou (55 % Q_{VIII}), o něco méně pak Odrou (52 % Q_{VIII}), Olší (47 % Q_{VIII}) a nejméně Vltavou (44 % Q_{VIII}). Průměrné měsíční průtoky byly u většiny toků v průběhu měsíce nejčastěji v rozmezí od 25 do 110 % Q_{VIII} . K výraznému rozkolísání hladin došlo, zejména na menších tocích, již na začátku měsíce. 1. 8. byl překročen 2. SPA na Volyňce v profilu Sudslavice (Q_5). K dalším vzestupům došlo 4. 8., kdy stoupaly hladiny toků v okolí Prahy, přičemž na Pitkovickém potoce v Kuři byl zaznamenán 2. SPA. Další bouřky na začátku měsíce (8. 8.) způsobily opětovné překročení 2. SPA na Pitkovickém potoce, kde však byly průtoky ovlivněny rekonstrukcí mostu. Nejvýraznější vzestupy hladin nastaly 18. 8., kdy byl na Botiči v profilu Jesenice-Kocanda zaznamenán 3. SPA (Q_5). 2. SPA byl dosažen na Botiči v profilech Průhonice (Q_5) a Praha-Nusle (Q_2). Další dosažení 2. SPA bylo dosaženo také 18. 8. na Mandavě v profilu Varnsdorf (Q_2). Vzestupy s dosažením 1. SPA byly pozorovány v české části povodí Odry, na Volyňce, Spůlce a dalších menších tocích v okolí Prahy. Následující den (19. 8.) byl překročen 2. SPA na Litovickém potoce v profilu Praha-Jiviny, kde byla dosažena vodnost (Q_5). Na začátku třetí srpnové dekády se vzestupy opakovaly a v zasažených povodích byl opět

Tabulka 1.2.1

Odtok v roce 2024 v procentech dlouhodobých průměrných měsíčních průtoků za referenční období 1991–2020

Tok	Profil	Plocha povodí	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Rok
		km²	%												
Orlice	Týniště nad Orlicí	1 556,40	189	243	59	47	61	76	72	67	401	130	82	171	128
Labe	Přelouč	6 436,43	205	265	71	53	51	63	65	74	368	154	84	135	128
Jizera	Tuřice-Předměřice	2 159,22	187	286	66	41	46	57	47	56	167	65	49	95	99
Labe	Kostelec nad Labem	13 183,43	195	263	69	48	49	56	57	67	312	130	72	121	118
Lužnice	Bechyně	4 062,89	155	120	60	29	42	65	101	23	491	188	94	113	112
Otava	Písek	2 913,12	239	180	69	47	82	153	71	58	449	217	125	120	134
Sázava	Nespeky	4 038,66	218	138	69	48	80	47	51	36	448	246	97	140	121
Berounka	Beroun	8 284,96	137	151	55	59	167	182	72	49	241	155	67	80	111
Vltava	Praha-Chuchle	26 728,73	235	154	54	35	72	108	62	46	400	210	93	131	123
Ohře	Louny	4 910,80	177	169	60	41	132	165	102	81	86	99	72	101	108
Labe	Hřensko	51 261,77	211	192	65	44	69	99	67	59	310	164	85	120	119
Opava	Děhylov	2 036,34	223	229	62	32	35	74	62	46	679	118	100	129	129
Odra	Bohumín	4 661,57	198	164	65	54	33	93	65	52	564	104	70	107	121
Olše	Věřňovice	1 077,23	178	144	50	65	31	125	57	50	311	74	55	89	98
Morava	Olomouc-Nové Sady	3 323,43	265	285	97	52	56	98	71	64	386	121	80	144	136
Bečva	Dluhonice	1 592,32	246	156	40	63	37	136	118	38	361	68	55	95	109
Morava	Strážnice	9 145,07	241	203	72	54	44	116	92	51	423	110	65	119	122
Svratka	Židlochovice	3 937,78	220	133	97	61	85	146	92	66	460	142	104	110	132
Jihlava	Ivančice	2 679,70	205	124	92	56	71	85	74	46	352	167	103	124	116
Dyje	Ladná	12 285,42	215	124	95	50	71	111	65	50	541	175	92	95	126

Pramen: ČHMÚ

Pozn.: % průměru

30	40	50	60	80	100	120	150	200	300
----	----	----	----	----	-----	-----	-----	-----	-----

překročen 1. a 2. SPA. Na Řasnici v profilu Frýdlant-Řasnice byl dosažen 2. SPA (Q_{-2}). Ke konci měsíce se situace uklidnila, hladiny měly převážně setrvalou tendenci.

Podzimní období bylo z hlediska odtoku převážně průměrné až nadprůměrné, přičemž září přineslo mimořádné povodňové situace. V povodích Odry, Dyje a Moravy dosáhly hladiny hodnot odpovídajících až 100leté vodě (Q_{100}), přičemž často docházelo k překročení 2. a 3. SPA. Největší povodňová epizoda probíhala mezi 12. a 15. zářím a byla provázána výraznými vzestupy hladin na mnoha tocích. Říjen a listopad byly charakteristické mírně kolísajícími průtoky. V listopadu došlo k přechodným vzestupům hladin, zejména na tocích Otava a Křemelná, kde byly krátkodobě překročeny 1. a 2. SPA.

Měsíc září byl z odtokového hlediska nadprůměrný ve všech sledovaných povodích. Nejvíce vody oteklo Odrou (546 % Q_{IX}), Dyjí (507 % Q_{IX}) a Moravou (446 % Q_{IX}), o něco méně pak Vltavou (384 % Q_{IX}), Labem (325 % Q_{IX}) a Olší (319 % Q_{IX}). Průtoky v září byly většinou nadprůměrné, přičemž v povodích zasažených povodněmi byly hodnoty výrazně vyšší. Nejvyšší hodnoty průtoků byly při povodních na tocích Lužnice a Malše, kde dosáhly až 25násobku průměru. Výrazně hodnoty průtoků byly také na tocích v povodí Odry (místa až 2 100 % Q_{IX}) a v povodí Moravy a Dyje (až 3 000 % Q_{IX}). Na začátku měsíce byly hladiny většiny sledovaných toků převážně setrvalé nebo mírně klesající. Ve druhé zářijové dekádě proběhla extrémní povodňová epizoda, která s výjimkou západních Čech postihla celé území České republiky.

Popis povodňové situace:

Celkově nejvyšší hodnoty (Q_{50} a více) průtoků z hlediska doby opakování byly zaznamenány v povodí horního Labe, kde na Novohradce v profilech Luže a Úhřetice byla dosažena úroveň pro 100letou vodu. Úroveň Q_{50} byl zaznamenán na Chrudimce v profilu Hamry a v profilu Nemošice. V povodí Vltavy byly zaznamenány nejvyšší vzestupy hladin zejména na Lužnici a Malši. Na Malši v Pořešíně a na Lužnici v Pilaři byla překročena úroveň pro Q_{50} . V povodí Odry dosáhly hladiny na některých místech více než Q_{100} , což vedlo k mimořádné povodňové situaci. Na Černé Opavě v profilu Mnichov byl dosažen dokonce i více než Q_{100} . Úroveň Q_{100} byla zaznamenána také na tocích Bílovka v profilu Velké Albrechtice, Odra ve Svinově, Opavice v Krnově, Hvozdnice v profilu Jakartovice, Opava v Děhylově, Stonávka v Hradišti a Bělá v Mikulovicích. Četně byl dosažen Q_{50} , a to na Lubině, Porubce, Opavě, Slaviči, Ostravici, Lučině, Olši, Stěnavě. Také v povodí Moravy a Dyje byly zaznamenány extrémní vodní stavy, s dosažením až 100letých průtoků na několika tocích. Na Krupě v Habartcích, na Veličce ve Velké nad Veličkou a na Dyji v Podhradí nad Dyjí byl dosažen Q_{100} , na Desné v Šumperku a na Malé Haně v profilu VD Opatovice byl dosažen Q_{50} .

Měsíc říjen byl z odtokového hlediska převážně průměrným až nadprůměrným měsícem, což bylo způsobeno zejména dozríváním povodňové situace z předchozího období. Relativně nejvíce vody oteklo Vltavou (220 % Q_X), Odrou (195 % Q_X), Dyjí (173 % Q_X) a Labem (164 % Q_X), o něco méně pak Moravou (128 % Q_X) a podprůměrné hodnoty vykazovala Dyje (67 % Q_X). Průměrné průtoky se pohybovaly v širokém rozmezí od 40 do 240 % Q_X , přičemž nejvyšší hodnoty byly zaznamenány v povodí Sázavy a Lužnice (3–4násobky Q_X). Podprůměrné průtoky naopak vykazovaly některé přítoky dolního Labe, Bečva a Odra. Hladiny toků

byly v první polovině měsíce mírně rozkolísané, zatímco ve druhé polovině října, kdy byly srážky podprůměrné, převládaly poklesy nebo setrvalé hladiny toků. Ojedinelé překročení 2. SPA bylo 2. 10. zaznamenáno na Bělé v profilu Boskovic pod přehradou v důsledku manipulace na vodním díle. 1. SPA byl překročen na Hamerském potoce, Řečici a Romži.

Listopad byl z odtokového hlediska převážně podprůměrným až průměrným měsícem. Relativně nejvíce vody oteklo Dyjí (98 % Q_{XI}) a Vltavou (92 % Q_{XI}), o něco méně pak Odrou (84 % Q_{XI}) a Labem (84 % Q_{XI}), podprůměrné hodnoty vykazovala Morava (65 % Q_{XI}) a Olše (60 % Q_{XI}). Průměrné měsíční průtoky se pohybovaly nejčastěji v širokém rozmezí od 40 do 130 % Q_{XI} . Hladiny sledovaných toků byly v první a druhé dekádě měsíce převážně setrvalé nebo na pozvolném poklesu. Na konci druhé dekády došlo k přechodným vzestupům. Na Pitkovickém potoce byl 20. 11. krátkodobě překročen 2. SPA. K dalším vzestupům docházelo 20. 11. zejména v horských a podhorských oblastech. Na horní Otavě v profilech Rejštejnu a Sušice byl krátkodobě dosažen 1. SPA, stejně tak na Křemelně v profilu Stodůlky a také na Fryštáckém potoce v profilu VD Fryšták.

Poté hladiny klesaly. Do konce měsíce byly již jen mírně rozkolísané nebo setrvalé. Z odtokového hlediska byl prosinec u většiny povodí převážně průměrným až lehce nadprůměrným měsícem. Relativně nejvíce vody oteklo Vltavou (135 % Q_{XII}), Odrou (121 % Q_{XII}) a Labem (119 % Q_{XII}). O něco méně oteklo Moravou (106 % Q_{XII}) a Dyjí (96 % Q_{XII}), nejméně pak Olší (83 % Q_{XII}). V porovnání s dlouhodobými prosincovými průměry byly průtoky na začátku měsíce většinou průměrné a pohybovaly se v širokém rozmezí od 60 do 130 % Q_{XII} . V první dekádě měsíce došlo k přechodným vzestupům zejména na tocích v horských a podhorských oblastech vlivem vydatných srážek a odtávání sněhové pokrývky. V důsledku toho došlo 6. 12. k překročení 2. SPA na Pitkovickém potoce v Kuři (Q_2) a dne 10. 12. na Jihlavě ve Dvorcích (Q_5). Ke konci 2. dekády měsíce došlo v důsledku oblevy ještě k ojedinelému překročení 1. SPA na Bělé v Boskovicích pod přehradou vlivem řízení manipulace. V závěru měsíce se průtoky snížily až téměř k původním hodnotám ze začátku měsíce a hladiny toků byly již opět převážně setrvalé nebo na pozvolném poklesu.

1.3 Režim podzemních vod

Hladina v mělkém oběhu podzemních vod byla v roce 2024 celkově silně nadnormální (14 % křivky překročení, dále jen „KP“), Tabulka 1.3.1), což představovalo nejlepší stav za posledních deset let. Mírně až silně nadnormální hladina převládala na většině území s výjimkou povodí Ohře a dolního Labe, Horní Odry a Lužické Nisy, kde byla hladina celkově pouze normální (25–44 % KP, Obrázek 1.3.1, Tabulka 1.3.1). Vydatnost pramenů byla celkově mírně nadnormální (23 % KP, Tabulka 1.3.2), s výraznými regionálními rozdíly (Obrázek 1.3.2). Nejhorší, mimořádně podnormální, stav byl zaznamenán v povodí Ohře a dolního Labe (97 % KP), zatímco v povodí Horní Vltavy, Berounky a Dolní Vltavy byla roční vydatnost silně nadnormální (8–13 % KP, Tabulka 1.3.2). Podíl mělkých vrtů a pramenů s normálním stavem dosáhl shodně 39 %. Silně nebo mimořádně nadnormálních bylo 36 % mělkých vrtů a 27 % pramenů. Naopak silně nebo mimořádně podnormálních byla pouze 2 % mělkých vrtů a 10 % pramenů.

Začátek roku byl mimořádně nadnormální v důsledku prosincových povodní z předchozího roku 2023 a zároveň ročního maxima (Graf 1.3.1, Graf 1.3.3). Poté hladina klesala a vydatnost se zmenšovala převážně v mezích normálu, až dosáhla ročního minima v srpnu, které bylo celkově normální u mělkých vrtů (60 % KP) a mírně podnormální u pramenů (77 % KP). V září a říjnu došlo v důsledku povodňových událostí k výraznému vzestupu hladiny a zvětšení vydatnosti na silně nadnormální (Graf 1.3.2, Graf 1.3.4). V listopadu hladina v mělkém oběhu poklesla na mírně nadnormální (22 % KP), ale v prosinci zaznamenala opět vzestup na silně nadnormální (14 % KP). Vydatnost se v listopadu a prosinci zmenšila na celkově normální.

Hladina hlubokých zvodní v ČR byla v roce 2024 celkově normální (Tabulka 1.3.3). Regionálně však byl stav rozdílný. Mimořádně podnormální byla hladina v severočeské křídě, silně podnormální byla v permokarbonu středních a západních Čech. Naopak v podkrušnohorských pánvích a východočeské křídě byla hladina mírně nadnormální, v moravském terciéru a v permokarbonu východních Čech byla silně nadnormální. Stav cenomanu východočeské křídě byl mimořádně nadnormální (Obrázek 1.3.3). Celkově bylo 12 % objektů mimořádně podnormálních, 8 % silně podnormálních a 5 % mírně podnormálních, 28 % objektů bylo normálních, 16 % objektů bylo mírně nadnormálních, 20 % bylo silně nadnormálních a 11 % objektů bylo mimořádně nadnormálních.

Z hlediska celé ČR byla hladina hlubokých zvodní od ledna do března mírně nebo silně nadnormální, poté byla normální, s výjimkou mírně podnormálního stavu v květnu a srpnu (Graf 1.3.5, Tabulka 1.3.3). Od ledna hladina stoupala až na mírně nadnormální roční maximum v březnu (18 % KP), poté klesala až na mírně podnormální minimum v srpnu

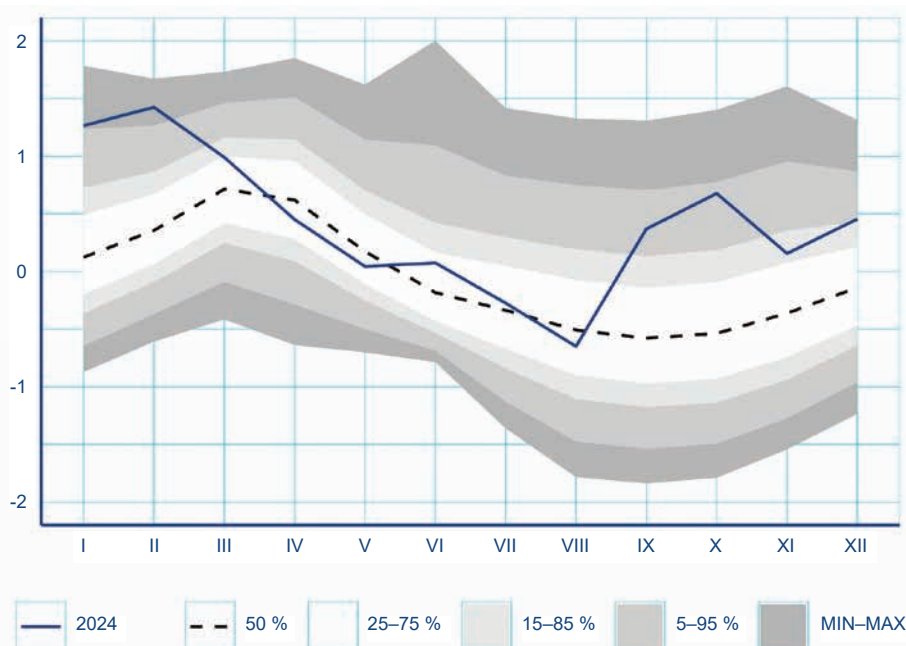
(78 % KP), v září a říjnu výrazně stoupala v mezích normálu, a na konci roku opět mírně poklesla. V severočeské křídě byla hladina mimořádně podnormální od dubna až do konce roku, v permokarbonu středních a západních Čech byla hladina celoročně silně, příp. mimořádně podnormální (Tabulka 1.3.3, Graf 1.3.6). V moravském terciéru naopak od ledna do března pokračoval silně nadnormální stav hladiny po vzestupu na konci předcházejícího roku, poté převažoval normální stav až do srpna. Vlivem vysokých srážkových úhrnů v září byla hladina v moravském terciéru v září i říjnu mimořádně nadnormální, na konci roku klesla na silně nadnormální. V cenomanu východočeské křídě celoročně trval převážně silně, příp. mimořádně nadnormální stav hladiny.

Mělké vrtý

V lednu a únoru převládal na většině území v mělkém oběhu silně až mimořádně nadnormální stav hladiny, ovlivněný povodněmi z prosince předchozího roku (Graf 1.3.2, Tabulka 1.3.1). Roční mimořádně nadnormální maximum hladiny nastalo v únoru (3 % KP, Graf 1.3.1), regionálně odpovídalo mimořádně nadnormálnímu stavu v povodí Moravy, Horního a středního Labe (1–3 % KP). V březnu hladina poklesla na celkově normální úroveň (26 % KP). Do května hladina klesala převážně v mezích normálu (Graf 1.3.2). Výjimku představovalo povodí Horní Vltavy (duben, 86 % KP), Horní Odry (květen, 85 % KP) a Lužické Nisy (květen, 94 % KP), kde se stav zhoršil na silně podnormální (Tabulka 1.3.1). V červnu hladina stagnovala a převládal normální stav, avšak v povodí Berounky došlo k vzestupu hladiny až na silně nadnormální (10 % KP). V červenci a srpnu hladina v mělkém oběhu nadále klesala, převážně v mezích normálu, a dosáhla ročního minima (60 % KP). Výraznější odchylky byly zaznamenány v povodí Lužické Nisy, kde byla hladina v červenci a srpnu mimořádně, resp. silně podnormální (97 % a 87 % KP).

Graf 1.3.1

Průměrná standardizovaná úroveň hladin podzemních vod u mělkých vrtů hlásné sítě pro celou Českou republiku v roce 2024 (modře) ve srovnání s dlouhodobými hodnotami za referenční období 1991–2020

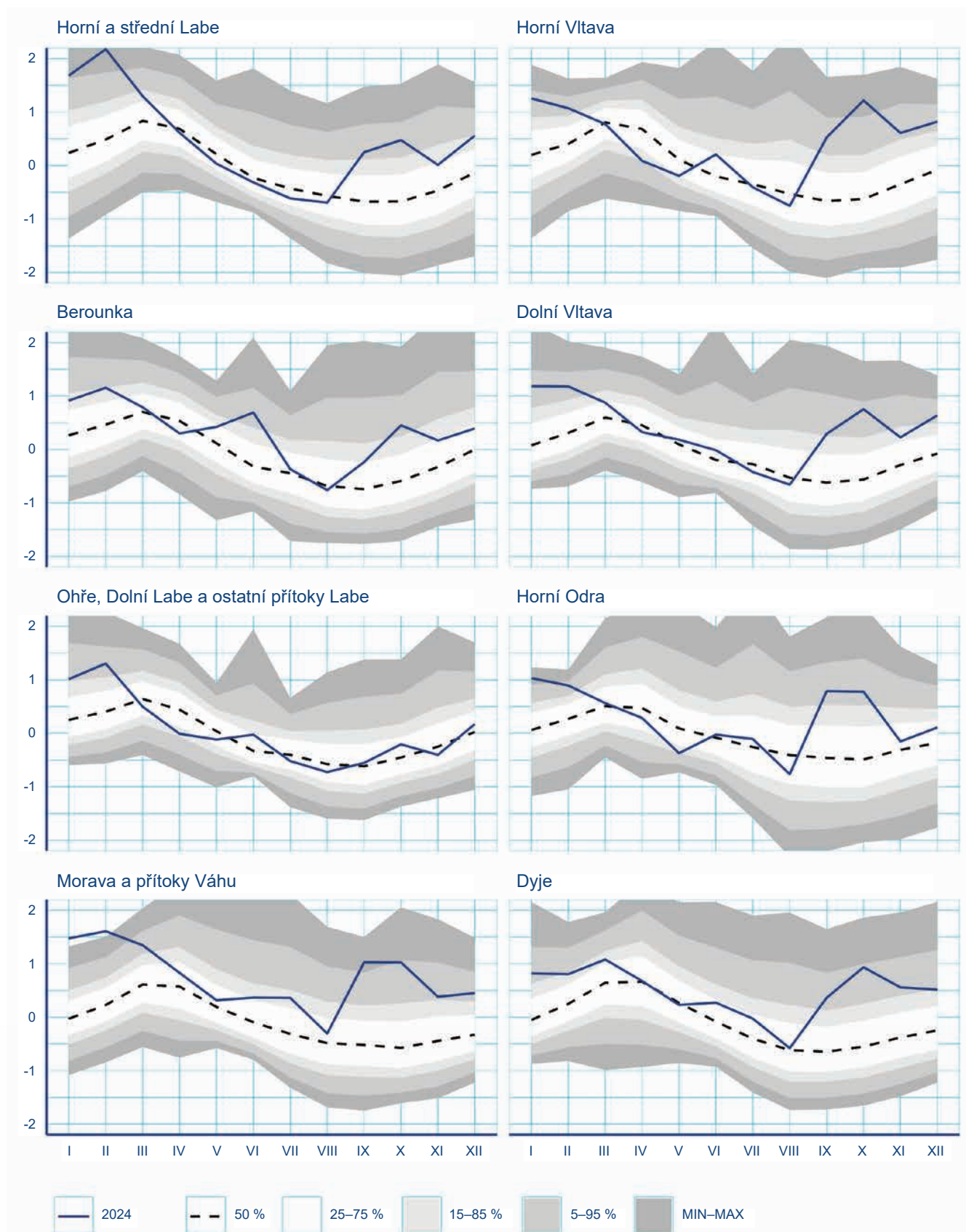
Pramen: ČHMÚ

Pozn.: Uvedeny jsou také kvantily měsíčních křivek překročení (KP_m).

Svislá osa vyjadřuje směrodatnou odchylku.

Graf 1.3.2

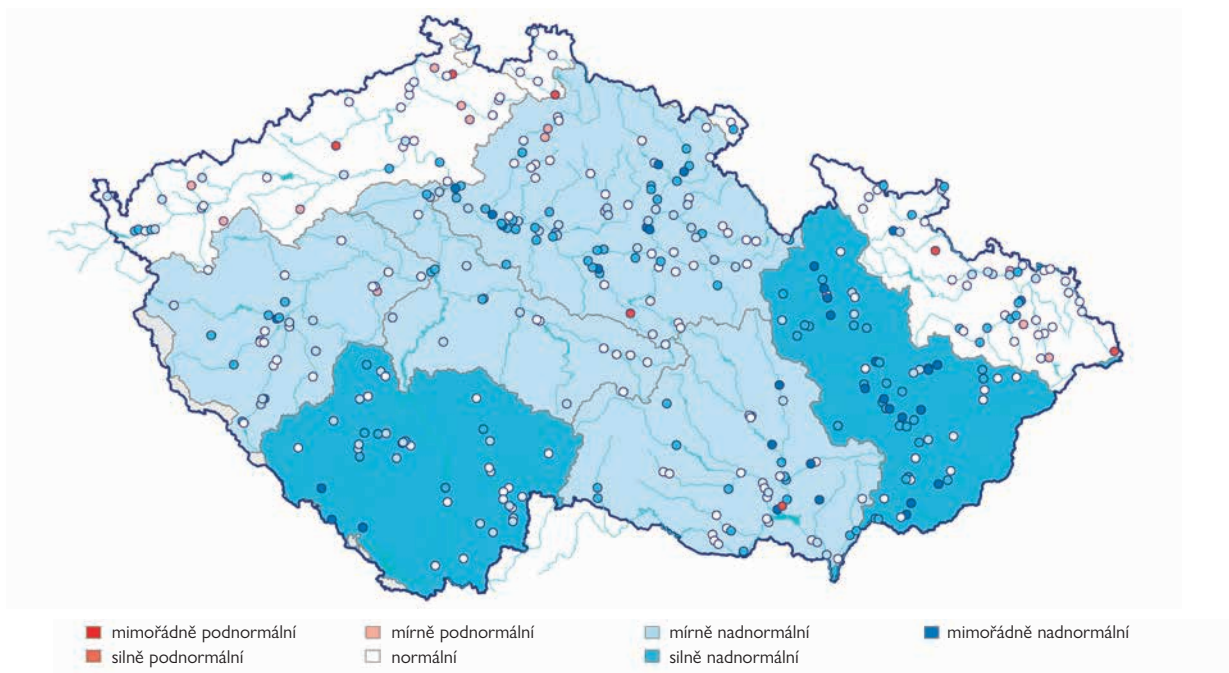
Průměrná standardizovaná úroveň hladiny mělkých vrtů hlásné sítě v dílčích povodích v roce 2024 (modře) ve srovnání s dlouhodobými hodnotami za referenční období 1991–2020

Pramen: ČHMÚ

Pozn.: Uvedeny jsou také kvantily měsíčních křivek překročení (KP_m).

Obrázek 1.3.1
Stav hladiny podzemních vod v mělkých vrtech v roce 2024 vztaženo k referenčnímu období 1991–2020

Pramen: ČHMÚ

Tabulka 1.3.1
Pravděpodobnost překročení průměrného stavu hladiny v roce 2024 v jednotlivých dílčích povodích v % KP_m (měsíční křivka překročení za referenční období 1991–2020)

Povodí	Zařazení úrovně hladiny na KP_m v %												2024
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
Horní a střední Labe	5	2	20	56	66	58	65	59	12	9	27	15	15
Horní Vltava	7	10	53	86	74	25	54	61	9	3	12	10	13
Berounka	19	15	43	68	27	10	45	55	25	11	26	29	20
Dolní Vltava	8	9	28	61	42	36	61	57	14	6	22	10	20
Ohře a Dolní Labe	14	9	62	83	66	26	62	62	45	32	61	39	40
Horní Odry	3	7	46	62	85	46	43	67	11	11	41	32	25
Lužická Nisa	6	3	36	81	94	91	97	87	20	21	57	44	44
Morava	1	1	10	35	41	23	19	39	4	5	14	11	7
Dyje	11	16	22	49	53	28	28	48	10	5	12	15	17
ČR	5	3	26	64	62	30	45	60	10	6	22	14	14

Pramen: ČHMÚ

Pozn.: Červená barevná škála odpovídá zatřídění do kategorií mírně (75–85 %), silně (85–95 %) a mimořádně (95–100 %) podnormální stav hladiny. Modře je vyznačena vydatnost mírně (15–25 %), silně (5–15 %) a mimořádně (0–5 %) nadnormální.

V září nastal v důsledku povodní na všech povodích výrazný vzestup hladiny až na celkově silně nadnormální (10 % KP). V povodí Moravy byla hladina mimořádně nadnormální (4 % KP), zatímco v povodí Ohře a dolního Labe zůstala pouze normální (45 % KP). V říjnu pokračoval na většině území vzestup hladiny a celkový stav byl i nadále silně nadnormální (6 % KP). V listopadu hladina poklesla na části území na normální úroveň, silně nadnormální stav přetrvával v povodí Horní Vltavy, Moravy a Dyje (12–14 % KP). V prosinci došlo opět k vzestupu hladiny na celkově silně nadnormální (14 % KP, Tabulka 1.3.1).

Prameny

V lednu a únoru byla vydatnost pramenů na většině území silně až mimořádně nadnormální v důsledku povodní z prosince předchozího roku (Graf 1.3.4, Tabulka 1.3.2). Roční silně nadnormální maximum vydatnosti nastalo v únoru (5 % KP, Obrázek 1.3.2), ale regionálně se stav lišil. V povodí Horního a středního Labe, Horní Vltavy, Horní Odry a Moravy byla vydatnost mimořádně nadnormální, zatímco v povodí Ohře a Dolního Labe a Lužické Nisy byla vydatnost pouze normální (Graf 1.3.4). V březnu se vydatnost zmenšila na celkově normální

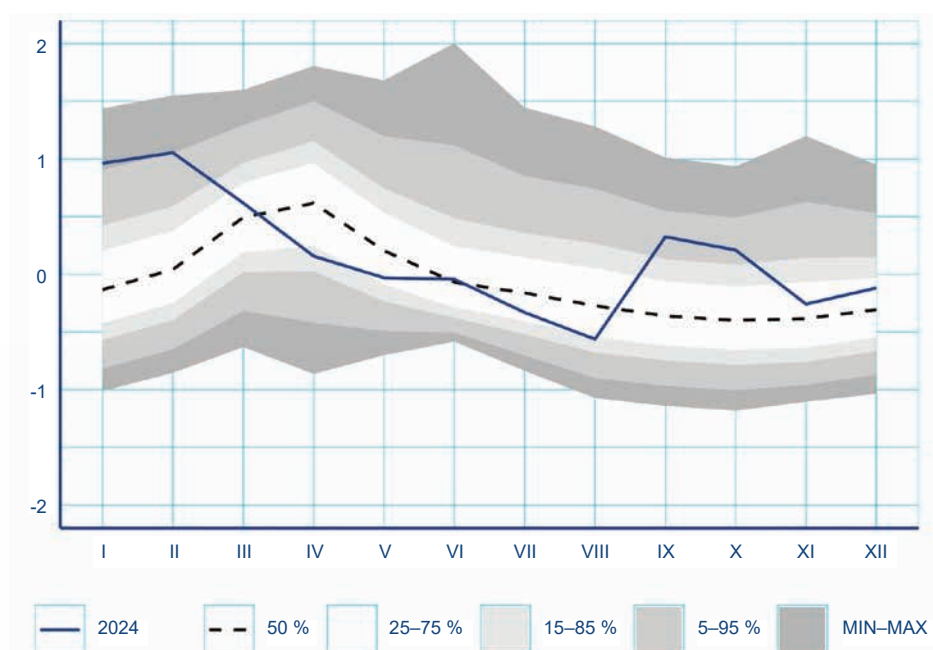
Povodeň SN Jelení na Kobylym potoce v Karlovicích ve funkci (zdroj: Povodí Odry)

(39 % KP) a v povodí Ohře a Dolního Labe až na mimořádně podnormální (99 % KP). Následně se vydatnost celkově zmenšovala až do srpnového mírně podnormálního ročního minima (77 % KP), s odlišným vývojem v jednotlivých povodích. V části povodí pokračovalo zmenšování vydatnosti do srpna v mezích normálu (Dolní Vltava, Morava a Dyje, Graf 1.3.4). Naopak v povodí Berounky se vydatnost v květnu a červnu zvětšila na mimořádně (4 % KP) a silně nadnormální (8 % KP). V povodí Lužické Nisy a Ohře a Dolního Labe byl stav od dubna do srpna silně, resp. mimořádně podnormální. V září se vydatnost na většině území v důsledku povodní výrazně zvětšila až na

celkově silně nadnormální (9 % KP), s výjimkou povodí Ohře a Dolního Labe, kde zůstala i nadále mimořádně podnormální (97 % KP). V říjnu se vydatnost mírně zmenšila, ale celkově zůstala silně nadnormální (11 % KP). Zmenšování vydatnosti až na normální úroveň (39 %) pokračovalo i v listopadu. Silně nadnormální stav do konce roku přetrvával pouze v povodí Horní a Dolní Vltavy (10–14 % KP). Naopak v povodí Ohře a Dolního Labe zůstala vydatnost do konce roku mimořádně podnormální. V prosinci byla celková vydatnost normální, výraznější zvětšení na silně nadnormální úroveň bylo zaznamenáno pouze v povodí Horní Odry (14 % KP, Tabulka 1.3.2).

Graf 1.3.3

Průměrná standardizovaná vydatnost pramenů hlásné sítě pro celou Českou republiku v roce 2024 (modře) ve srovnání s dlouhodobými hodnotami za referenční období 1991–2020

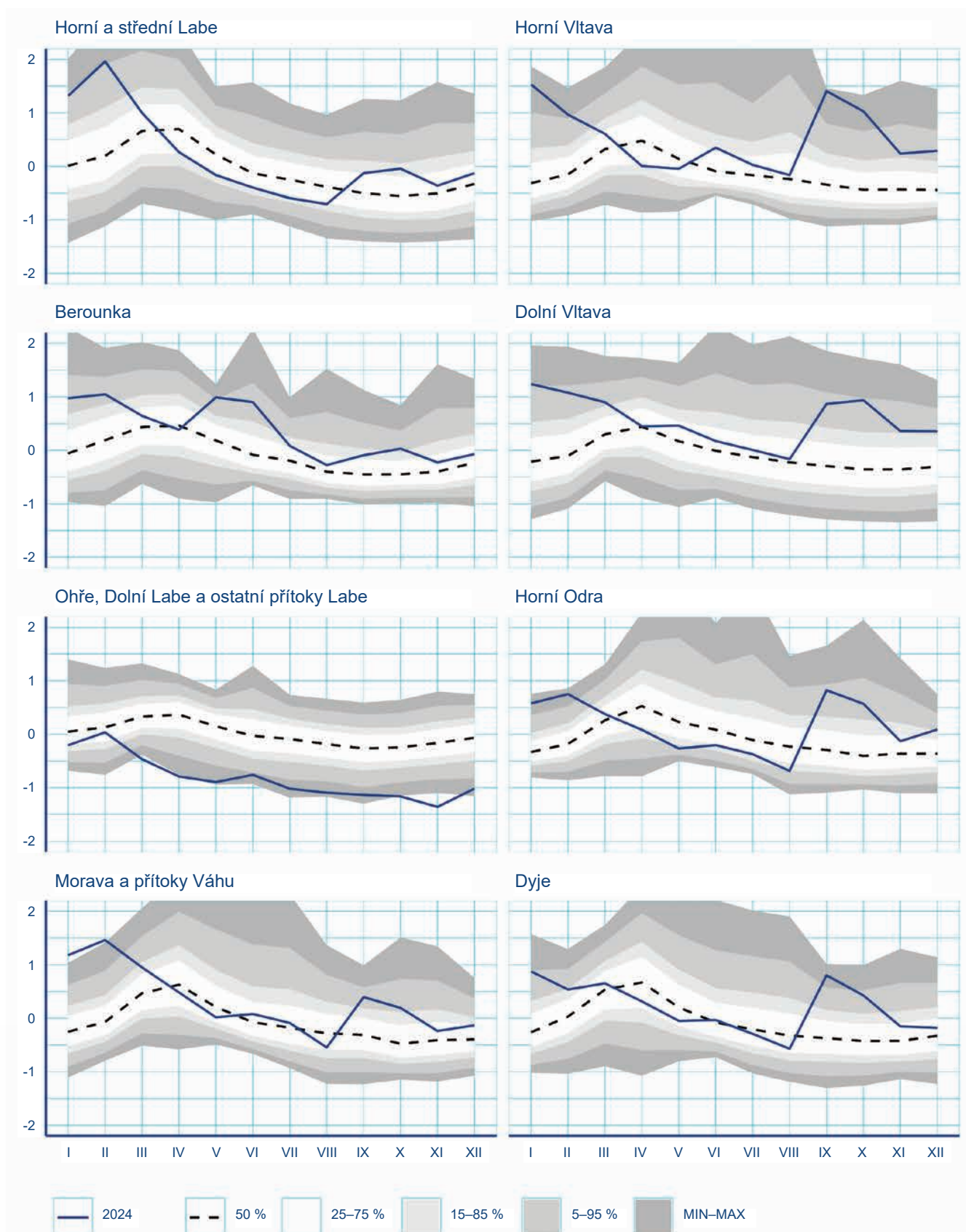
Pramen: ČHMÚ

Pozn.: Uvedeny jsou také kvantily měsíčních křivek překročení (KP_m).

Svislá osa vyjadřuje směrodatnou odchylku.

Graf 1.3.4

Průměrná standardizovaná vydatnost pramenů hlásné sítě v dílčích povodích v roce 2024 (modře) ve srovnání s dlouhodobými hodnotami za období referenční 1991–2020

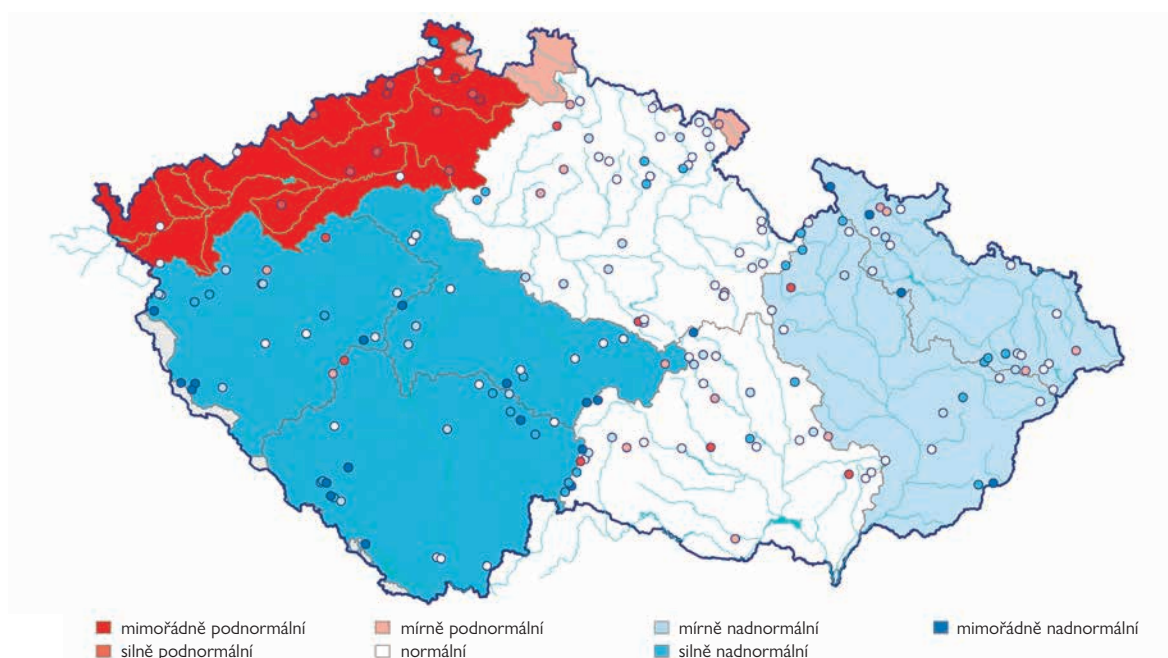

Pramen: ČHMÚ

Pozn.: Uvedeny jsou také kvantily měsíčních křivek překročení (KP_m).

Obrázek 1.3.2

Stav vydatnosti pramenů v roce 2024, vztaženo k referenčnímu období 1991–2020

Pramen: ČHMÚ

Tabulka 1.3.2

Pravděpodobnost překročení vydatnosti pramenů v roce 2024 v jednotlivých dílčích povodích v % KP_m (měsíční křivka překročení za referenční období 1991–2020)

Povodí	Zařazení hodnot vydatnosti na KP _m v %												2024
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
Horní a střední Labe	6	5	32	74	78	75	80	77	25	18	40	35	35
Horní Vltava	3	4	29	78	64	22	34	45	2	3	13	10	8
Berounka	9	10	35	56	4	8	24	38	21	13	35	36	10
Dolní Vltava	5	6	13	49	29	38	41	46	7	5	14	13	13
Ohře a Dolní Labe	76	60	99	99	98	96	97	98	97	98	100	97	97
Horní Odry	3	2	39	78	89	77	74	85	6	10	31	14	24
Lužická Nisa	39	46	67	88	92	90	91	90	63	44	55	65	79
Morava	1	2	19	59	67	38	43	72	8	13	36	24	18
Dyje	5	15	41	69	68	46	57	70	3	6	28	37	25
ČR	4	5	39	80	71	47	68	77	9	11	39	32	23

Pramen: ČHMÚ

Pozn.: Červená barevná škála odpovídá zatřídění do kategorií mírně (75–85 %), silně (85–95 %) a mimořádně (95–100 %) podnormální vydatnost. Modře je vyznačena vydatnost mírně (15–25 %), silně (5–15 %) a mimořádně (0–5 %) nadnormální.

Hluboké vrtý

Hladina hlubokých zvodní několika částí skupin hydrogeologických rajonů byla po celý rok silně nebo mimořádně podnormální. Nejvíce byla suchem postižená část severočeské křídly 4B, kde mimořádně podnormální stav trval celý rok (Obrázek 1.3.3). Stav permokarbonu středních a západních Čech (skupina hydrogeologických rajonů 8A, 8B, 8C), kde po celý rok trval silně nebo mimořádně podnormální stav hladiny, byl nejhorší od roku 1991 (Tabulka 1.3.3). Podíl mimořádně podnormálních vrtů představoval 67 %, 11 % vrtů bylo silně podnormálních, žádný objekt nebyl nadnormální. Většinu roku trval silně podnormální stav v části severočeské

křídly 4C, až silně nebo mimořádně podnormální byl po část roku také stav části severočeské křídly 4D (Obrázek 1.3.4). Celkově byl stav severočeské křídly (skupina hydrogeologických rajonů 4) po roce 2020 druhý nejhorší od roku 1991. Podíl mimořádně podnormálních vrtů představoval 40 % a 40 % vrtů bylo silně podnormálních. Stav části severočeské křídly 4D se ale v prosinci výrazně zlepšil na normální. V jihočeských pánvích hladina během roku kolísala převážně mezi normální a silně podnormální, relativně horší byl stav částí 2A a 2D. Stav podkrušnohorských pánví byl na začátku roku převážně mimořádně podnormální, ale do prosince se zlepšil až na téměř normální. Ve východních Čechách byla situace lepší. Stav hydrogeologických rajonů byl většinu roku normální, kromě části východočeské křídly 5A,

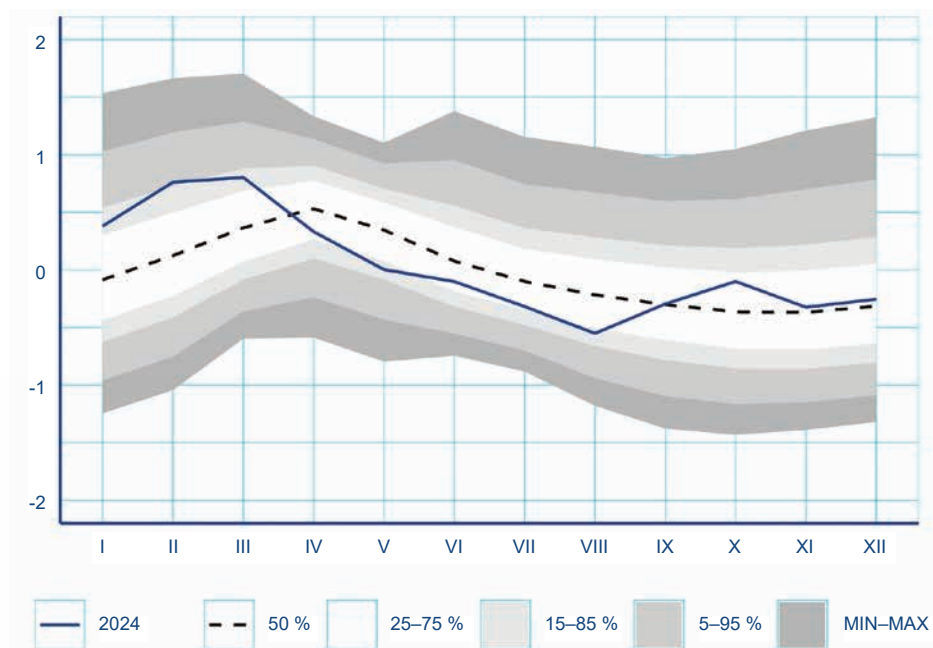
Kostelec nad Labem (autor: Hubalová Petra)

kde byl stav většinou mírně podnormální. Naopak v části permokarbonu východních Čech 9A a v části východočeské křídly 5B byl stav v dubnu, květnu a prosinci mírně nebo silně nadnormální. Stav moravského terciéru byl během roku normální až silně podnormální (horší byl stav části 3C), v prosinci došlo ke zlepšení až na mírně nadnormální (3C) a silně nadnormální (3B) stav. Hladina v části cenomanu severočeské křídly 6A byla po celý rok mírně podnormální, v dalších částech cenomanu 6D a 6E hladina kolísala mezi normální a silně podnormální. Naopak silně a mimořádně nadnormální byla stále hladina v částech cenomanu severočeské křídly (6B a 6C), které mají výrazné víceletý režim.

Vzhledem k obvyklému ročnímu režimu hladin byl stav hlubokých zvodní nejhorší v červenci, kdy hladina 42 % objektů byla silně nebo mimořádně podnormální, a objektů se silně nebo mimořádně nadnormální hladinou byla pouze 5 % (Graf 1.3.5). Naproti tomu nejlepší stav byl zaznamenán v prosinci, kdy se podíl objektů se silně nebo mimořádně podnormální hladinou snížil na 26 % a podíl objektů se silně nebo mimořádně nadnormální hladinou se zvýšil na 16 %. Ve srovnání s předcházejícím rokem zaznamenalo pouze 1 % vrtů velký pokles hladiny a 7 % vrtů pokles hladiny. Naopak u 19 % vrtů došlo k vzestupu hladiny a 2 % vrtů došlo k velkému vzestupu hladiny.

Graf 1.3.5

Průměrná standardizovaná úroveň hladiny hlubokých vrtů hlásné sítě pro celou Českou republiku v roce 2024 (modře) ve srovnání s dlouhodobými hodnotami za referenční období 1991–2020

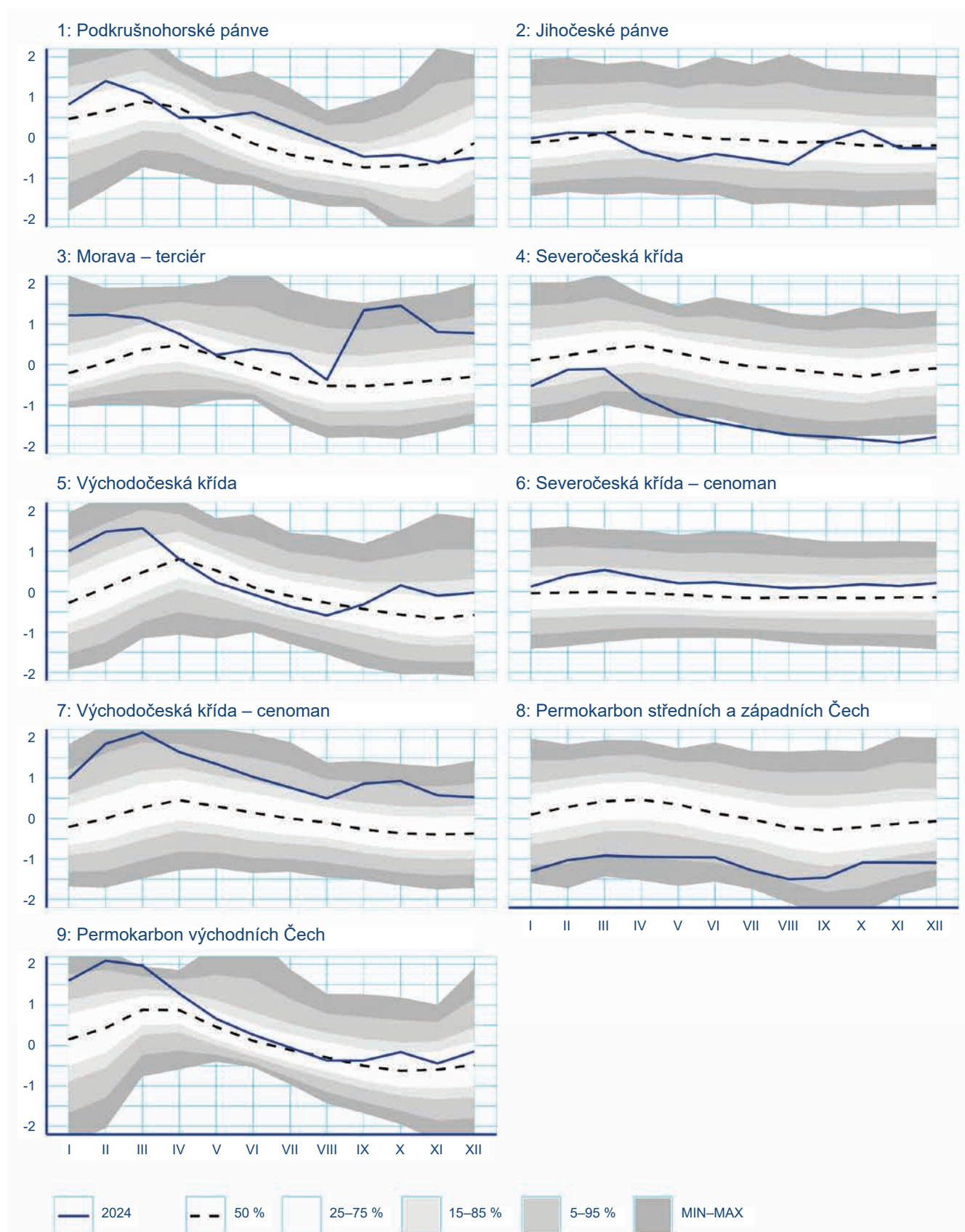
Pramen: ČHMÚ

Pozn.: Uvedeny jsou také kvantily měsíčních křivek překročení (KP_m).

Svislá osa vyjadřuje směrodatnou odchylku.

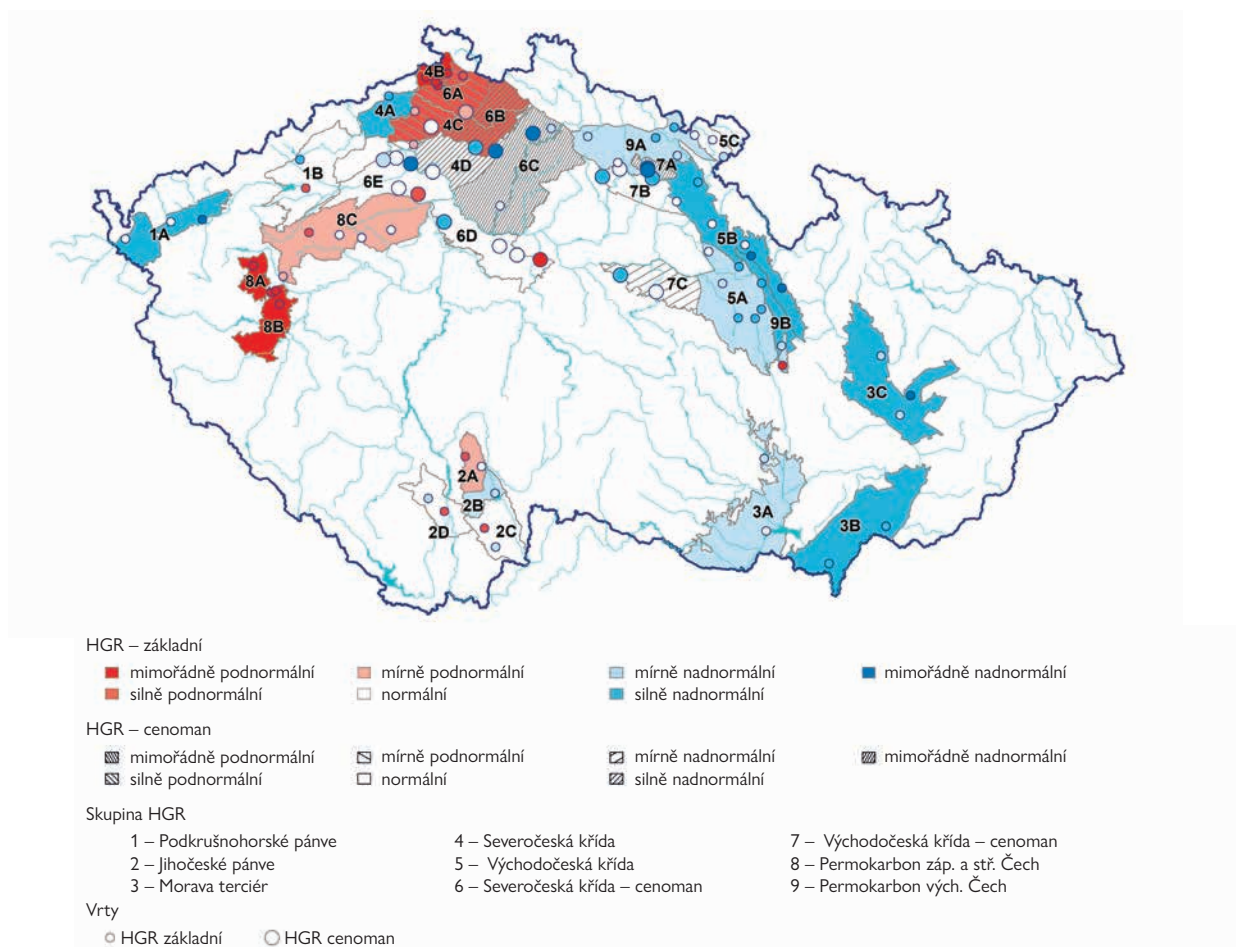
Graf 1.3.6

Průměrná standardizovaná úroveň hladiny hlubokých vrtů hlásné sítě ve skupinách hydrogeologických rajonů v roce 2024 (modře) ve srovnání s dlouhodobými hodnotami za referenční období 1991–2020

Pramen: ČHMÚ

Pozn.: Uvedeny jsou také kvantily měsíčních křivek překročení (KP_m).

Obrázek 1.3.3**Stav hladiny podzemní vody v hlubokých vrtech v roce 2024, vztaženo k referenčnímu období 1991–2020**

Pramen: ČHMÚ

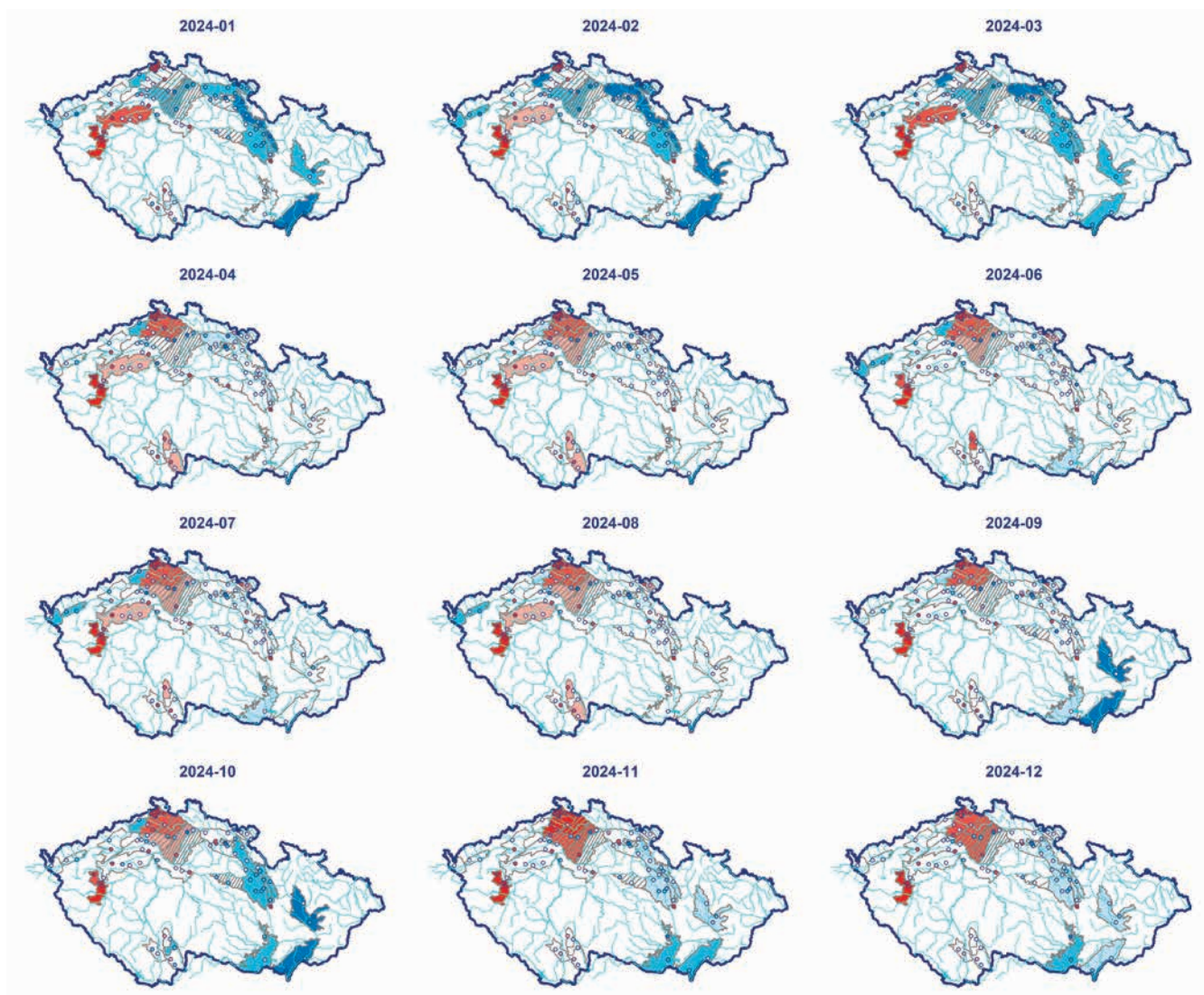
Tabulka 1.3.3**Pravděpodobnost překročení úrovně hladiny v hlubokých vrtech ve skupinách hydrogeologických rajonů (HGR) v roce 2024 v % KP_m (měsíční křivka překročení za referenční období 1991–2020)**

Skupina HGR	Zařazení úrovně hladiny na KP v %												
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	2024
Podkrušnohorské pánve	32	16	39	67	31	12	13	17	31	35	49	66	21
Jihočeské pánve	44	40	51	79	84	72	76	79	51	29	53	55	58
Morava terciér	5	5	11	32	49	24	20	41	2	2	8	10	5
Severočeská křída – turon	83	71	79	96	98	99	99	98	98	99	99	99	95
Východočeská křída – turon	8	7	11	50	69	63	69	71	42	17	25	25	21
Severočeská křída – cenoman	39	24	18	24	29	26	28	33	31	26	30	25	27
Východočeská křída – cenoman	7	4	3	7	9	12	14	16	6	4	8	10	4
Permokarbon středních a západních Čech	97	94	95	95	94	93	95	94	91	85	89	92	94
Permokarbon východních Čech	7	3	2	19	35	39	45	56	41	24	41	34	15
ČR	21	14	18	70	80	68	72	78	50	30	46	45	35

Pramen: ČHMÚ

Pozn.: Červená barevná škála odpovídá zařazení do kategorií mírně (75–85 %), silně (85–95 %) a mimořádně (95–100 %) podnormální vydatnost. Modře je vyznačena vydatnost mírně (15–25 %), silně (5–15 %) a mimořádně (0–5 %) nadnormální.

Obrázek 1.3.4
Stav hladiny podzemní vody v hlubokých vrtech během roku 2024

Pramen: ČHMÚ

Pozn.: Při interpretaci výsledků je třeba brát v úvahu, že hodnocení hlubokých zvodní je prováděno na menším počtu objektů a často na kratších pozorovaných řadách, než vyhodnocování mělkých vrtů a pramenů. Většina hlubokých vrtů má sice pozorování od roku 1991, část z nich však jen od roku 2008.

Jez Locket (zdroj: Povodí Ohře)

2. cena poroty, T. Závodníková, Když ledovce dojdou

2. HYDROLOGICKÉ EXTRÉMY

2.1 Průběh povodní

Rok 2024 byl z hydrologického hlediska bohatý na velké povodňové události, přičemž téměř v každém měsíci došlo k překročení stupně povodňové aktivity. V průběhu ledna a února se ještě projevily důsledky rozsáhlé povodňové situace z konce roku 2023, která postihla všechna hlavní povodí. Další významné povodně byly způsobeny opakovanými vydatnými srážkami v červnu. Nejvýraznější povodňová situace nastala v září, kdy došlo po extrémních srážkách k četnému překročení 3. SPA a na některých místech dokonce k překročení průtoků odpovídajících více než 100leté vodě.

Zimní období

V zimním období (leden–duben a listopad–prosinec) roku 2024 byly z hlediska povodní zajímavé zejména první 2 měsíce. V těchto měsících doznívala srážkově velmi plošně rozsáhlá situace z přelomu roku, povodí byla vesměs silně nasycená, a i poměrně málo vydatné srážky způsobily opětovné vzestupy hladin i nad úroveň SPA.

Letní období

Povodňové situace se vyskytly ve všech měsících letního období (květen–říjen). V červnu došlo na území ČR k několika epizodám velmi vydatných srážek, které způsobily prudké vzestupy hladin vodních toků, přičemž opakovaně docházelo k překročení SPA zejména v povodích Berounky, Odry, Moravy a Dyje. Z hlediska rozsahu i dosažených vodností byla ale nejvýznamnější zářijová povodeň způsobená extrémními srážkami, které v oblastech Krkonoš a zejména Jeseníků dosáhly až 500 mm/5 dní. Vypadnutí

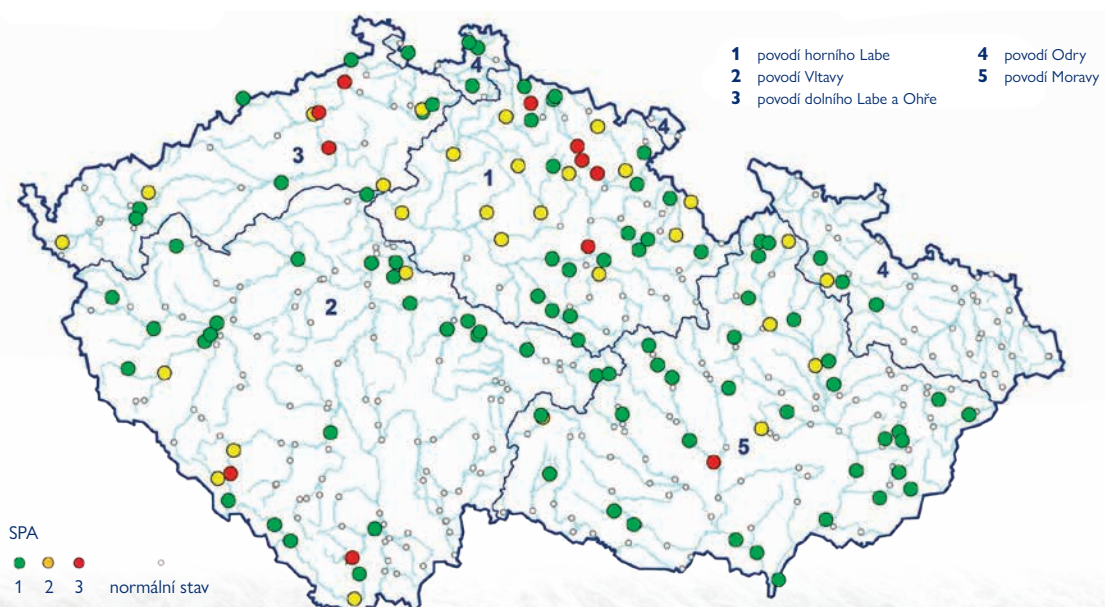

VD Římov povodně 15. 9. 2024 (zdroj: Povodí Vltavy)

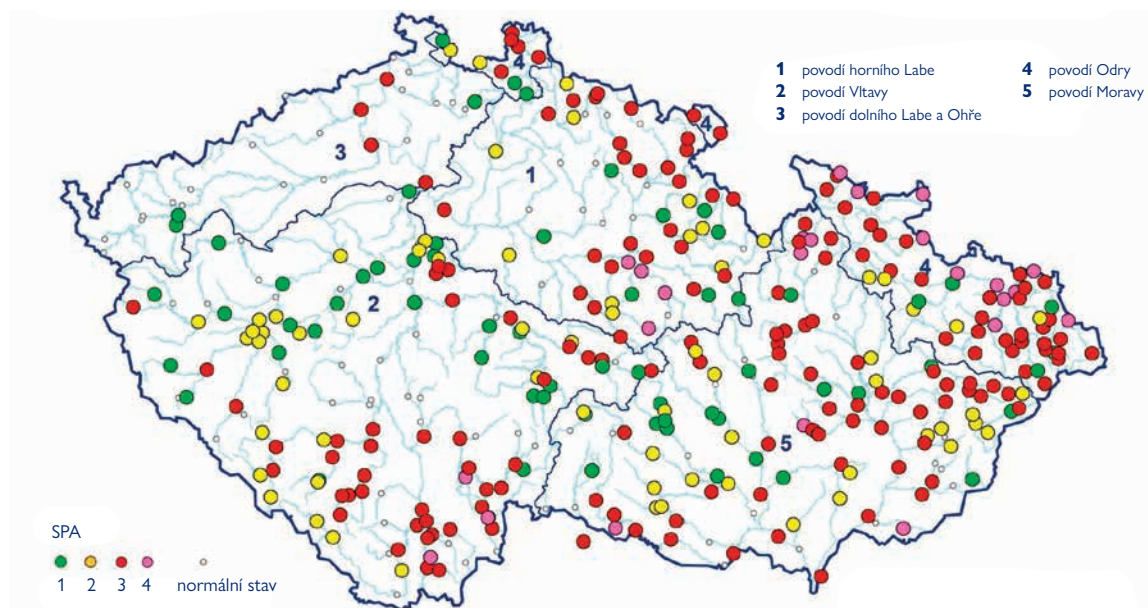
takového množství srážek vyvolalo extrémní povodňovou odezvu, a to zejména na vodních tocích v podhorských oblastech, kde byly srážky zesilovány orografickými efekty.

Obrázek 2.1.1

Nejvyšší dosažené stupně povodňové aktivity v zimním období v roce 2024

Pramen: ČHMÚ

Obrázek 2.1.2**Nejvyšší dosažené stupně povodňové aktivity v letním období v roce 2024**

Pramen: ČHMÚ

Nejvíce postiženou oblastí bylo Jesenicko, konkrétně povodí Opavy, horní Moravy a povodí všech přítoků Kladské Nisy, kde hladina extrémní povodně byla překročena velmi výrazně a v některých profilech dosáhla historických maxim. Nízké počáteční nasycení půdy alespoň oddálilo odtokovou odezvu a zejména v méně zasažených oblastech výrazně zmírnilo její průběh, a tudíž i následky. Úroveň 3. SPA byla překročena ve 180 ze 366 sledovaných profilů, z toho ve 42 byla dosažena či překročena hladina extrémní povodně.

Hodnocení povodní v roce 2024 je podrobněji popsáno v *Roční zprávě o hydrometeorologické situaci v ČR*, kterou každoročně zpracovává Český hydrometeorologický ústav (RZ_2024.pdf (chmi.cz)).

Vzhledem k extremitě povodně ze září 2024 a jejím důsledkům bylo zadáno Ústřední povodňovou komisí komplexní zhodnocení této události. Detailnější popis zářijové povodně je uveden v předběžné zprávě *Vyhodnocení povodně v září 2024* (dále jen „Vyhodnocení“), která byla schválena vládou dne 2. 4. 2025 usnesením č. 226 (Povoden_zari_2024_PZ.pdf (chmi.cz)). Finální výsledky byly vládě předloženy ve formě závěrečné zprávy *Vyhodnocení* do 30. 9. 2025.

2.2 Odstraňování povodňových škod

Od roku 2017 je připraven nový program 129 320 „Podpora odstraňování povodňových škod na infrastruktuře vodovodů a kanalizací II“, který navazuje na již ukončený program 129 140.

Tento program je připraven reagovat na případnou nutnost rychlého řešení následků poškození, případně i zničení vodohospodářské infrastruktury vodovodů a kanalizací v důsledku

živelné události. V roce 2024 byly zaznamenány významné škody na uvedené infrastruktuře způsobené povodní ze září 2024. Po dohodě mezi resorty MŽP a MZe bylo nastaveno rozdělení podpor na odstraňování povodňových škod na infrastruktuře VaK tak, že MŽP bude podporovat opatření okamžitá (převážně neinvestiční) a MZe opatření investiční obnovy.

Ministerstvo zemědělství administrovalo jeden program zaměřený na odstraňování povodňových škod. V roce 2024 byl schválen Program 129 370 „Odstraňování povodňových škod na státním vodohospodářském majetku III“, resp. podprogram 129 373 „Odstranění následků povodní roku 2024“.

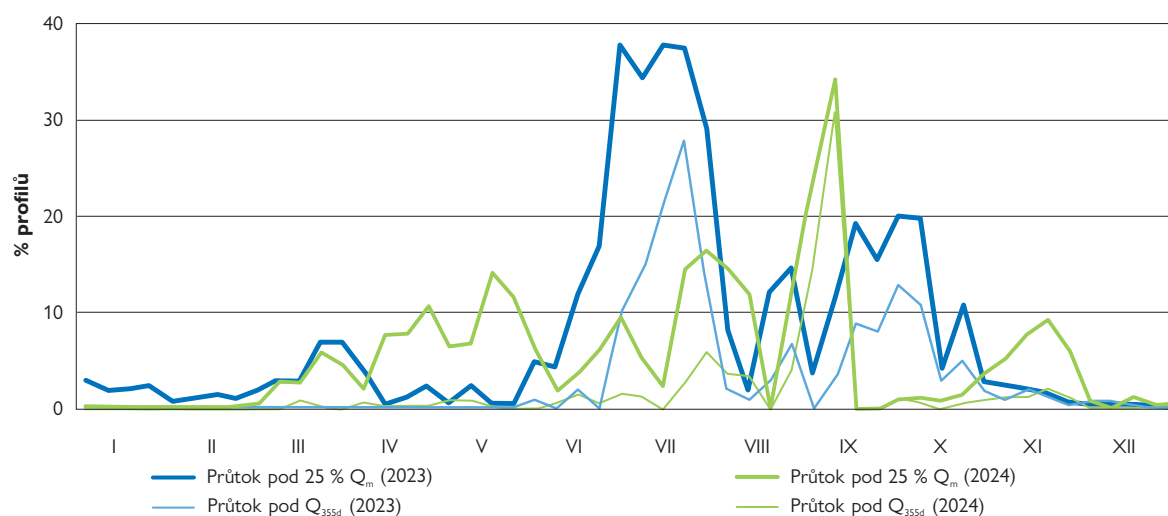
Podrobnější informace včetně finančního plnění jsou uvedeny v kapitole 11. Finanční podpory vodního hospodářství.

2.3 Průběh sucha

Hydrologické sucho se definuje jako nedostatek zdrojů povrchových a podzemních vod. Tato kapitola je věnována suchu týkajícímu se povrchových vod, které je hodnoceno dle následujících charakteristik: počtu profilů s průtoky menšími než 25 % měsíčního průměru ($<25 \% Q_m$) a počtu profilů s průtoky menšími než Q_{355d} (tj. průtok, který byl v daném profilu dosažen nebo překročen průměrně 355 dní v roce a jehož překročení je indikací hydrologického sucha), případně Q_{364d} (průtok, který byl v daném profilu dosažen nebo překročen po celý rok).

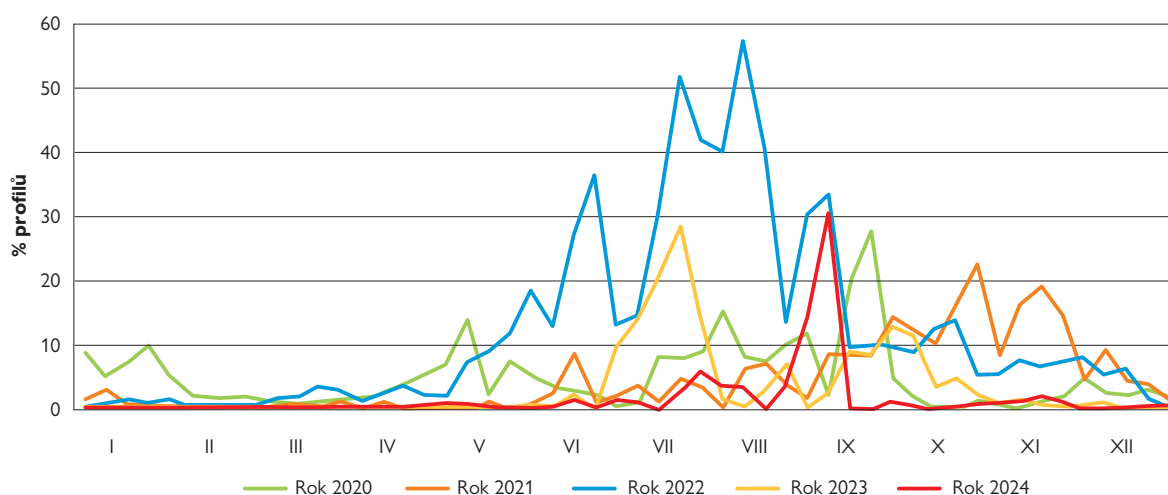
Rok 2024 byl v porovnání s předchozím rokem z pohledu hydrologického sucha výrazně vodnější (Obrázek 2.3.1). Podle výskytu profilů, ve kterých byla hladina na úrovni hydrologického sucha nebo pod ní, lze uplynulý rok rozdělit na tři období.

Graf 2.3.1
Vývoj sucha v České republice v roce 2023 a 2024

Pramen: ČHMÚ

Graf 2.3.2
Vývoj sucha v České republice v letech 2020 až 2024

Pramen: ČHMÚ

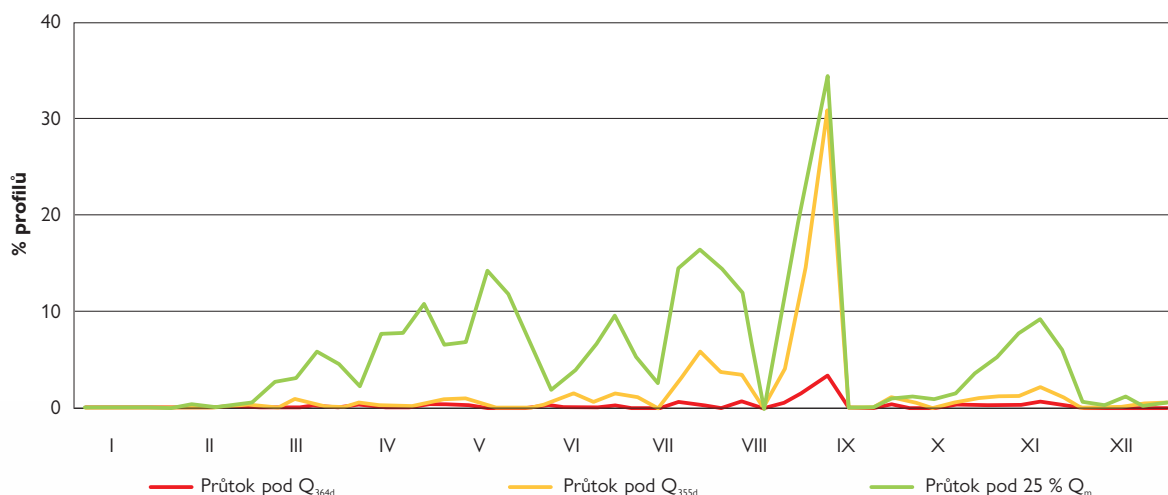
Rozvodněná Morava poškodila koleje u obce Leština (zdroj: Povodí Moravy)

Řeka Jevišovka během zářijových povodní (zdroj: Povodí Moravy)

Graf 2.3.3

Změny průměrné vodnosti v hlásných profilech na území ČR v roce 2024

Pramen: ČHMÚ

Od ledna do poloviny července se sucho na území Česka téměř nevyskytovalo, resp. se vyskytovalo na méně než 2 % profilů. Od poloviny července se začaly „suché“ profily postupně vyskytovat. Počet profilů s indikací hydrologického sucha narůstal až do začátku září, kdy jejich výskyt ukončily vydatné srážky a následné povodně. Poté následovalo období až do konce roku, kdy se sucho téměř nevyskytovalo nebo jen ojediněle.

Obdobně se situace vyvíjela i u profilů, jejichž vodnosti byly menší než 25 % Q_m . V porovnání s předchozími lety je rok 2024 celkově nejméně suchým od roku 2020 (Obrázek 2.3.2).

První období od ledna do poloviny července navázalo na výskyt profilů z konce předchozího roku 2023, kdy se profily pod Q_{355d} nevyskytovaly. V lednu a únoru byly ve všech hlavních povodích

průtoky průměrné až nadprůměrné v porovnání s dlouhodobými měsíčními hodnotami. Od března do poloviny července se vodnosti na tocích snížily a průtoky dosahovaly průměrných až podprůměrných hodnot ve srovnání s průměrnými měsíčními hodnotami, nicméně většinou nedosahovaly ani hodnot pod Q_{355d} . Podíl profilů s průtoky menšími než 25 % Q_m se na začátku tohoto období (leden–únor) pohyboval do 0,5 % profilů, poté se podíl od března zvýšil a většinou byl do 10 %.

Od poloviny července se začal výskyt profilů s vodnostmi pod Q_{355d} postupně navyšovat a sucho se začalo vyskytovat na 31 % profilů. Toto období trvalo cca do konce první dekády v září, kdy se objevily vydatné srážky a na tocích začaly povodně. V průběhu této části roku se zvyšoval i podíl profilů s průtoky menšími než 25 % Q_m . Od poloviny července do začátku povodní (druhá dekáda září) se četnost profilů pohybovala od 12 do 35 %. Dlouhodobé měsíční průtoky byly v tomto období ve většině hlavních povodí podprůměrné nebo průměrné. Konec srpna a začátek září byly v rámci roku 2024 nejméně vodné. Úplné maximum z hlediska sucha bylo tedy dosaženo na konci první zářijové dekády.

Třetí období lze označit od začátku povodní (druhá dekáda v září) až do konce roku, kdy se výskyt profilů s indikací sucha vyskytoval na necelých 2 % profilů ve všech hlavních povodích. Obdobně je tomu i u profilů s průtoky menšími než 25 % Q_m , kde došlo k mírnému nárůstu během listopadu na 10 %, ale poté se četnost opět snížila na minimum, do 2 % profilů (Obrázek 2.3.3).

2.4 Meziresortní komise VODA-SUCHO

Výkonný výbor na svém jednání 11. ledna 2024 schválil obsah Poziční zprávy za rok 2023, a protože činnosti v jednotlivých resortech pokračovaly v souladu s předpoklady, nebylo nutné svolávat další zasedání.

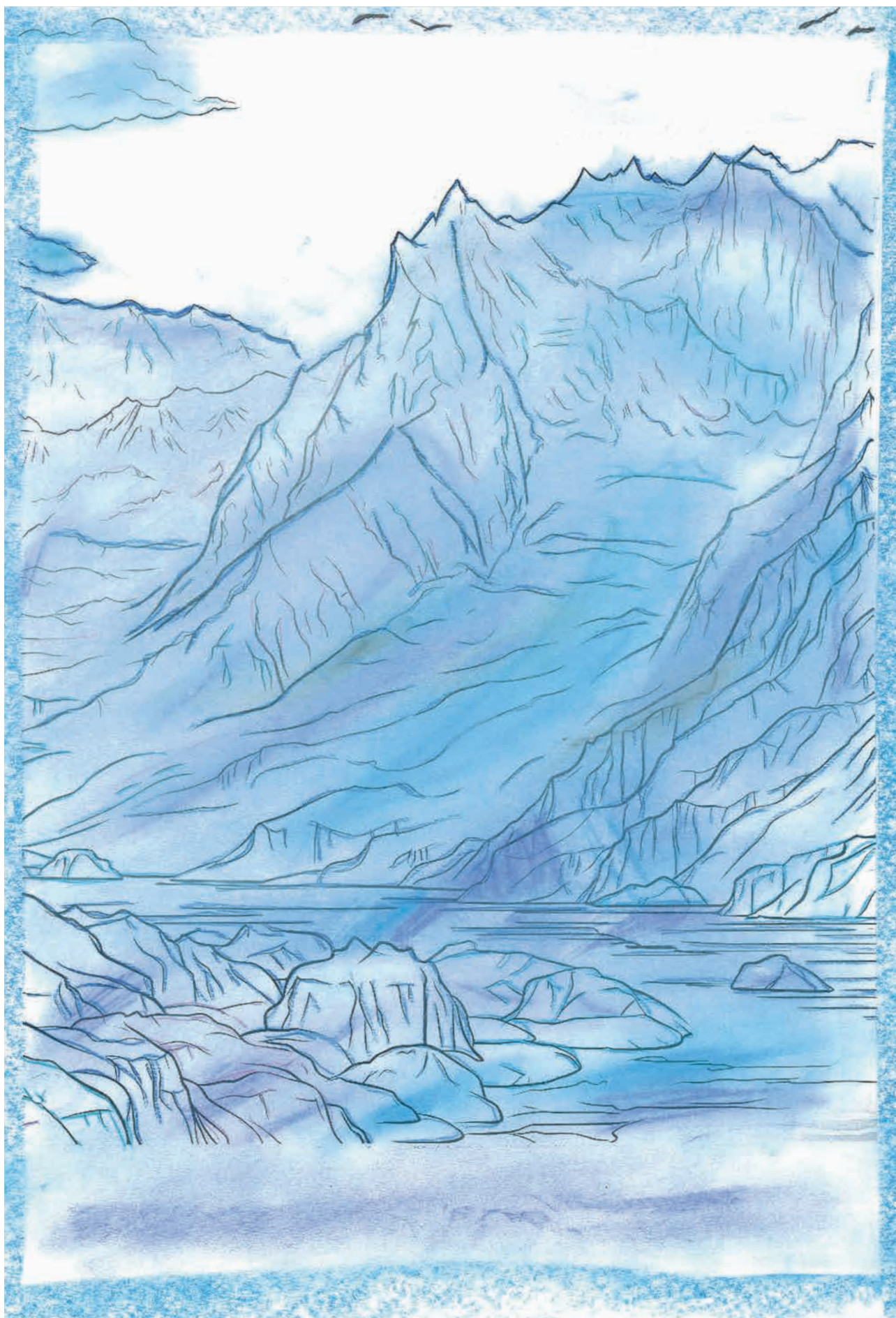
Naplnění jednotlivých opatření obsažených v Koncepci ochrany před následky sucha na území České republiky na období 2023–2027 se již zaběhlo a zpracování podkladů pro Poziční zprávu za rok 2024 věnovali jednotliví gestoři na rozhodujících ministerstvech potřebnou aktivitu pro popis jejich realizace.

Rozsah realizace potřebných opatření ovlivnila dostupnost finančních prostředků z národní podpory, financování opatření s využitím fondů EU bylo standardní, což se týkalo především opatření v oblasti zemědělství. Povodňové situace v září samozřejmě vyvolaly nutné úpravy aktivit, především v monitorování stavu vodních útvarů, neboť řada vybavených stanic byla poničena nejenom na vodních tocích, ale rovněž u sledování podzemních vod. To se zjevně promítne i do aktivit v následujícím období, v roce 2025 a dále.

Posun předložení každoroční poziční zprávy vládě do konce února výrazně přispěl ke kvalitě jednotlivých zpráv, neboť bylo možné doplnit konečný stav finančních podpor za uplynulý rok.

Aktivovaná protipovodňová ochrana obce Leština (zdroj: Povodí Moravy)

2. místo, N. Buksová, Poslední ledovec

3. JAKOST POVRCHOVÝCH A PODZEMNÍCH VOD

3.1 Jakost povrchových vod

Současná jakost povrchových vod dle ČSN 75 7221 ve srovnání s dvouletím 1991–1992

Mapa jakosti povrchových vod na vybraných tocích České republiky byla poprvé zpracována k časové úrovni dvouletí 1991–1992 podle ČSN 75 7221 Jakost vod – Klasifikace jakosti povrchových vod. Od tohoto dvouletí se každoročně zpracovávaly stejné mapy tak, aby bylo možné je vždy porovnat s aktuálním stavem jakosti vod. Vzhledem k rozsahu sledovaných ukazatelů v 90. letech se zpracovává pouze porovnání podle základní klasifikace. Od 1. 12. 2017 začala platit novelizovaná norma ČSN 75 7221 Kvalita vod – Klasifikace kvality povrchových vod, která nahrazuje předchozí 19 let platnou normu ČSN 75 7221 Jakost vod – Klasifikace jakosti povrchových vod.

Předmětem novely bylo zohlednit požadavky na současnou úroveň ochrany povrchových vod, a to jak z hlediska ukazatelů znečištění, tak i úrovně přípustného znečištění. Revizí prošel jak rozsah ukazatelů, tak mezní hodnoty tříd kvality. Proto byla pro objektivní porovnání znovu zpracována i mapa jakosti povrchových vod pro dvouletí 1991–1992 (Obrázek 3.1.1) dle novelizované ČSN 75 7221.

Pro hodnocení jakosti povrchových vod byly použity ukazatele – CHSK_{Cr} , BSK_5 , N-NH_4 , N-NO_3 a P_{celk} . Z obrázku 3.1.2 je patrné, že během posledních 31 let došlo ke zlepšení jakosti vod, nicméně i v současnosti se stále vyskytují úseky vodních toků zařazené do V. třídy jakosti povrchové vody. Nejvíce vodních toků spadá podle základní klasifikace do III. třídy –

znečištěná voda. Postupně také přibývá více úseků toků spadajících do I. a II. třídy.

Pro zpracování výše uvedené mapy jakosti vody v tocích České republiky za období 2023–2024 bylo použito výsledné zhodnocení z vybraných profilů sítě sledování jakosti vod v tocích, které poskytlo ČHMÚ (z primárních dat zaslaných jednotlivými s. p. Povodí). Zařazení sledovaných profilů do tříd čistoty podle novelizované ČSN 75 7221 je následující:

- I. třída neznečištěná voda – stav povrchové vody, který nebyl významně ovlivněn lidskou činností, a při kterém ukazatele jakosti vody nepřesahují hodnoty odpovídající běžnému přirozenému pozadí v toku,
- II. třída mírně znečištěná voda – stav povrchové vody, který byl ovlivněn lidskou činností tak, že ukazatele jakosti vody dosahují hodnot, které umožňují existenci bohatého, vyváženého a udržitelného ekosystému,
- III. třída znečištěná voda – stav povrchové vody, který byl ovlivněn lidskou činností tak, že ukazatele jakosti vody dosahují hodnot, které nemusí vytvořit podmínky pro existenci bohatého, vyváženého a udržitelného ekosystému,
- IV. třída silně znečištěná voda – stav povrchové vody, který byl ovlivněn lidskou činností tak, že ukazatele jakosti vody dosahují hodnot, které vytvářejí podmínky umožňující existenci pouze nevyváženého ekosystému,
- V. třída velmi silně znečištěná voda – stav povrchové vody, který byl ovlivněn lidskou činností tak, že ukazatele jakosti vody dosahují hodnot, které vytvářejí podmínky umožňující existenci pouze silně nevyváženého ekosystému.

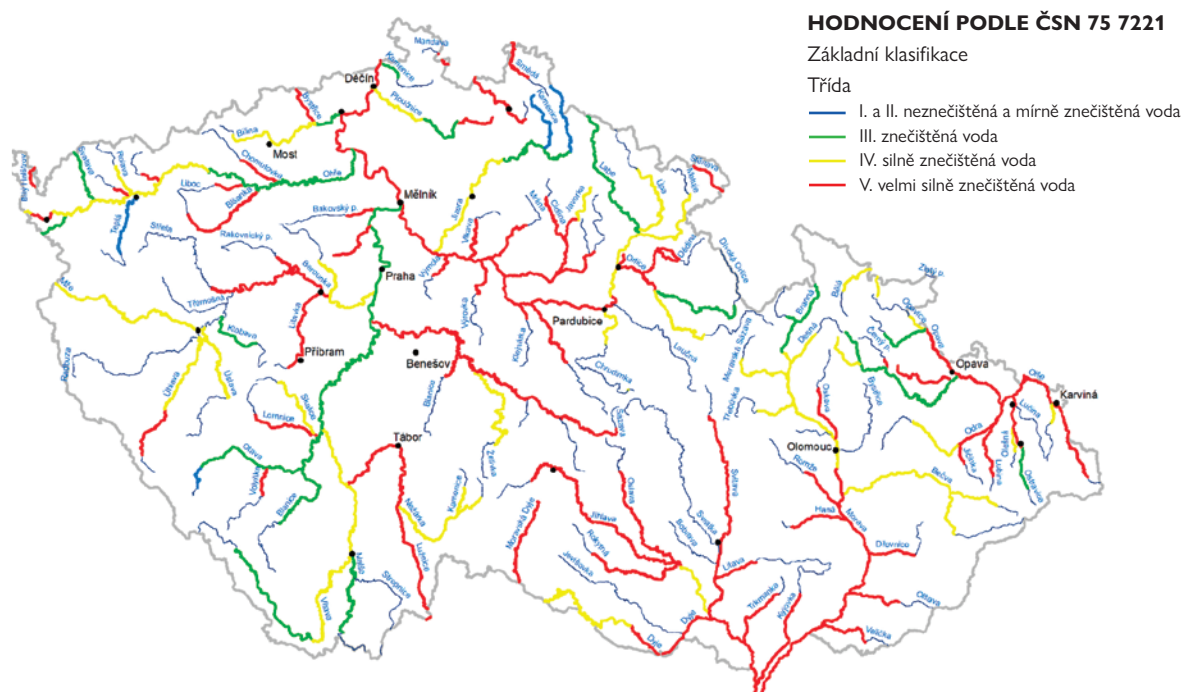

Jesenice, MVE (zdroj: Povodí Ohře)

U vybraných profilů sítě sledování jakosti vod v tocích bylo 20 % zařazeno do I. a II. třídy s neznečištěnou nebo mírně znečištěnou vodou, 47 % profilů do III. třídy se znečištěnou

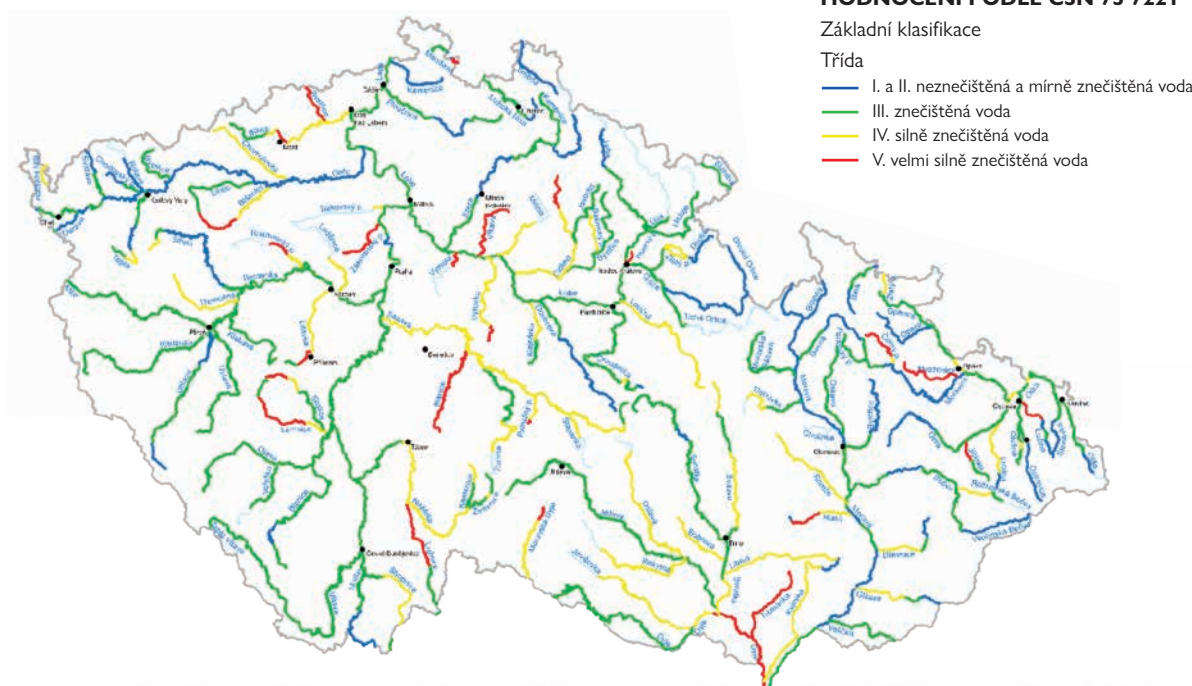
vodou, do IV. třídy se silně znečištěnou vodou bylo zařazeno 23 % profilů a do V. třídy s velmi silně znečištěnou vodou spadalo 10 % profilů.

Obrázek 3.1.1
Kvalita povrchových vod v České republice v letech 1991–1992

Pramen: VÚV TGM, z podkladů ČHMÚ

Obrázek 3.1.2
Kvalita povrchových vod v České republice v letech 2023–2024

Pramen: VÚV TGM, z podkladů s. p. Povodí a ČHMÚ

Radioaktivita

Ve vybraných profilech státní monitorovací sítě jsou v povrchových vodách dlouhodobě sledovány radiologické ukazatele. Odběrové profily jsou situovány v místech stávajících jaderných zařízení a v úsecích toků ovlivněných výpustěmi důlních vod a průsaky z odvalů hlusiny z těžby nebo úpravy uranových rud.

V povrchových vodách vodního toku Vltava v profilu VN Kořensko pod zaústěním odpadních vod z jaderné elektrárny Temelín byla v roce 2024 zaznamenána jednorázově nejvyšší hodnota objemové aktivity tritia $355 \text{ Bq} \cdot \text{l}^{-1}$. Nejvyšší přípustná hodnota normy environmentální kvality (dále jen „NEK“), ani roční průměrná hodnota pro tritium v povrchových tocích uvedenou v nařízení vlády č. 401/2015 Sb., nebyla překročena.

V povrchových vodách řeky Jihlavy v profilu Mohelno pod zaústěním odpadních vod z jaderné elektrárny Dukovany byla zaznamenána hodnota objemové aktivity tritia v rozsahu $57,8\text{--}152,0 \text{ Bq} \cdot \text{l}^{-1}$, hodnoty byly nižší než v roce 2023, průměrná hodnota nepřevyšuje limitní hodnotu NEK pro tritium v povrchových tocích. Dle charakteristické hodnoty pro tritium (ČSN 75 7221 – Kvalita vod) jsou profily VN Kořensko na Vltavě a Mohelno na Jihlavě řazeny do třídy III (znečištěná voda).

Nejvyšší obsahy uranu $217 \mu\text{g} \cdot \text{l}^{-1}$ byly zjištěny v povrchových vodách v okolí Dolní Rožínky na Českomoravské vrchovině. Kvalita povrchových vod v profilu Skryje na řece Hadůvka na základě obsahu uranu odpovídá třídě kvality V (velmi silně znečištěná voda). Zvýšené obsahy uranu v povrchových vodách jsou zdrojem zvýšené celkové objemové aktivity alfa dosahující hodnoty $7\,560 \text{ mBq} \cdot \text{l}^{-1}$. Maximální hodnota ukazatele objemové aktivity alfa převyšující limitní hodnotu (NEK) byla zjištěna na tomto profilu a profilu Boudy na toku Loučka, v Nedvědicích na Nedvědičce a ve Veverské Bítýšce na Svatce.

Významné znečištění uranem a radioaktivními ukazateli přetrvává na řadě profilů také v okolí příbramských ložisek. Maximální obsahy uranu $39\text{--}61 \mu\text{g} \cdot \text{l}^{-1}$ byly zjištěny v povrchových vodách řeky Kocáby v profilu Višňová, Drásovského potoka v profilu Drásov a Příbramského potoka v profilu Brod. Charakteristická hodnota pro uran na těchto profilech řadí tyto povrchové toky do třídy V.

Profil na Kocábě ve Štěchovicích je pro charakteristické hodnoty obsahu uranu řazen do třídy IV (silně znečištěná voda) (shodně zařazení jako v roce 2023). Zařazení sledovaných profilů dle ukazatele celkové objemové aktivity alfa přetrvává ve třídě V.

Průměrné roční hodnoty i maximální hodnoty celkové objemové aktivity alfa v povrchových vodách řeky Ploučnice na řadě profilů (Stráž pod Ralskem, Noviny pod Ralskem, Mimoň, Horka, Brenná) v oblasti ložiska Stráž pod Ralskem převyšují limitní hodnotu NEK.

Na základě celkové objemové aktivity alfa je kvalita těchto vod oproti přechodnému zlepšení v roce 2023 opět řazena do třídy V. Aktivita izotopu radia 226 byla v okolí uranového ložiska u Horního Slavkova nejvyšší na profilu Stoka Loket až $217 \text{ Bq} \cdot \text{l}^{-1}$, ačkoli je vyšší než v předchozím roce, spadá do shodné třídy IV.

Na Jáchymovsku v Ostrově nad Ohří na vodním toku Bystřice i na jeho přítoku, Jáchymovském potoce, přetrvává znečištění radioaktivními látkami z původní těžby a zpracování radioaktivních surovin, jakost vody odpovídá třídě V.

Na Tachovsku, na profilech Hamerského potoka (Brod nad Tichou, Broumov), je kvalita povrchových vod ovlivněna aktivitou izotopu radia 226 a celkové objemové aktivity alfa. Na základě nižších aktivit izotopu radia 226 dosahujících nejvýše $26 \text{ Bq} \cdot \text{l}^{-1}$ je povrchová voda řazena do třídy kvality II (mírně znečištěná voda).

V místech původní těžby uranu na Jindřichohradecku přetrvává na profilu Nekrasín na Račím potoce znečištění povrchových vod uranem a zvýšenou objemovou aktivitou alfa řazenou do třídy V.

Celková objemová aktivita alfa v povrchových vodách v okolí ložiska Okrouhlá Radouň na Jindřichohradecku, dosahuje hodnoty $1\,300 \text{ mBq} \cdot \text{l}^{-1}$, aktivita izotopu radia 226 byla změřena do $32 \text{ mBq} \cdot \text{l}^{-1}$ a obsahy uranu maximálně $51 \mu\text{g} \cdot \text{l}^{-1}$ (třída V). V prostoru ložiska uranových rud u Licoměřic na toku Kurvice v profilu Ronov se celková objemová aktivita alfa zvýšila, nejvyšší hodnota byla $649 \text{ mBq} \cdot \text{l}^{-1}$ (třída V).

Jednou za 3 měsíce až půl roku jsou analyzovány vzorky surové vody a zjišťována radioaktivita na základě celkové objemové aktivity alfa i beta na několika úpravách vody a přítocích vodních nádrží. Na úpravě vody Merklín na Eliášově potoce byla zjištěna zvýšená aktivita radonu až $8\,000 \text{ mBq} \cdot \text{l}^{-1}$ a celková objemová aktivita alfa až $1\,162 \text{ mBq} \cdot \text{l}^{-1}$. Hodnota celkové objemové aktivity alfa převyšuje maximální i roční průměrnou limitní hodnotu přípustného znečištění dle nařízení vlády č. 401/2015 Sb. U hráze nádrže Morávka na stejnojmenném toku byla při jednom ze dvou měření zjištěna hodnota celkové objemové aktivity beta až $1\,170 \text{ mBq} \cdot \text{l}^{-1}$, která též převyšuje maximální limitní hodnotu přípustného znečištění dle nařízení vlády č. 401/2015 Sb. Na ostatních sledovaných úpravách vody žádné limitní hodnoty dle tohoto nařízení překročeny nebyly.

Kvalita vody ve vodárenských a ostatních nádržích

Naprostá většina vodních nádrží (kromě rybníků) se chová poměrně konzervativně, což znamená dlouhodobě sice poměrně stabilní a vyrovnanou jakost vody, ale zároveň také přetrvávání tradičních problémů. Meziroční variabilita záleží nejen na hydrologických podmínkách daného roku, ale také na individuálních dispozicích jednotlivých nádrží.

Rok 2024 byl srážkově zhruba normální, s poměrně vysokými průtoky vod na přítocích do vodních nádrží v květnu a září. To znamenalo pro některé vodní nádrže (Lučina, Římov, Lipno, Karhov) značný přísun huminových látek, tedy zhoršení upravitelnosti povrchové vody odebírané vodárenskými společnostmi. Tyto jevy jsou ale pravidelně se opakující a vodárenské společnosti disponují technologiemi na zvládnutí takových situací.

Rok 2024 byl v reprezentativních profilech vodních nádrží obecně rokem průměrné jakosti vody, což souvisí s již zmíněnou značnou stabilitou nádržových ekosystémů. Rozhodně by ale v průměrnosti jednotlivých let neměla zapadnout skutečnost,

že eutrofizační projevy na řadě nádrží vykazují dlouhodobě nepříznivé trendy, jako je pokles průměrných hodnot průhlednosti vody, zvyšování biomasy fytoplanktonu a v některých případech i zvyšování koncentrací celkového fosforu v povrchových vrstvách vody. To se týká zejména vodárenských nádrží Lučina, Žlutice, Karhov, Římov a částečně i vodní nádrže Lipno. Jakkoli specifika je pro každý případ více, jasná souvislost vede ke klimatické změně (zvyšování teploty vody s dopadem na teplotní stratifikaci, prodlužování vegetační sezóny, zvyšující se vyplavování huminových látek a sloučenin fosforu z přírodních povodí s rašelinnými půdami) a zároveň k tomu, že koncentrace sloučenin fosforu v přítékající vodě se, podle lokality, 10–20 let nijak nezměnily, tzn., že nedošlo k žádnému zlepšení. Zhoršování poměrů v uvedených vodních nádržích se projevuje také ve zhoršování jakosti vody, která z nádrží odtéká do povodí níže. Jde především o přímé ohrožení ekologického stavu zvýšenými koncentracemi železa a amoniakálního dusíku či snížením oxidačně-redukčního potenciálu. Jde ale i o to, že z některých vodních nádrží odtéká i více fosforu, který pak působí jako eutrofizační riziko níže v povodí.

U hlubokých, dlouhých korytovitých vodních nádrží (Orlík, Švihov, Klíčava, Hracholusky) se v oblasti hráze zhoršování eutrofizačních projevů zatím neprojevovalo, protože tyto nádrže vykazují ve své dolní části zlepšení jakosti vody v suchých letech. Pokud ovšem vezmeme v úvahu jakost vody výše směrem k přítoku do vodní nádrže, pak se jakost vody (průhlednost, sinicové vodní květy) rychle zhoršuje a dnes tak jejich velmi důležité rekreační využití silně strádá (Orlík, Hracholusky). Obsah klíčové živiny, fosforu, v přítékající vodě se i u těchto nádrží vyvíjí tak, že v období posledních 10–20 let zůstávají koncentrace sloučenin téměř nezměněné.

Obsah sloučenin fosforu v přítocích je prvním a nejdůležitějším faktorem určujícím jakost vody v celé vodní nádrži. V tomto ukazateli ale až dvě dekády nedošlo k žádnému či jen poměrně mírnému zlepšení, přičemž aktuální roční průměrné koncentrace fosforu zdaleka nedosahují potřebné nízké hodnoty. Z tohoto důvodu je nutné dále se soustředit na zpřísnění požadavků na čištění odpadních vod, a to na všech úrovních a dále na systematickém snižování množství odlehčovaných odpadních vod z jednotných kanalizací měst a obcí. Zároveň musíme vědět, že standardní provozní monitoring, prováděný správci povodí, založený na dvanácti odběrech ročně poskytuje systematicky příznivější výsledky, neboť nezachytí epizodické látkové vlny (zejména právě fosforu), k nimž dochází za srážkoodtokových událostí (odlehčované odpadní vody). A dále monitoring a látkové bilance ČOV produkují systematicky nižší, tedy optimističtější výsledky, než odpovídá skutečné úrovni emisí znečištění, které je vnášeno do povrchových vod s odpadními vodami měst a obcí, protože se opět srážkoodtokové situace cíleně nemonitorují.

Na vstupu fosforu do povrchové vody se podílí také produkční rybářství na rybnících, a to především tam, kde se rybníky dlouhodobě hnojí, a tam, kde je chována vodní drůbež či tzv. polodivoké kachny (myslivecký chov a odstřel). Nevhodné hospodaření na rybnících může představovat pro živinový režim v povodí významné riziko. K masivním emisím fosforu dochází pravidelně při výlovehy rybníků s unikajícím zvrženým sedimentem. Ze skutečností uvedených výše je zřejmé, že veškeré problémy uvedené pro vodní nádrže, platí v obdobné míře i pro rybníky. Navíc hospodaření na rybnících může představovat pro

živinový režim v povodí významné riziko. Jednou z příčin tohoto stavu je i chybějící vyhláška Ministerstva životního prostředí a Ministerstva zemědělství upravující hospodaření na rybnících (dle zmocnění § 39 odst. 8 vodního zákona).

Nápravná opatření jsou velmi jednoduchá: výrazně zlepšit účinnost odstraňování fosforu z čištěných odpadních vod měst a obcí všech velikostí a razantně omezit emise znečištění za srážkoodtokových událostí budováním retenčních zdrží a zejména zelenomodré infrastruktury. Pro tyto kroky v tuto chvíli chybí dostatečná opora v současné legislativě, je nutné aktivně implementovat požadavky směrnice č. 2024/3019, o čištění městských odpadních vod a využívat současných nástrojů plánování v oblasti vod.

V oblasti ohrožení a ovlivnění jakosti vody pesticidními látkami je dlouhodobě a velmi detailně pozorována situace na vodárenské nádrži Švihov. Trvá zde dlouhodobé zatížení rozpadovými produkty pesticidů. Ve Velešínském potoce, který ústí z levé strany do vodárenské nádrže Římov, byl zjištěn vysoký výskyt silně rizikových látek PFAS, proto byl v letech 2023 a 2024 naplánován cílený monitoring nejen jakosti vody, ale také sedimentů. Monitoring situace je sice důležitý, ale není řešením. Je nezbytná především sanace zdroje. K prokázání zdroje znečištění je však nezbytné provést analýzu rizik, jejíž závěrečná zpráva tuto problematiku vyjasní. Zdrojem těchto látek by mohl být areál společnosti Jihostroj, a. s., Velešín.

Přetrvávajícím vlivem je také vnos erozního materiálu ze zemědělských ploch. Nejedná se zde sice o spojitost s eutrofizací, ale se zazemňováním horních partií vodních nádrží a s intenzivním zazemňováním předzdrží z vodárenské nádrže Švihov.

V povodí Vltavy již byly na řadě vodních nádrží (Orlík, Lipno, Hracholusky, České údolí, Římov, Švihov) zpracovány základní studie i s návrhem opatření ke zlepšení stavu. S výjimkou povodí vodárenské nádrže Švihov, kde jsou již dlouhodobě realizovány kroky, u kterých je potenciálem projevít se v jakosti vody, jako například efektivnější odstraňování fosforu na vybraných ČOV v povodí nádrže či projekt ke snížení vnosu pesticidů podporovaný Ministerstvem zemědělství (probíhá i na vodárenské nádrži Římov) nebo připravované pozemkové úpravy obsahující i některá opatření z plánů povodí za účelem snížení znečištění ze zemědělské půdy, jsou opatření s cílem zlepšit jakost vody v povodí dalších nádrží realizována zatím spíše sporadicky a postupně.

Zvláštní pozornosti je třeba věnovat vodní nádrži Lipno, a to zejména v souvislosti s novými záměry k budování dalších rekreačních areálů, jejichž odpadní vody budou zaústěny přímo do nádrže, navíc zcela nedostatečně vyčištěné. Vodní nádrž Lipno je velmi zranitelná eutrofizací a svým chemismem (praktická absence dusičnanových iontů). Všechny tyto charakteristiky podporují recyklaci fosforu ve vodním ekosystému, kde se pak sinicové vodní květy mohou projevovat velmi intenzivně. V případě vodní nádrže Lipno jsme svědky učebnicového příkladu, kdy přemrštěná snaha po komerčním rekreačním využití vede k úpadku atraktivity lokality.

Klimatická změna tak, jak je dlouhodobě pozorována v územní působnosti státního podniku Povodí Vltavy, s sebou nese i změny v chování rybníků. Rybníky mají aktuálně tendenci

Jizera v Mladé Boleslavi (zdroj: Povodí Labe)

k menší retenci fosforu, což znamená zvýšené eutrofizační riziko i pro vodní nádrže ležící níže v povodí. I proto je třeba věnovat hospodaření na rybnících obecně zvýšenou pozornost.

Rok 2024 se na území státního podniku Povodí Moravy vyznačoval teplou zimou, po které následovalo poměrně chladné a deštivé jaro, následované teplým létem s nejteplejším měsícem srpnem. Září bylo ovlivněno povodněmi se všemi negativními i pozitivními důsledky pro kvalitu vody v nádržích. K těm pozitivním patří propláchnutí nádrží na vrcholu vegetační sezóny, tedy v době maximálního rozvoje fytoplanktonu i sinicových vodních květů. Negativním důsledkem může být vnos živin i sinicového inokula.

Oligotrofii v tomto roce odpovídaly nádrže Karolinka a Slušovice, téměř také Bojkovice. Jako slabě mezotrofní bylo možno označit Landštejn, Novou Říši a jako mezotrofní Koryčany. Mezi slabě eutrofní nádrže v roce 2024 patřily Opatovice, Boskovice a Ludkovice. Typicky eutrofně se chovaly nádrže Hubenov, Mostišť, Vír a Znojmo. Nádrž Fryšták se vyznačovala silnou eutrofií s možným přesahem do hypertrofie.

Ve srovnání s rokem 2023, nádrže Hubenov, Vír, Opatovice, Karolinka a Slušovice odpovídaly biologickou kvalitou vody přibližně předchozí vegetační sezóně. Ke zlepšení došlo u nádrží Mostišť (zvláště potěšitelná změna), Nová Říše, Landštejn, Bojkovice, Znojmo, dokonce i Fryšták (zde došlo k pozitivnímu posunu od hypertrofie k silné eutrofii). Mírně si po biologické stránce pohoršily pouze přehrady Boskovice a Koryčany.

Sinice vodního květu se silně vyskytovaly pouze v Mostišti v srpnu a na Víru v září a v srpnu. V nádrži Fryšták byly pouze

přidavkem k intenzivnímu vegetačnímu zákalu působenému obrněnkou *Ceratium furcoides*. Podobná situace byla na nádrži Hubenov, kde se k sinicím významněji přidaly kromě obrněnek také zelenivky *Gonyostomum semen*.

Jako eutrofní bylo možno označit rekreační nádrže Dalešice a Mohelno, Letovice, Vranov Bítov a Vranov Hráz, Horní novomlýnskou nádrž, Bystřičku a Horní Bečvu, Výrovce, případně Luhačovice, které se posunuly od hypertrofie. Hypertrofními byly v roce 2024 Jevišovice, Střední a Dolní Novomlýnská zdrž, Moravská Třebová, Plumlov, Podhradský rybník a Bidelec. Ke zlepšení došlo u Jevišovic, Letovic, na profilu Farářka u nádrže Vranov, u Luhačovic a u Vranova. Po biologické stránce se naopak zhoršila Horní a Střední novomlýnská zdrž, profily Vodárna a Hráz u Vranova a nádrž Plumlov. Sinice se masově rozvíjely hlavně v nádržích Jevišovice, Podhradský rybník, na profilu Vranov Farářka, v rybníku Bidelec a hlavně ve Střední a Dolní Novomlýnské nádrži, méně intenzivně na profilech Vodárna a Hráz u nádrže Vranov a na Letovicích a v září na Brněnské nádrži.

Celkově je možno říci, že rok 2024 byl z hlediska rozvoje sinic a fytoplanktonu zvláště na vodárenských nádržích příznivý, tento stav ovlivnilo chladné jaro a povodně.

Jakost surové vody ve správě státního podniku Povodí Odry ve vodárenských nádržích Šance, Kružberk a Morávka byla v roce 2024 jako tradičně velmi dobrá a nevyžadovala tedy složitější úpravu na vodu pitnou. Drtivá většina hodnocených parametrů byla klasifikována nejlepší kategorií A1 (podle přílohy č. 13 k vyhlášce č. 428/2001 Sb., v platném znění). Tento příznivý stav se daří udržet zejména využitím určitých opatření, která

dává vodní zákon v rámci stanovených ochranných pásem vodních zdrojů, jako jsou omezení rozvoje daného území, včetně turistického ruchu, regulace hospodaření a podobně. Příznivý dopad má rovněž situování přehrad v horských oblastech s nízkou hustotou obyvatelstva a minimálním vnosem znečištění komunálního charakteru. Do kategorií A2 respektive A3 (podle vyhlášky č. 428/2001 Sb.) spadaly jako tradičně ukazatele organického znečištění (CHSK_{Mn} , BSK_5 , TOC), což je způsobeno zkrácením vlivem vyššího výskytu fytoplanktonu v epilimnické vrstvě nádrže, ze které je směsný vzorek odebírán. Samotný odběr pro vodárenské účely je realizován z hlubších horizontů a není tedy natolik ovlivněn rozvojem fytoplanktonu. V tomto směru nebyly zaznamenány ze strany odběratelů surové vody výhrady. Na VN Morávka se v průběhu vegetačního období vytvořil silný vegetační zákal způsobený nadměrnou abundancí sinic. Výskyt sinic byl však detekován pouze v epilimniu nádrže, a nedošlo tak k ovlivnění jakosti odebírané surové vody.

Na nádržích s jiným než vodárenským využitím, byl v průběhu roku 2024 zaznamenán problém se zhoršenou jakostí vody na Olešné a Žermanicích. Co se týče nádrže Olešná, byl již od počátku sezóny patrný nárůst zelených řas, ke kterým se v průběhu měsíce července začaly přidávat také sinice. Vše vyvrcholilo na začátku srpna, kdy byla voda dle Pravidel hodnocení jakosti koupacích vod (příloha č. 6 k vyhlášce č. 238/2011 Sb.) označena jako „voda nebezpečná ke koupání – zákaz koupání“. Prakticky totožný průběh bylo možné zaznamenat na nádrži Žermanice s tím, že dle výše uvedené přílohy č. 6 k vyhlášce č. 238/2011 Sb. byla voda označena jako „nevhodná ke koupání“. Na nádržích Těrlicko a Slezská

Harta byla vegetační sezóna bez významnějších projevů abundance zelené biomasy. Na nádrži Těrlicko v koupacím místě Pacalůvka bylo pouze upozornění na možné riziko onemocnění cerkariovou dermatitidou. Vzhledem k probíhající modernizaci, v jejíž souvislosti došlo také k vypuštění nádrže, nebyla kvalita vody monitorována na nádrži Baška.

Vodárenské nádrže ve správním území Povodí Ohře, s. p., jsou lokalizovány především na horních částech toků v Krušných horách. Vzhledem k nižší hustotě osídlení je zde patrný nižší antropogenní vliv na kvalitu vody, zejména je omezen vnos znečištění (živin) z komunálních odpadních vod. Znečištění přítoků vodárenských nádrží je specifikováno přírodními podmínkami v jejich povodí, např. výskytem rašeliníšť. Ukazatelé TOC , CHSK , huminové látky, Fe a Mn pravidelně překračují limity stanovené v nařízení vlády č. 401/2015 Sb., v platném znění, a mezní limity upravitelnosti surové vody na vodu pitnou kategorie A3 dle vyhlášky č. 448/2017 Sb., v platném znění.

Kvalita vody byla v roce 2024 srovnatelná s předchozími roky. U VN Stanovice byly v průběhu roku zaznamenány v obou hlavních přítocích nádrže zvýšené hodnoty ukazatelů fekálního znečištění, což je pravděpodobně způsobeno zvyšováním počtu skotu i obyvatel v povodí VN Stanovice. V porovnání s předešlými roky je ale kvalita vody srovnatelná, mikrobiologické znečištění se pravidelně pohybuje mezi kategoriemi A1 a A2. Surová voda z VN Horka se oproti roku 2023 mírně zlepšila v ukazatelích AOX , TOC (z kategorie A3 do A2) a uhlovodíky $\text{C}_{10}\text{-C}_{40}$ (nad kategorií A3 do A1). K mírnému zhoršení (z kategorie A1 do A2) došlo u ukazatelů huminové látky, CHSK_{Mn} , Fe_{celk} a u hodnoty pH . Surová voda

Rakovnický potok, Rakovník, odstranění nánosů z koryta (zdroj: Povodí Vltavy)

VN M. Lázně je zatížena huminovými látkami, vyšším obsahem CHSK_{Mn} a Mn. Mimo zvýšené hodnoty v letních měsících (AOX, TOC, huminy, CHSK_{C} , CHSK_{Mn} , Mn) je kvalita surové vody srovnatelná s předchozími roky. Kvalita surové vody VN Podhora se oproti Povodí Ohře, státní podnik minulému roku mírně zlepšila. Hodnoty přesahující limit pro kategorii A3 byly zaznamenány u ukazatelů TOC a Fe_{celk} , tedy oproti minulému hodnocení došlo ke zlepšení u ukazatelů AOX (v A3), BSK_5 (v A2) a Mn (v A2). Kvalita surové vody VN Fláje je srovnatelná s minulým rokem, v přítocích VN Fláje došlo k mírnému zlepšení kvality vody (např. u Radního potoku oproti minulému roku nejsou překročeny ukazatele AOX, TOC a uhlovodíky C10-C40), celkově se hodnoty znečištění snižují. U VN Chřibská došlo ke zlepšení kvality vody a přecházení ukazatelů mikrobiologického znečištění (z kategorie A2 do A1), Fecelk (z A3 do A2) a Mn (z A2 do A1). Ke zhoršení došlo u ukazatelů AOX, TOC a uhlovodíky C10-C40, které jsou v roce 2024 nad limitem kategorie A3 (zhoršení o jednu třídu kvality). Zhoršení bylo zaznamenáno v odběrech ze zimních měsíců (maximum AOX = 0,035 mg/l v únoru, maximum TOC = 12 mg/l v lednu), v případě ukazatele uhlovodíky C10-C40 pak bylo zhoršení zaznamenáno odběrem z června (hodnota 0,11 mg/l). Zvýšené hodnoty mohou být zapříčiněné v posledních letech prováděnou masivní těžbou dřeva v povodí nádrže a následným splachem půd. U ostatních nádrží nedošlo k významným změnám v kvalitě vody. Obecně platí, že zvýšené hodnoty znečištění mohou být způsobené i v kombinaci s hydrologickou situací v ČR, kdy se znečištění v suchých obdobích zakonzcentruje a při deštích se následně vyplaví.

Mezi největší nevodárenské nádrže se v povodí toku Ohře řadí nádrže Skalka, Jesenice a Nechranice, v povodí toku Ploučnice Máchovo jezero a Stráž pod Ralskem. Obecně je navzdory zatížení fosforem, pesticidy apod. (komunální a zemědělské znečištění) v nádržích celkově dobrá kvalita vody. V červnu 2024 (tedy o měsíc dříve než v roce 2023) byl státním podnikem Povodí Ohře zaznamenán zvýšený výskyt sinic a vodního květu v nádrži Skalka, což vedlo k vyhodnocení vody jako nevhodné ke koupání. Na nádržích Jesenice (od srpna 2024) a Nechranice (od července 2024) měla dle monitoringu Povodí Ohře, s. p., voda zhoršenou jakost vody pro koupání. Dále je z důvodu vysoké koncentrace rtuti zakázána konzumace ryb z nádrže Skalka. Specifická je situace zatápěných jam po povrchové těžbě hnědého uhlí. Tyto nádrže nemají přirozený přítok a odtok. Hospodaření na nich (hlavně to rybářské) je přísně regulováno. Z pohledu kvality vody se v nich projevují ukazatele přirozeného znečištění (železo, mangan, fosfor).

Se začátkem jara byly nádrže ve správě státního podniku Povodí Labe v souladu s platnými manipulačními řády dostatečně naplněny. Objem přítoku se zásadním způsobem zvýšil při povodních v září, což významně ovlivnilo celkový objem přítoku do nádrží. V roce 2024 byla průměrná teplota vody ve vegetačním období na některých nádržích vůbec nejvyšší za celé sledované období od roku 1979. Se zvyšující se teplotou vody také souvisí prodlužující se délka období se zvýšeným výparem a urychlení chemických i biologických procesů uvnitř nádrže. Na horských nádržích Souš, Josefův Důl nebo Labská byly často při hladině měřeny teploty vyšší než 20 °C. Na Souši takových dní bylo v roce 2024 padesát dva. V osmdesátých letech však zde často nebyl zaznamenán ani jeden. V pozdním jarním a letním období se na hlubších nádržích jako obvykle utvářela teplotní stratifikace. Pro takový vývoj jsou typické

různé významné úbytky kyslíku způsobující další negativní jevy. Na nádrži Křižanovice probíhala oprava mostovky hráze. Z tohoto důvodu byla provozní hladina prakticky po celé vegetační období snížena o cca 2 metry. Přestože má nádrž poměrně vysoký koeficient obměny, v červenci došlo opět k intenzivnímu rozvoji fytoplanktonu a výraznému zhoršení jakosti vody. Dominantním druhem byla sinice *Microcystis*. Průhlednost klesla z 290 cm na 60 cm. Voda byla přes celé období upravitelná. Na nádrži Vrchlice se do poloviny září vyvíjela jakost vody obdobným způsobem jako v předchozích letech. Došlo opět ke zřetelné teplotní a kyslíkové stratifikaci. Průhlednost po většinu období přesahovala 200 cm, maxima koncentrace chlorofylu-a zde v říjnu po povodni dosáhly hodnoty 25 µg/l. Ve spolupráci s kanadskou firmou EM Fluids bylo pokusně instalováno zařízení EMF 1120 k ověření možností na zlepšení jakosti vody. Lokalita pod přítokem Švadlenka, kde bylo zařízení od května do října umístěno, byla podrobně sledována s využitím multiparametrických sond. Výsledky měření byly výrazně ovlivněny zvýšenými přítoky do nádrže v polovině září. Také na nádrži Hamry docházelo jako každoročně k výrazným projevům eutrofizace. Nepříznivý vývoj ilustrují koncentrace chlorofylu-a (indikátor výskytu zelených řas a sinic). Maximální hodnoty u tohoto parametru přesáhly v září hodnotu 60 µg/l. I zde se kyslíkové poměry v létě zhoršily. Anoxie u dna začala vznikat v červenci a vyplnila prostor od jednoho do dvou metrů nade dnem, tj. přibližně třetinu vodního sloupce. Na nádržích Josefův Důl a Souš v Jizerských horách nebyla zaznamenána žádná výrazná zhoršení jakosti vody.

Na nádrži Labská, která ovlivňuje vodárenský odběr pro město Vrchlabí v Herlíkovicích, byla kvalita vody proměnlivá. Průhlednost poklesla ze 450 cm v červnu na 70 cm v září. Došlo také k výraznému rozvoji primární produkce v letním období s maximální hodnotou chlorofylu-a 90 µg/l. Na hladině nádrže Seč vzbudily od 15. července poměrně velkou pozornost veřejnosti i kompetentních orgánů pravidelně se objevující zelenohnědé povlaky prosycené bublinkami. Jednalo se o masivní rozvoj obrněnek (druh řasy) rodu *Peridinium* ve fázi tvorby klidových (dormantních) stádií – cyst, resp. planozygot či hypnozygot. Byl to poměrně mimořádný jev a to jak svým rozsahem, tak neobvyklým vizuálním efektem. Naštěstí tento stav netrval příliš dlouho. Z výsledků mimořádného monitoringu správce nádrže vyplynulo, že počty obrněnek již postupně klesají. Vzhledem k tomu, že tento druh řas neprodukuje toxiny, tak nebyla ohrožena koupací sezóna a nebyl ovlivněn ani vodárenský odběr z nádrže.

V roce 2024 byla v rámci hodnocení povrchových vod určených ke koupání osob, které provádí orgány hygienické služby, zjištěna zhoršená jakost vody na nádrži Pastviny v Pardubickém kraji (srpen). Na vodní nádrži Mšeno byla kvalita vody ke koupání dobré kvality. Na této nádrži bylo instalováno sonarové zařízení ke zlepšení jakosti vody. Na vodní nádrži Rozkoš, v její jižní části, byla po celou sezónu vhodná kvalita vody ke koupání. Vzhledem k dlouhodobě připravované těžbě sedimentu na severní části nádrže pod ústím Úpského přivaděče byla v říjnu postupně snížena hladina o více než 4 metry. Během mimořádné manipulace byly stále sledovány případné nežádoucí kvalitativní změny s možným dopadem na rybí populaci.

Vývoj jakosti vody na tomto typu nádrží byl podobný jako v předchozích letech. Na nádržích Bedřichov a Fojtka byla

během vegetační sezóny snížená průhlednost, okolo 150 cm. Nejméně kvalitní byla voda na nádrži Pařížov (průhlednost hluboko pod 100 cm a koncentrace chlorofylu-a přesáhly 320 µg/l) a Les Království (průhlednost hluboko pod 100 cm a koncentrace chlorofylu-a 220 µg/l).

Kvalita vody využívané ke koupání osob v koupací sezóně 2024

Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, upravuje práva a povinnosti fyzických a právnických osob, které musí být splněny v oblasti ochrany a podpory veřejného zdraví; dále stanovuje soustavu orgánů ochrany veřejného zdraví, jejich působnost a pravomoc. Jednou z oblastí, která je chráněna tímto zákonem, je i koupání v přírodě, provozování koupališť ve volné přírodě, umělých koupališť, bazénů a saun. Vyhláška č. 238/2011 Sb. řeší vybavenost koupališť ve volné přírodě a požadavky na způsob odběru vzorků a četnost kontroly a na jakost vody ke koupání.

Pro každou rekreační sezónu je ze strany resortu zdravotnictví ve spolupráci s Ministerstvem zemědělství a Ministerstvem životního prostředí sestaven tzv. Seznam přírodních koupališť na povrchových vodách, ve kterých nabízí službu koupání provozovatel a dalších povrchových vod ke koupání. Jedná se o seznam lokalit, na kterých bude v nastávající letní rekreační sezóně sledována kvalita vody z pohledu jejího využívání ke koupání osob.

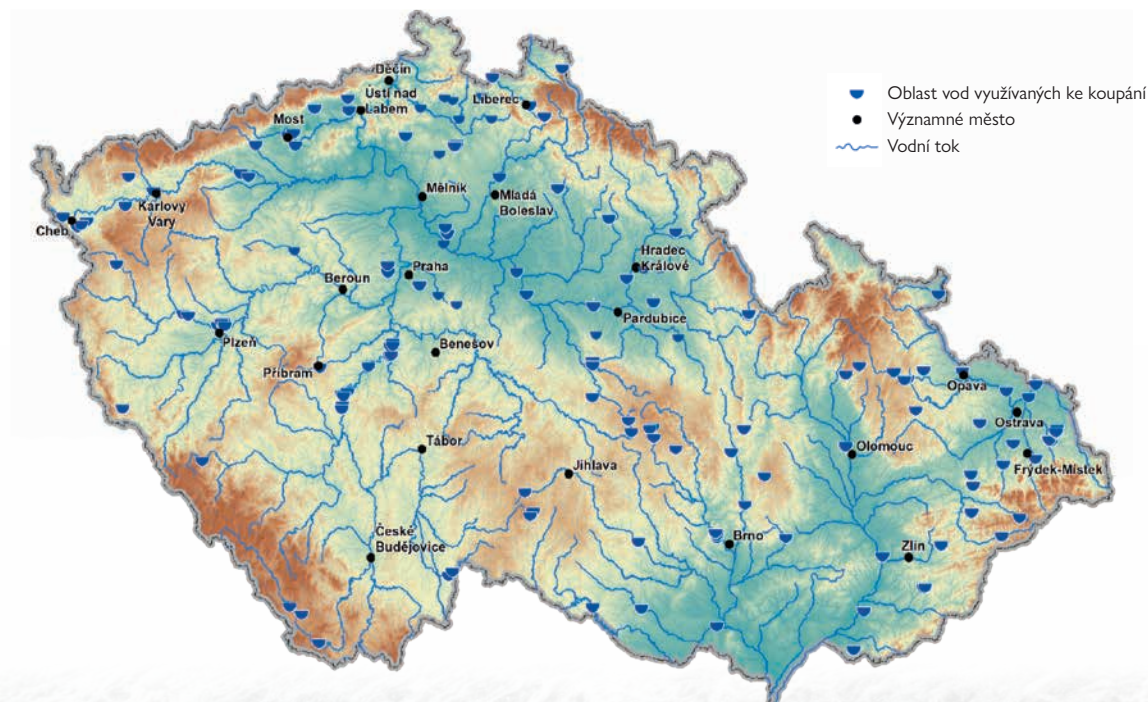
V koupací sezóně 2024 bylo orgány ochrany veřejného zdraví pravidelně hodnoceno celkem 285 míst využívaných ke koupání, z toho 166 provozovaných přírodních koupališť

a 119 koupacích oblastí. Orgány ochrany veřejného zdraví bylo odebráno 1 037 kontrolních vzorků vody a ze strany provozovatelů bylo odebráno 927 vzorků. Na základě vyhodnocení sledovaných parametrů kvality koupací vody byl v letní rekreační sezóně 2024 vydán zákaz koupání (černý symbol) na 21 lokalitách. Kvalita vody, označená jako nevhodná ke koupání (červený symbol), byla zjištěna na 34 lokalitách. Nevyhovující kvalitu vody ke koupání vykazovalo tedy celkem 55 lokalit, tj. 19,3 % ze všech sledovaných koupacích vod.

I během rekreační sezony 2024 se na některých koupacích vodách ve volné přírodě projeví problémy s nadměrným růstem sinic, což bylo také hlavním důvodem k vydávání zákazu koupání. Sinice se v našich vodách vyskytují především z důvodu vysokých koncentrací fosforu v povrchových vodách. Pro zlepšení kvality vody by prioritně mělo být zamezeno dotaci živin, zejména právě fosforu, do povrchových vod. Toto lze zajistit mimo jiné dobudováním třetího stupně čištění odpadních vod u všech stávajících čistíren odpadních vod a vybudováním nových čistíren odpadních vod v obcích, které odpadní vody zatím důsledně nečistí. Přímo na nádrži pak mohou být využita další opatření (např. změna rybí obsádky, podpora růstu vodních rostlin, srážení fosforu různými koagulanty). Možnost likvidace již rozvinutého květu sinic pomocí algicidů je z hlediska ochrany zdraví koupajících i vodního ekosystému značně riziková (využití těchto látek podléhá v souladu s § 39 odst. 7 zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, povolení ze strany příslušného vodoprávního úřadu), navíc neodstraňuje příčinu rozvoje nežádoucích vodních květů, kterou je nadměrný přísun živin.

V průběhu rekreační sezony 2024 nebyla žádná ze sledovaných lokalit označena jako nevhodná ke koupání ani nebyl vydán zákaz koupání z důvodu výskytu původců cerkárie dermatitidy. V předsezónních vzorcích byly původci cerkárie

Obrázek 3.1.3
Oblasti povrchových vod využívaných ke koupání

Pramen: VÚV TGM z podkladů s. p. Povodí, MZe a ©ZABAGED

dermatitidy detekování na dvou lokalitách. Na dalších dvou lokalitách bylo zaznamenáno podezření na jejich výskyt. Toto podezření však nebylo potvrzeno následným odběrem meziphostitelských plíží a jejich laboratorním vyšetřením. Cerkářiová dermatitida je parazitární onemocnění, které se u člověka projevuje vznikem skvrn, puchýřků, zarudnutí kůže a je často doprovázeno intenzivním svěděním. Původcem jsou drobní parazitičtí živočichové, jejichž životní cyklus je spojen s vodními plíží a vodními ptáky, například divokými kachny. Během svého vývoje paraziti procházejí tzv. cercáriovým stádiem, kdy se cercárie uvolňují z plíží do vody a aktivně vyhledávají vhodného hostitele – vodního ptáka. Pokud se však setkají s koupajícím se člověkem, mohou pronikat do jeho kůže. Tento pokus je doprovázen imunitní reakcí organismu, která se klinicky projevuje právě jako cercářiová dermatitida. Jedná se o onemocnění, které je sice velmi nepříjemné, avšak ve většině případů nepředstavuje závažné zdravotní riziko.

Koupání ve znečištěné vodě představuje zdravotní riziko především pro malé děti, případně starší nebo imunitně oslabené jedince, proto musí být veřejnost o těchto rizicích důsledně informována. V rekreační sezóně 2024 byla voda na 21 sledovaných lokalitách vyhodnocena jako voda nebezpečná ke koupání (zákaz koupání). Na 20 lokalitách došlo k masivnímu rozvoji sinic a na jednom místě byly zaznamenány vysoké hodnoty mikrobiologického znečištění (koupací místo spadá pod tzv. biotopy).

Počet provozovaných koupališť a vodních ploch ke koupání sledovaných krajskými hygienickými stanicemi se ve srovnání s předcházejícími lety příliš nemění.

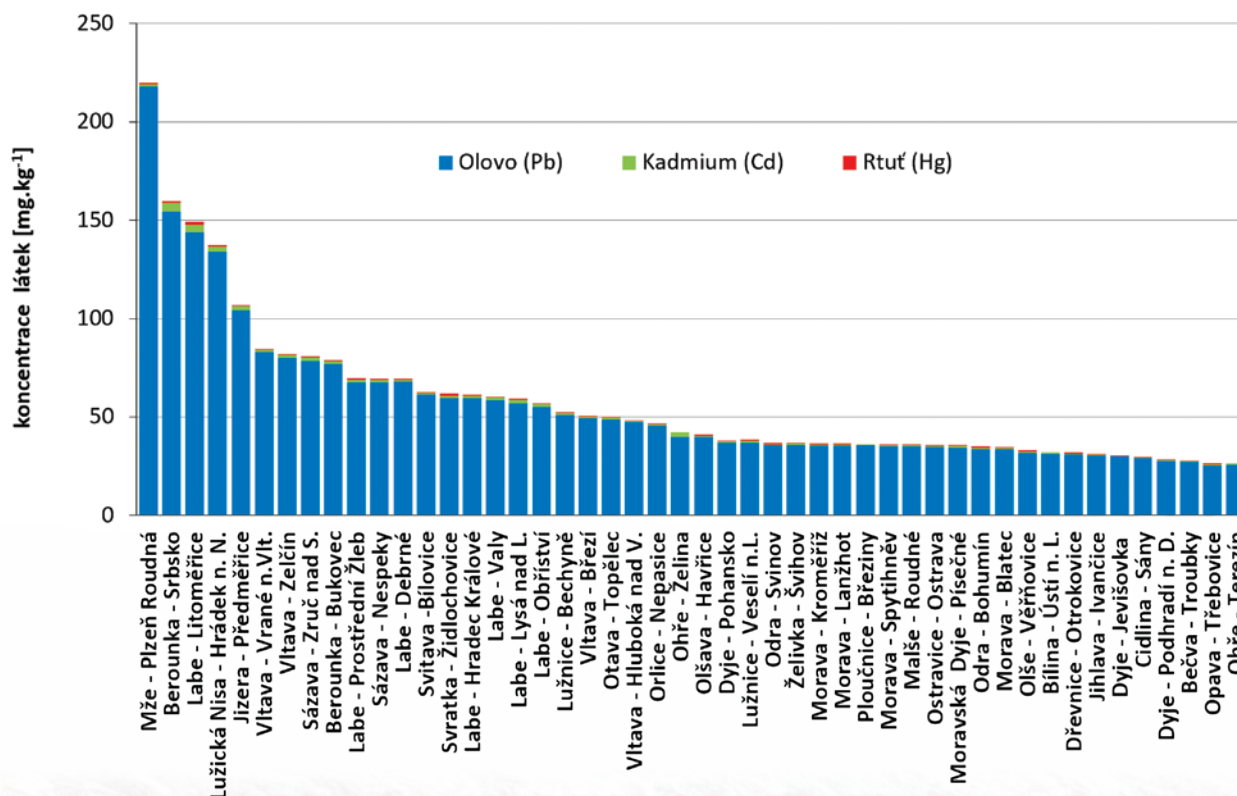
Jakost plavenin a sedimentů

Plaveniny (tj. nerozpuštěné látky ve vzduchu) a sedimenty představují důležitou součást vodního ekosystému, na které jsou sorbovány anorganické i organické polutanty, jež následně negativně ovlivňují život ve fluvialních ekosystémech. Sledování kvality plavenin a sedimentů přispívá významným způsobem k celkovému hodnocení jakosti povrchových vod toků ČR. Jejich analýzy informují o přítomnosti nebezpečných cizorodých látek ve vodním prostředí, jež následně umožňují rozbor příčin znečištění na jednotlivých lokalitách. Dlouhodobé sledování stavu fluvialních ekosystémů je velmi žádoucí a umožňuje posouzení vývoje a dopadů znečištění na životní prostředí. Směrnice Evropské unie 2000/60/ES (dále jen „Rámcová směrnice o vodách“), 2008/105/ES a 2013/39/EU vyžadují u pevných matric sledování dlouhodobých trendů pro soubor 25 vybraných prioritních nebezpečných látek.

Pro tyto účely byly v roce 2024 sledovány na 48 profilech obsahy těžkých kovů, metaloidů a specifických organických látek s důrazem na prioritní látky v oblasti vodní politiky v celkovém rozsahu 130 chemických látek, z nichž 20 je na seznamu prioritních látek. Tyto látky jsou nebezpečné pro zdraví lidí, zvířat i celých ekosystémů, často se jedná o látky karcinogenní (např. polyaromatické uhlovodíky, perfluorooktansulfonát), mutagenní (např. organochlorované pesticidy) a poškozující nervový, hormonální a imunitní systém (např. hexabromcyklododekan, polybromované difenylethery,

Graf 3.1.1

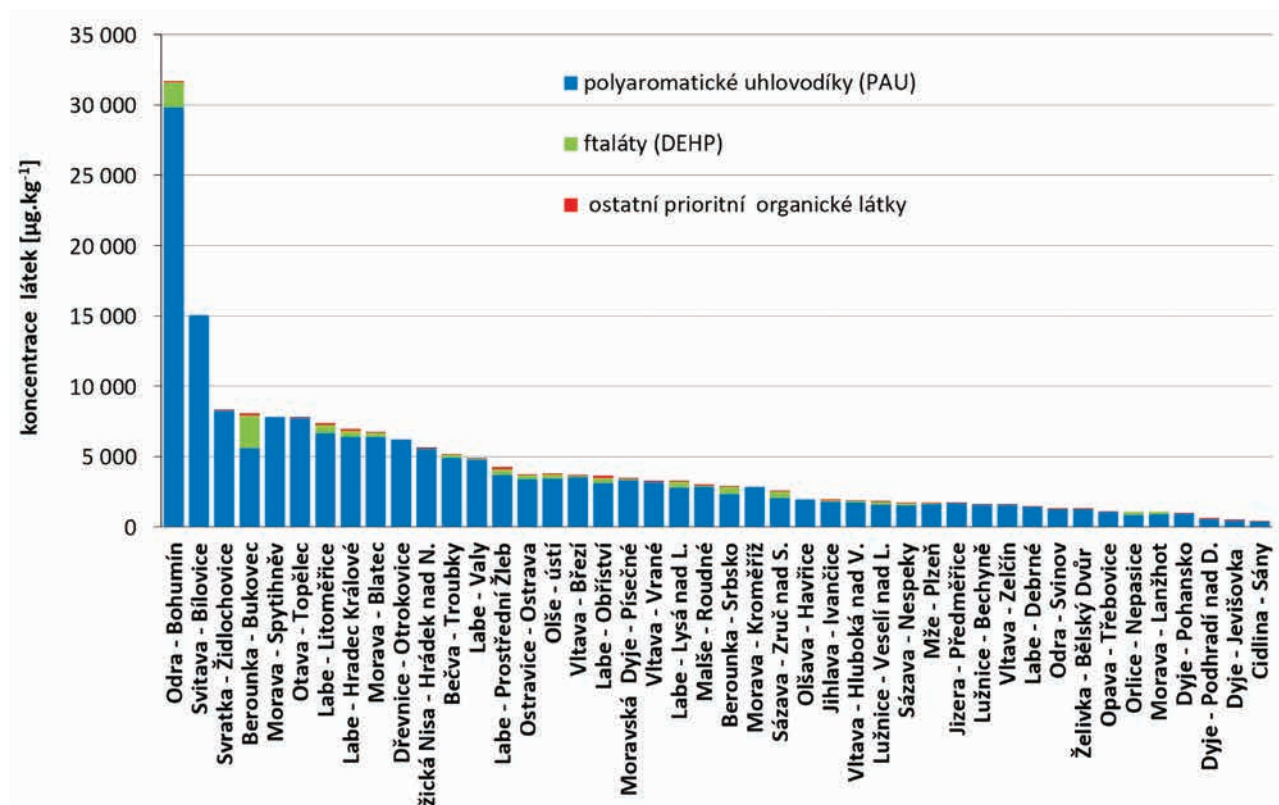
Průměrné koncentrace vybraných těžkých kovů v sedimentech na sledovaných lokalitách

Pramen: ČHMÚ

Graf 3.1.2

Průměrné koncentrace prioritních organických polutantů v sedimentech na sledovaných lokalitách

Pramen: ČHMÚ

tributylcín). Hodnocení výsledků monitoringu bylo provedeno dle nařízení vlády č. 401/2015 Sb. na základě analýzy dlouhodobých trendů koncentrací vybraných prioritních látek, které se v sedimentech a plaveninách mohou kumulovat. Míra kontaminace byla posouzena na základě průměrné roční koncentrace cizorodých látek v dané matici s limitními hodnotami kvality sedimentů MKOL (které jsou využívány pro posouzení zatížení řeky Labe), protože v české legislativě nejsou tyto limity v současnosti ukotveny. Kontaminace sedimentů, plavenin a sedimentovatelných plavenin je značně heterogenní napříč republikou i mezi jednotlivými povodími, souvisí s geomorfologií, využitím a osídlením krajiny. Často jsou nadměrné koncentrace jednotlivých cizorodých látek nalézány pod průmyslovými a městskými aglomeracemi i oblastmi dotčenými těžbou surovin.

V sedimentech byly nalezeny nejvyšší koncentrace těžkých kovů v severních, západních i středních Čechách. Nejvyšší koncentrace olova byla zaznamenána na Mži v Plzni ($251 \text{ mg} \cdot \text{kg}^{-1}$), na Berounce v Srbsku ($166 \text{ mg} \cdot \text{kg}^{-1}$), na Labi v Litoměřicích a na Lužické Nise v Hrádku nad Nisou (Graf 3.1.1). Nejvyšší koncentrace kadmia byly nalezeny na Berounce v Srbsku ($5 \text{ mg} \cdot \text{kg}^{-1}$) a na Labi v Litoměřicích. Nejvyšší koncentrace rtuti byly nalezeny na Svratce v Židlochovicích ($1,4 \text{ mg} \cdot \text{kg}^{-1}$) na ostatních sledovaných profilech byly pod $1 \text{ mg} \cdot \text{kg}^{-1}$. Nejvyšší koncentrace arsenu byly zaznamenány na Otavě v Topělcích ($40 \text{ mg} \cdot \text{kg}^{-1}$). U řady organických látek ze skupiny fenolů a chlorovaných fenolů, chlorovaných pesticidů (aldrin, endrin, dieldrin, isodrin, dikofol, heptachlorepoxyd, methoxychlor) byly jejich hodnoty zjištěny pod mezí stanovitelnosti. Chlorované

benzeny (trichlorbenzen, tetrachlorbenzen, pentachlorbenzen) byly také pod mezí stanovitelnosti, ojediněle hexachlorbenzen a 1,2,4- trichlorbenzen se nacházely v nízkých koncentracích (tj. nad mezí stanovitelnosti). Organické látky, které se používají jako zpomalovače hoření (PBDE – polybromované difenylethery) byly nalezeny též pod mezí stanovitelnosti až na výjimku kogeneru PDBE209, který byl v nejvyšších koncentracích zaznamenán na Labi v Hradci Králové ($24\,000 \text{ µg} \cdot \text{kg}^{-1}$) a Lysé nad Labem ($4\,000 \text{ µg} \cdot \text{kg}^{-1}$). Nejvíce z organických látek byly zastoupeny polyaromatické uhlovodíky, které vznikají především nedokonalým spalováním. Nejvyšší průměrné roční koncentrace polyaromatických uhlovodíků byly zjištěny na řece Odře v Bohumíně ($29\,830 \text{ µg} \cdot \text{kg}^{-1}$, Graf 3.1.2), kde byly zaznamenány mnohonásobně vyšší obsahy (fluoranthenu, fenantrenu, benzo(a)antracenu, pyrenu), tyto hodnoty byly zaznamenány zejména při podzimním odběru po rozsáhlých povodních. Významně vysoké průměrné roční koncentrace těchto látek byly zjištěny také v Bílovicích na řece Svitavě ($15\,059 \text{ µg} \cdot \text{kg}^{-1}$). Nejvyšší koncentrace ftalátů (DEHP), které se využívají jako změkčovadla plastických hmot, byly analyzovány v sedimentech na řece Berounce v Plzni ($2\,333 \text{ µg} \cdot \text{kg}^{-1}$, Graf 3.1.2), na Odře v Bohumíně ($1\,771 \text{ µg} \cdot \text{kg}^{-1}$) a na Labi v Litoměřicích. V Bílině na profilu Ústí nad Labem byly z ostatních organických látek zaznamenány zejména vysoké obsahy pesticidů chloralkanů ($230 \text{ µg} \cdot \text{kg}^{-1}$), směsi hexachlorcyklohexanu (HCH – $63 \text{ µg} \cdot \text{kg}^{-1}$). Nejvyšší hodnoty sumy polychlorovaných bifenylů (ΣPCB) byly zaznamenány na Vltavě ve Vraném nad Vltavou ($403 \text{ µg} \cdot \text{kg}^{-1}$). Vysoké obsahy pesticidu AMPA ($530 \text{ µg} \cdot \text{kg}^{-1}$) byly prokázány na Berounce v Plzni a nejvyšší hodnoty ΣDDT ($70 \text{ µg} \cdot \text{kg}^{-1}$) byly nalezeny na Labi v Prostředním Žlebu.

V sedimentovatelných plaveninách byly nejvyšší koncentrace olova a kadmia obdobně jako v sedimentech nalezeny na Berounce v Srbsku ($\text{Pb} - 121 \text{ mg} \cdot \text{kg}^{-1}$, $\text{Cd} - 4 \text{ mg} \cdot \text{kg}^{-1}$) a na Lužické Nise v Hrádku nad Nisou ($\text{Pb} 129 \text{ mg} \cdot \text{kg}^{-1}$, $\text{Cd} 3,5 \text{ mg} \cdot \text{kg}^{-1}$). Nejvyšší koncentrace rtuti byly zaznamenány na Bílině v Ústí nad Labem ($\text{Hg} - 1,7 \text{ mg} \cdot \text{kg}^{-1}$). Nejvyšší koncentrace arsenu byly nalezeny na řece Bílině v Ústí nad Labem ($110 \text{ mg} \cdot \text{kg}^{-1}$) a Ohři v Terezíně ($66 \text{ mg} \cdot \text{kg}^{-1}$). Obdobně jako v sedimentech byly nejvyšší průměrné roční koncentrace polyaromatických uhlovodíků v sedimentovatelných plaveninách nalezeny na Odře v Bohumíně ($11\,964 \text{ } \mu\text{g} \cdot \text{kg}^{-1}$, Graf 3.1.2) a na Svatce v Židlochovicích ($10\,307 \text{ } \mu\text{g} \cdot \text{kg}^{-1}$). Největší koncentrace ftalátů (DEHP) byly nalezeny na Lužické Nise v Hrádku nad Nisou ($5\,480 \text{ } \mu\text{g} \cdot \text{kg}^{-1}$) a na Bílině v Ústí nad Labem ($5\,390 \text{ } \mu\text{g} \cdot \text{kg}^{-1}$), zvýšené koncentrace nad $2\,000 \text{ } \mu\text{g} \cdot \text{kg}^{-1}$ byly zaznamenány na Odře v Bohumíně a na Svatce v Židlochovicích. Největší zatížení: trichlorbenzen $16 \text{ } \mu\text{g} \cdot \text{kg}^{-1}$, pentachlorbenzen $11 \text{ } \mu\text{g} \cdot \text{kg}^{-1}$, hexachlorbenzen $600 \text{ } \mu\text{g} \cdot \text{kg}^{-1}$, hexachlorbutadien $15 \text{ } \mu\text{g} \cdot \text{kg}^{-1}$, oktachlorstyren $8 \text{ } \mu\text{g} \cdot \text{kg}^{-1}$, perfluorooktansulfonát $22 \text{ } \mu\text{g} \cdot \text{kg}^{-1}$, z léčiv methytriclosan $47 \text{ } \mu\text{g} \cdot \text{kg}^{-1}$, z pesticidů AMPA $3\,200 \text{ } \mu\text{g} \cdot \text{kg}^{-1}$ bylo zjištěno na Bílině v Ústí nad Labem. Nejvyšší koncentrace ΣPCB byly evidovány na Labi v profilu Schmilka ($458 \text{ } \mu\text{g} \cdot \text{kg}^{-1}$), na Bílině v Ústí nad Labem ($113 \text{ } \mu\text{g} \cdot \text{kg}^{-1}$).

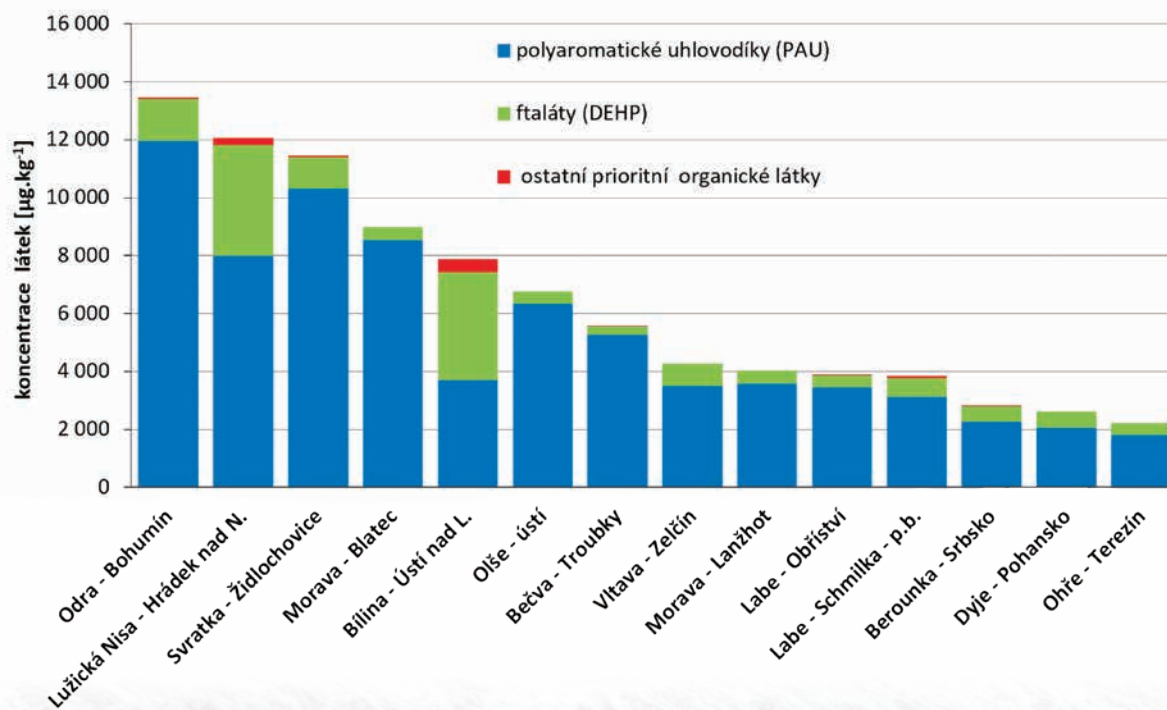
V matrici plaveniny byly nejvyšší koncentrace olova nalezeny v Plzni na Berounce ($135 \text{ mg} \cdot \text{kg}^{-1}$) a na Lužické Nise v Hrádku nad Nisou ($131 \text{ mg} \cdot \text{kg}^{-1}$). Nejvyšší koncentrace kadmia ($7,2 \text{ mg} \cdot \text{kg}^{-1}$) a arsenu ($126 \text{ mg} \cdot \text{kg}^{-1}$) byly nalezeny na Ohři v Želíně a rtuti ($0,9 \text{ mg} \cdot \text{kg}^{-1}$) byly na Ploučnici v Březinách. V plaveninách byly v nejvyšších hodnoty ze skupiny polyaromatických uhlovodíků nalezeny na Svitavě v Bílovicích ($11\,270 \text{ } \mu\text{g} \cdot \text{kg}^{-1}$), Moravě v Blatci ($6\,286 \text{ } \mu\text{g} \cdot \text{kg}^{-1}$) a na Ostravici v Ostravě a Odře v Bohumíně. Nejvyšší hodnoty ΣPCB ($102,7 \text{ } \mu\text{g} \cdot \text{kg}^{-1}$) byly evidovány na Ohři v Terezíně. Pesticidy byly nalezeny v nejvyšších koncentracích

na Bílině v Ústí nad Labem ($\Sigma\text{DDT} 171 \text{ } \mu\text{g} \cdot \text{kg}^{-1}$), na Vltavě v Hluboké nad Vltavou, na Labi v Prostředním Žlebu a také na Svatce v Židlochovicích. Chloralkany byly ve vysokých koncentracích nalezeny na Bílině v Ústí nad Labem ($350 \text{ } \mu\text{g} \cdot \text{kg}^{-1}$) na Lužické Nise v Hrádku nad Nisou.

Pro hodnocení dlouhodobých trendů byly použity časové řady v sedimentovatelných plaveninách (2013–2024) a v sedimentech (2000–2024), které byly analyzovány pomocí MannKendall testu. Statistické analýzy prokázaly významně rostoucí trend na sledovaných lokalitách u řady vybraných ukazatelů znečištění (prioritní nebezpečné látky) mezi sledovanými matricemi (sedimentovatelné plaveniny a sedimenty) v roce 2024. Významně rostoucí trend v sedimentovatelných plaveninách byl zaznamenán celkem na 6 lokalitách u 4 nebezpečných prioritních látek: u kadmia: (Dyje – Pohansko a Svatka Židlochovice), rtuti (Berounka – Srbsko), fluorantenu a hexachlorbenzenu. Rostoucí trend u fluorantenu byl evidován na lokalitách Ohře – Terezín a Vltava – Zelčín, avšak zbývající polyaromatické uhlovodíky vykazovaly spíše setrvalý stav. Rostoucí trend u hexachlorbenzenu byl zaznamenán pouze řece Bílině v Ústí nad Labem. U sledovaných nebezpečných látek bylo celkem zaznamenáno v sedimentech 10 případů stoupajícího trendu. Stoupající trend v sedimentech byl statisticky potvrzen na 7 lokalitách u 6 prioritních nebezpečných látek: kadmia (Labe – Litoměřice, Dyje – Podhradí, Bečva – Troubky, Dřevnice – Otrokovice a Odra – Svinov), u rtuti (Moravská Dyje – Písečné), antracenu a fluorantenu (Lužická Nisa – Hrádek nad Nisou), benzo[ghi]perylenu (Moravská Dyje – Písečné) a indeno[1,2,3-cd]pyrenu (Labe – Litoměřice). Klesající trend byl zaznamenán na většině sledovaných lokalit, u téměř všech sledovaných látek. Statisticky potvrzených případů klesajícího trendu bylo evidováno v sedimentech 215 a v sedimentovatelných plaveninách 94.

Graf 3.1.3

Průměrné koncentrace prioritních organických polutantů v sedimentovatelných plaveninách na sledovaných lokalitách

Pramen: ČHMÚ

Kvalita surové vody

Pro hodnocení kvality surové vody za rok 2024 byla využita data z 3 134 míst odběru surových vod (z toho 135 míst odběru povrchové vody a 2 999 míst odběru podzemní vody) od 741 provozovatelů. Byla vyhodnocena upravitelnost surové vody do 4 kategorií upravitelnosti dle vyhlášky č. 428/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů, viz tabulka s definicemi kategorií upravitelnosti. Vzhledem k novelizaci legislativy (vyhláška 256/2023 Sb.) v roce 2023 byly pro výpočet kategorií upravitelnosti přidány následující ukazatele: bisfenol A, suma PFAS, benzo(a)pyren a uran, a naopak byl z hodnocení upravitelnosti vyřazen ukazatel BSK₅.

Celkově zhruba 71 % míst odběru mělo v roce 2024 kvalitu odpovídající kategorii A2 a lepší. Povrchové zdroje surové vody mají většinou horší kvalitu než zdroje využívající podzemní vodu, z toho plyne vyšší podíl míst odběru povrchových vod s horšími kategoriemi upravitelnosti (pouze cca 40 % těchto míst odběru mělo kvalitu surové vody v kategorii A2 a lepší, u podzemních vod to bylo 72 % míst odběru). Při porovnání jakosti surové vody v jednotlivých krajích lze konstatovat, že nejlepší kvalitu (více jak 80 % míst odběru kategorie A2 a lepší) měly v roce 2024 zdroje surové vody v Královéhradeckém, Ústeckém a Libereckém kraji a nejhorší v kraji Zlínském (pouze 49 % míst odběru kategorie A2 a lepší).

Tabulka 3.1.1

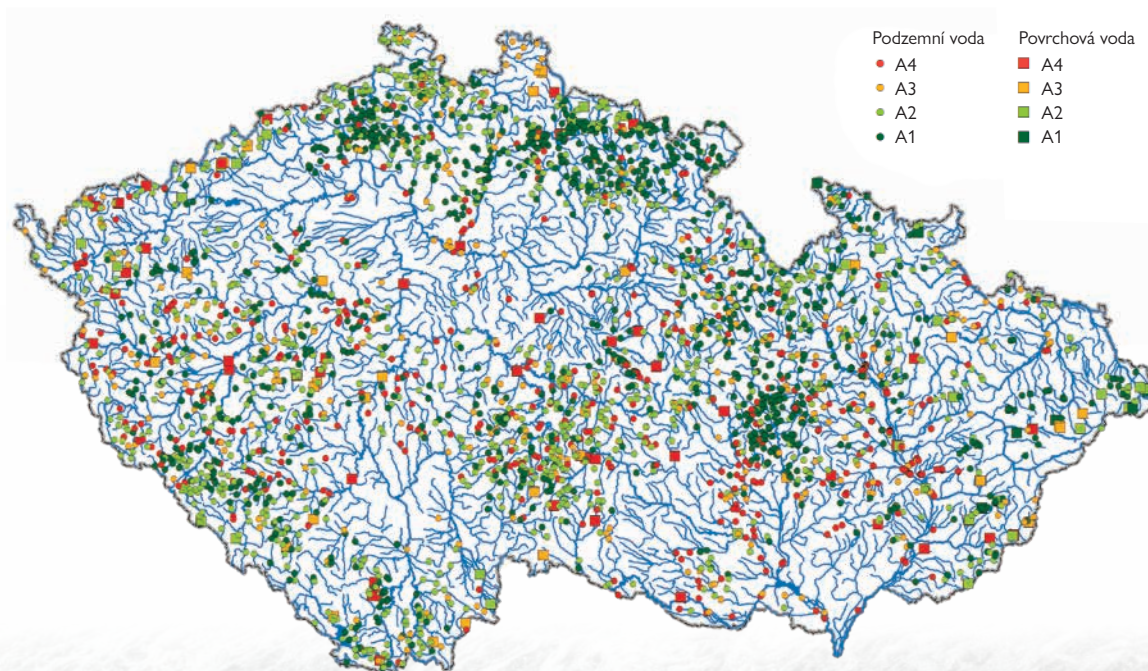
Kategorie upravitelnosti a odpovídající typy úprav

Kategorie	Typy úprav
A1	Úprava surové vody s případnou dezinfekcí pro odstranění sloučenin a prvků, které mohou mít vliv na její další použití, a to zvláště snížení agresivity vůči materiálům rozvodného systému včetně domovních instalací (chemické nebo mechanické odkyselení), dále odstranění pachu a plyných složek provzdušňováním. Prostá filtrace pro odstranění nerozpustných látek a zvýšení jakosti.
A2	Surová voda vyžaduje jednodušší úpravu, např. koagulační filtrace, jednostupňové odželezňování, odmanganování nebo infiltraci, pomalou biologickou filtrace, úpravu v horninovém prostředí, a to vše s koncovou dezinfekcí. Pro zlepšení vlastností je vhodná stabilizace vody.
A3	Úprava surové vody vyžaduje dvou či více stupňovou úpravu čiřením, oxidací, odželezňováním a odmanganováním s koncovou dezinfekcí, popř. jejich kombinaci. Dalšími vhodnými procesy jsou například využívání ozónu, aktivního uhlí, pomocných flokulantů, flotace. Ekonomicky náročnější postupy technicky zdůvodněné (například sorpce na speciálních materiálech, iontová výměna, membránové postupy) se použijí mimořádně.
A4	Vodu této jakosti lze výjimečně odebírat pro výrobu pitné vody s udělením výjimky příslušným krajským úřadem. Pro úpravu na vodu pitnou se musí použít technologicky náročné postupy spočívající v kombinaci typů úprav uvedených pro kategorii A3, přičemž je nutné zajistit stabilní kvalitu vyráběné pitné vody. Přednostním řešením v těchto případech je však eliminace příčin znečištění anebo vyhledání nového zdroje vody.

Pramen: ČHMÚ, Vyhláška č. 428/2001 Sb.

Obrázek 3.1.4

Kategorie upravitelnosti surové vody v místech odběru v roce 2024

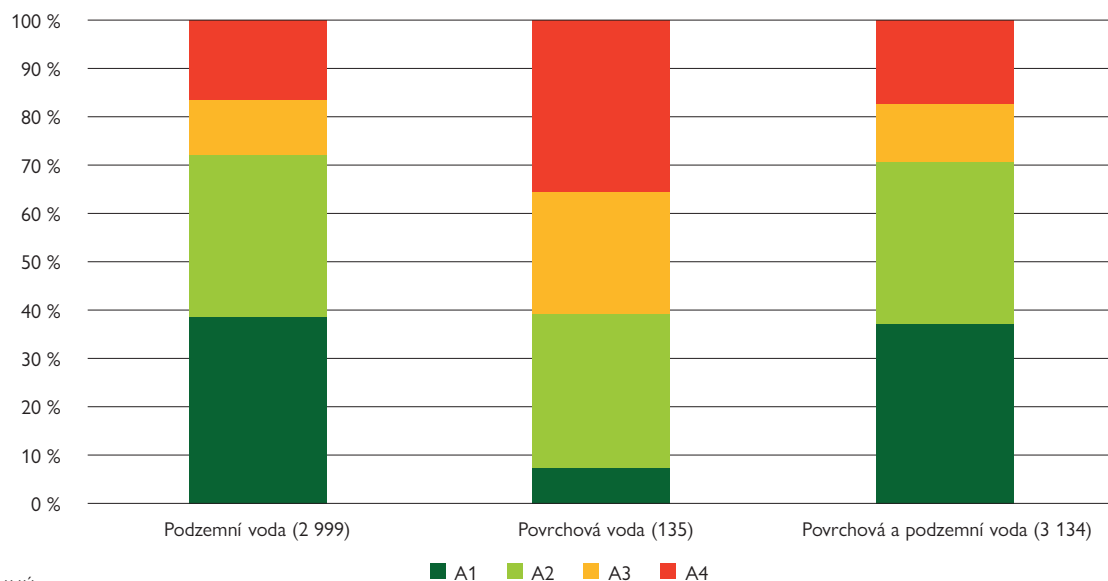
Pramen: ČHMÚ

Nejproblematictější pro kvalitu surových vod byly v roce 2024 u povrchových vod mikrobiologické ukazatele, celkový organický uhlík, adsorbovatelné organicky vázané halogeny (AOX), ChSK_{Mn} , železo, huminové látky, z pesticidů pak metazachlor ESA a metazachlor OA (metabolity herbicidu metazachlor používaného pro ošetření řepky), metolachlor ESA (metabolit herbicidu metolachlor používaného pro ošetření kukuřice) a AMPA (metabolit totálního herbicidu glyfosát). U podzemních vod jsou to adsorbovatelné organicky vázané halogeny (AOX), z kovů železo a mangan (pouze do 4 % míst odběru), z pesticidů

pak chloridazon desphenyl a chloridazon methyl-desphenyl (metabolity herbicidu chloridazon používaného do roku 2020 na ošetření řepy), alachlor ESA (metabolit od roku 2008 zakázaného herbicidu alachlor používaného na ošetření řepky), metazachlor ESA (metabolit herbicidu metazachlor používaného pro ošetření řepky), metolachlor ESA (metabolit herbicidu metolachlor používaného pro ošetření kukuřice) a acetochlor ESA (metabolit od roku 2014 zakázaného herbicidu acetochlor používaného pro ošetření zejména kukuřice). Dusičnany byly v roce 2024 problematické pouze u 6 % zdrojů využívajících podzemní vodu.

Graf 3.1.4

Kategorie upravitelnosti pro typy zdrojů surové vody

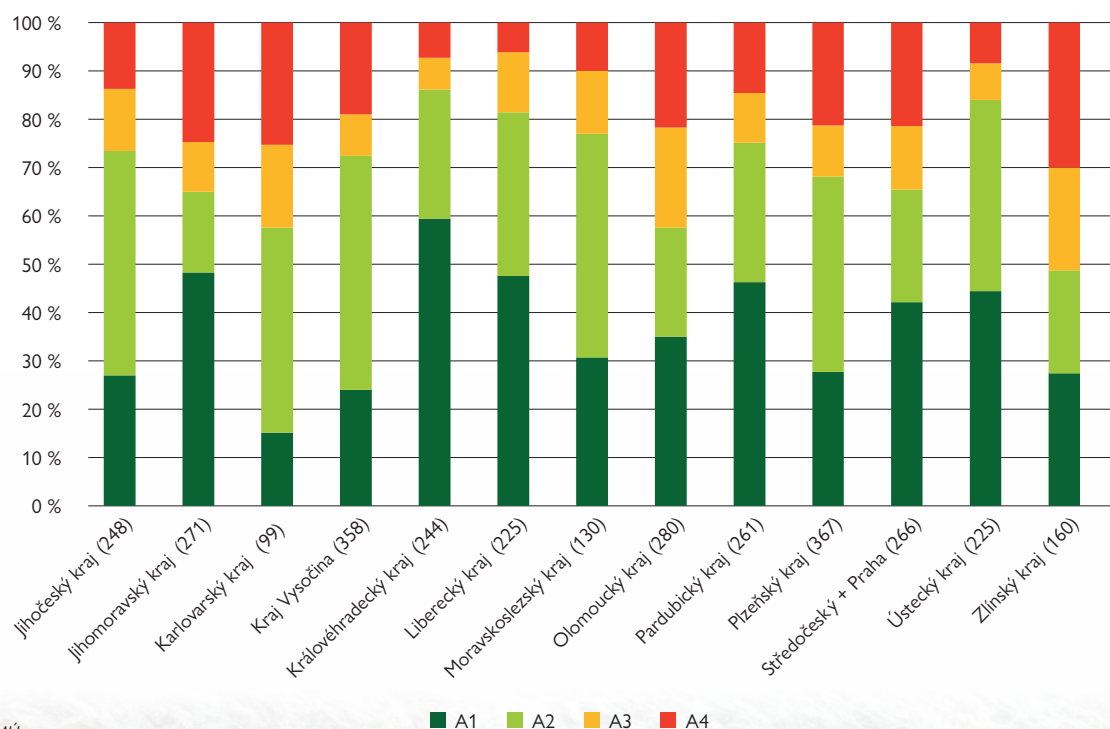

Pramen: ČHMÚ

Pozn.: Počty míst odběru jsou uvedeny v závorkách.

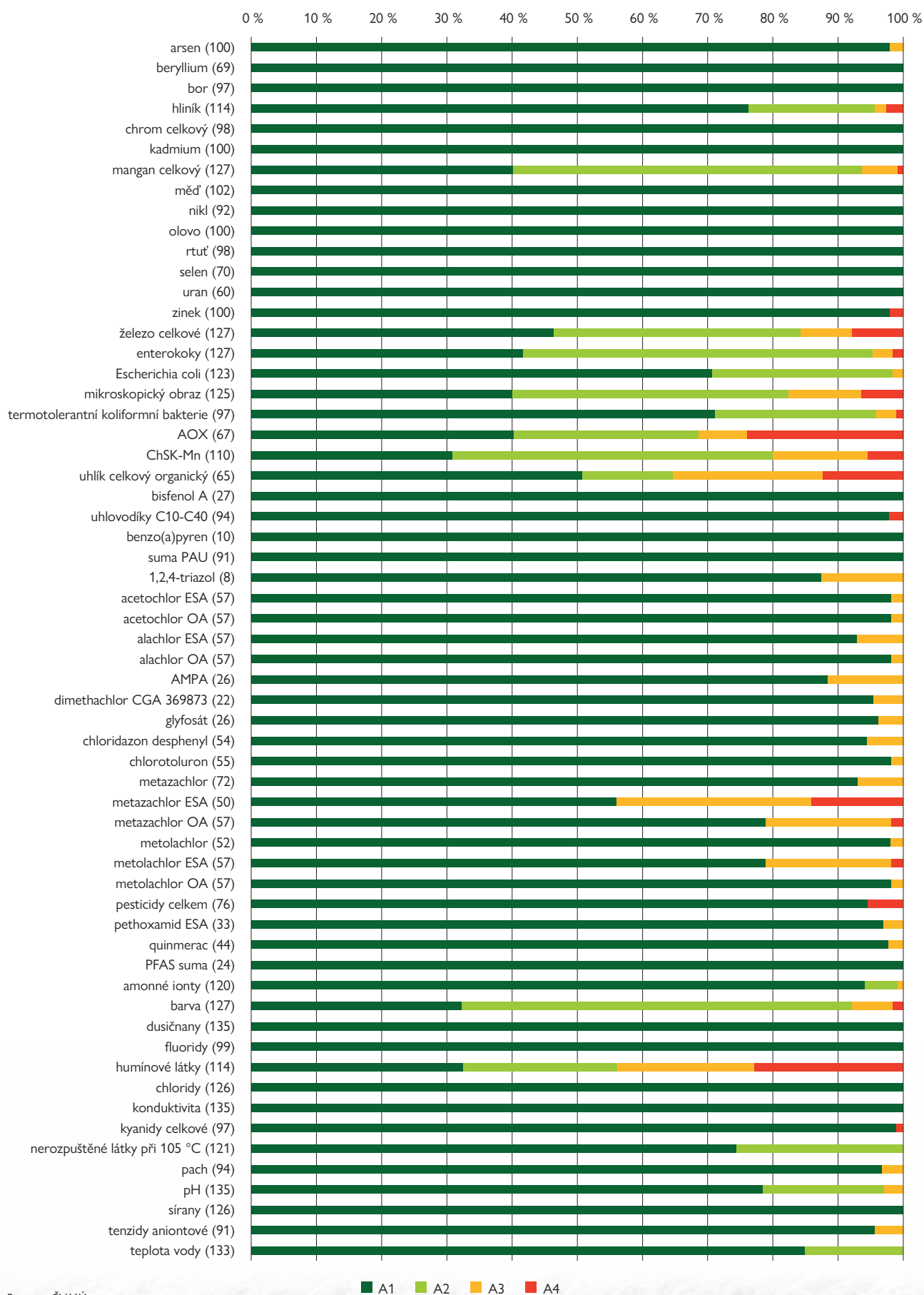
Graf 3.1.5

Kategorie upravitelnosti v jednotlivých krajích

Pramen: ČHMÚ

Pozn.: Počty míst odběru jsou uvedeny v závorkách.

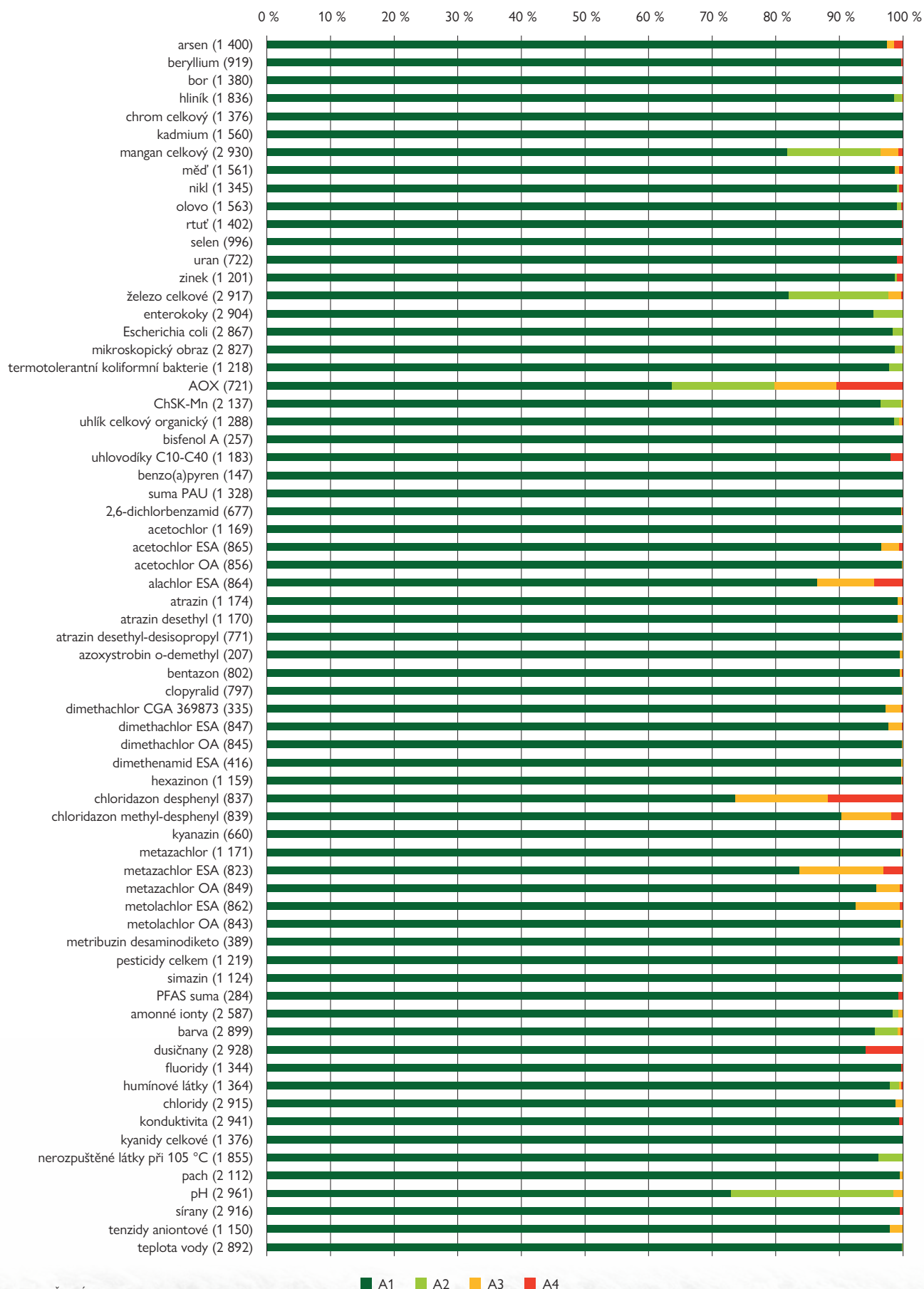
Graf 3.1.6**Kategorie upravitelnosti povrchových vod pro ukazatele nejvíce ovlivňující jejich kvalitu**

Pramen: ČHMÚ

Pozn.: Počty míst odběru jsou uvedeny v závorkách.

Graf 3.1.7

Kategorie upravitelnosti podzemních vod pro ukazatele nejvíce ovlivňující jejich kvalitu

Pramen: ČHMÚ

Pozn.: Počty míst odběru jsou uvedeny v závorkách.

Mikrokontaminanty povrchových vod

Organické mikrokontaminanty povrchových vod dnes již dlouhodobě patří mezi látky, které se pravidelně nacházejí na celém území ČR. Jedná se zejména o rezidua pesticidních látek a jejich metabolitů, které pocházejí převážně ze zemědělství, a o léčiva, antikoroziva a ostatní specifické organické látky původem z vypouštěných odpadních vod do vodních toků. Pro dvě nejvýznamnější skupiny těchto látek s různými zdroji (zemědělství, komunální zdroje) bylo provedeno vyhodnocení jejich výskytu v povrchových vodách v roce 2024.

Pesticidy

Nejvíce jsou vodohospodářskými laboratořemi státních podniků Povodí z mikrokontaminantů sledovány pesticidní látky a jejich metabolity. Pro rok 2024 bylo provedeno zpracování výsledků celkem z 582 profilů (celkem z 5 768 vzorků) pro 277 jednotlivých analytů. Pesticidy byly nalezeny v 536 profilech (92 % sledovaných profilů) celkem ve 4 540 vzorcích (78,7 % vzorků). V roce 2024 bylo v povrchových vodách nalezeno celkem 155 pesticidů a jejich metabolitů, z toho 49 látek bylo nalezeno ve více jak 5 % vzorků. Výsledky odpovídají i nastavení monitoringu těchto látek jednotlivými státními podniky Povodí. Tam, kde se sleduje širší spektrum látek, se pesticidy nacházejí častěji. V roce 2024 byly nejčastěji (ve více jak 30 % sledovaných profilů a současně ve více jak 10 % vzorků v těchto profilech) nacházeny metabolity herbicidů používaných pro ošetření řepky, a to jak v současné době používaných (metazachlor, dimethachlor, pethoxamid, dimethenamid), tak již zakázaných (alachlor, acetochlor), kukuřice (používaných – metolachlor, terbuthylazin, pethoxamid, dimethenamid a zakázaných – atrazin, acetochlor), řepy (metabolity od roku 2021 zakázaného chloridazonu), popřípadě totální herbicid glyfosát a jeho metabolit AMPA. Z fungicidů se nejčastěji vyskytovala povolená látka tebukonazol a metabolit povoleného

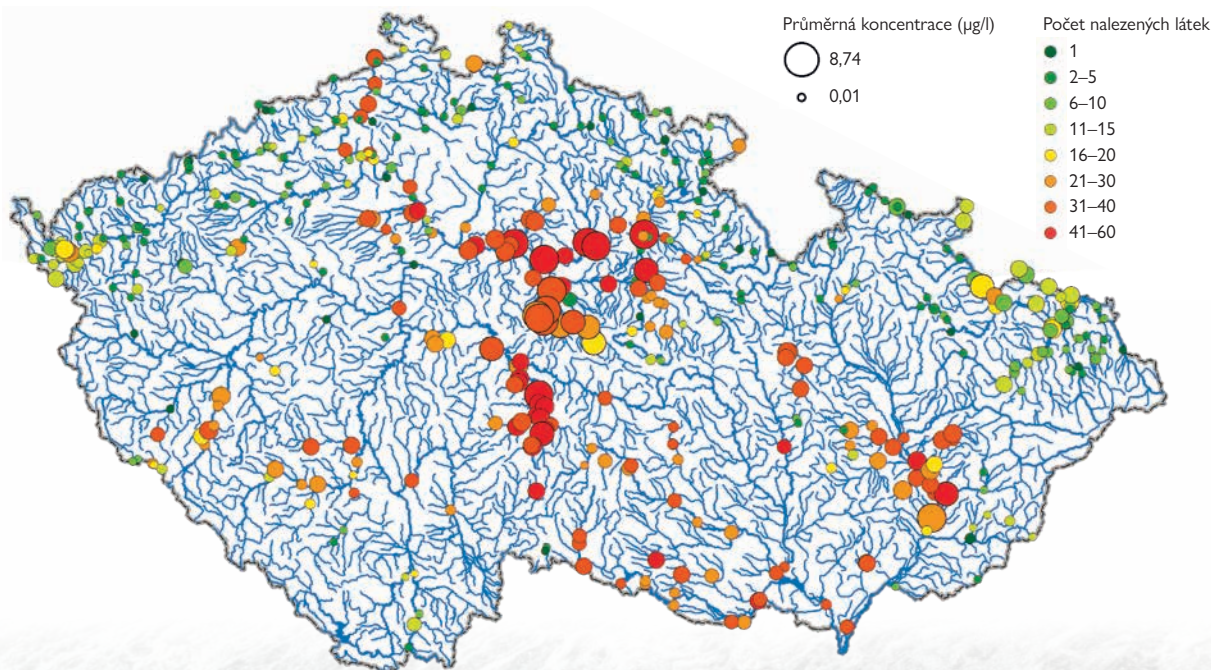
Trnávka (zdroj: Povodí Vtavy)

azoxystrobinu. Z ostatních látek to pak byly herbicidy bentazon metabolit flufenacetu, clopyralid, quinmerac a v zemědělství již nepoužívané insekticidy imidacloprid a fipronil (ten se v současnosti běžně používá jako antiparazitikum pro psy a kočky).

Nejvíce látek bylo nalezeno v profilech Sány – Cidlina (60 látek), Luková – Cidlina (55), Želiv – Želivka (55), Kosičky – Bystřice (53), Lysá nad Labem – Labe (51), Poříčí – Želivka (50), Strojetic Leský Mlýn – Sedlický potok (49), Senožaty – Martinický potok (49), Obříství – Labe (47), Samším – Kejtovský potok (47), Valy – Labe (46), Nymburk – Mrlina (46), ústí – Býkovka (46), Skaštice – Moštěnka (46), Želiv – Trnava (46), Kojčice – Želivka (46), VN Němčice – Sedlický potok (45), Miletín – Želivka (45), Pelhřimov pod – Bělá (45), Jevišovka – Jevišovka (44), Vlášence – Želivka (44), Záboří nad Labem – Doubrava (43), Zbraň – Cidlina (43), Lukovna – Ředický potok (43), Blažejovice – Blažejovický potok (43), ústí do VN Vrchlice – Vrchlice (42), Hradec Králové – Piletický potok (42), Tečovice – Racková (42), Veletov – Labe (41), Grešlové Mýto – Jevišovka (41), Zruč nad Sázavou – Sázava (41),

Obrázek 3.1.5

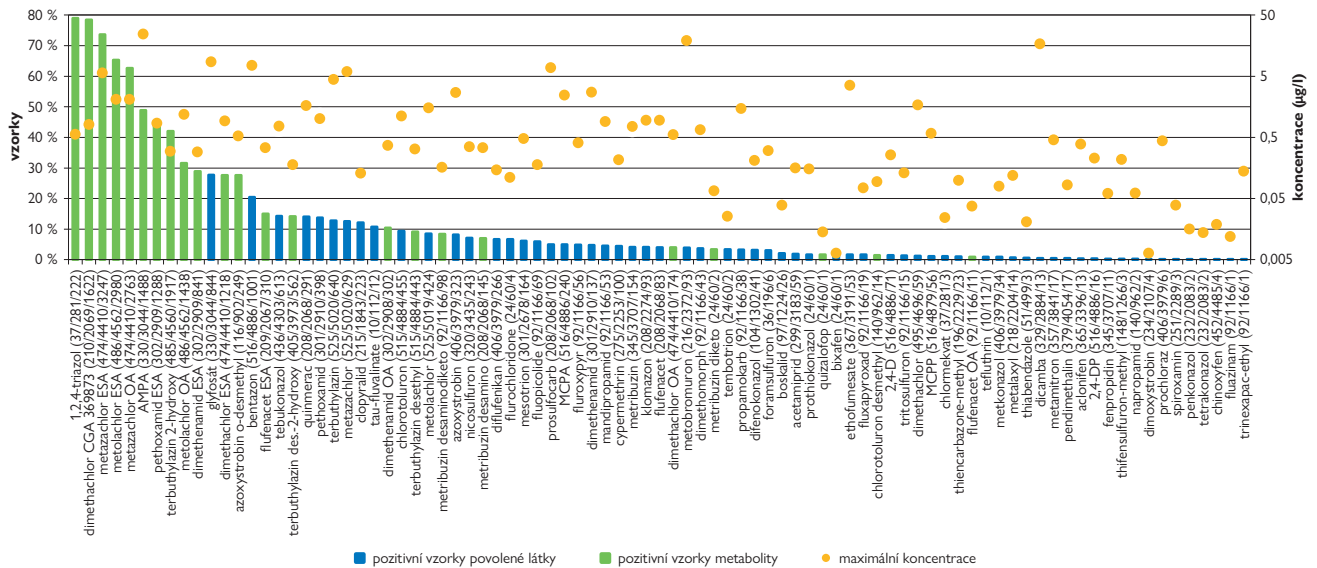
Pesticidy na území České republiky dle počtu a koncentrace v roce 2024

Pramen: ČHMÚ

Graf 3.1.8

Frekvence výskytu povolených pesticidů a maximální dosažené koncentrace v povrchových vodách na území České republiky v roce 2024

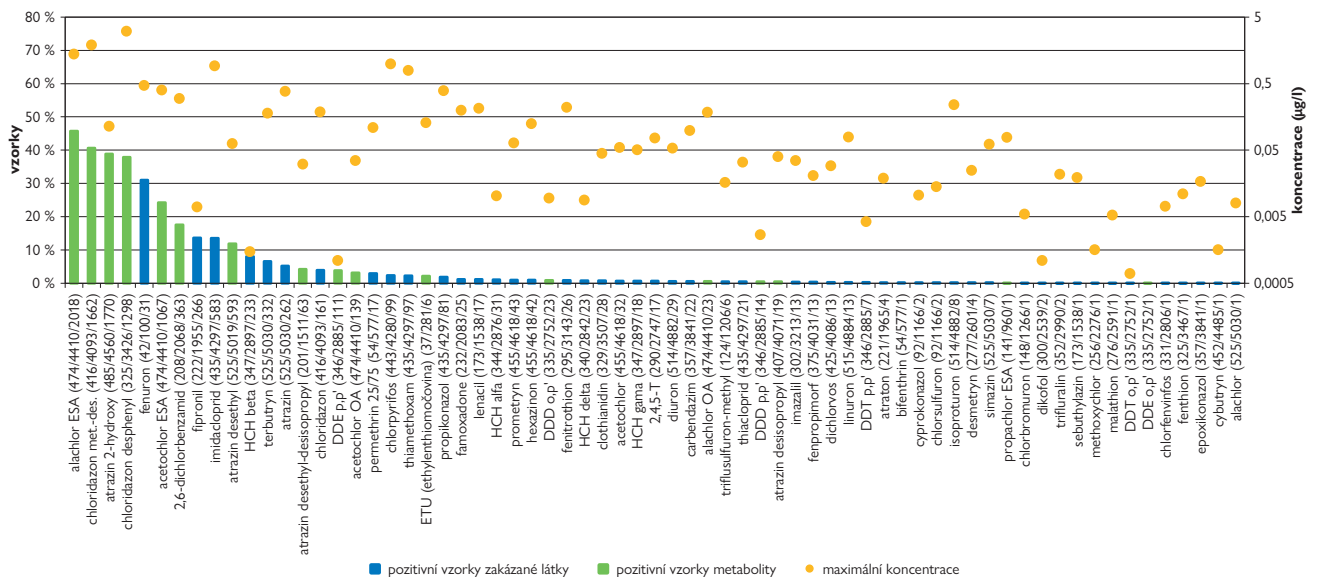

Pramen: ČHMÚ

Pozn.: Závorky u jednotlivých látek udávají počet profilů/počet vzorků/počet pozitivních vzorků.

Graf 3.1.9

Frekvence výskytu zakázaných pesticidů a maximální dosažené koncentrace v povrchových vodách na území České republiky v roce 2024

Pramen: ČHMÚ

Pozn.: Závorky u jednotlivých látek udávají počet profilů/počet vzorků/počet pozitivních vzorků.

Žirovnice nad – Počátecký potok (41), Kolín pod – Labe (40), Starý Kolín – Klejnárka (40), Nymburk – Labe (40), Dačice – Vápovka (40), Lišná – Kozrála (40) a Vlášnický dvůr – Cerekvický potok (40).

Nejvyšší sumární koncentrace pesticidů (sumy ročních průměrných a ročních maximálních koncentrací jednotlivých látek v profilu) byly zjištěny v profilech Babice – Kudlovický potok (průměr 8,74 µg/l, maximum 27 µg/l), Bykář – Opatovický potok (průměr 7,25 µg/l, maximum 14,6 µg/l), Hradec Králové – Piletický potok (průměr 6,46 µg/l, maximum 24,73 µg/l),

vodní dílo Vrchlice – Švadlenka (průměr 6,24 µg/l, maximum 15,76 µg/l), vodní dílo Vrchlice hráz – Vrchlice (průměr 5,8 µg/l, maximum 8,34 µg/l), Starý Kolín – Klejnárka (průměr 5,65 µg/l, maximum 9,47 µg/l), vodní dílo Vrchlice – Vidický potok (průměr 5,53 µg/l, maximum 12,02 µg/l), Sádky – Cidlina (průměr 5,48 µg/l, maximum 15,57 µg/l), Kosičky – Bystrice (průměr 5,46 µg/l, maximum 11,2 µg/l), Nymburk – Mrlina (průměr 5,43 µg/l, maximum 12,81 µg/l), vodní dílo Vrchlice nad – Vrchlice (průměr 5,34 µg/l, maximum 10,6 µg/l), Blažejovice pod – Blažejovický potok (průměr 5,17 µg/l, maximum 34,12 µg/l), Luková – Cidlina (průměr 5,1 µg/l, maximum 16,81 µg/l), Radonice – Blanice

(průměr 4,96 µg/l, maximum 14,35 µg/l), ústí – Heraltický potok (průměr 4,92 µg/l, maximum 21,23 µg/l), Chedrbí – Klejnárka (průměr 4,86 µg/l, maximum 8,25 µg/l), Zehuby – Hostašovka (průměr 4,4 µg/l, maximum 7,4 µg/l), Drobovice – Brslenka (průměr 4,36 µg/l, maximum 7,7 µg/l), Lukovna – Ředický potok (průměr 4,35 µg/l, maximum 15,43 µg/l), Tečovice – Racková (průměr 4,32 µg/l, maximum 9,39 µg/l), Vilémov – Hostašovka (průměr 4,21 µg/l, maximum 7,36 µg/l) a Želiv – Želivka (průměr 4,05 µg/l, maximum 13,77 µg/l).

Absolutně nejvyšší koncentrace pesticidů byla 27. 5. 2024 naměřena v profilu Blažejovice pod – Blažejovický potok (přítok Želivky), kdy sumární koncentrace celkem 32 nalezených pesticidů dosáhla hodnoty 30 µg/l.

Léčiva

Zejména z komunálních zdrojů se do povrchových vod dostává značné množství léčiv a jejich metabolitů, pro rok 2024 bylo provedeno zpracování výsledků sledování státních podniků Povodí z celkem 366 profilů (celkem z 3 157 vzorků) pro 83 léčiv. Výsledky odpovídají i nastavení monitoringu těchto látek jednotlivými Podniky Povodí. Tam, kde se sleduje širší spektrum látek, se léčiva nacházejí častěji. Výskyt léčiv byl obdobně jako v roce 2023 nejvýznamnější zejména v menších tocích, do kterých jsou odvodněna velká sídla nebo zdravotnická zařízení. Léčiva byla nalezena ve 340 profilech (92,9 % sledovaných profilů) celkem ve 2 676 vzorcích (84,8 % vzorků). Celkem bylo nalezeno v povrchových vodách 66 látek ze 83 sledovaných, z toho 47 látek bylo nalezeno ve více jak 5 % vzorků. Nejčastěji nacházenými látkami (ve více jak 20 % vzorků) byly oxypurinol (lék na dnu), telmisartan (antihypertenzivum), gabapentin (antiepileptikum, analgetikum), tramadol (analgetikum), valsartan (antihypertenzivum), diklofenak (antirevmatikum, analgetikum), ibuprofen a jeho metabolity 2-hydroxy a carboxy (analgetikum, antipyretikum, antiflogistikum), jomeprol (kontrastní látka),

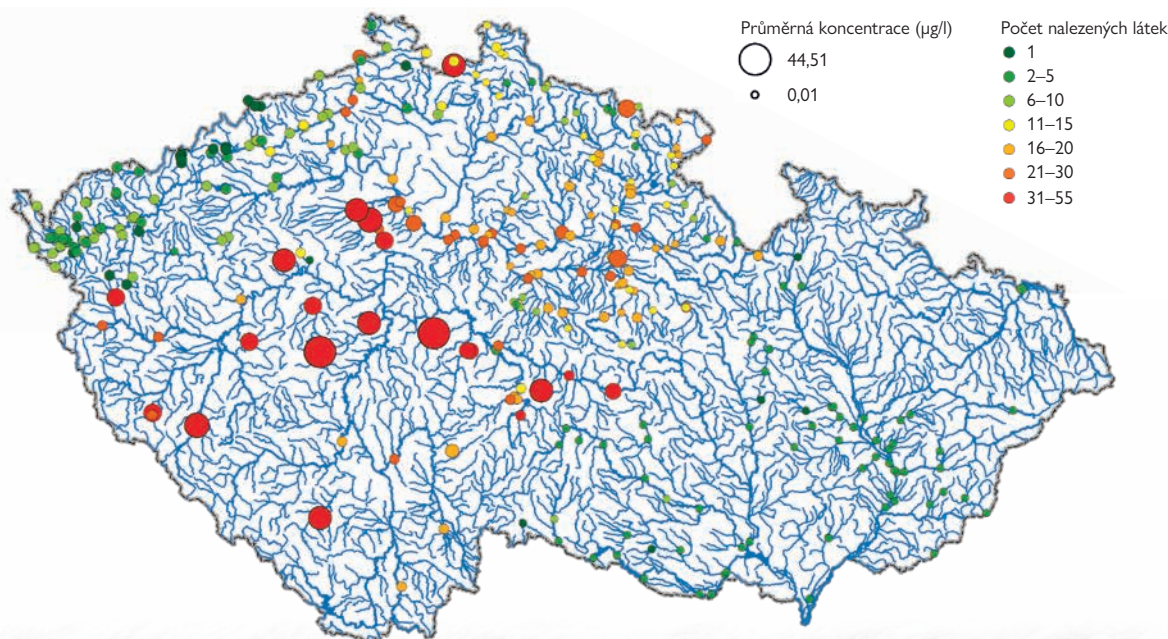
karbamazepin (antiepileptikum), paracetamol (analgetikum, antipyretikum), hydrochlorthiazid (diuretikum), metoprolol (antihypertenzivum), venlafaxin (antidepresivum), antibiotika sulfamethoxazol a klarithromycin, metformin (lék na cukrovku), fexofenadin (antihistaminikum), rosuvastatin (lék na cholesterol), furosemid (diuretikum), naproxen (analgetikum), sulfapyridin (antibiotikum), irbesartan (antihypertenzivum), bisoprolol (antihypertenzivum) a jopromid (kontrastní látka). Na menším počtu profilů (14) byly také velmi často nacházeny oxazepam (antidepresivum) a kodein (analgetikum).

Nejvyšší počet léčiv byl nalezen v profilech Benešov – Benešovský potok (55 látek), Trhové Dušnice – Příbramský potok (54), Klatovy – Drnový potok (48), Dolní Chlum – Rakovnický potok a Humpolec – Pstružný potok (47), Dolní Kramolín – Kosový potok (45), Vlašim – Blanice (44), Rokycany – Klabava (43), Kralupy nad Vltavou – Zákolanský potok (42), Senešnice – Novoveský potok (41), Velvary – Červený potok (40), Běleč – Živný potok (39), Roztoky – Únětický potok (37), Radonice – Zubřína a Bavoryně – Červený potok (36), Nové Dvory – Sázava (35), Hrádek nad Nisou – Lužická Nisa (34), Chlístov – Sázava, Kladruhy pod – Pavlovický potok a Pelhřimov pod – Bělá (31).

Nejvyšší sumární koncentrace léčiv (sumy ročních průměrných a ročních maximálních koncentrací jednotlivých látek v profilu) byly zjištěny v profilech Trhové Dušnice – Příbramský potok (průměr 44,51 µg/l, maximum 170,65 µg/l), Benešov – Benešovský potok (průměr 29,85 µg/l, maximum 59,25 µg/l), Kralupy nad Vltavou – Zákolanský potok (průměr 15,81 µg/l, maximum 34,15 µg/l), Klatovy – Drnový potok (průměr 15,73 µg/l, maximum 55,43 µg/l), Velvary – Červený potok (průměr 14,31 µg/l, maximum 36,14 µg/l), Humpolec – Pstružný potok (průměr 13,38 µg/l, maximum 27,3 µg/l), Dolní Chlum – Rakovnický potok (průměr 12,93 µg/l, maximum 36,52 µg/l), Senešnice – Novoveský potok (průměr 10,51 µg/l, maximum 30,37 µg/l), Běleč – Živný potok (průměr

Obrázek 3.1.6

Nalezená léčiva na území České republiky dle počtu a koncentrace v roce 2024

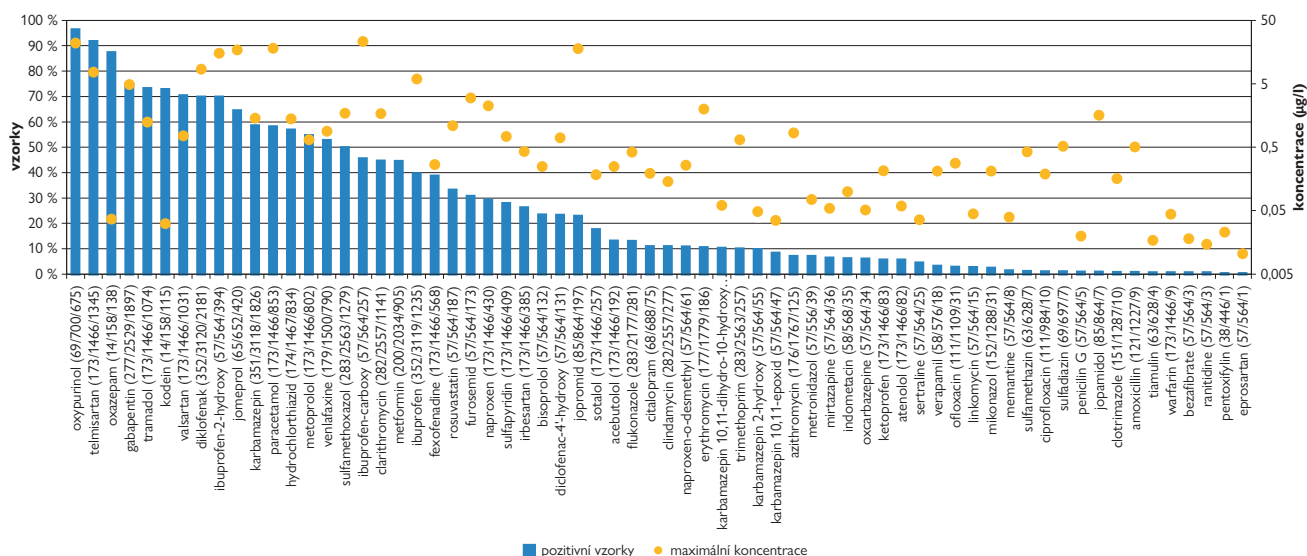

Pramen: ČHMÚ

Pozn.: Výsledky monitoringu jsou ovlivněny faktem, že jednotlivé s. p. Povodí monitorují odlišné spektrum léčiv a různý počet profilů.

Graf 3.1.10

Frekvence výskytu léčiv a maximální dosažené koncentrace v povrchových vodách na území České republiky v roce 2024

Pramen: ČHMÚ

Pozn.: Závorky u jednotlivých látek udávají počet profilů/počet vzorků/počet pozitivních vzorků.

10,27 µg/l, maximum 30,46 µg/l), Hrádek nad Nisou – Lužická Nisa (průměr 10,26 µg/l, maximum 21,29 µg/l), Bavoryně – Červený potok (průměr 8,78 µg/l, maximum 37,35 µg/l) a Dolní Kramolín – Kosový potok (průměr 8,64 µg/l, maximum 22,66 µg/l).

Absolutně nejvyšší koncentrace léčiv byla naměřena v profilu Trhové Dušinky – Příbramský potok dne 11. 12. 2024, kdy celková koncentrace celkem 46 nalezených léčiv dosáhla hodnoty 144,72 µg/l.

Akumulační biomonitoring povrchových vod v roce 2024

Výsledky každoročního monitoringu prováděného ČHMÚ ukazují dlouhodobé zatížení povrchových vod v ČR nebezpečnými látkami. Jedná se o látky perzistentní, které se vzhledem ke své vysoké stabilitě a lipofilitě akumulují v biotických i abiotických složkách a potravních řetězcích. Tyto látky vznikají v důsledku řady průmyslových a jiných antropogenních činností, a to buď cíleně (pesticidy, zpomalovače hoření, plastifikátory) nebo jako nechtěné vedlejší produkty (PAU, dioxinové látky). ČHMÚ pravidelně sleduje obsah téměř 90 látek na profilech významných českých a moravských řek. Pro některé látky je v nařízení vlády č. 401/2015 Sb., stanovena hodnota normy environmentální kvality (NEK), se kterou se naměřené hodnoty srovnávají. Na chemickou analýzu jsou odebírány vzorky dospělých ryb (jelec tloušť), rybního plůdku a bentických organismů (převážně larvy chrostíků, pijavice a blešivci).

Z analyzovaných látek bylo vybráno osm k podrobnějšímu hodnocení. Jsou to polychlorované bifenylly (suma PCB), které byly v minulosti průmyslově využívány.

Dále DDT a jeho metabolity (suma DDT) jako zástupci již zakázaných chlorovaných pesticidů, polybromované difenylethery (suma PBDE) přítomné v řadě materiálů jako zpomalovače hoření, di(2-ethylhexyl) ftalát (DEHP) využívaný především jako změkčovadlo plastů, perfluorované sloučeniny (PFOS) využívané pro různé povrchové úpravy materiálů, fluoranten a benzo(a)

pyren jako zástupci polyaromatických uhlovodíků (PAU), které vznikají při nedokonalém spalování a rtuť pocházející především ze spalovacích procesů, těžby a průmyslu.

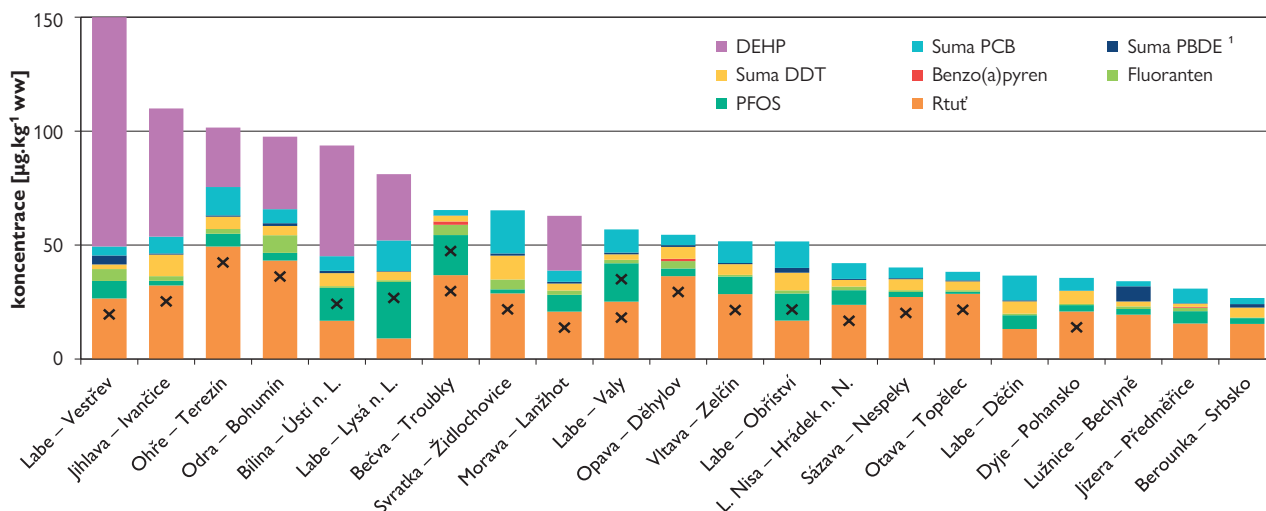
Většina těchto látek se řadí mezi lidské karcinogeny a endokrinní disruptory s vážným negativním vlivem na reprodukční systém a vývoj plodu. Naměřené hodnoty jsou přepočteny na mokrou váhu (ww) a pro rybí plůdek shrnuty v grafu 3.1.10. Pro zpracování dat u benzo(a)pyrenu a DEHP byly použity pouze hodnoty nad mezí stanovitelnosti. Ostatní hodnocené látky byly vždy nad mezí stanovitelnosti.

V roce 2024 byly mezi nejvíce kontaminované profily zařazeny Labe – Vestřev, Jihlava – Ivančice a Ohře – Terezín. Na profilu Labe – Vestřev byla naměřena nejvyšší koncentrace ftalátů (284 µg·kg⁻¹) ze všech sledovaných profilů, což představuje čtyřnásobný nárůst oproti maximální hodnotě zjištěné v předchozím roce. Profil Ohře – Terezín vykazoval nejvyšší koncentraci rtuti (49 µg·kg⁻¹). Naopak, průměrné koncentrace DDT a PCB byly v roce 2024 na sledovaných profilech nižší ve srovnání s rokem 2023.

Pro PAU nebyly v roce 2024 na žádném z profilů překročeny stanovené NEK pro fluoranten (30 µg·kg⁻¹) ani benzo(a)pyren (5 µg·kg⁻¹). U PFOS došlo k poklesu počtu profilů s překročením NEK (9,1 µg·kg⁻¹) v matrici plůdek ze 12 (v předchozím roce) na 5 profilů. Nejvyšší koncentrace PFOS (24,7 µg·kg⁻¹) byla naměřena na profilu Labe – Lysá n. L.

Koncentrace rtuti v rybím plůdku překročila hodnotu NEK (20 µg·kg⁻¹) na 67 % sledovaných profilů, což představuje nárůst oproti předchozímu roku. V dospělých rybách byla NEK pro rtuť, stejně jako v minulých letech, překročena na všech sledovaných profilech.

Hodnota NEK pro sumu PBDE (0,0085 µg·kg⁻¹) byla, podobně jako v předchozích letech, překročena na všech profilech o několik řádů. Maximální koncentrace sumy PBDE (6,7 µg·kg⁻¹) byla naměřena na profilu Lužnice – Bechyně.

Graf 3.1.11**Nálezy nebezpečných organických látek v rybím plůdku v roce 2024**

Pramen: ČHMÚ

Pozn.: ¹⁾ Suma ostatních nebezpečných látek sledovaných na daných lokalitách.

x Překračuje NEK.

První sloupec vzhledem k vysoké koncentraci DEHP dosahuje hodnoty 334.

3.2 Jakost podzemních vod

V roce 2024 bylo ve státní monitorovací síti jakosti podzemních vod pozorováno 725 objektů, z toho 202 pramenů, 231 mělkých vrtů a 292 hlubokých vrtů. Sledováno bylo celkem 362 jakostních ukazatelů. Ukazatele ze čtyř hlavních skupin (základní ukazatele, kovy, polární pesticidy a léčiva) byly sledovány na většině objektů alespoň jedenkrát ročně. Ostatní skupiny ukazatelů byly analyzovány na vybraném nižším počtu lokalit v rámci méně rozsáhlého provozního monitoringu navrženého s přihlédnutím k vyhodnocení posledního rozšířeného situačního monitoringu, který proběhl na jaře roku 2022. S rozšířením sítě sledovaných objektů podzemních vod, zejména u pramenů a hlubokých vrtů, byl zjištěn mírně vyšší počet lokalit s nadlimitními hodnotami monitorovaných látek oproti předchozím letům 2022 a 2021, kdy byl naposledy monitoring jakosti podzemních vod prováděn před vynucenou přestávkou z provozních důvodů v roce 2023.

Sledování pramenů dokumentuje přirozené odvodňování podzemních vod zejména v oblasti krystalinika a místní odvodnění křídových struktur. Objekty mělkých vrtů jsou

soustředěné převážně v aluviích řek Labe, Orlice, Jizery, Ohře, Dyje, Moravy, Bečvy, Odry a Opavy – tyto podzemní vody jsou snadno zranitelné, s vyšší hydraulickou vodivostí a s rychlým postupem znečištění. Hluboké vrtý jsou soustředěny především v oblastech České křídové pánve, Českobudějovické a Třeboňské pánve a monitorují jakost podzemních vod s hlubinným oběhem.

Hodnocení výsledků jakosti podzemních vod za rok 2024 bylo provedeno srovnáním naměřených hodnot ukazatelů jakosti podzemních vod s limitními hodnotami pro podzemní vodu dle vyhlášky č. 5/2011 Sb. a dle směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/118/ES – příloha I. Hodnocení bylo provedeno také v mapové formě pro ukazatele dvou skupin polutantů sledovaných v podzemních vodách, a to dusíkaté látky a pesticidy. Zahrnuty do vyhodnocení byly ty, které se v roce 2024 alespoň na dvou monitorovaných lokalitách vyskytly v podzemních vodách v nadlimitních koncentracích vzhledem k výše uvedeným kritériím.

Ukazatelé znečištění podzemních vod, které nejčastěji překračují limitní hodnoty, jsou pesticidy (metabolity herbicidů a fungicidů používaných zejména pro ošetření plodin jako je řepka, kukuřice, řepa a obiloviny), anorganické látky (amonné ionty, dusičnany a fosforečnany), stanovení organických látek souhrnně (CHSK_{Mn} a DOC), kovy (baryum, mangan, arsen,

Tabulka 3.2.1

Počty objektů s překročením limitů pro podzemní vodu minimálně v jednom ukazateli za rok 2024, srovnání s roky 2022 a 2021

Objekty	Počet objektů	Počet objektů s překročením limitů pro podzemní vodu	% objektů s překročením limitů pro podzemní vodu		
			2024	2022	2021
Mělké vrtý	231	221	95,7	93,8	96,0
Hluboké vrtý a prameny	494	382	77,3	73,2	75,2
Všechny objekty	725	603	83,2	79,8	81,9

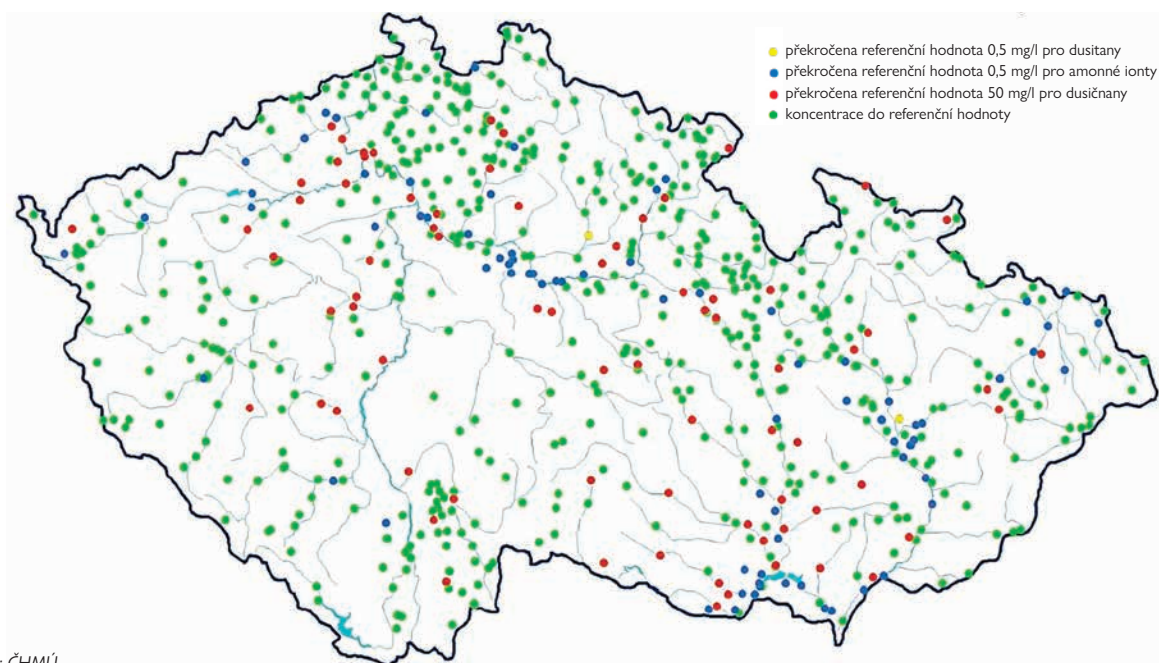
Pramen: ČHMÚ

kobalt a kadmium), VOC (toluen a 1,2-cis-dichlorethen) a PAU (fenantren a chrysen).

Po roční přestávce v roce 2023 jsou výsledky vyhodnocení kvality podzemních vod za rok 2024, vzhledem k zastoupení nejčastěji se vyskytujících monitorovaných látek v jednotlivých skupinách, obdobné výsledkům z roku 2022. Protože v roce 2024 probíhal provozní monitoring, mohou být hodnoty

procentuálního překročení limitů látek z některých skupin ovlivněny faktem, že sledování těchto ukazatelů probíhalo pouze na omezeném vybraném počtu objektů podzemních vod. Nicméně u většiny nadlimitních vzorků byly stanovené nadlimitní koncentrace i u látek, které byly analyzovány na všech sledovaných lokalitách, a proto závěr vyplývající i z tabulky 3.2.1, že v roce 2024 došlo k navýšení počtu objektů s překročením limitů pro podzemní vodu, lze považovat za průkazný.

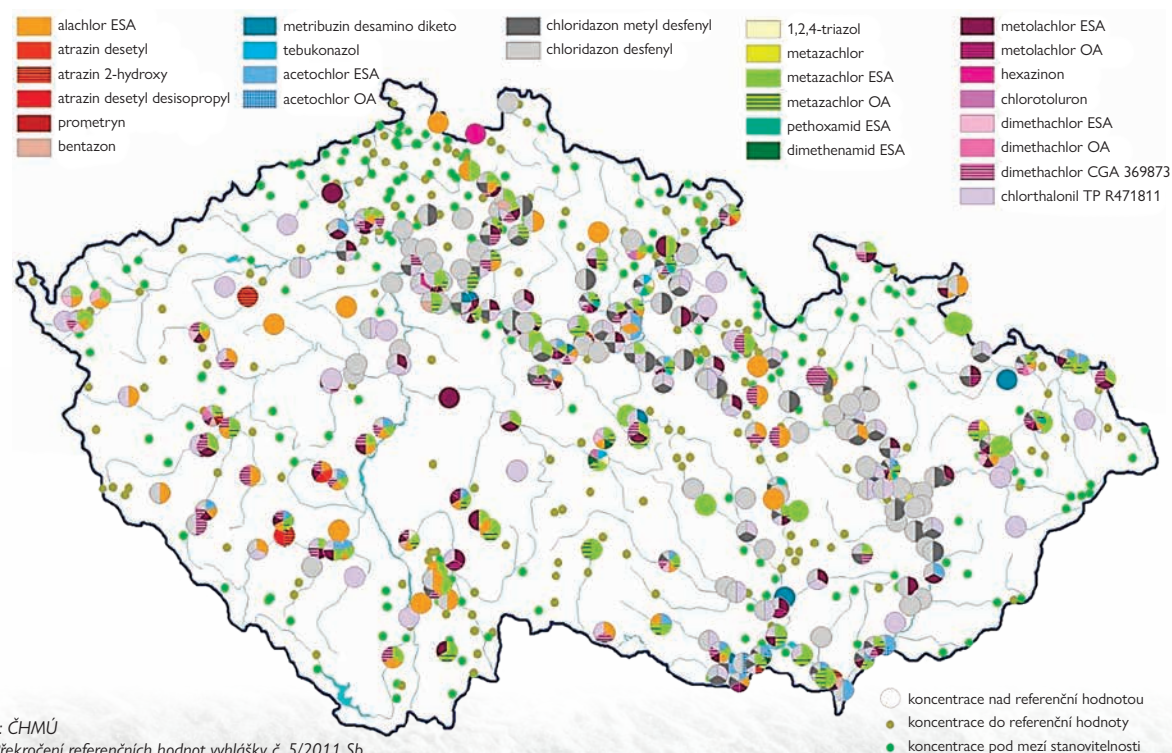
Obrázek 3.2.1
Koncentrace dusíkatých látek v podzemních vodách v roce 2024

Pramen: ČHMÚ

Pozn.: Překročení referenčních hodnot vyhlášky č. 5/2011 Sb.

Obrázek 3.2.2
Koncentrace pesticidů v podzemních vodách v roce 2024 (látky s častějším překročením)

Pramen: ČHMÚ

Pozn.: Překročení referenčních hodnot vyhlášky č. 5/2011 Sb.

3. místo, L. Kubík, Lednění ledovce

4. NAKLÁDÁNÍ S VODAMI

Sledování údajů o odběrech podzemní a povrchové vody a o vypouštěných vodách je upraveno vyhláškou č. 431/2001 Sb., o obsahu vodní bilance, způsobu jejího sestavení a údajích pro vodní bilanci. V roce 2024 došlo v meziročním srovnání ke zvýšení odebíraného množství podzemních vod, naopak u odběru povrchových vod a u vypouštěných vod došlo ke snížení.

Na základě § 10 vyhlášky č. 431/2001 Sb. došlo po roce 2001 ke změně rozsahu ohlašovaných údajů – evidují se odběry vod a vypouštění odpadních a důlních vod přesahující objem 6 000 m³ za rok, resp. 500 m³ za měsíc. Podkladem pro zjišťování údajů jsou hlášení jednotlivých správců povodí, která jsou každoročně předávána Českému statistickému úřadu (dále jen „ČSÚ“) nejpozději do 31. března následujícího roku. Údaje za rok 2024 byly členěny podle kategorizace CZ-NACE dle metodiky Eurostatu. Při porovnávání údajů za roky 2023 a 2024 se vycházelo především ze závěrečných oficiálních dat ČSÚ (csu.gov.cz). V tabulce 4.1 jsou uvedeny podrobnější informace o zařazování jednotlivých odběrů povrchových i podzemních vod a o vypouštění odpadních a důlních vod do vod povrchových podle klasifikace CZ-NACE. Uvedené členění je platné pro níže uvedené tabulky 4.1.1, 4.2.1 a 4.3.1.

Tabulka 4.1
Členění uživatelů do jednotlivých skupin dle klasifikace CZ-NACE

Vodovody pro veřejnou potřebu	CZ-NACE 36
Kanalizace pro veřejnou potřebu (bez převodů)	CZ-NACE 37
Zemědělství (včetně závlah), lesnictví a rybářství	CZ-NACE 01 – 03
Energetika (výroba a rozvod elektřiny, plynu a tepla)	CZ-NACE 35
Průmysl (včetně dobývání nerostných surovin – bez energetiky)	CZ-NACE 05 – 33
Ostatní (včetně stavebnictví)	CZ-NACE 38 – 96
Celkem (bez rybníků a převodů)	CZ-NACE 01 – 96

Pramen: ČSÚ

Tabulka 4.1.1
Odběry povrchové vody odběrateli nad 6 000 m³/rok nebo 500 m³/měsíc v mil. m³ v roce 2024

S. p. Povodí	Vodovody pro veř. potřebu		Zemědělství vč. závlah		Energetika		Průmysl vč. dobývání		Ostatní vč. stavebnictví a veř. kanalizací		Celkem	
	Množství	Počet	Množství	Počet	Množství	Počet	Množství	Počet	Množství	Počet	Množství	Počet
Labe	33,338	28	9,476	73	180,887	11	72,758	61	2,278	93	298,737	266
Vltavy	142,598	40	1,757	21	48,858	11	14,102	54	9,120	84	216,435	210
Ohře	39,636	18	1,636	41	30,678	8	27,377	41	0,755	27	100,082	135
Odry	59,562	22	0,018	2	5,204	14	31,511	31	0,498	27	96,793	96
Moravy	35,002	35	17,151	46	113,977	10	9,392	50	1,301	63	176,823	204
Celkem	310,136	143	30,038	183	379,604	54	155,140	237	13,952	294	888,870	911

Pramen: S. p. Povodí

4.1 Odběry povrchových vod

Z dlouhodobějšího sledování lze konstatovat, že od roku 2016 dochází ke každoročnímu poklesu množství odebraných povrchových vod. Výjimkou byl rok 2022, avšak v roce 2024 trend poklesu pokračoval – odebrané množství povrchové vody se snížilo z 966,8 mil. m³ v roce 2023 na 888,9 mil. m³.

Pokles odběrů povrchových vod oproti roku 2023 se týkal především kategorie energetika, kde došlo k meziročnímu snížení o 15,9 % (o 71,5 mil. m³). To bylo způsobeno výrazným poklesem potřeby vody pro elektrárny Mělník a Opatovice v působnosti státního podniku Povodí Labe a pro elektrárnu Hodonín v důsledku změny průtočného chlazení na cirkulační v působnosti státního podniku Povodí Moravy. V kategorii průmysl došlo k poklesu o 6,4 % (o 10,7 mil. m³). Naopak v kategorii zemědělství odběry stouply o 12,3 % (o 3,2 mil. m³), odběry pro vodovody pro veřejnou potřebu vzrostly mírně o 0,3 % (o 1 mil. m³), ostatní odběry včetně stavebnictví, zůstaly na téměř stejné úrovni jako v roce 2023.

U evidovaných odběrů povrchových vod byl v roce 2024 zaznamenán pokles ve většině územních působností státních podniků Povodí – nejvýrazněji u Povodí Labe (o 20,1 %), dále u Povodí Odry (o 7,4 %), Povodí Ohře (o 4,5 %) a Povodí Vltavy (o 2,2 %). Naopak v povodí Moravy došlo k nárůstu odběrů o 8,9 %.

Po roce 1990 nastal v důsledku nápravy hodnotových vztahů za poskytované vodohospodářské služby a změnou struktury průmyslové a zemědělské výroby významný pokles míry exploatace vodních zdrojů ve všech oblastech užívání vody. Tento trend je zřejmý z grafu 4.1.1.

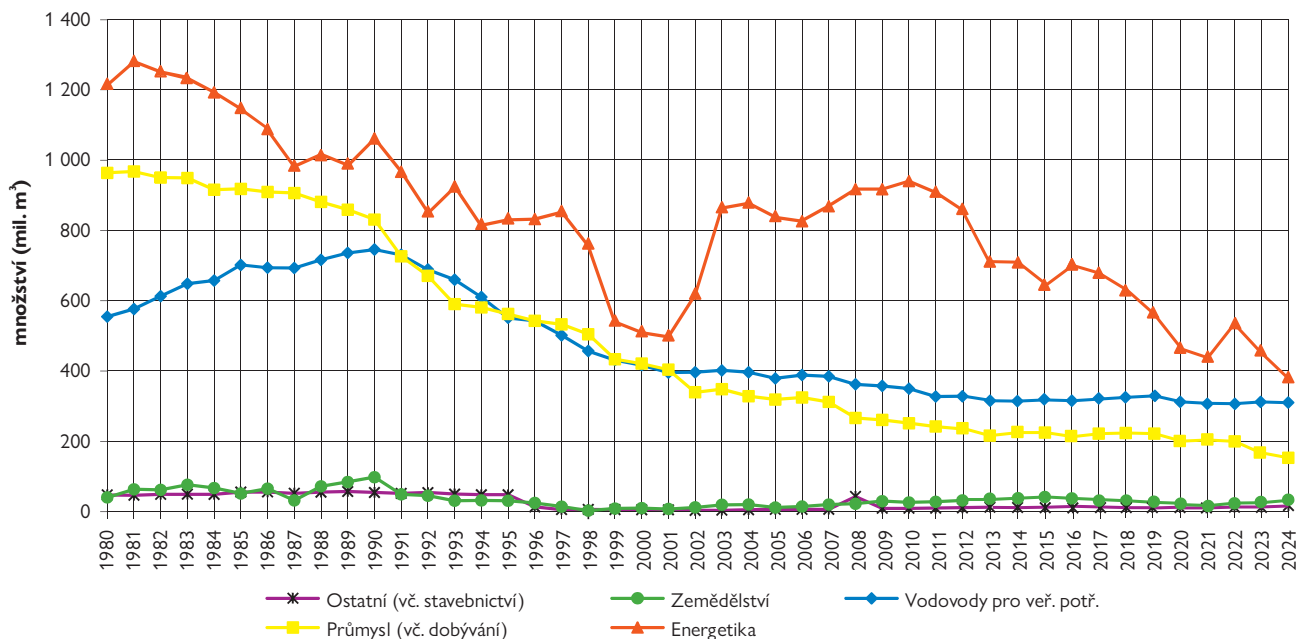
U odběrů povrchové vody pro vodovody pro veřejnou potřebu došlo v roce 2024 oproti roku 1990 ke snížení ze 744,9 mil. m³ na 310,1 mil. m³, což představuje pouze 41,6 % množství z roku 1990. K poklesu došlo i v kategorii zemědělství, kde se odběr snížil z 97,2 mil. m³ na 30 mil. m³ (tj. na 30,8 %). Výrazný pokles nastal také v oblasti průmyslu – z 830,1 mil. m³ na 155,2 mil. m³ (tj. 18,7 % hodnot z roku 1990). V kategorii energetika se odběr snížil z 1 060,9 mil. m³ na 379,6 mil. m³, tj. na 35,8 %.

Každoroční hodnocení ovlivnění vodních zdrojů je pravidelně prováděno v rámci vodní bilance sestavované podle vyhlášky č. 431/2001 Sb. Jejím principem je souhrnné zhodnocení požadavků na zachování minimálního bilančního průtoku v porovnání s průtoky v kontrolních profilech, které reflektují veškeré aktivity hospodaření s vodou.

Z dlouhodobějšího pohledu je patrný výrazný pokles množství odebrané povrchové vody po roce 1990, způsobený ekonomickými a ekologickými faktory, modernizací výroby, při které klesá potřeba vody a rovněž snížením ztrát ve vodovodní síti. V roce 2024 byl zaznamenán historicky nejnižší odběr povrchové vody, a to ve výši 888,9 mil. m³.

Graf 4.1.1

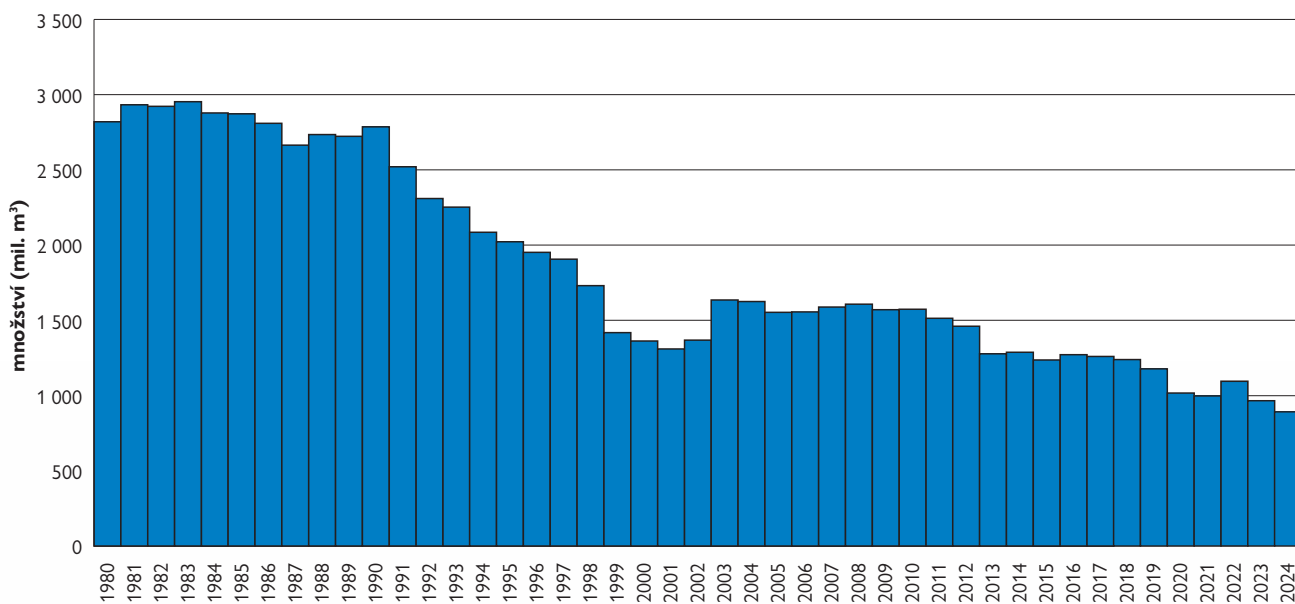
Odběry povrchových vod v České republice dle odvětví v letech 1980–2024

Pramen: VÚV TGM z podkladů s. p. Povodí

Graf 4.1.2

Odběry povrchové vody v České republice v letech 1980–2024

Pramen: MŽE z podkladů VÚV TGM a s. p. Povodí

Tabulka 4.1.2 ukazuje vykázané odběry povrchové vody pro technické zasněžování, kdy bylo odebráno více než 6 000 m³/rok nebo 500 m³/měsíc v tis. m³ v členění pro jednotlivé státní podniky Povodí.

Tabulka 4.1.2

Odběry povrchové vody odběrateli nad 6 000 m³/rok nebo 500 m³/měsíc pro zasněžování v roce 2024

S. p. Povodí	Zasněžování *)	
	Množství tis. m ³	Počet
Labe	2 000,5	75
Vltavy	488,5	15
Ohře	497,7	15
Odry	361,7	16
Moravy	969,0	37
Celkem	4 317,4	158

Pramen: VÚV TGM z podkladů s. p. Povodí

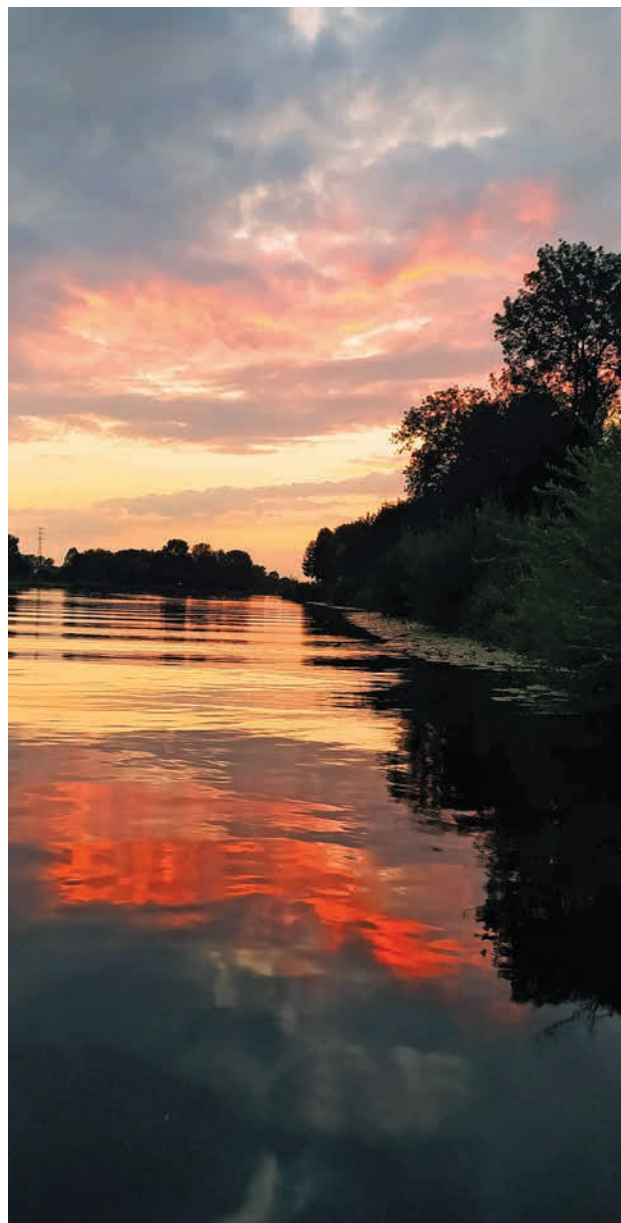
Pozn.: *) Zjištěno dle interního kódu VHB „410 – zasněžování technickým sněhem“, který používají s. p. Povodí nebo dle názvu odběru

4.2 Odběry podzemních vod

V roce 2024 došlo ke zvýšení odběrů podzemních vod na 365 mil. m³. V roce 2023 činil odběr 357,4 mil. m³.

Ve srovnání s rokem 2023 vzrostlo v roce 2024 množství odebrané podzemní vody ve většině sledovaných kategoriích energetika o 2,2 %, průmysl o 4,8 %, vodovody pro veřejnou potřebu o 2 %, zemědělství o 2,4 % ostatní odběry vč. stavebnictví zůstaly na stejné úrovni jako v roce 2023.

Nejvyšší podíl z celkových odběrů podzemních vod byl zaznamenán v územní působnosti státního podniku Povodí Moravy (33,8 %), naopak nejnižší podíl vykazalo Povodí Odry (4,4 %).

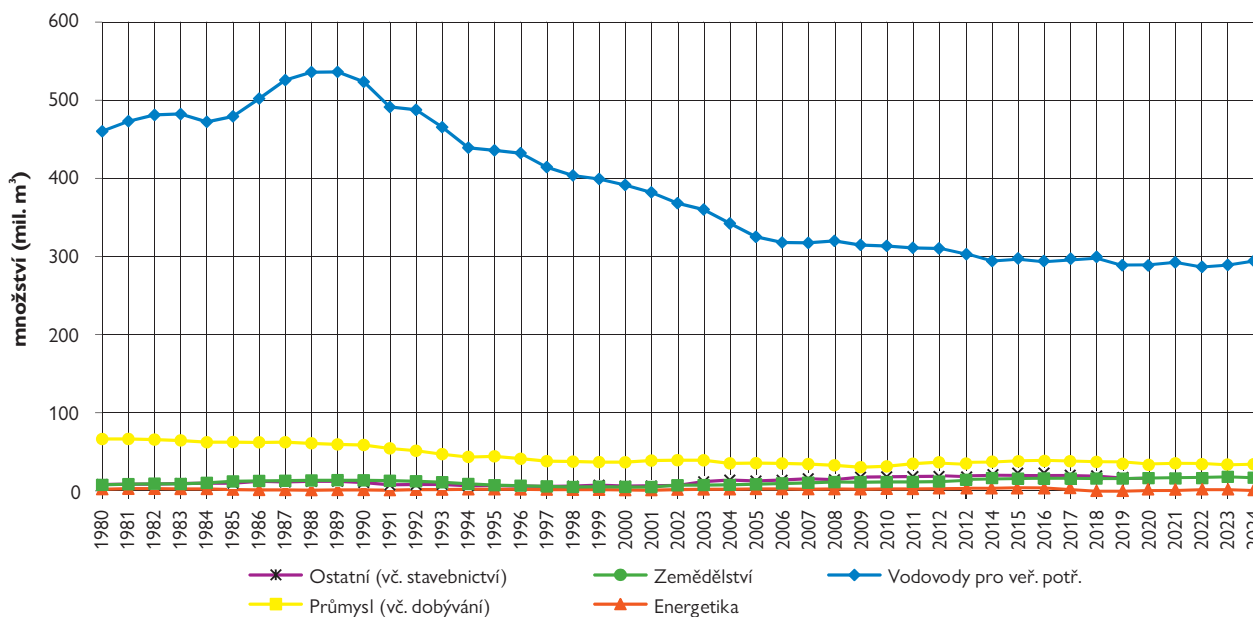
Labe (autor: Hubalová Petra)

Tabulka 4.2.1

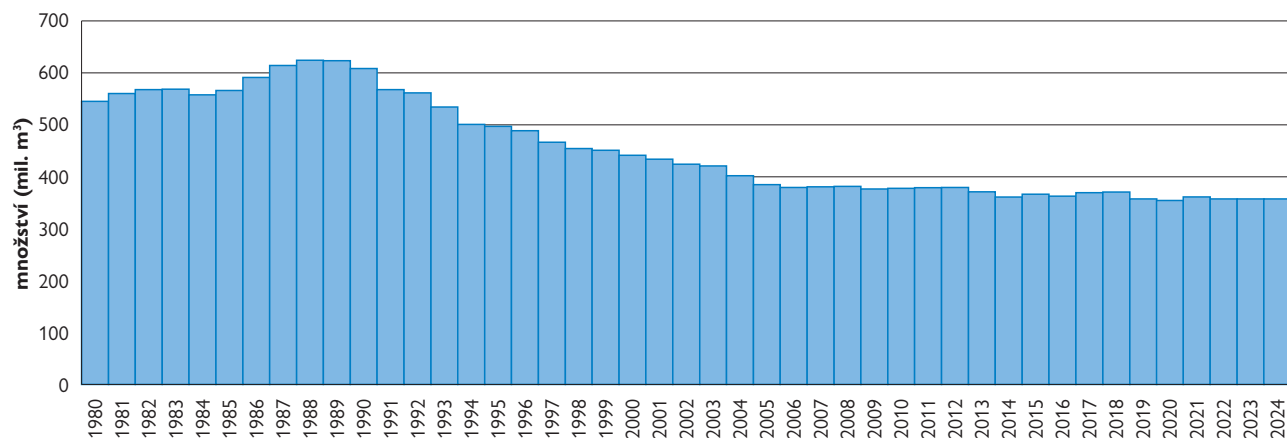
Odběry podzemní vody (mil. m³) odběrateli nad 6 000 m³/rok nebo 500 m³/měsíc v roce 2024

S. p. Povodí	Vodovody pro veř. potřebu		Zemědělství vč. závlah		Energetika		Průmysl vč. dobývání		Ostatní vč. stavebnictví a veř. kanalizací		Celkem	
	Množství	Počet	Množství	Počet	Množství	Počet	Množství	Počet	Množství	Počet	Množství	Počet
Labe	95,394	717	3,622	235	0,527	11	7,650	131	2,345	116	109,538	1 210
Vltavy	33,466	594	6,381	404	0,285	11	9,647	124	11,112	502	60,891	1 635
Ohře	42,950	315	0,736	30	0,665	6	8,900	112	1,888	37	55,139	500
Odry	14,221	155	0,540	33	0,000	0	0,987	26	0,266	26	16,014	240
Moravy	107,289	703	6,549	364	0,082	8	7,196	161	2,272	100	123,388	1 336
Celkem	293,320	2 484	17,828	1066	1,559	36	34,380	554	17,883	781	364,970	4 921

Pramen: S. p. Povodí

Graf 4.2.1**Odběry podzemních vod v České republice dle odvětví v letech 1980–2024**

Pramen: VÚV TGM z podkladů s. p. Povodí

Graf 4.2.2**Odběry podzemní vody v České republice v letech 1980–2024**

Pramen: MZe z podkladů VÚV TGM a s. p. Povodí

Z hlediska meziročního vývoje odběrů došlo k nárůstu v územní působnosti Povodí Labe o 3,8 %, Povodí Vltavy o 3 % a Povodí Moravy o 1,9 %. Ostatní s. p. Povodí ve svých územních působnostech zaznamenaly oproti předchozímu roku pokles odběrů u Povodí Odry o 1,8 % a u Povodí Ohře o 0,4 %.

Z dlouhodobého hlediska vyplývá, že nejvyšší odběry podzemních vod byly zaznamenány v letech 1988 a 1989. Od té doby dochází k jejich postupnému poklesu. Od roku 2006 lze sledovat relativní stagnaci odběrů. Odběr podzemních vod v roce 2024 dosáhl 365 mil. m³, což představuje jen mírný nárůst oproti předchozímu roku.

Tabulka 4.2.2 ukazuje vykázané odběry podzemní vody pro technické zasněžování, kdy bylo odebráno více než 6 000 m³/rok nebo 500 m³/měsíc v tis. m³ v členění pro jednotlivé státní podniky Povodí.

Tabulka 4.2.2**Odběry podzemní vody odběrateli nad 6 000 m³/rok nebo 500 m³/měsíc pro zasněžování v roce 2024**

S. p. Povodí	Zasněžování ^{*)}	
	Množství tis. m ³	Počet
Labe	10,3	2
Vltavy	6,8	2
Morava	3,3	1
Celkem	20,4	5

Pramen: VÚV TGM z podkladů s. p. Povodí

Pozn.: ^{*)} Zjištěno dle interního kódu VHB „410 – zasněžování technickým sněhem“, který používají s. p. Povodí nebo dle názvu odběru.

4.3 Vypouštění odpadních vod

V roce 2024 bylo do vodních toků vypuštěno 1 464,4 mil. m³ odpadních a důlních vod, což představuje meziroční pokles o přibližně 0,5 % oproti roku 2023.

Podobně jako v předchozích letech nebyly s ohledem na sjednocení údajů jednotlivých státních podniků Povodí do celkového objemu zahrnuty vody vypouštěné z rybníčních soustav.

K nárůstu množství vypouštěných vod v roce 2024 došlo v těchto kategoriích: ostatní včetně stavebnictví (o 9,4 %), průmysl (o 5,4 %) a kanalizace pro veřejnou potřebu (o 4,9 %). Ke snížení vypouštěného množství odpadních vod oproti roku 2023 došlo v kategoriích zemědělství (o 20,8 %) a energetika (o 18,5 %).

Z hlediska územní působnosti státních podniků Povodí došlo ke zvýšení vypouštěného množství u Povodí Moravy

(o 10,4 %), Povodí Ohře (o 9,6 %) a Povodí Vltavy (o 3,1 %), ve své územní působnosti zaznamenalo oproti předchozímu roku pokles vypouštění Povodí Labe (o 13,1 %) a Povodí Odry (o 1,1 %).

Z dlouhodobého vývoje vypouštění odpadních a důlních vod je zřejmý pokles evidovaného vypouštění. V posledních letech je to dáno především snížením odběrů povrchové vody pro energetiku, dále také systémem vykazování vypouštění, kdy dříve převažovaly volné výusti přímo do povrchové vody bez napojení na ČOV a vypouštění se většinou odhadovalo z fakturované spotřeby vody. Postupným odkanalizováním území, výstavbou nových ČOV s přesným měřením vypouštěného množství vody a přijetím nového zákona o vodách v roce 2001 dochází ke zpřesnění vykazovaného množství vypouštěných vod.

V roce 2024 bylo zaznamenáno historicky nejnižší množství vypouštěných odpadních a důlních vod, celkem 1 464,4 mil. m³.

Tabulka 4.3.1

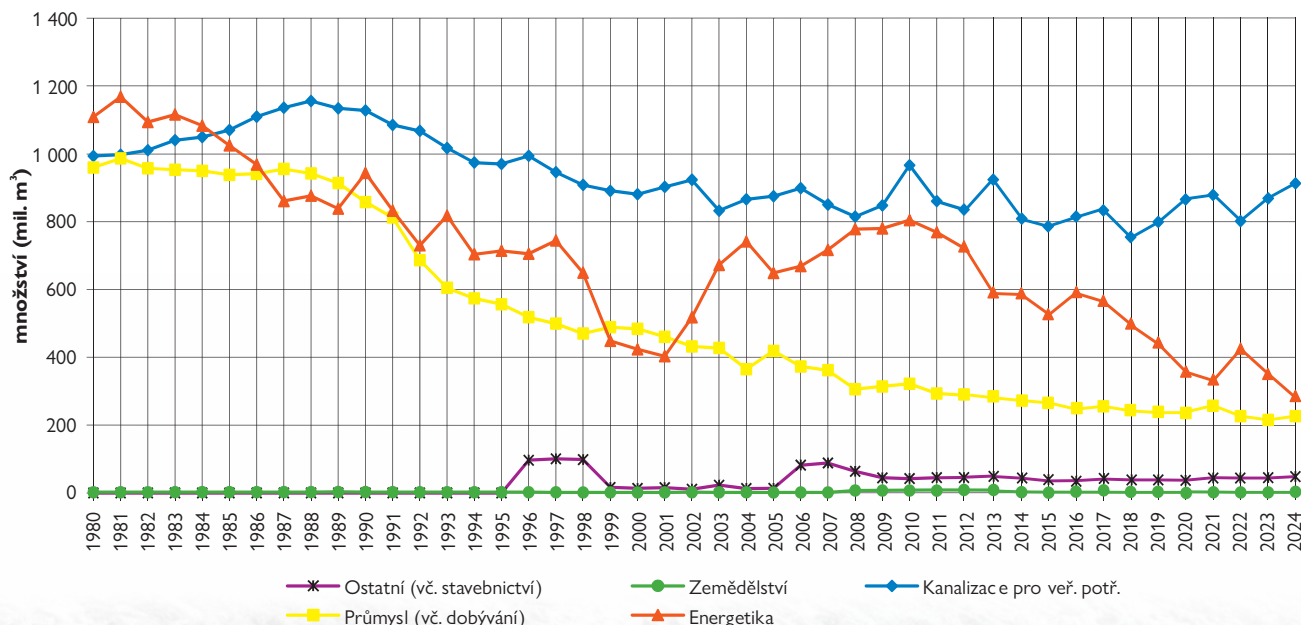
Vypouštění odpadních a důlních vod do vod povrchových (mil. m³) u zdrojů nad 6 000 m³/rok nebo 500 m³/měsíc v roce 2024

S. p. Povodí	Kanalizace pro veř. potřebu		Zemědělství vč. závlah		Energetika		Průmysl vč. dobývání		Ostatní vč. stavebnictví a veř. vodovodů		Celkem	
	Množství	Počet	Množství	Počet	Množství	Počet	Množství	Počet	Množství	Počet	Množství	Počet
Labe	193,236	806	0,021	2	165,731	21	68,325	161	3,025	63	430,338	1 053
Vltavy	293,797	813	0,576	6	16,918	18	20,465	135	32,533	787	364,289	1 759
Ohře	83,860	295	0,844	2	12,881	22	71,923	128	4,372	35	173,880	482
Odry	96,412	314	0,021	2	7,471	16	38,972	82	4,691	64	147,567	478
Moravy	242,362	1 199	0,258	6	80,169	17	22,340	141	3,218	97	348,347	1 460
Celkem	909,667	3 427	1,720	18	283,170	94	222,025	647	47,839	1 046	1 464,421	5 232

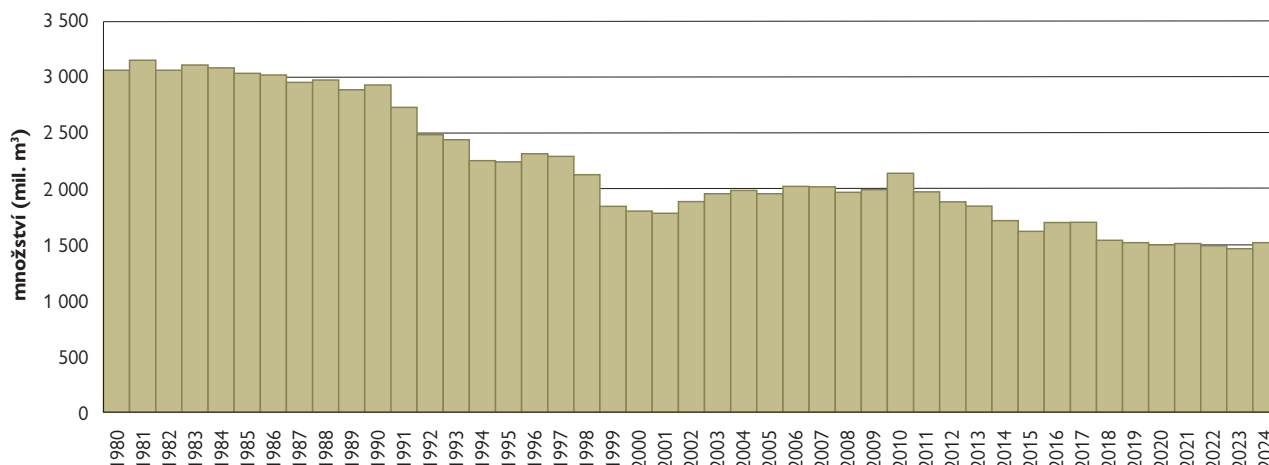
Pramen: S. p. Povodí

Graf 4.3.1

Vypouštění odpadních vod v České republice v letech 1980–2024

Pramen: VÚV TGM z podkladů s. p. Povodí

Graf 4.3.2**Vypouštění odpadních vod v České republice v letech 1980–2024**

Pramen: MZe z podkladů VÚV TGM a s. p. Povodí

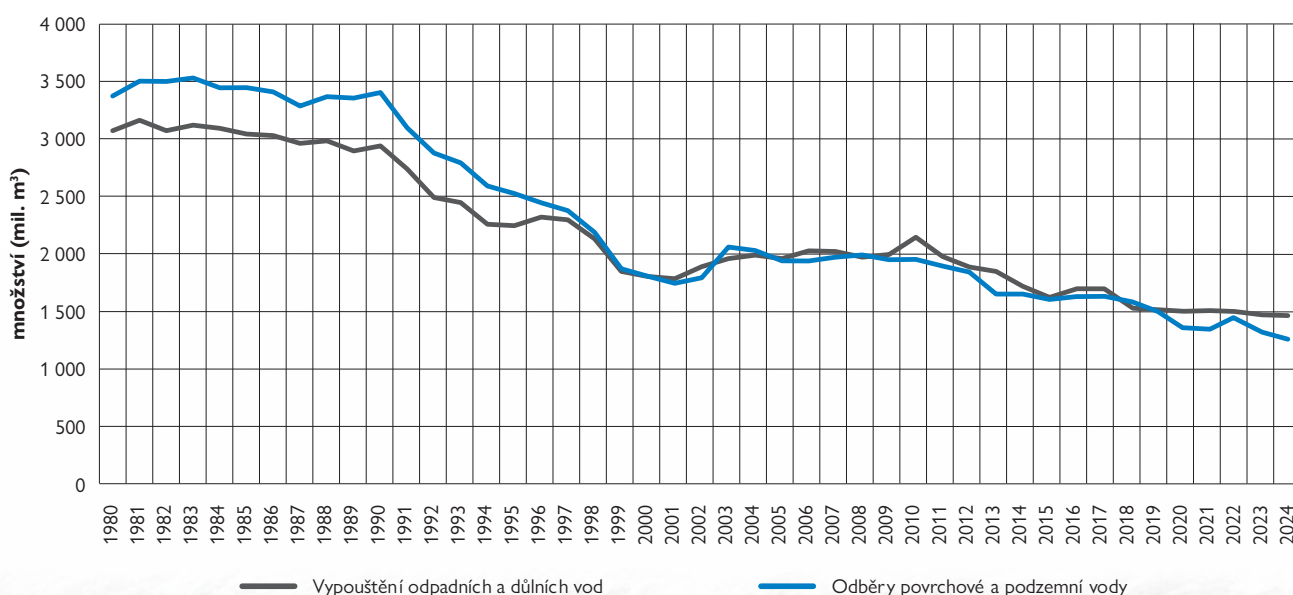
4.4 Celkové porovnání nakládání s vodami

V období 1980–2024 došlo po roce 1990 k výraznému poklesu odběrů i vypouštění vod. Po roce 2001 lze zaznamenat mírné zvýšení těchto hodnot, zatímco po roce 2010 nastal opětovný pokles jak u odběrů, tak i u vypouštěného množství. V roce 2024 se množství odebrané povrchové vody oproti předchozímu roku snížilo na historické minimum 888,9 mil. m³. Odběr podzemních vod se naopak zvýšil z 357,4 mil. m³ v roce 2023 na 365 mil. m³. Celkové množství vypouštěné vody se v roce 2024 snížilo o cca 7,3 mil. m³ oproti roku 2023. Přesto vypouštěné množství opět převýšilo celkový objem odebrané vody.

Významný rozdíl mezi odebíraným a vypouštěným množstvím do roku 1995 lze přičíst rozdílnému způsobu vykazování vypouštění, vyššími úniky z vodovodních sítí i nejednotnou kanalizační sítí v řadě menších měst (aglomerace nad 2 000 ekvivalentních obyvatel byly vybaveny kanalizacemi až po vstupu do EU, tedy po r. 2004).

V suchých letech bývá objem odebrané a vypouštěné vody vyrovnaný, zatímco ve vodných letech bývá množství vypouštěné vody vyšší, což souvisí se zachycením části dešťových vod kanalizačními systémy – mimo rámec měřené spotřeby ve vodovodní síti.

Vzhledem k tomu, že rok 2024 byl srážkově nadnormální, bylo množství vypouštěné vody opět vyšší než množství vody odebrané. Celkem bylo vypuštěno 1,46 miliardy m³, zatímco odebráno bylo 1,25 miliardy m³ povrchových a podzemních vod.

Graf 4.4.1**Odběry vod a vypouštění v České republice v letech 1980–2024**

Pramen: MZe z podkladů VÚV TGM a s. p. Povodí

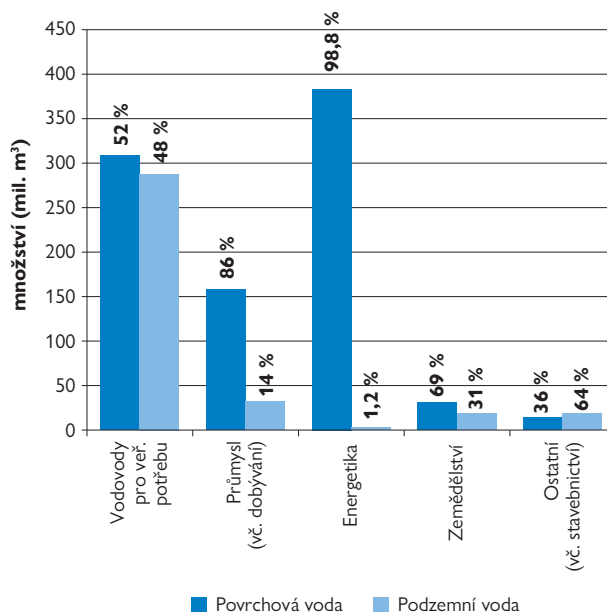

VD Les Království (autor: Ondráček Max)

Při porovnání odběrů povrchových a podzemních vod pro jednotlivá odvětví lze konstatovat, že odběry pro vodárenství jsou téměř vyrovnané, zatímco většina ostatních odvětví využívá především vodu povrchovou.

V roce 2024 bylo pro vodovody pro veřejnou potřebu odebráno stejně jako v předchozích letech více vody z povrchových zdrojů. Pro energetické účely je téměř ze 100 % využívána voda povrchová, obdobně i v průmyslových

Graf 4.4.2
Porovnání odběrů povrchových a podzemních vod dle odvětví v roce 2024

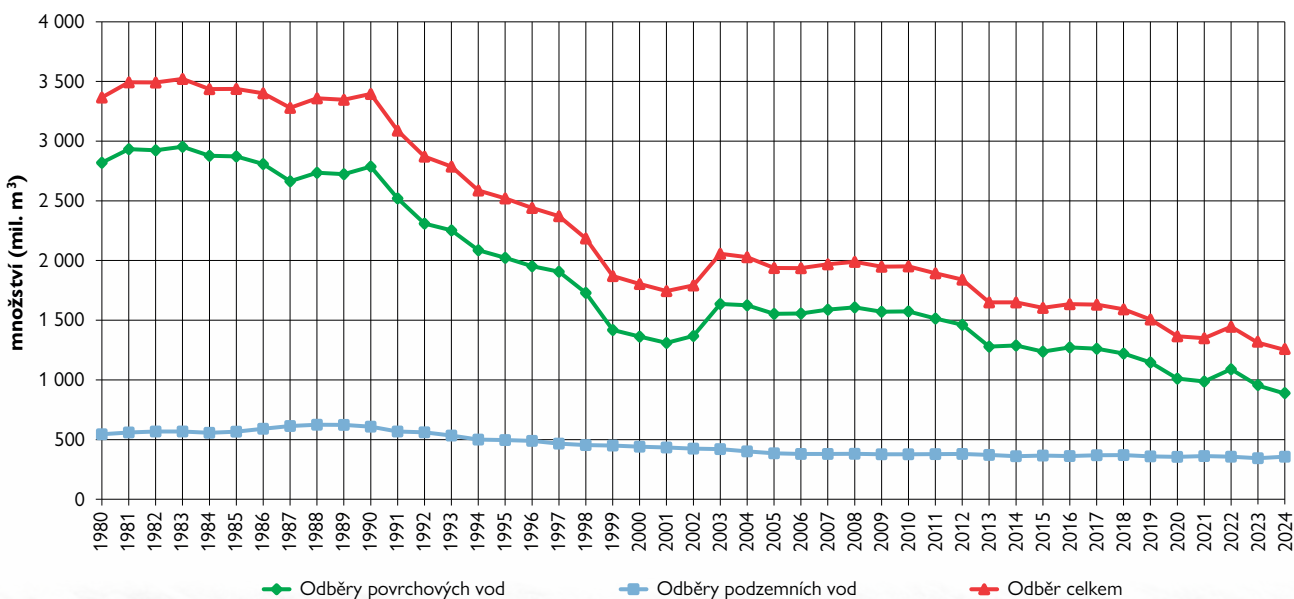

Pramen: MZe z podkladů VÚV TGM a s. p. Povodí

odvětvích. Zemědělství využívá na pokrytí svých potřeb skoro ze dvou třetin vodu povrchovou. Jediné odvětví – ostatní vč. stavebnictví – odebírá větší množství podzemní vody než povrchové. Je to způsobeno pravděpodobně i sazbou poplatku podzemní vody, která je výrazně nižší než cena vody povrchové.

Z grafu 4.4.3 je patrné, že větší část odběrů je realizována z povrchových vod, přičemž odběry z povrchových vod od roku 1990 klesly výrazněji než odběry z vod podzemních.

Graf 4.4.3
Odběry vod ČR 1980–2024 (podzemní, povrchové, celkem)

Pramen: VÚV TGM z podkladů s. p. Povodí

1. místo, E. Hlaváčová, Voda

5. ZDROJE ZNEČIŠTĚNÍ

5.1 Bodové zdroje znečištění

Jakost povrchových vod je ovlivňována především bodovými zdroji znečištění, mezi které patří města a obce, průmyslové závody, objekty soustředěné zemědělské živočišné výroby, brownfieldy a další kontaminovaná místa. Úroveň ochrany vod před znečištěním se nejčastěji hodnotí podle vývoje množství produkovaného a vypouštěného znečištění.

Produkované znečištění označuje množství znečišťujících látek obsažených v produkovaných (nečištěných) odpadních vodách. V souvislosti s požadavky Evropské unie je v České republice v posledních letech věnována zvýšená pozornost sběru údajů a analýze vývoje tohoto znečištění. V rámci tzv. vodohospodářské bilance je zajišťován rozšířený soubor vykazovaných dat od většího počtu subjektů, a to v souladu s vyhláškou č. 431/2001 Sb., o obsahu vodní bilance, způsobu jejího sestavení a údajích pro vodní bilanci.

V roce 2024 došlo v porovnání s předchozím rokem ke zlepšení ve dvou ukazatelích produkovaného znečištění. Konkrétně se snížily hodnoty: N_{anorg} (anorganický dusík) o 0,3 % a BSK_5 (biochemická spotřeba kyslíku) o 0,1 %.

Naopak ke zvýšení produkovaného množství došlo u těchto ukazatelů: NL (nerozpuštěné látky sušené při 105 °C) o 6,3 %, RAS (rozpuštěné anorganické soli) o 2,4 %, P_{celk} (celkový fosfor) o 1,9 % a $CHSK_{\text{Cr}}$ (chemická spotřeba kyslíku) o 0,6 %.

V roce 2024 došlo ke zvýšení vypouštěného znečištění, tj. znečištění obsaženého v odpadních vodách vypouštěných do vod povrchových, u všech sledovaných ukazatelů: BSK_5 (o 31,3 %), $CHSK_{\text{Cr}}$ (o 12,7 %), NL (o 9,2 %), P_{celk} (o 3,9 %), N_{anorg} (o 3,3 %), RAS (o 2,1 %). Vývoj vypouštěného a zpoplatněného znečištění u jednotlivých ukazatelů od roku 1990 dokládá graf 5.1.1.

Mezi roky 1990 a 2024 došlo k poklesu vypouštěného znečištění v ukazatelích BSK_5 o 95,9 %, NL o 95,1 % a $CHSK_{\text{Cr}}$ o 90,4 %. Současně se podařilo snížit také vypouštěné množství nebezpečných a zvláště nebezpečných závadných látek. K významnému poklesu došlo i u makronutrientů (dusík, fosfor) a to díky cílenému uplatňování biologického odstraňování dusíku

Jez na Jizeře u Turnova (autor: Stádníková Monika)

a biologického či chemického odstraňování fosforu v technologiích čištění odpadních vod u nových a intenzifikovaných ČOV.

Významným zdrojem kontaminace jsou také kontaminovaná místa a brownfieldy. Tyto lokality bývají nejčastěji zdrojem znečištění ropnými uhlovodíky, BTEX, PAU, PCB a chlorovanými ethyleny. Jsou také významným zdrojem kontaminace vod pesticidy, kyanidy a těžkými kovy, zejména Cr^{6+} . V poslední době jsou zaznamenávány také nové typy kontaminantů z kategorie per- a poly- fluorovaných látek (PFAS/PFOA). Přesný podíl znečištění z kontaminovaných lokalit není v tuto chvíli kvantifikovatelný, protože nejsou detailně sledovány všechny lokality na území ČR (10 195). Mezi nejvýznamnější lokality ovlivňující stav povrchových a podzemních vod, a vodních zdrojů patří Kontaminace CIU u Olšan u Prostějova, kontaminace PCB z obalovny Bochov, kontaminace PAU a BTEX v areálech koksoven OKK a Dolní Vítkovice.

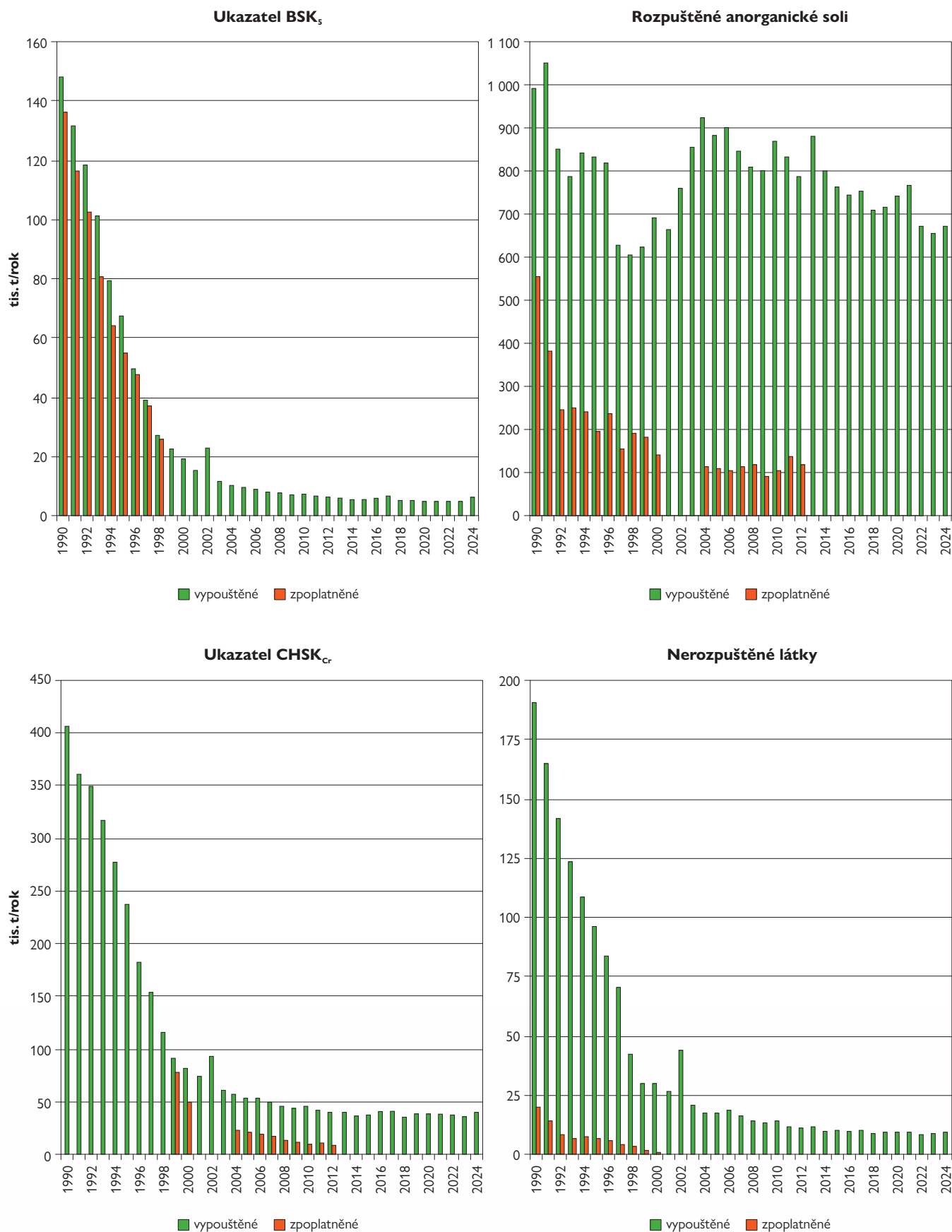
Z tabulky 5.1.1 je patrné, že v územní působnosti Povodí Vltavy a Povodí Odry jsou sledované hodnoty RAS vypouštěného znečištění vyšší než produkce znečištění. Tato odchylka může být způsobena tím, že do výsledné hodnoty vypouštěného znečištění se promítne dávkování solí při chemickém srážení fosforu nebo přidávání odpěňovacích solí. Dále pak pro daný ukazatel není sledování přítoku a odtoku z ČOV prováděno se stejnou četností, případně stejným typem odebíraného vzorku nebo ohlášené údaje o produkovaném znečištění nejsou kompletní.

Tabulka 5.1.1
Produkované a vypouštěné znečištění v roce 2024

S. p. Povodí	Produkované znečištění v t/rok						Vypouštěné znečištění v t/rok					
	BSK_5	$CHSK$	NL	RAS	N_{anorg}	P_{celk}	BSK_5	$CHSK$	NL	RAS	N_{anorg}	P_{celk}
Labe *)	51 073	121 098	67 321	197 771	7 953	1 319	999	10 208	2 311	193 211	2 131	243
Vltavy	90 458	211 448	96 727	116 056	10 061	2 407	1 367	9 969	2 243	120 864	2 793	271
Ohře *)	18 365	36 720	17 533	69 795	2 296	750	348	3 071	1 279	69 199	1 276	250
Odry *)	30 954	67 437	25 488	125 179	3 926	638	2 312	7 940	1 803	139 385	1 276	160
Moravy *)	65 237	158 082	76 189	159 083	8 544	1 818	1 116	7 988	1 623	144 957	2 349	228

Pramen: VÚV TGM z podkladů ČSÚ a s. p. Povodí

Pozn: *) U vykazovaného množství produkovaného znečištění byly z důvodu nevyplnění produkovaného znečištění některými ohlašovatelci hodnoty dopočteny na základě z hodnot z vypouštěného znečištění.

Graf 5.1.1**Vypouštěné a zpoplatněné znečištění v letech 1990–2024**

Pramen: VÚV TGM, z podkladů ČSÚ a s. p. Povodí

Havarijní cvičení na VD Hracholusky, natahování norné stěny v tekoucí vodě (zdroj: Povodí Vltavy)

5.2 Plošné znečištění

Jakost povrchových i podzemních vod je rovněž významně ovlivňována plošným znečištěním, zejména v důsledku zemědělského hospodaření, atmosférické depozice a erozních splachů z povrchu krajiny. S postupným snižováním znečištění z bodových zdrojů roste relativní význam plošného znečištění. Nejvýrazněji se tento typ znečištění projevuje u dusičnanů, pesticidů a acidifikace (okyselování), v menší míře pak u fosforu.

Mezi klíčová opatření ke snížení plošného znečištění vod ze zemědělských zdrojů patří nařízení vlády č. 262/2012 Sb., o stanovení zranitelných oblastí a akčním programu, ve znění pozdějších předpisů, zejména nařízení vlády č. 277/2020 Sb.

Tento právní předpis stanovuje tzv. zranitelné oblasti, ve kterých je následně vyhlášen akční program obsahující soubor opatření zaměřených na omezení vnosu dusičnanů ze zemědělských činností do vodního prostředí.

Eroze zemědělské půdy a aspekty hydromeliorací

Česká republika, stejně jako ostatní státy, je stále častěji vlivem klimatické změny vystavována působení hydrologických extrémů. Lze předpokládat, že území zasažená těmito extrémny se budou významně rozšiřovat. Jedním z klíčových faktorů, kterými lze zmírňovat dopady změn klimatu, je vhodné hospodaření na zemědělské půdě.

Výskyt vodní eroze na našem území významně ovlivňuje řada faktorů, zejména největší velikost půdních bloků v rámci států EU, nedostatek organické hmoty v půdě, velmi nízká míra zastoupení krajinných prvků s půdoochrannou (protierozní)

funkcí a nevhodně nastavený vztah hospodařících subjektů k obdělávané zemědělské půdě. Vlivem vodní eroze dochází ke ztrátě půdy a k jejímu ochuzení o ornici, k zanášení koryt toků a nádrží. Při dlouhodobém období sucha mohou sedimenty ve vodních tocích podléhat zrychlené mineralizaci, přičemž jakost vody se po jejich opětovném zatopení zhoršuje. Vodní eroze tak způsobuje zhoršení jakosti vody, přispívá k eutrofizaci a zhoršení možností jejího využití. Spolu s některými rozsáhlými jedno-funkčními systémy odvodnění je vodní erozi snižována retence a akumulace vody v území.

Od roku 2012 provádí Výzkumný ústav monitoringu a ochrany půdy, v. v. i., monitoring eroze zemědělské půdy (<https://me.vumop.cz>), jehož hlavním cílem je zajistit relevantní podklady o rozsahu problému s erozí zemědělské půdy, o příčinách eroze, o správnosti zacílení stávajících politik v oblasti boje proti erozi a o účinnosti, resp. neúčinnosti některých protierozních opatření.

V roce 2021 vešla v účinnost vyhláška č. 240/2021 Sb., o ochraně zemědělské půdy před erozí, která přímo navazuje na tento systém. V následujících letech tak bude možné hodnotit dopady této legislativní normy na oblast znečištění vod.

U monitorovaných událostí z roku 2024 byly evidovány škody na vodních útvech v 11 % případů. V roce 2024 se tak zastoupení škod na vodních útvech způsobených erozními událostmi snížilo, což mohlo být také způsobeno nadprůměrným počtem erozních událostí (dvojnásobný počet oproti 2022 a 2023) a tedy relativně nižším podílem těchto škod na celku. Pokud se jedná o reálný pokles, a tedy i změnu v ochraně vod, musí být potvrzen i v příštích letech. Monitoringem byly identifikovány hlavně viditelné škody – akumulace sedimentu. Splachy erozních sedimentů spolu unášejí další látky (pesticidy, hnojiva, živiny apod.), které se hydrografickou sítí mohou dostávat až do vodních zdrojů. Negativní dopad erozních událostí na kvalitu vodních zdrojů je tak v několika úrovních.

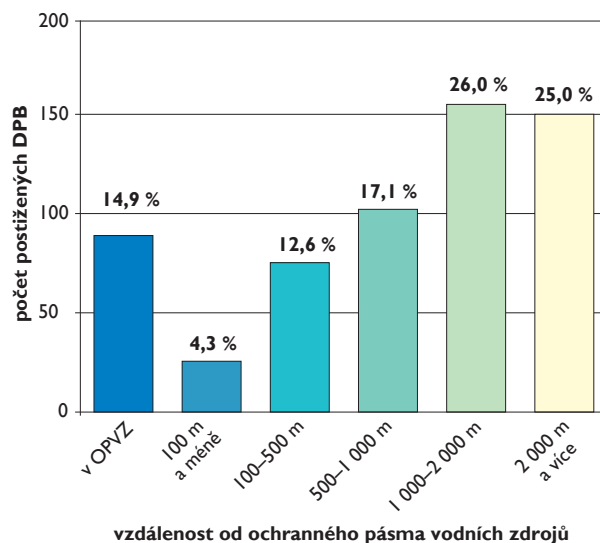
Jak vyplývá z grafu 5.2.1, v roce 2024 se 31,8 % zasažených půdních bloků nacházelo do vzdálenosti 500 m od ochranného pásma vodních zdrojů, přičemž 14,9 % těchto bloků se nacházelo přímo v těchto pásmech. V roce 2024 tak došlo ke zvýšení ohrožení ochranných pásem. V rámci tohoto hodnocení ve srovnání s loňským rokem došlo k nárůstu v řádu jednotek procent.

Vlivem splachu erozních sedimentů (dle provedených analýz za rok doputuje do vodních toků až 1 400 000 m³ sedimentů ze zemědělského půdního fondu) a vnos dalších látek (pesticidy, živiny), které hydrografickou sítí a drenážními systémy vstupují do vodních zdrojů, je negativně ovlivněna kvalita vodních zdrojů. Negativní vliv na kvalitu vodních zdrojů má větší část erozních událostí i vstupy znečištění drenážemi, kdy se z hlediska obsahu N-NO₃ z orné odvodněné půdy v dlouhodobém průměru jedná o cca 30 kg.ha⁻¹.rok⁻¹.

Ke zmírnění dopadů a působení hydrologických extrémů v krajině je třeba adaptovat způsoby hospodaření a využívání zemědělské krajiny. K návrhu takovýchto opatření je možné využít např. nástroje publikované na <https://geoportal.vumop.cz>, zejména Kalkulačku vláhové potřeby <https://vlaha.vumop.cz>, s jejíž pomocí lze pro konkrétní osevní postupy a lokality (s přesností na půdní blok) provádět vláhovou bilanci, vymezit enklávy ohrožené různou mírou sucha, určit hodnoty vláhové potřeby, popř. závlahového množství.

V rámci projektu TA ČR TK03010098 byla zpracována dlouhodobá analýza vodní bilance (2011–2020) a intenzity vodního stresu vybraných osevních postupů v pilotním regionu Polabské nížiny v okolí Dašic u Pardubic o rozloze 560 km². Pro toto území s vysokou půdní heterogenitou prokázala tato analýza možnosti zmírnění intenzity vodního stresu pomocí osevních postupů s vyloučením kukuřice, slunečnice a cukrové řepy, naopak se zařazením čiroku. Intenzita vodního stresu byla rozlišena do čtyř kategorií. Kategorie IVS 1–2 (tj. bez

Graf 5.2.1
Evidované erozní události dle vzdálenosti od ochranného pásma vodních zdrojů v roce 2024

Pramen: VÚMOP

Pozn.: Počet postižených DPB = počet dílů půdních bloků, na kterých byla evidována eroze

negativního vlivu vodního stresu na vývoj a výnos plodin) se v rámci tohoto osevního postupu vyskytovala na 33 % ploch (převážně na hlinitých půdách). V osevních postupech bez zohlednění nároků plodin na vláhovou potřebu představovaly kategorie intenzity vodního stresu 1–2 pouze 7–15 % plochy, což znamená, že 85–93 % ploch bylo vystaveno vodnímu stresu s rizikem snížení plodinových výnosů. Tyto výsledky mohou pomoci při zavádění udržitelných zemědělských systémů, které obsahují environmentální hlediska související s využíváním vody v zemědělství ve střední Evropě.

Obrázek 5.2.1
Přehled erozních událostí v roce 2024

Pramen: VÚMOP

5.3 Havarijní znečištění

Negativním faktorem ovlivňujícím jakost povrchových a podzemních vod je také havarijní znečištění. V roce 2024 evidovala Česká inspekce životního prostředí na území České republiky 228 případů úniků závadných látek, z toho do povrchových vod 154, 2 úniky do podzemních vod a 2 do vod povrchových i podzemních, v oblasti vodního hospodářství uložila 450 pokut ve výši 24,41 mil. Kč.

Podle zákona č. 254/2001 Sb., o vodách vede ČIŽP od roku 2002 centrální evidenci havárií. V roce 2024 bylo do této evidence zapsáno 228 havárií, které naplnily ve své skutkové podstatě definici havárie dle § 40 vodního zákona.

Nová povinnost při havárii na vodách platí od 1. 8. 2024. Kdo způsobí nebo zjistí havárii na vodách, je povinen ji neprodleně hlásit na telefonní číslo 150 Hasičskému záchrannému sboru České republiky. Hasičský záchranný sbor České republiky následně kontaktuje Českou inspekci životního prostředí. Ohlašovací povinnost se týká i úhynu ryb nebo organismů vázaných na vodní prostředí, pokud tento úhyn byl způsoben havárií na vodách.

Havárií způsobených dopravou bylo v roce 2024 evidováno 56, což představuje 25 % z celkového počtu případů. Úhyn ryb byl v tomto roce průvodním jevem ve 29 případech, což představuje 13 % z celkového počtu. I v tomto ukazateli došlo k poklesu oproti předchozímu roku.

Ke znečištění podzemních vod došlo ve 2 případech, ve 2 dalších případech došlo současně ke znečištění podzemních i povrchových vod. Původce havárie byl znám u 145 případů.

Během roku 2024 byly ČIŽP nahlášeny další havárie, které nebyly začleněny do centrální evidence havárií z důvodu nevýznamného rozsahu, bez dopadu na jakost vod.

Z celkového počtu 228 evidovaných případů byly nejpočetnější skupinou znečišťujících látek ropné látky – 125 evidovaných případů což činí 54,8 %, po nich následovaly odpadní vody – 10,1 % a chemické látky (mimo těžkých kovů) – 5,7 %. Charakter znečišťujících látek nebyl zjištěn u 27 havárií (11,8 %).

Z hlediska členění podle oborů původců havárií (CZ-NACE) byly nejpočetnější havárie v sekci H – doprava a skladování (12,7 %), za nimi svou četností následovaly havárie v sekci A – zemědělství, lesnictví a rybářství (11,4 %), havárie v sekci C – zpracovatelský průmysl (6,6 %) a dále havárie v sekci E – zásobování vodou; činnosti související s odpady a sanacemi (5,3 %). Obor činnosti původce havárií nebylo možné zařadit u 51,8 % případů.

ČIŽP v roce 2024 uložila za porušení právních předpisů v oblasti vodního hospodářství celkem 450 pokut, z toho 411 pokut nabylo právní moci v roce 2024. Celková částka pokut z rozhodnutí, která nabyla právní moci v roce 2024 bez ohledu na datum vydání rozhodnutí, včetně rozhodnutí odvolacích orgánů, pak činila 24,4 mil. Kč.

Trnávka (zdroj: Povodí Vltavy)

3. místo, Š. Kofroň, Ještě je nám dobře

6. SPRÁVA VODNÍCH TOKŮ

6.1 Odborná správa vodních toků

Vnitrozemská poloha v srdci střední Evropy předurčuje vztah České republiky k evropské říční síti. Základní hydrografickou síť tvoří téměř 100 tisíc km vodních toků s přirozenými i upravenými koryty. Vodní toky České republiky se podle vodního zákona dělí na významné a drobné, jejich odborná správa probíhá v souladu s ustanovením § 47 vodního zákona.

Významnými správci vodních toků v působnosti MZe jsou státní podniky Povodí – Povodí Labe, státní podnik, Povodí Moravy, s.p., Povodí Odry, státní podnik, Povodí Ohře, státní podnik, Povodí Vltavy, státní podnik – a státní podnik Lesy České republiky, s.p. (dále též „LČR“). Tito správci zajišťují správu 94,4 % celkové délky vodních toků v ČR. Zbývajících 5,6 % délky vodních toků spravují ostatní správci (Ministerstvo obrany, správy národních parků, obce, ostatní fyzické a právnické osoby).

Tabulka 6.1.1
Odborná správa vodních toků

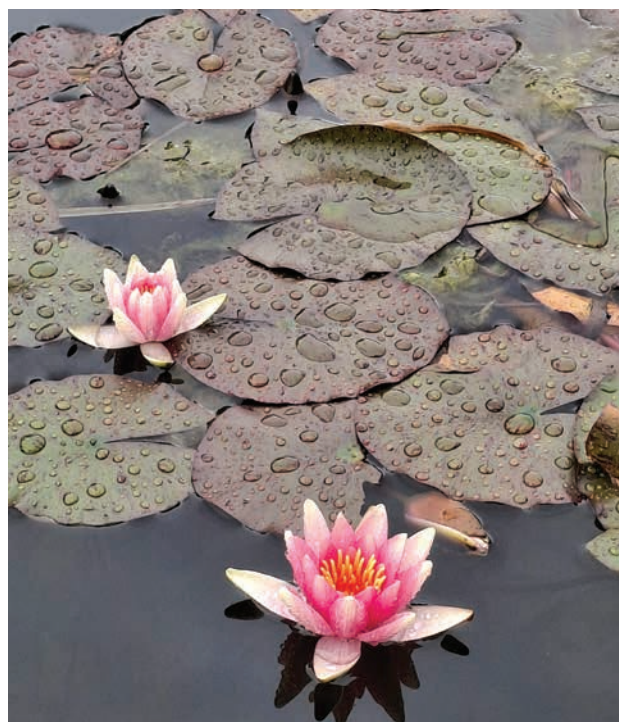
Kategorie	Správce	Délka vodních toků (km)	
		2023	2024
Významné vodní toky	Povodí Labe	3 640	3 640
	Povodí Vltavy	5 550	5 551
	Povodí Ohře	2 377	2 377
	Povodí Odry	1 111	1 111
	Povodí Moravy	3 762	3 762
	Celkem státní podniky Povodí	16 440	16 441
Drobné vodní toky	Lesy České republiky	38 449	38 512
	Státní podniky Povodí celkem	38 715	38 682
	Ostatní správci ¹⁾	5 593	5 593
	Celkem	82 757	82 766
Vodní toky celkem		99 156	99 197

Pramen: MZe

Pozn.: Uvádí se digitální délky toků z Centrální evidence vodních linií.

¹⁾ Zahrnuje správy národních parků, Ministerstva obrany (úřady vojenských újezdů), obcí a ostatních fyzických a právnických osob.

Všechny významné vodní toky jsou uvedeny v příloze č. 1 vyhlášky č. 178/2012 Sb., kterou se stanoví seznam významných vodních toků a způsob provádění činností souvisejících se správou vodních toků. Jedná se o přehled 819 vodních toků včetně jejich identifikátorů (IDVT), patří sem i malé vodní toky, které tvoří tzv. „hraniční“ vodní toky. Významné vodní toky o celkové délce 16 441 km spravují, ve smyslu ustanovení § 4 zákona č. 305/2000 Sb., o povodích, jednotlivě s. p. Povodí. Páteřními toky jsou Labe (369 km) s Vltavou (424 km) a Ohří (254 km) v Čechách, Morava (269 km) s Dyjí (194 km) na jižní Moravě a Odra (135 km) s Opavou (131 km) na severu Moravy a ve Slezsku.

Lekniny na Letné (autor: Hubalová Petra)

Všechny ostatní vodní toky ve smyslu § 43 vodního zákona spadají do kategorie drobné vodní toky, jejich správa se provádí na základě příslušného určení MZe (ustanovení § 48 odst. 2 vodního zákona). Pokud správa drobného vodního toku není určena, spravuje jej podle ustanovení § 48 odst. 4 vodního zákona správce recipientu, do něhož je drobný vodní tok zaústěn. Správu zde vykonává do doby, než bude vydáno určení správy vodního toku podle § 48 odst. 2 vodního zákona. Správu drobných vodních toků mohou vykonávat obce, jejichž územím drobné vodní toky protékají, fyzické nebo právnické osoby, popřípadě organizační složky státu, jimž drobný vodní tok slouží nebo s jejichž činností souvisí. Vzor a obsah žádosti o určení drobného vodního toku do správy je uveden a podrobně specifikován ve výše uvedené vyhlášce č. 178/2012 Sb. Celková délka drobných vodních toků podle údajů Centrální evidence vodních linií (dále též „CEVL“) činí 82 766 km. Stále dochází k přehodnocování, zpřesňování a reklasifikaci zákresů určených drobných vodních toků.

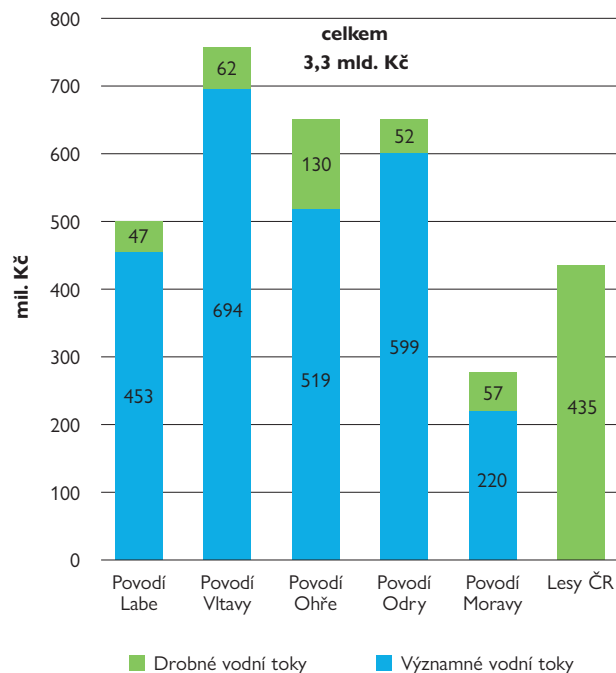
Webová aplikace CEVL zpřístupněná na portálu MZe, externí aplikace (<https://mze.gov.cz/public/portal/mze/voda>) i na Vodohospodářském informačním portálu (www.voda.gov.cz) slouží k zajištění informovanosti veřejné správy a široké veřejnosti o správě vodních toků příslušného vodního toku.

MZe a MŽP za vydatné podpory jimi řízených organizací spustily na konci února 2022 nové společné webové stránky tzv. „Informační systém veřejné správy ve vodním hospodářství (ISVS – VODA)“, a to na stávající doméně www.voda.gov.cz, který nahradil dosavadní řešení provozované společností CENIA dostupné z EAGRI. Základním cílem portálu je na jednom místě souhrnně a jednotně prezentovat informace o vodním hospodářství nezávisle na dělení kompetencí ve vodním hospodářství.

Na správu významných a drobných vodních toků vynaložili v roce 2024 správci vodních toků v působnosti Ministerstva zemědělství finanční prostředky z vlastních i cizích zdrojů v celkové výši 3,3 mld. Kč.

Graf 6.1.1

Vynaložené finanční prostředky na správu vodních toků v roce 2024

Pramen: MZe

Pozn.: *) Položka zahrnuje finanční prostředky na správu vodních toků a vodních nádrží.

Pořizovací hodnota dlouhodobého hmotného majetku souvisejícího s vodními toky v roce 2024 oproti předchozímu roku vzrostla o 0,8 mld. Kč na více než 60 mld. Kč.

Meziroční nárůst vyjadřuje převážně přírůstky dlouhodobého hmotného majetku získaného obnovou a plánovaným rozvojem svěřeného majetku formou běžné investiční výstavby a průběžným zařazováním převzatého majetku a dokončených vodních děl. Ani v roce 2024 žádný ze správců vodních toků nedokončil, nekolaudoval ani nepřevodil do užívání vodní dílo, které by významně ovlivnilo ukazatele vyjadřující pořizovací hodnoty dlouhodobého hmotného majetku.

Tabulka 6.1.2

Pořizovací hodnota dlouhodobého hmotného majetku souvisejícího s vodními toky

Správci vodních toků	2023	2024
	mld. Kč	
Povodí Labe	10,98	11,10
Povodí Vltavy	12,45	12,53
Povodí Ohře	11,04	11,43
Povodí Odry	6,70	6,79
Povodí Moravy	9,19	9,21
Celkem státní podniky Povodí	50,36	51,06
Lesy České republiky	9,10	9,20
Celkem	59,46	60,26

Pramen: MZe

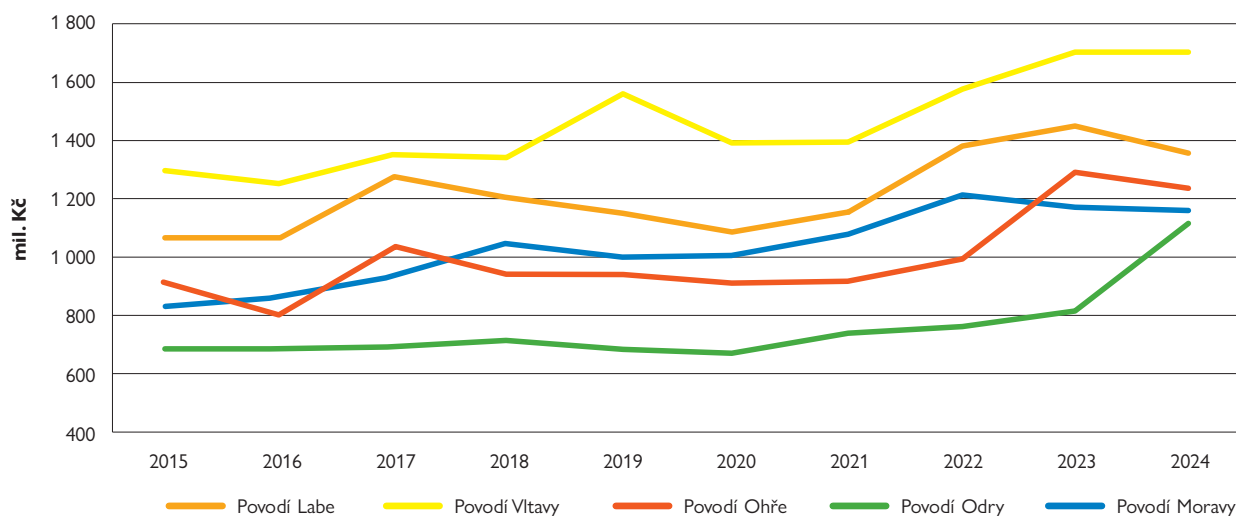
6.2 Státní podniky Povodí

Celkové výnosy státních podniků Povodí v roce 2024 ve výši 6 564 mil. Kč v porovnání s minulým rokem vzrostly o více než 132 mil. Kč, meziroční nárůst činil 2 %. Největší nárůst byl zaznamenán u poskytnutých účelových neinvestičních dotací (nárůst o 57 %) a příjmů za využívání vzdouvacích zařízení (nárůst o téměř 16 %). Naopak výrazný pokles byl zaznamenán u příjmů z výroby elektrické energie (pokles o 19 %).

Odra, dokončená část Pudlovské hráz v Bohumíně (zdroj: Povodí Odry)

Graf 6.2.1
Výnosy státních podniků Povodí v období 2015–2024

Pramen: MZe

Tabulka 6.2.1
Struktura výnosů státních podniků Povodí v roce 2024

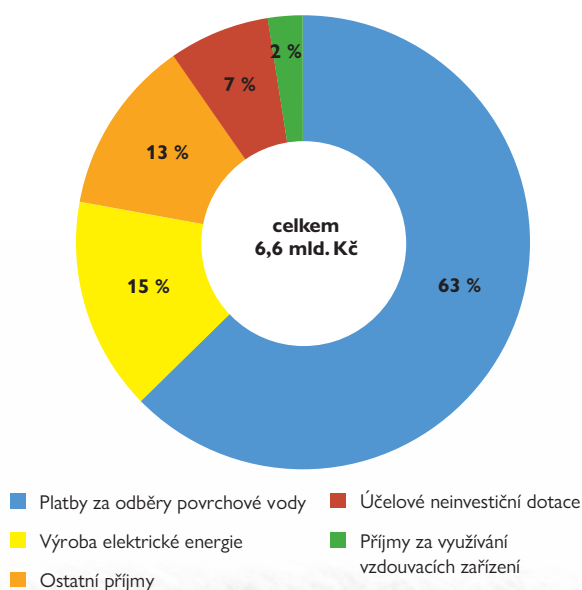
Ukazatel	Státní podnik Povodí					Celkem
	Labe	Vltavy	Ohře	Odry	Moravy	
	tis. Kč					
Platby za odběry povrchové vody	1 063 797	979 913	667 896	636 256	771 007	4 118 869
Výroba elektrické energie	63 795	362 369	390 903	124 086	48 164	989 317
Příjmy za využívání vzdouvacích zařízení	8 435	142 295	5 071	0	4 958	160 759
Ostatní příjmy	163 367	181 095	165 876	198 278	115 840	824 456
Účelové neinvestiční dotace ¹⁾	53 738	38 527	3 072	158 000	216 919	470 256
Celkem státní podniky Povodí	1 353 132	1 704 199	1 232 818	1 116 620	1 156 888	6 563 657

Pramen: S. p. Povodí

Pozn.: ¹⁾ Položka zahrnuje tržby z fotovoltaických elektráren.

¹⁾ Jedná se o veškeré účelové neinvestiční dotace na drobné vodní toky, dotace ze SFDI a ostatní neinvestiční dotace.

Graf 6.2.2
Struktura výnosů státních podniků Povodí v roce 2024

Pramen: MZe

Celkové náklady státních podniků Povodí se v roce 2024 oproti předcházejícímu roku zvýšily o 1,8 % na celkových 6 563 mil. Kč. Největší navýšení zaznamenala položka materiál a opravy, naopak u položky finanční a ostatní náklady došlo k výraznému poklesu.

Státní podniky Povodí dosáhly v roce 2024 zisku v celkové výši 317 mil. Kč. Výsledkem hospodaření státních podniků Povodí byl zisk kromě podniků Povodí Odry a Povodí Moravy, kde byly zaznamenány ztráty. Oproti předcházejícímu roku však došlo k nárůstu zisku, a to o téměř 7 %, v absolutní částce o 22 mil. Kč.

Ve sledovaném roce zaznamenaly vysoký nárůst zisků Povodí Vltavy a Povodí Ohře. Vysoký nárůst zisku Povodí Ohře byl způsoben zejména hydrologickou situací příznivou pro provoz malých vodních elektráren, která umožnila druhou nejvyšší výrobu elektrické energie za posledních deset let.

Nárůst zisku Povodí Vltavy v roce 2024 je způsoben zejména překročením plánovaných tržeb za výrobu elektrické energie

vlivem příznivé hydrologické situace a vlivem výše hodinových zelených bonusů, překročením plánovaných tržeb za spoluúčtování vodních děl na Vltavské kaskádě vlivem příznivé hydrologické situace, překročením plánovaných finančních výnosů vlivem příznivějšího vývoje úrokových sazeb, než bylo původně očekáváno, překročením tržeb za laboratorní výkony vlivem úspěšné kontraktace externích zakázek, ale také nižšími náklady na účetní rezervy.

Povodí Labe mělo v roce 2023 příznivé úrokové podmínky pro finanční výsledky hospodaření a došlo k přeplnění v odběrech povrchové vody. Pro rok 2024 byl plánovaný hospodářský výsledek 17,5 mil. Kč a skutečnost byla více než 2,5krát větší z důvodu zhodnocení volných finančních

prostředků, zvýšení prodeje nepotřebného majetku a v neposlední řadě také nárůstu objemu výnosů z nájmu a majetkoprávních vyrovnání.

Povodí Odry a Povodí Moravy zaznamenala v roce 2024 ztráty. Povodí Odry v důsledku katastrofálních povodní ze září 2024 vykázalo ztrátu 8 683 tis. Kč, a to vlivem vysokého objemu nákladů na opravy povodňových škod a dále tvorby opravných položek na povodněmi poškozené majetky, které budou odstraňovány v následujících obdobích.

Povodí Moravy vykázalo v roce 2024 ztrátu způsobenou povodní, která zasáhla v září velké území v horním toku Moravy a zvýšila zejména náklady na opravy a osobní náklady.

Tabulka 6.2.2
Náklady státních podniků Povodí v letech 2023 a 2024

Druh nákladů	Rok	Státní podnik Povodí					Celkem
		Labe	Vltavy	Ohře	Odry	Moravy	
		mil. Kč					
Odpisy	2023	175,7	329,9	183,6	152,9	174,1	1 016,2
	2024	173,9	343,8	189,7	152,7	175,0	1 035,3
Opravy	2023	242,8	369,2	220,4	155,4	295,7	1 283,5
	2024	199,5	284,9	194,6	331,1	346,9	1 357,0
Materiál	2023	38,2	31,1	21,7	33,8	47,9	172,6
	2024	37,1	32,0	20,6	33,4	66,0	189,1
Energie a paliva	2023	47,9	52,4	38,1	8,7	23,8	170,9
	2024	49,3	53,9	25,4	9,6	21,8	160,0
Osobní náklady	2023	693,5	639,1	518,8	325,8	513,0	2 690,2
	2024	721,3	672,5	531,1	341,0	553,5	2 819,3
Služby	2023	62,5	89,3	75,8	38,5	35,6	301,7
	2024	73,3	92,5	65,2	40,3	38,7	309,9
Finanční náklady	2023	0,4	0,4	0,2	0,1	0,2	2,1
	2024	0,4	0,3	0,4	0,051	0,2	1,4
Ostatní náklady	2023	103,2	152,3	142,9	32,8	70,1	501,3
	2024	52,3	92,9	43,7	217,2	-31,7	374,3
Náklady celkem	2023	1 364,2	1 663,7	1 199,5	748,0	1 160,3	6 135,7
	2024	1 307,0	1 572,8	1 070,7	1 125,3	1 170,4	6 246,2

Pramen: S. p. Povodí

Pozn.: *) Minusová hodnota je způsobena čerpáním účetní rezervy na opravy majetku.

Tabulka 6.2.3
Výsledky hospodaření státních podniků Povodí (zisk, ztráta) v letech 2016–2024

Státní podnik Povodí	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
	tis. Kč								
Labe	22 026	60 276	22 880	15 631	9 534	10 563	183 809	84 913	46 089
Vltavy	13 711	73 880	49 221	67 123	74 489	24 379	96 751	43 629	131 432
Ohře	27 422	169 652	73 346	41 380	25 387	18 262	104	92 719	162 131
Odry	20 845	22 291	53 053	9 503	14 826	17 224	20 973	64 508	-8 683
Moravy	112 916	11 721	17 875	12 300	8 619	4 098	4 498	9 493	-13 539
Celkem	196 920	337 820	216 375	145 937	132 855	74 526	306 135	295 262	317 430

Pramen: S. p. Povodí

Tabulka 6.2.4

Rozdělení zisků státních podniků Povodí za rok 2024

Státní podnik Povodí	Zisk	Rozdělení zisku nebo krytí ztráty						
		Rezervní fond	FKSP základní příděl	FKSP další příděl	Sociální fond *)	Fond odměn *)	Kmenové jmění	Neuhrazená ztráta z minulých let
		tis. Kč						
Labe	46 089	0	5 174	5 915	0	5 174	35 000	0
Vltavy	131 432	13 143	4 759	4 751	1 000	0	107 779	0
Ohře	162 131	0	3 538	0	0	0	158 593	0
Odry	-8 683	-8 683	0	0	0	0	0	0
Moravy	9 493	-13 539	0	0	0	0	0	-13 539

Pramen: S. p. Povodí

Pozn.: *) Vytvořeny v souladu s § 19 odst. 5 zákona č. 77/1997 Sb., o státním podniku, ve znění pozdějších předpisů.

Tabulka 6.2.5

Dodávky povrchové vody v územní působnosti státních podniků Povodí za úplatu v letech 2016–2024

Státní podnik Povodí		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
		tis. m ³								
Labe	a)	614 377	583 838	526 598	460 970	372 872	357 935	448 241	359 852	286 085
	b)	37 707	38 873	39 017	38 861	35 806	34 705	32 458	33 031	32 733
Vltavy	a)	204 885	219 138	224 819	224 871	216 160	217 840	220 701	210 807	205 446
	b)	134 333	139 485	142 813	140 292	135 106	135 765	138 775	139 543	141 444
Ohře	a)	119 384	122 837	124 054	122 628	109 849	103 809	107 993	101 623	98 365
	b)	40 305	40 953	40 919	42 243	42 955	40 504	40 561	40 269	39 934
Odry	a)	127 995	124 144	125 379	115 696	108 655	112 874	109 450	100 887	93 567
	b)	62 306	60 592	60 901	60 204	57 150	57 529	56 739	56 481	57 432
Moravy	a)	151 857	156 666	168 582	176 873	162 369	155 580	155 429	123 860	94 644
	b)	32 816	35 763	37 715	39 478	37 144	33 321	36 146	34 226	33 968
Celkem státní podniky Povodí	a)	1 218 498	1 206 623	1 169 432	1 101 038	969 905	948 038	1 041 814	897 029	778 107
	b)	307 467	315 666	321 365	321 078	308 161	301 824	304 679	303 550	305 511

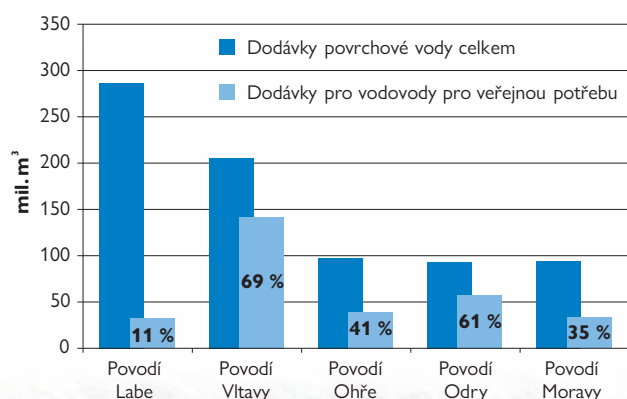
Pramen: S. p. Povodí

Pozn.: a) za úplatu celkem,

b) z toho pro vodovody pro veřejnou potřebu.

Graf 6.2.3

Dodávky vody v územní působnosti státních podniků Povodí za úplatu dle účelu v roce 2024

Pramen: S. p. Povodí

Průměrná cena za ostatní odběry povrchové vody za m³ v roce 2024 byla 6,67 Kč, oproti minulému roku se zvýšila o 13,8 %. Cena povrchové vody odebrané z vodních toků a ostatních povrchových vod je věcně usměrňovanou cenou, do níž lze promítnout pouze ekonomicky oprávněné náklady, přiměřený zisk a daň podle příslušných daňových předpisů.

Kromě průtočného chlazení a ostatních odběrů se od roku 2003 zjišťují i úrovně odběrů a ceny povrchové vody pro účely zpoplatněných zemědělských závlah a zatápění umělých prohlubní terénu. Odběry pro účely zemědělských závlah se v roce 2024 realizovaly v územní působnosti všech s. p. Povodí, s výjimkou územní působnosti Povodí Odry a Povodí Moravy. Tyto odběry představovaly celkem 316 tis. m³, došlo k meziročnímu nárůstu. Odběry povrchové vody pro zatápění umělých prohlubní v terénu ve sledovaném roce opět nezaznamenal žádný s. p. Povodí.

Tabulka 6.2.6**Cena za odběry povrchové vody pro průtočné chlazení v letech 2016–2024**

Státní podnik Povodí	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
	Kč/m ³								
Labe	0,72	0,74	0,77	0,79	0,82	0,96	1,1	1,41 ^{*)}	1,57
Vltavy	1,27	1,32	1,32	1,34	1,37	1,41	1,45	1,52	1,68
Moravy	1,21	1,22	1,23	1,25	1,28	1,38	1,44	1,51	1,63

Pramen: S. p. Povodí

Pozn.: Jednotková cena za m³ je uváděna bez daně z přidané hodnoty.**Tabulka 6.2.7****Cena za ostatní odběry povrchové vody v letech 2016–2024**

Státní podnik Povodí	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
	Kč/m ³								
Labe	4,49	4,58	4,72	4,82	4,99	5,38	5,57	6,18 ^{**))}	6,79
Vltavy	3,69	3,84	3,84	3,9	3,98	4,1	4,22	4,42	4,88
Ohře	4,69	4,92	4,97	5,07	5,17	5,61	5,89	5,99	6,79
Odry	4,33	4,46	4,62	4,78	4,97	5,47	5,74	6,2	6,8
Moravy	6,65	6,68	6,69	6,79	6,93	6,99	7,19	7,55	8,15
Průměrná cena ^{*)}	4,64	4,77	4,88	4,97	5,10	5,50	5,60	5,84	6,67

Pramen: S. p. Povodí

Pozn.: Jednotková cena za m³ je uváděna bez daně z přidané hodnoty.^{*)} Vypočteno váženým průměrem.^{**))} 6,18 Kč je vážený průměr ze dvou cen – v roce 2023 poprvé došlo ke zvýšení ceny v průběhu roku, protože odběratelé neodebírali nasmmlouvané množství vody. Cena od 1. 1. 2023 do 31. 7. 2023 byla 6,10 Kč a od 1. 8. do 31. 12. 2023 byla 6,29 Kč.

Současné ceny odběrů povrchové vody v dnešním pojetí nevyjadřují hodnotu povrchové vody, ale vyjadřují náklady vynaložené jednotlivými s. p. Povodí na správu vodních toků a správu povodí. Tyto ceny podléhají regulaci formou věcného usměrňování podle zákona č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění pozdějších předpisů, a pravidlům stanoveným rozhodnutími Ministerstva financí, kterými se vydává seznam zboží s regulovanými cenami, zveřejňovanými v Cenovém věstníku Ministerstva financí.

Příjmy za odběry povrchové vody jsou nejvýznamnějším zdrojem příjmů. V roce 2024 zaznamenaly oproti roku 2023 nárůst o 3,3 %, jednalo se o nárůst o 132 mil. Kč. Celková výše těchto příjmů činila 4 119 mil. Kč.

Poldr Mlýnec (zdroj: Povodí Labe)

Tabulka 6.2.8**Platby za odběry povrchové vody v letech 2016–2024**

Státní podnik Povodí	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
	mil. Kč								
Labe	996	1 001	1 027	993	882	976	1 103	1 064	1 064
Vltavy	745	832	852	861	838	872	908	912	980
Ohře	560	604	617	622	568	582	636	609	668
Odry	554	554	579	553	540	617	628	626	636
Moravy	672	715	804	827	786	759	808	775	771
Celkem	3 527	3 706	3 879	3 856	3 614	3 806	4 083	3 986	4 119

Pramen: S. p. Povodí

Dalším významným zdrojem příjmů s. p. Povodí je výroba elektrické energie, představuje téměř 15 % z celkových příjmů. Počet provozovaných malých vodních elektrárn se oproti předchozímu roku nezvýšil, celkový počet je 106. Souhrn tržeb v této položce oproti předchozímu roku klesl o více než 19 % a činil více než 987 mil. Kč.

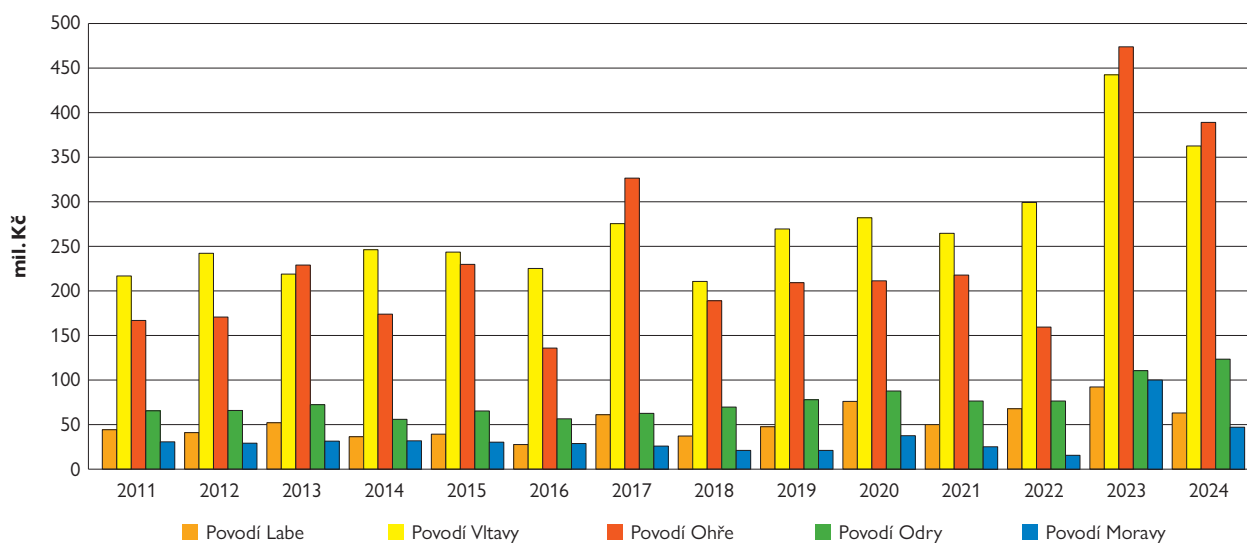
Nejvyšší tržby za výrobu elektrické energie vykazují opakovaně s. p. Povodí Vltavy a Povodí Ohře. Rekordní tržby Povodí Vltavy byly způsobeny cenou elektrické energie na velkoobchodním trhu. Nižší tržby zaznamenal státní podnik Povodí Labe a Povodí Moravy. Podrobnosti o vlastních MVE v jednotlivých s. p. Povodí jsou v tabulce 6.2.9 a grafu 6.2.4.

Tabulka 6.2.9

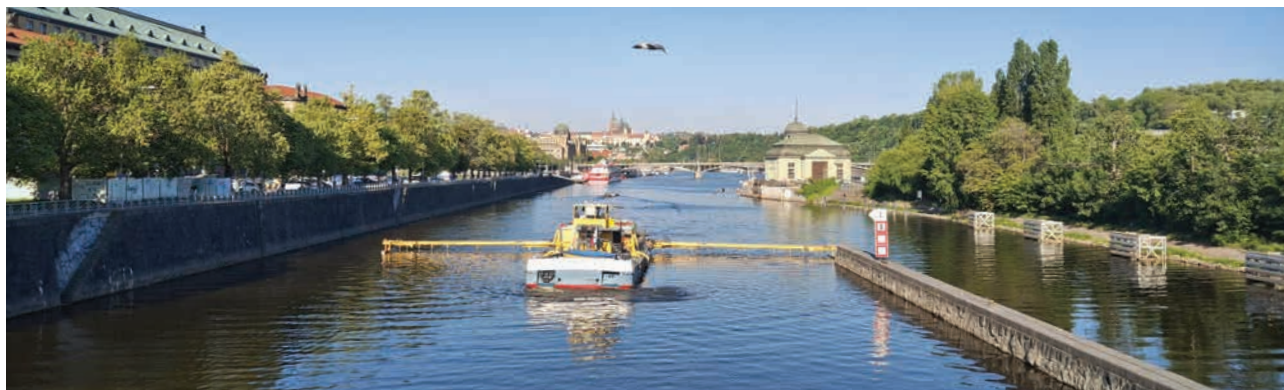
Vlastní malé vodní elektrárny státních podniků Povodí v letech 2016–2024

Státní podnik Povodí	Ukazatel	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Labe	Počet MVE	20	20	20	20	20	20	20	20	20
	Instalovaný výkon (kW)	6 795	6 819	6 819	6 989	7 001	7 001	7 001	7 048	7 048
	Výr. el. energie (MWh)	12 288	22 440	13 835	16 327	24 796	23 343	20 632	23 884	24 232
	Tržby (tis. Kč)	27 754	61 268	38 012	48 758	76 808	50 914	67 568	92 970	63 795
Vltavy	Počet MVE	19	19	20	20	21	21	22	22	22
	Instalovaný výkon (kW)	22 128	22 128	22 328	22 328	21 950	21 950	22 040	22 040	22 040
	Výr. el. energie (MWh)	99 497	77 475	77 922	91 123	91 693	102 569	106 526	96 678	99 876
	Tržby (tis. Kč)	225 704	276 114	211 048	271 244	283 769	265 892	299 867	443 803	362 324
Ohře	Počet MVE	21	22	22	22	22	22	23	23	23
	Instalovaný výkon (kW)	16 966	17 091	17 091	17 091	17 091	17 091	17 113	17 113	17 113
	Výr. el. energie (MWh)	84 910	84 244	72 908	76 484	67 024	92 537	73 279	77 617	92 347
	Tržby (tis. Kč)	136 223	327 221	189 511	211 005	212 222	218 543	160 079	474 340	388 798
Odry	Počet MVE	23	23	26	25	26	26	26	26	26
	Instalovaný výkon (kW)	6 236	6 236	6 352	6 262	6 524	6 524	6 714	6 714	6 738
	Výr. el. energie (MWh)	21 569	23 181	25 073	27 612	29 943	26 673	24 793	30 891	36 920
	Tržby (tis. Kč)	56 669	62 813	69 487	79 630	89 112	77 183	75 162	111 458	124 086
Moravy	Počet MVE	15	15	15	15	15	15	15	15	15
	Instalovaný výkon (kW)	3 497	3 497	3 497	3 551	3 635	3 588	3 567	3 567	3 567
	Výr. el. energie (MWh)	11 008	9 609	8 239	7 566	14 614	15 576	10 747	14 991	15 989
	Tržby (tis. Kč)	28 812	26 039	22 279	22 215	38 744	26 748	15 237	101 356	48 164
Celkem	Počet MVE	98	99	103	102	104	104	106	106	106
	Instalovaný výkon (kW)	55 622	55 771	56 087	56 221	56 201	56 154	56 435	56 482	56 506
	Výr. el. energie (MWh)	229 272	216 949	197 977	219 112	228 070	260 698	235 977	244 061	269 364
	Tržby (tis. Kč)	475 162	753 455	530 337	632 852	700 655	639 280	617 913	1 223 927	987 167

Pramen: S. p. Povodí

Graf 6.2.4**Vývoj tržeb ve vlastních malých vodních elektrárnách státních podniků Povodí v letech 2011–2024**

Pramen: S. p. Povodí

Valentyň II na Vltavě (autor: Hubalová Petra)

Ostatní příjmy státních podniků Povodí v roce 2024 zaznamenaly nárůst oproti předchozímu roku o více než 141 mil. Kč, jejich celková výše dosáhla téměř 825 mil. Kč.

Položka ostatních příjmů představuje souhrn méně významných položek, jako jsou pronájmy pozemků, nebytových prostor a vodních ploch a další podnikatelské aktivity. Nejvýznamnější

položkou jsou příjmy z výkonů strojních mechanismů a autodopravy, z výkonů laboratoří a za projektovou a inženýrskou činnost. Ostatní příjmy jsou často výrazně ovlivňovány i řadou neplánovaných položek (pojistná plnění, zvýšené přijaté úroky a výše převodů některých definovaných tržeb, které se sice vztahují k minulým obdobím, ale realizovány byly až ve sledovaném roce), které nelze vždy předvídat, takže může docházet k jejich výrazným meziročním výkyvům.

Tabulka 6.2.10**Ostatní příjmy státních podniků Povodí v letech 2016–2024**

Státní podnik Povodí	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
	tis. Kč								
Labe	73 388	149 163	91 122	86 446	69 515	70 926	162 782	107 652	163 367
Vltavy	71 409	78 738	120 231	108 072	96 952	112 483	214 169	196 193	181 095
Ohře	75 702	85 264	108 496	96 623	111 563	89 726	176 029	188 626	165 876
Odry	41 191	49 013	61 595	45 375	34 989	40 101	58 640	71 330	198 278
Moravy	56 462	48 295	130 084	61 124	52 585	84 013	30 286	136 167	115 840
Celkem	318 152	410 473	511 528	397 640	365 604	397 249	641 906	699 968	824 456

Pramen: S. p. Povodí

Pro zajištění stěžejních činností státních podniků Povodí se pravidelně využívá řada účelových neinvestičních i investičních dotací. Celkový objem poskytnutých dotací v roce 2024 oproti předchozímu roku vzrostl o téměř 521 mil. Kč na celkových 1,7 mld. Kč.

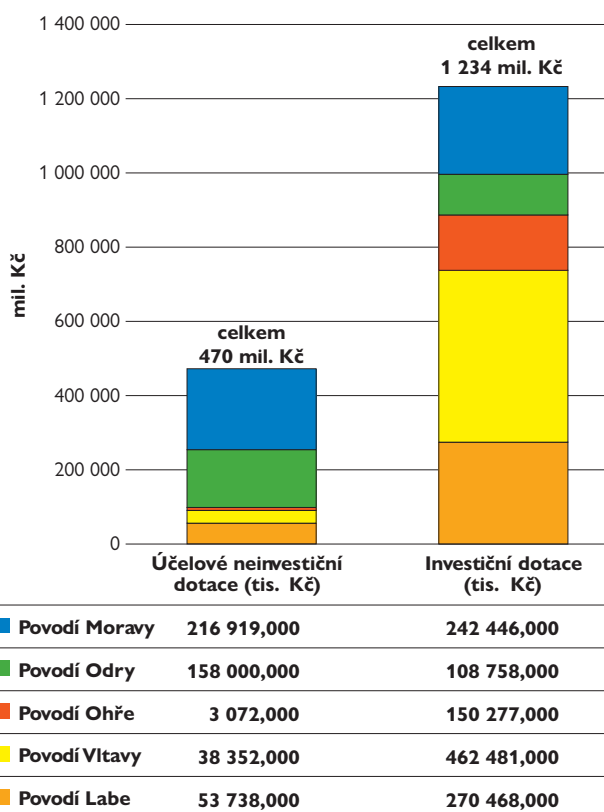
Státní dotace jsou nezbytné pro systematickou činnost zajišťující realizaci priorit státu, jako jsou realizace protipovodňových opatření, vymezení záplavových území, zpracování koncepčních studií, odstraňování následků povodní apod. Ve sledovaném roce výrazně vzrostly dotace investiční, které zaznamenaly meziroční nárůst o téměř 40 % (tj. nárůst o 355 mil. Kč), stejně tak nárůst o 54 % zaznamenaly účelové neinvestiční dotace (nárůst o téměř 166 mil. Kč).

Dotace byly přidělovány na programy zaměřené na prevenci i na likvidaci povodňových škod z předchozích let. Ve sledovaném roce byly poskytovány dotace z rozpočtu MZe, a pomocí Fondu soudružnosti (dále jen „FS“) a Evropského fondu pro regionální rozvoj (dále jen „ERDF“) v rámci Operačního programu Životního prostředí (dále jen „OPŽP“). Na protipovodňová opatření přispěly rovněž některé krajské úřady a města.

VD Harcov, rekonstrukce (autor: Hubalová Petra)

Graf 6.2.5
Dotace čerpané státními podniky Povodí v roce 2024

Pramen: MZe, s. p. Povodí

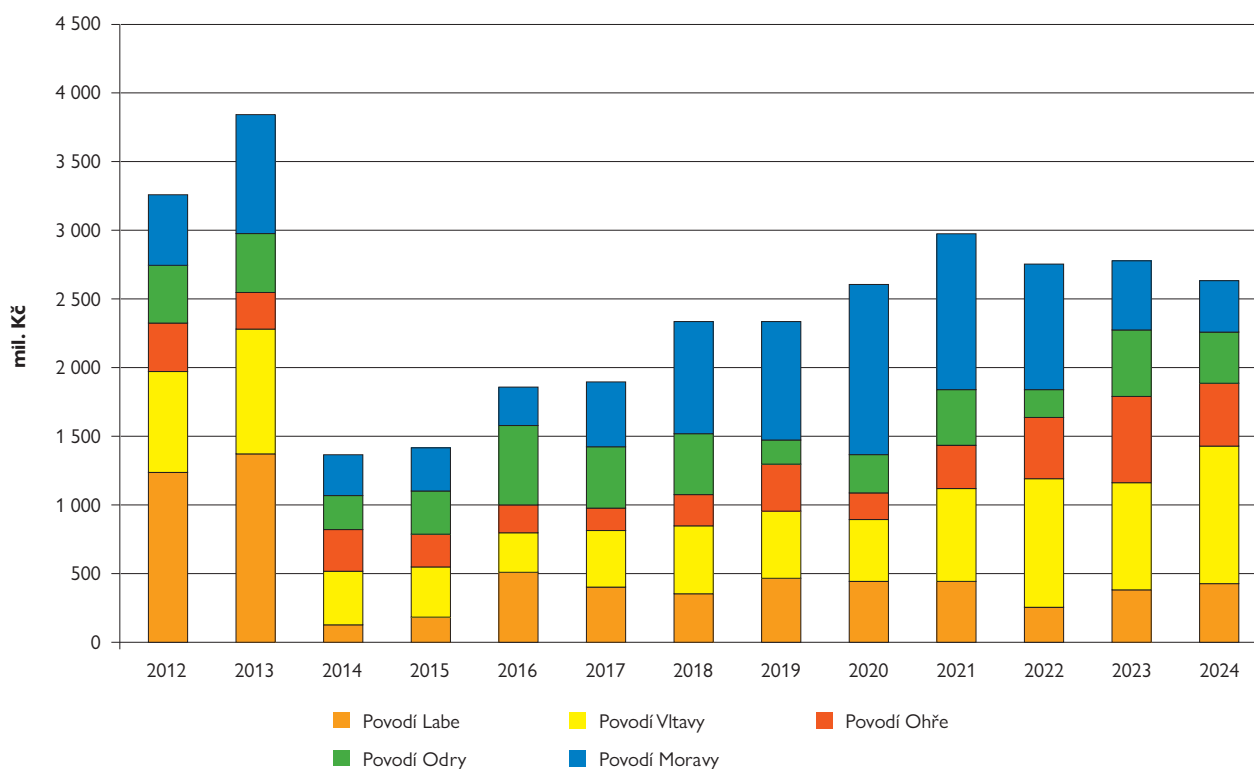
Investice státních podniků Povodí v roce 2024 zaznamenaly pokles o téměř 5,5 %. Na jejich realizaci byly vynaloženy finanční prostředky v celkové výši 2,6 mld. Kč, přičemž z cizích zdrojů bylo čerpáno 51 %, z vlastních zdrojů 49 %, což je přesně naopak oproti loňskému roku.

Oproti roku 2023 došlo ke snížení celkových investic s. p. Povodí o 152 mil. Kč. Cizí zdroje k pokrytí investiční výstavby činily téměř 1,339 mld. Kč, z toho 91 % představovaly finanční zdroje ze státního rozpočtu a 9 % ostatní zdroje. V rámci ostatních zdrojů byly použity finanční prostředky OPŽP, krajů, měst či bezúplatné převody. Vlastní zdroje určené na investice představovaly více než 1,234 mld. Kč.

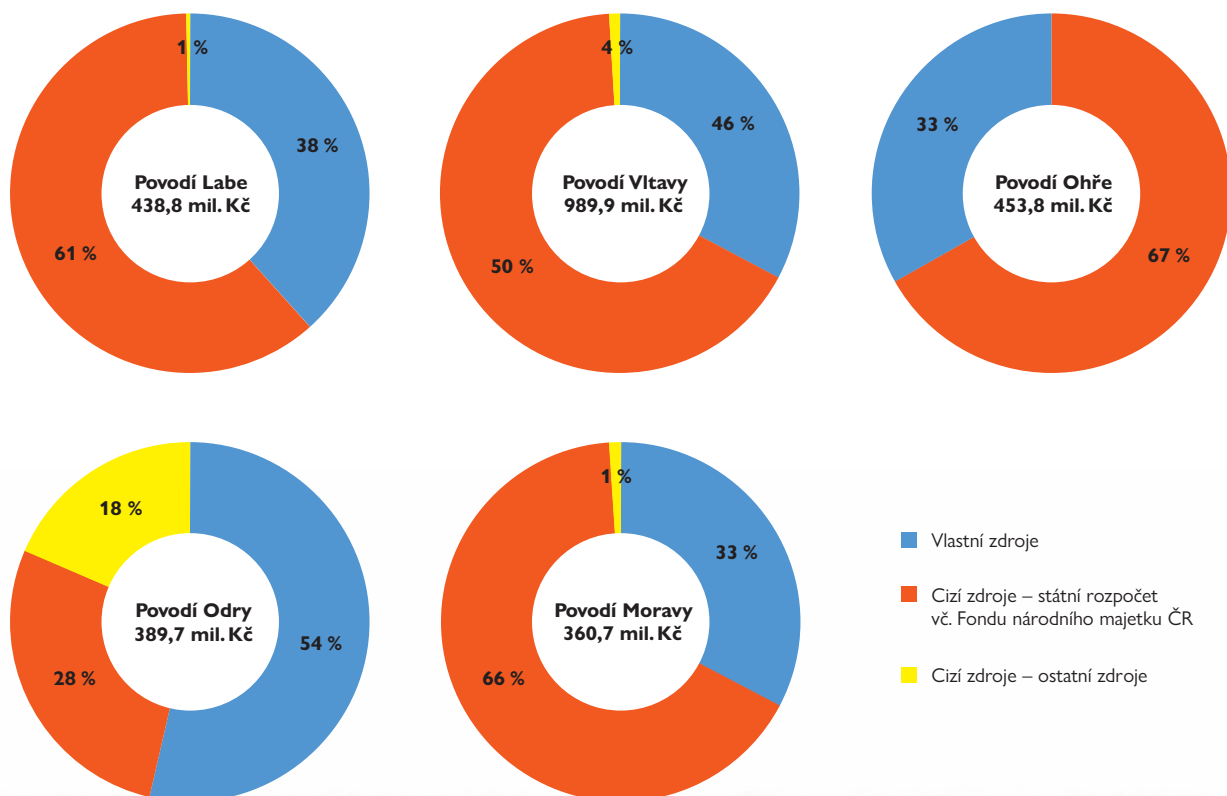
Tabulka 6.2.11
Investice státních podniků Povodí v letech 2016–2024

Státní podnik Povodí	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
	mil. Kč								
Labe	514,6	401,2	360,0	461,6	447,9	448,1	261,5	379,8	438,8
Vltavy	286,0	410,9	493,0	495,3	452,8	670,4	930,4	782,7	989,9
Ohře	210,7	161,6	221,2	346,1	188,8	323,4	451,8	622,5	453,8
Odry	568,2	453,4	445,5	176,2	284,2	411,7	205,8	481,4	389,7
Moravy	283,7	468,0	823,7	851,7	1 243,0	1 118,8	919,3	519,0	360,7
Celkem	1 863,2	1 895,1	2 343,4	2 330,9	2 616,7	2 972,4	2 768,8	2 785,4	2 632,9

Pramen: S. p. Povodí

Graf 6.2.6**Vývoj investiční výstavby státních podniků Povodí v letech 2012–2024**

Pramen: MZe, s. p. Povodí

Graf 6.2.7**Struktura čerpání investičních prostředků podle zdrojů v jednotlivých státních podnicích Povodí v roce 2024**

Pramen: MZe, s. p. Povodí

Stejně jako v loňském roce došlo oproti předchozímu roku v roce 2024 ke snížení počtu zaměstnanců, a to o 45, celkem

bylo ve státních podnicích Povodí v tomto roce zaměstnáno 3 410 pracovníků.

Tabulka 6.2.12
Počet pracovníků státních podniků Povodí v letech 2016–2024

Státní podnik Povodí	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Labe	904	894	884	878	874	865	863	858	828
Vltavy	855	861	867	873	865	863	866	864	857
Ohře	614	605	617	614	611	611	598	599	597
Odry	465	463	464	458	452	446	442	436	433
Moravy	737	742	739	746	744	742	725	698	695
Celkem	3 575	3 565	3 571	3 569	3 546	3 527	3 494	3 455	3 410

Pramen: S. p. Povodí

Pozn.: Průměrný přepočtený stav, zaokrouhleno na celá čísla.

V roce 2024 došlo ve státních podnicích Povodí k nárůstu průměrné měsíční mzdy o téměř 6 %, výše průměrné mzdy byla 48 707 Kč.

Meziroční nárůst průměrné měsíční mzdy ve s. p. Povodí činil 2 682 Kč, přičemž u Povodí Moravy došlo ke zvýšení o více jak 4,3 tis. Kč, a u Povodí Vltavy o téměř 2,6 tis. Kč u ostatních Povodí méně. Nově byla nejvyšší mzda u Povodí Labe, nejnižší byla u Povodí Odry.

Tabulka 6.2.13
Průměrné mzdy v jednotlivých státních podnicích Povodí v letech 2016–2024

Státní podnik Povodí	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
	Kč/měsíc								
Labe	32 538	33 653	35 050	37 472	39 074	40 686	43 342	47 310	50 623
Vltavy	31 087	31 550	32 740	35 017	37 131	39 044	41 292	45 574	48 176
Ohře	33 505	34 541	37 079	38 365	39 683	40 490	43 929	47 927	48 543
Odry	31 787	32 629	34 409	36 695	38 232	40 040	42 782	44 671	46 642
Moravy	28 392	29 782	32 464	34 981	36 674	37 320	39 661	44 217	48 505
Průměrná mzda *)	31 497	32 357	34 221	36 383	38 094	39 460	42 099	46 025	48 707

Pramen: S. p. Povodí

Pozn.: *) Vypočteno váženým průměrem.

VD Jezeří, rekonstrukce (zdroj: Povodí Ohře)

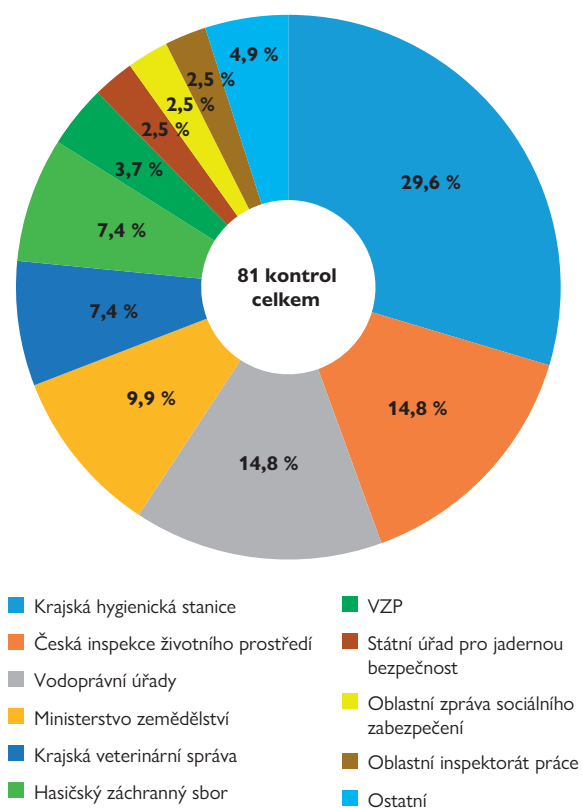
Kontroly činnosti státních podniků Povodí provádí pravidelně příslušné externí kontrolní orgány. V roce 2024 proběhlo 81 kontrol.

Přehled o kontrolách podává graf 6.2.8. V ostatních kontrolních orgánech jsou zahrnuty ty, které provedly ve sledovaném roce po jedné kontrole. Po jedné kontrole provedla Státní veterinární správa, Český institut pro akreditaci, Krajský úřad Ústeckého kraje a také Ministerstvo financí.

U s. p. Povodí Odry bylo realizováno 20 kontrol, z toho 3 nebyly do konce roku ukončeny a 1 kontrola byla zrušena z důvodu mimořádné povodňové situace v ČR.

Drobné zjištěné nedostatky byly odstraněny v průběhu pravidelné kontrolní návštěvy.

Graf 6.2.8
Zastoupení jednotlivých kontrolních orgánů při kontrolách ve státních podnicích Povodí v roce 2024

Pramen: S. p. Povodí

6.3 Lesy České republiky, s.p.

Lesy České republiky, s.p., vykonávají správu určených drobných vodních toků a bystřin jako jednu z mimoprodukčních funkcí lesa. V roce 2024 spravovaly 38,5 tisíce km vodních toků a 1 086 malých vodních nádrží.

Péče o vodní toky v rámci LČR představuje správu vodohospodářského majetku souvisejícího s vodními toky v pořizovací hodnotě 9,2 mld. Kč. Zejména se jedná o úpravy vodních toků, objekty hrazení bystřin a strží, protipovodňová

opatření a vodní nádrže. Správu vodních toků zajišťovalo sedm organizačních jednotek – správ toků s územní působností dle oblastí povodí.

V roce 2024 probíhaly v LČR na úseku vodního hospodářství činnosti zaměřené zejména na:

- realizaci investičních i neinvestičních akcí zaměřených na odstranění povodňových škod – zejména na zabezpečovací práce po zářiových povodních, protipovodňovou ochranu, stabilizaci koryt a protierozní opatření,
- výstavbu, obnovu a opravy vodních nádrží, tůní a mokřadů za účelem zpomalení povrchového odtoku a zadržení vody v krajině a přípravu dalších projektů ke zmírnění negativních následků sucha a stavu nedostatku vody na našem území,
- realizaci akcí za účelem oprav a údržby majetku,
- péči o břehové porosty, revitalizace v minulosti nevhodně upravených vodních toků, mimoprodukční funkce lesa, podporu ohrožených druhů organismů, likvidaci invazních nepůvodních druhů rostlin apod.,
- vedení Centrální evidence vodních linií a vodních nádrží a evidence ostatních vodních děl cizích subjektů podléhajících technickobezpečnostnímu dozoru v informačním systému veřejné správy.

Správa vodních toků, prováděná opatření a jejich příprava, byla financována jak z vlastních zdrojů podniku, tak z dotačních prostředků. Z dotací se jedná o opatření prováděná ve veřejném zájmu dle § 35 lesního zákona a o finance ze státního rozpočtu na programy MZe dle § 102 vodního zákona. Konkrétně se jedná o programy „Podpora prevence před povodněmi“ a „Podpora opatření na malých vodních nádržích a drobných vodních tocích“. Dále byly využívány finanční prostředky z fondů EU a krajinotvorných programů MŽP. Činnosti prováděné v souvislosti se správou toků jsou nekomerčního charakteru a ve vztahu k celkově vynakládaným finančním prostředkům nepřinášejí prakticky žádný zisk.

V souvislosti se správou toků a vodních nádrží LČR vynaložily v roce 2024 celkem 929,3 mil. Kč, z čehož výdaje investičního charakteru činily 387,0 mil. Kč. V uvedené částce jsou zahrnuty nejen stavební investice, ale i výkupy pozemků pro zabezpečení péče o vodní toky. Vlastní prostředky představují z tohoto objemu investic 214,4 mil. Kč. Na výkon správy určených drobných vodních toků, opravu a údržbu majetku souvisejícího se správou bylo vydáno 542,3 mil. Kč, z toho z vlastních prostředků 506,9 mil. Kč. Na odstranění povodňových škod bylo celkem vynaloženo 210,4 mil. Kč. V uvedených objemech jsou zahrnuty veškeré náklady spojené se správou toků a vodních nádrží. Strukturu financování uvádí tabulka 6.3.1.

Tržby získané za odběry povrchové vody k úhradě správy vodních toků v roce 2024 činily 35 mil. Kč. Vývoj tržeb za odběry povrchové vody a jednotkových cen zobrazuje tabulka 6.3.2.

Grafy 6.3.1 a 6.3.2 podávají v delší časové ose přehled o celkových ročních investičních výdajích do vodního hospodářství a prostředcích vynaložených na opravu a údržbu vodohospodářského majetku.

V roce 2024 postihlo ČR několik povodňových událostí, největší byly ty z 13.–16. září. Povodně zasáhly většinu území

ČR, s výjimkou západních a severozápadních Čech, a bylo poškozeno více než 500 vodních toků a 26 vodních nádrží ve správě LČR. Celková délka zasažených toků je cca 640 km. Pracovníci správ toků sepsali 615 škodních protokolů ve kterých předběžně vyčíslili škody na vodohospodářském majetku podniku na 2,9 mld. Kč. Okamžitě byly zahájeny zabezpečovací práce – zpřístupnění území, zajištění průtočnosti koryt, stabilizace poškozených vodních děl atd. Do konce roku 2024 bylo na ZP, odstranění povodňových škod a havárií vydáno 113 mil. Kč. Z toho bylo na zářijové povodně použito 109,7 mil. Kč na 619 akcí.

V souvislosti s probíhajícími klimatickými změnami pokračoval program „Vracíme vodu lesu“ přispívající k zadržení vody v krajině. Cílem programu je realizace opatření pro zmírnění negativních následků sucha a stavu nedostatku vody. Jedná se o opatření cílená na zpomalení povrchového odtoku vody (revitalizace lesotechnických meliorací a vodních toků), vytváření a obnovu vodních prvků v krajině, např. tůní, mokřadů a malých vodních nádrží. Celkově bylo v tomto roce vynaloženo 320 mil. Kč, dokončeno 120 staveb a 90 drobných opatření v krajině, která představují 340 ks tůní o celkové ploše přesahující 8 ha. Dále bylo zahájeno 45 staveb a příprava dalších pokračuje.

Tabulka 6.3.1

Lesy České republiky, s. p. – Struktura financování – vodní hospodářství v roce 2024 (úplné náklady)

Akce	Celkem	Vlastní zdroje celkem	Dotace celkem	Z toho povodňové škody	
				Dotace	Vlastní zdroje
	mil. Kč				
Investice	387,0	214,4	172,6	2,6	12,2
Neinvestice	542,3	506,9	35,4	3,2	192,4
Celkem	929,3	721,3	208,0	5,8	204,6

Pramen: LČR

Tabulka 6.3.2

Lesy České republiky, s. p. – Tržby za povrchovou vodu v letech 2012–2024

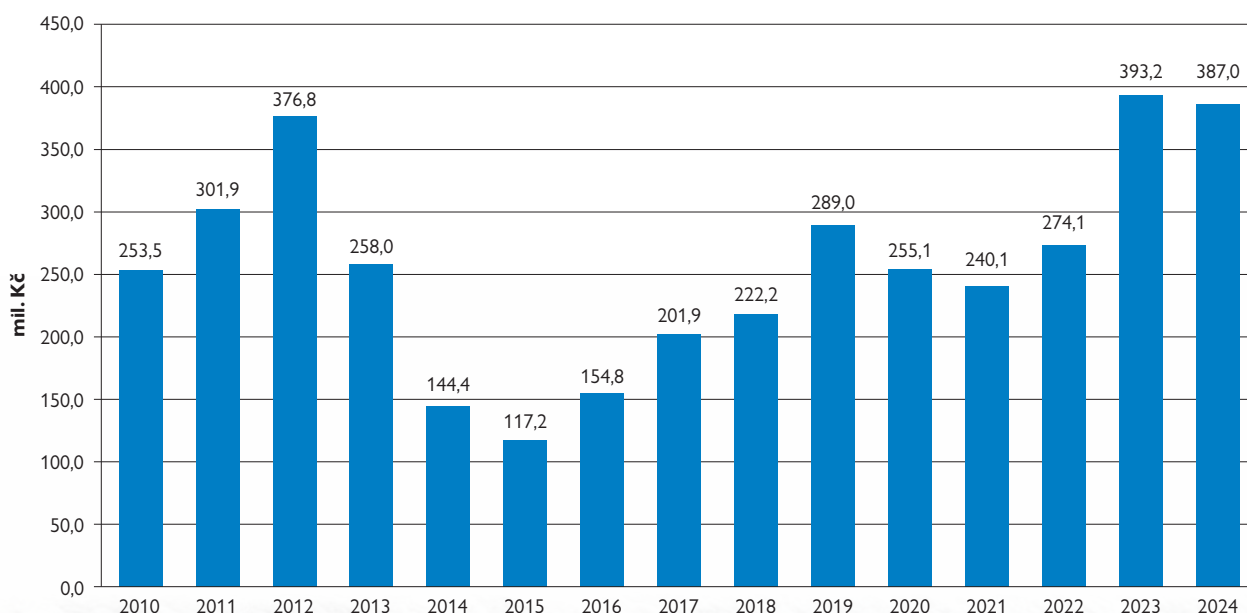
Rok	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
tis. Kč													
Tržby	13 679	12 211	11 544	10 682	13 192	15 106	15 481	15 610	14 946	18 035	23 000	27 615	34 970
Cena za m³ *)	1,96	2,00	2,05	2,06	2,26	2,52	2,65	3,06	3,47	4,00	4,57	5,30	6,90

Pramen: LČR

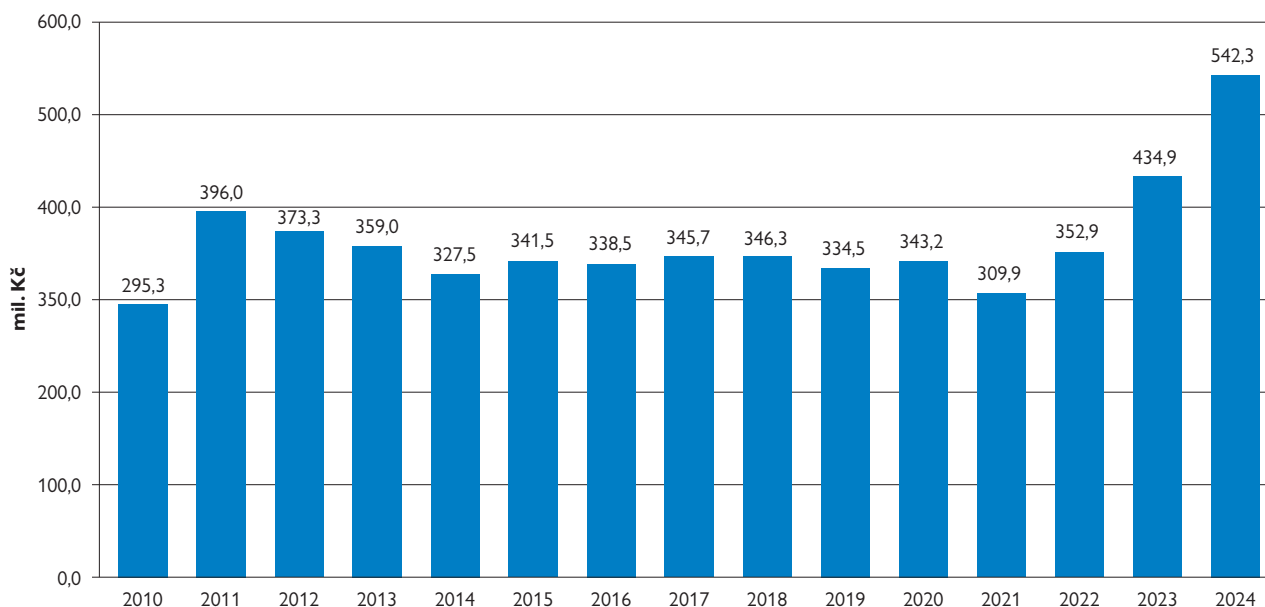
Pozn.: *) Jednotková cena za m³ je uváděna bez daně z přidané hodnoty v Kč.

Graf 6.3.1

Lesy České republiky, s. p. – Investiční výdaje v letech 2010–2024 – vodní hospodářství

Pramen: LČR

Graf 6.3.2**Lesy České republiky, s. p. – Výdaje v letech 2010–2024 – oprava a údržba vodních toků a vodních nádrží (úplné náklady)**

Pramen: LČR

Významnější opatření realizovaná v působnosti jednotlivých správ toků:

Správa toků – oblast povodí Odry se sídlem ve Frýdku-

Místku řešila dvě významné povodňové události. První povodeň zasáhla v červnu beskydskou část povodí Odry, přičemž nejvíce škod bylo zaznamenáno na Jablunkovsku, konkrétně v Horní Lomné, a na Třinecku. Druhá, extrémní povodňová událost proběhla v polovině září a postihla jak beskydskou oblast, tak především Jesenicko. Devastační účinky byly zaznamenány zejména v povodí řeky Bělé, Vidnávky, Osoblahy a Opavy včetně jejich přítoků. Bezprostředně po opadnutí vody byly zahájeny zabezpečovací práce v nejvíce postižených lokalitách, například na Krasovce v obcích Brantice a Krasov, na Kobylím potoce v obci Hošťálkovy, na Ramzovském potoce a na Stařici v obci Lipová-lázně, na řece Opavici v Holčovicích a Heřmanovicích nebo na Střední Opavě ve Vrbně pod Pradědem. Na beskydské straně byly největší škody evidovány ve Frenštátsku na tocích Lomná a Bystrý potok, v obci Malenovice na vodním toku Satina, v obci Ostravice na tocích Sepetný, Mazák a Bučací potok a v obci Čeladná na toku Čeladenka.

Mimo to byla dokončena další etapa protipovodňových opatření na vodním toku Mušlov v obci Pitárné, okres Bruntál. Projekt byl financován z národního programu Prevence před povodněmi V. Mezi nejvýznamnější akce obnovy a rekonstrukce vodních nádrží patří tři hektarová vodní nádrž Rýžovník v extravilánu obce Roudno a Benešovský rybník v Horním Benešově na Bruntálsku nebo třeba malá vodní nádrž Stávek v Šilhářovicích na Opavsku. Dále byly revitalizovány dva vodní toky v obci Brantice na Krnovsku a ve městě Vítkov na Opavsku a v celé oblasti povodí Odry zbudována řada tůň.

Správa toků – oblast povodí Dyje realizovala zejména výstavby a rekonstrukce malých vodních nádrží a dále údržby, opravy nebo rekonstrukce stávajících opevnění. Ve veřejném zájmu dle § 35 lesního zákona byla dokončena realizace vodní nádrže Amerika u Moravských Budějovic nebo hrazení strže

Javůrek u Veverské Bítýšky. V rámci dotačních programů MZe proběhla rekonstrukce vodní nádrže Studený u Landštejna, výstavba soustavy vodních nádrží U Barborky a u Letovic výstavba retenční přehrážky na Kladorubce a úprava Kladorubky v Kladorubech. Z dotačního programu OPŽP byly dokončeny soustavy tůň U Elstra nedaleko Dačic a Na Alejích u Brtnice.

I zde byly řešeny zabezpečovací práce v rámci povodňových průtoků v září 2024.

V rámci zmírnění projevů klimatické změny, které vedou i ke zhoršení zdravotního stavu lužních lesů pokračuje akce v evropsky významné lokalitě Soutok – Podluží na Břeclavsku spočívající ve výstavbě klapkového jezu na řece Dyji a souvisejících revitalizačních opatření v dané lokalitě v podobě obnovy tůň, mokřadů a revitalizačních kanálů. Realizací těchto opatření bude docházet k efektivní simulaci dřívějších povodňových průtoků a zlepšení hydrologických podmínek cenného území.

Správa toků – oblast povodí Labe v roce 2024 dokončila rekonstrukci 5 nádrží v Janovické oboře u obce Vápenný Podol v Pardubickém kraji. V rámci akce byla provedena celková rekonstrukce technických prvků nádrží a odbahnění retenčního prostoru soustavy rybníků Pekliny a Dolanský na vodním toku Bylanka a soustavy Horní, Prostřední a Dolní na Cítkovském potoce.

V katastrálním území Mikuleč v okrese Svitavy byla dokončena revitalizace Mikulečského potoka v délce 1 480 m. Přímé výrazně zahloubené koryto bylo zasypano a nahrazeno novým korytem revitalizačního charakteru s vytvořením mokřadního biotopu v podobě soustavy tůň.

V září došlo k povodňové situaci především na Chrudimsku, na Broumovsku v Meziměstí a na Frýdlantsku. Nejčastějším problémem bylo zanesení koryt naplaveninami potoků Sloupského (Hejnice), Dolanského (Skuteč), Desné (Poříčí),

Bystřička (Včelákov) nebo Ruprechtického a Vižňovského v Meziměstí. Dále došlo k poškození stávajících opevnění.

Správa toků – oblast povodí Vltavy čerpala velkou část finančních prostředků z dotací MZe. V rámci tohoto titulu byly dokončeny stavební práce na akcích Farský potok a sanace hráze a oprava objektů nádrže Třebanice na Prachaticku, vodní nádrž Sůvák u Kaplice, rekonstrukce toku Chmelenský na Českokrumlovsku, Pěněnský potok u Jindřichova Hradce, rekonstrukce soustavy vodních nádrží U Vrby I – III a U Kolny na Českokobudějovicku a Drhovelka u Strakonice. V souladu s § 35 lesního zákona byly ve veřejném zájmu dokončeny stavební práce na rekonstrukci vodní nádrže Podmoky a z vlastních zdrojů byla obnovena vodní nádrž Zalíbená, obě u Kutné Hory. Na další podobné akce byla dokončena projektová příprava.

Mezi nejvýznamnější akce financované z dotačního programu EU patří Jodlův potok a přítok Lučního potoka na Prachaticku, revitalizace polesí Višňová u Příbrami, revitalizace vodního režimu lesních půd – Křížovna u Pelhřimova, tůň Stříbrná Huť na Tábořsku, tůň Hrádecká na Prachaticku a další revitalizace a tůně. Z dotací MŽP byly částečně financovány realizace dalších tůní a mokřadů v celé oblasti povodí Vltavy. Z vlastních zdrojů byla dokončena projektová příprava dalších revitalizačních opatření, které jsou plánovány k financování z dotačního programu EU.

V měsíci září 2024 prošly přes území jižních, středních Čech a Vysočinu extrémní přívalové srážky, v jejichž důsledku došlo k povodňovým škodám na korytech toků.

Správa toků – oblast povodí Berounky zahájila rekonstrukci soustavy pěti vodních nádrží Krásná Dolina v lesním komplexu v CHKO Křivoklátsko. Nedaleko byly rovněž obnoveny tůň Merkovka v místě bývalých lesních lázní a Malý Rožmberk na území přírodní rezervace Prameny Klíčavy v I. zóně CHKO Křivoklátsko. Dále byla dokončena rekonstrukce vodní nádrže V Pekle u Jivjana na Domažlicku, nádrže Lipí – Horní rybník u Manětína v Plzeňském kraji nebo vodní nádrže Písařův rybník u obce Tři Sekery v Karlovarském kraji. V městském obvodu Plzně v Radčicích byla opravena kamenná přehrážka na Radčickém potoce a obnoven její retenční prostor. U obce Třískolupy na Čankovském potoce a na jeho pravostranném přítoku byly dokončeny dvě revitalizace vodních toků a přilehlé nivy v celkové délce přes 2 km. V rámci revitalizací došlo ke zrušení technicky upravených napřímených koryt a bylo vytvořeno nové přírodě blízké koryto s průtočnými i neprůtočnými tůňmi. Dále byly provedeny udržovací práce na vodních tocích v intravilánech obcí Hromnice a Radnice, práce spočívaly v odstranění nánosů, náletových dřevin a opravě podélného opevnění.

Správa toků – oblast povodí Ohře provedla v blízkosti Městyse Peruc, v nížinných oblastech Lounska, opravu a odbahnění vodní nádrže Stradonický rybník. Nově opravené dílo přispěje k obnově bohatého historického rázu oblasti a výraznou měrou přispěje ke zvýšení biodiverzity krajiny. V rámci podpory vodního režimu krajiny a zadržování vody v pramenných oblastech vrcholů Krušných hor na Chomutovsku proběhla oprava vodní nádrže Volárenský rybník, která přispěla ke zvýšení bezpečnosti jejího provozu. V pramenné oblasti Hamerského potoka byla obnovena drobná nádrž Měděnec, pilotní projekt obnovy soustavy nádrží na Měděnci.

Kutřín – výstavba bezpečnostního přelivu (zdroj: Povodí Labe)

Na přelomu paty Krušných hor a hnědouhelné pánve Kadaňska, byla v nedávné době dokončena revitalizace přítoku vodního toku Lužnička u obce Místo. Přítok Lužničky byl historicky regulován opevněním z betonových žlabových tvárnic, částečně zatrubněn, nyní bylo koryto toku rozvolněno a v pramenné části vznikla velká tůň, doplněná soustavou menších tůní podél vodního toku.

Příroda Šluknovského výběžku u obce Lobendava, je nově obohacena o obnovený vodní biotop. Dvě drobnější zaniklé historické vodní nádrže na úpatí Ječného vrchu byly obnoveny a doplněny o soustavu tůní, které v souboru zpestří místní hluboké lesy a přispějí ke zlepšení zadržování vody v krajině.

Správa toků – oblast povodí Moravy realizovala stavební akce investičního i neinvestičního charakteru převážně z dotačních titulů. Např. z dotací MZe byly dokončeny rekonstrukce opevnění koryt v okrese Vsetín na toku Pluskovec v Malých Karlovicích a Dinotice v Halenkově, také odstranění sedimentů a oprava pevnění a příčných stupňů na Salašce v Salaši a na Zlechovském potoce okres Uherské Hradiště. Na Hloveckém potoce v okrese Zlín byla mimo rekonstrukce příčných objektů opravena kamenná přehrážka. Probíhalo také odstraňování nánosů např. z toků Střelenka (Střelná u Vsetína), Černý a Kaňovický potok (Hřivínův Újezd na Zlínsku), Olšava (Pitín a Bojkovice, Uherskohradištsko) a dalších.

V rámci dotačního programu Národní plán obnovy EU byla dokončena stabilizace koryta a rekonstrukce kamenného stupně na Hodorfském potoce v Zubří. Ve Starém Městě pod Králickým Sněžníkem proběhla revitalizace na Hajmlovském potoce – vytvoření nového bočního ramene a vybudování mokřadních tůní. V Olomouckém kraji z akcí ve veřejném zájmu byla dokončena stabilizace hráze rybníka Nové Losiny a stabilizace nivelety dna přítoku Oskavy. V rámci programu Vracíme vodu lesu byly zbudovány desítky tůní.

V září 2024 postihla i oblast povodí Moravy extrémní povodeň, která způsobila velké materiální škody. V Jeseníkách na stanici Loučná nad Desnou, Švýčarna byl naměřen 14. září denní úhrn srážek 386 mm. Povodeň extrémně zasáhla toky na jižním úbočí Jeseníků, zejména horní Moravu a Desnou. Zabezpečovací práce byly zahájeny už v průběhu povodní, kdy se nejprve odstraňovaly zátarasy, byly vytěženy naplaveniny, čistily se přeplněné přehrážky a zabezpečovaly se vzniklé nátrže.

3. místo, J. Prošková, Medvědi na ledové kře

7. POZEMKOVÉ ÚPRAVY A MELIORAČNÍ STAVBY

Pozemkové úpravy

V roce 2024 bylo v rámci pozemkových úprav opět prioritou dlouhodobé zadržetí vody v krajině, protierozní a protipovodňová ochrana, tedy budování rybníků, malých vodních nádrží, mokřadů a prvků zajišťujících protierozní ochranu. K 31. 12. 2024 byla v rámci pozemkových úprav řešených od roku 1991 vybudována vodohospodářská opatření na ploše více než 890 ha, protierozní opatření na rozloze cca 976 ha a ekologických opatření. V roce 2024 byla v rámci pozemkových úprav realizována vodohospodářská opatření o výměře 30,81 ha za 158 mil. Kč, protierozní opatření o výměře 35,4 ha za cca 58 mil. Kč a ekologická opatření o výměře 69,18 ha za cca 98 mil. Kč.

Budována byla také opatření ke zpřístupnění pozemků a ekologická opatření, tedy dopravní a zelená infrastruktura. Všechna tato opatření (nazývaná tzv. společná zařízení) jsou obvykle navrhována jako polyfunkční, např. polní cesty jsou doplněny svodnými a záchytnými příkopy, nově navržené pozemky jsou rozděleny mezemi, průlehy nebo protierozními hrázkami doplněnými výsadbou keřů a stromů, v okolí budovaných vodních nádrží a podél cest je rovněž doplněna výsadba zeleně. Opatření tedy kromě dopravní a ekologické funkce slouží také k ochraně půdy a zlepšení hospodaření s vodou v krajině. Celkem bylo v roce 2024 na realizaci společných zařízení vynaloženo téměř 979 mil. Kč.

Aby bylo možné budovat v krajině uvedená opatření, je zapotřebí zajistit pro jejich realizaci vhodné pozemky. Nejúčinnějším nástrojem pro nové uspořádání pozemků v krajině jsou právě pozemkové úpravy, kterými se ve veřejném zájmu uspořádávají vlastnické vztahy k pozemkům a vytvářejí podmínky pro racionální hospodaření vlastníků půdy. Současně se jimi zajišťují podmínky pro zlepšení životního prostředí, ochrany a zúrodnění půdního fondu, lesního a vodního hospodářství, zejména v oblasti snižování nepříznivých účinků povodní a sucha, řešení odtokových poměrů a zvýšení ekologické stability krajiny.

Kompetentním orgánem pro provádění pozemkových úprav podle zákona č. 139/2002 Sb., o pozemkových úpravách a pozemkových úradech, a o změně zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému

Dolánecký potok, výsledek výsadby (zdroj: Povodí Ohře)

majetku, ve znění pozdějších předpisů a prováděcí vyhlášky č. 13/2014 Sb., je Státní pozemkový úřad (SPÚ).

Pozemkové úpravy se provádějí jako komplexní (KoPÚ), příp. jako jednoduché (JPÚ). V současné době jsou KoPÚ a JPÚ provedeny na 42,3 % výměry zemědělského půdního fondu, na dalších zhruba 11,5 % zemědělské půdy pozemkové úpravy probíhají. Na jejich návrhy včetně dalších neinvestičních činností bylo v roce 2024 vynaloženo cca 518 mil. Kč.

Jedním z hlavních výsledků zejména KoPÚ je kromě nové digitální katastrální mapy výše uvedený plán společných zařízení, který je úzce spjat s územním plánem obce. Je schvalován obecním zastupitelstvem a pozemky určené pro umístění společných zařízení jsou zpravidla převáděny právě do vlastnictví obce.

Díky pozemkovým úpravám a souvisejícím vyjasněným vlastnickým vztahům může SPÚ následně navržená opatření realizovat. Návrhy pozemkových úprav a realizaci společných zařízení zajišťuje SPÚ průběžným čerpáním finančních prostředků z rozpočtu SPÚ, příslušných fondů EU (PRV, od roku 2021 i Národní plán obnovy) a dalších (ŘSD, rozpočty obcí a měst, soukromé subjekty). V současné době se připravují projekty pro čerpání finančních prostředků ze Strategického plánu Společné zemědělské politiky na období 2023–2027. Přednostně budou realizovány projekty napomáhající snížení negativního dopadu klimatických změn. Dotační podpora projektů pozemkových úprav z Národních plánů obnovy (dále jen „NPO“) probíhala v letech 2021–2024 v rámci aktivity/investice 2.6.4. Provádění pozemkových úprav s pozitivním vlivem na prevenci eroze a zachycování srážek.

Tabulka 7.1

Státní pozemkový úřad – Použití finančních prostředků v pozemkových úpravách v roce 2024

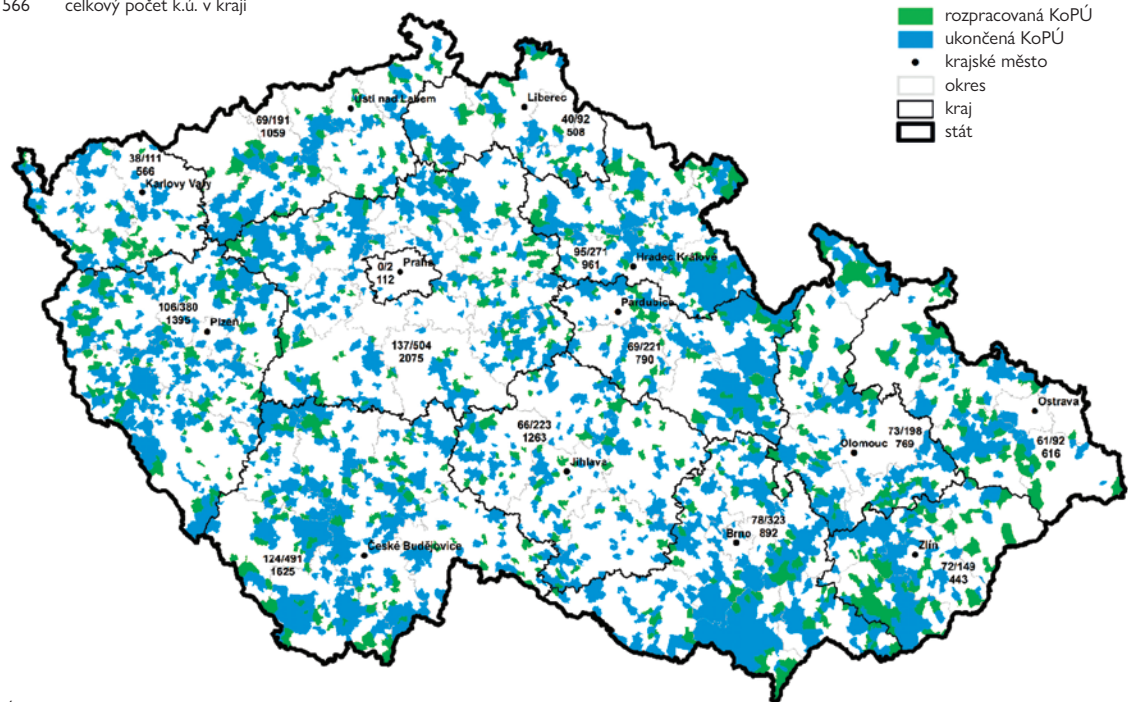
Neinvestiční činnost		Realizace						Celkem neinvestiční činnost a realizace
Celkem	z toho návrhy pozemkových úprav	Celkem	z toho					
			cesty	protierozní opatření	vodohospodářská opatření	ekologická opatření	ostatní *)	
tis. Kč								
518 164	466 304	978 974	630 964	57 725	158 218	97 870	34 197	1 497 138

Pramen: SPÚ

Pozn.: *) Provozní a technické činnosti.

Obrázek 7.1
Přehled komplexních pozemkových úprav v rámci krajů k 31. 12. 2024

38/111 počet rozpracovaných/ukončených KoPÚ v krajích
566 celkový počet k.ú. v krajích

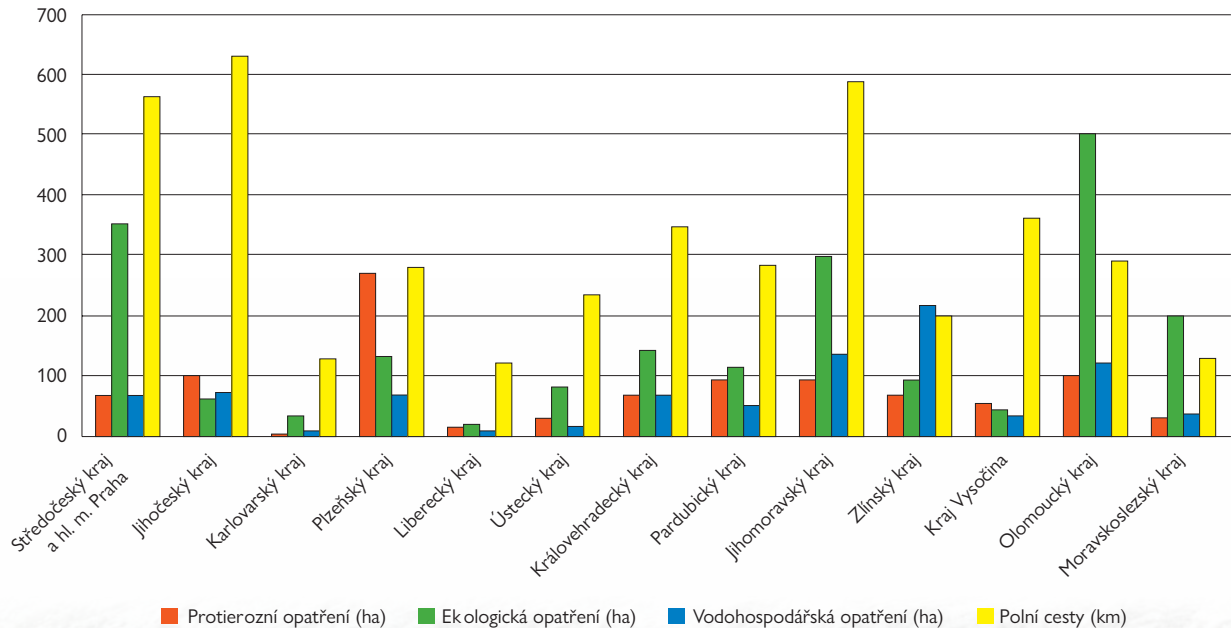
Pramen: SPÚ

Tabulka 7.2
Státní pozemkový úřad – Realizovaná společná zařízení celkem – stav k 31. 12. 2024

Druh opatření	Protierozní opatření	Ekologická opatření	Vodohospodářská opatření	Cesty
	ha			km
Celkem	975,93	2 053,81	890,22	4 123,12

Pramen: SPÚ

Graf 7.1
Realizovaná společná zařízení v pozemkových úpravách podle krajů k 31. 12. 2024

Pramen: SPÚ

Meliorační stavby

Za rok 2024 byly na správu, údržbu a provoz staveb k vodohospodářským melioracím pozemků ve vlastnictví státu a příslušnosti hospodařit Státního pozemkového úřadu vynaloženy finanční prostředky ze státního rozpočtu z rozpočtové kapitoly Ministerstva zemědělství v celkové výši 60,6 milionu Kč. Běžné udržovací práce a opravy byly provedeny v celkové hodnotě 13,2 milionu Kč, náklady na zajištění provozu a oprav čerpacích stanic (odvodňovacích i závlahových) včetně nákladů na spotřebu elektrické energie činily celkem 47,4 milionů Kč.

SPÚ je příslušný hospodařit se stavbami využívanými k vodohospodářským melioracím pozemků a souvisejícími vodními díly ve smyslu § 56 odst. 6 zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů a § 4 odst. 2 a odst. 3 zákona č. 503/2012 Sb., o Státním pozemkovém úřadu a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Zajišťuje tak správu, údržbu, opravy a provoz hlavních odvodňovacích zařízení, hlavních závlahových zařízení a protierozních opatření ve vlastnictví státu.

K 31. 12. 2024 se jednalo o majetek v celkové pořizovací hodnotě 2,569 miliardy Kč. Rozsah majetku činil 18 943 položek hmotného investičního majetku, z toho 8 853,345 km kanálů (5 106,158 km otevřených a 3 747,187 km zakrytých), 19 vodních nádrží a 129 čerpacích stanic.

V rámci Státního pozemkového úřadu zajišťuje agendy související se správou staveb k vodohospodářským melioracím pozemků Odbor vodohospodářských staveb. Kromě běžné provozní činnosti, která spočívala především v zajištění nezbytné údržby a provozu svěřeného majetku, vyjadřovací a konzultační činnosti, majetkoprávní agendy a vedení informačních systémů se aktivity odboru zaměřily na přípravu podkladů pro vedení

evidence majetku v prostředí digitálně technické mapy, přípravě na digitalizaci agend odboru a průběžné digitalizaci archivních projektových dokumentací.

Státní pozemkový úřad má v příslušnosti hospodařit pět významných závlahových soustav, které se nachází na Břeclavsku a Znojemsku. Na modernizování soustav čerpá úřad finanční prostředky prostřednictvím programu MZe 129 310 „Podpora konkurenceschopnosti agropotravinářského komplexu – závlahy – II. etapa“, podprogramu „129 313 „Podpora optimalizace závlahových sítí ve správě Státního pozemkového úřadu“, z něhož byla v roce 2024 čerpána podpora na projektovou přípravu dvou akcí v celkové výši 798 600 Kč. Z důvodu zachování řádného výkonu provozu závlahových soustav a kontinuity jejich provozování do budoucích let, bez ohledu na subjekt zajišťující aktuálně provoz závlah na základě výsledků veřejné soutěže, pokračoval odbor vodohospodářských staveb v roce 2024 s postupným zpracováváním provozních řádů těchto vodních děl.

V průběhu loňského roku se Odbor vodohospodářských staveb věnoval také přípravě a realizaci krajinotvorných opatření souvisejících se zadržením vody v krajině spočívajících především v realizaci revitalizačních opatření (otevření zatrubněných koryt, rozvolnění původních napřímených tras, odstranění původních opevnění, realizace tůní apod.). Byly vytypovány stavby hlavních odvodňovacích zařízení (HOZ) vhodné (zejména z hlediska vodnosti, spádových poměrů, vlastnictví pozemků) k realizaci opatření prostřednictvím pozemkových úprav. Tato opatření lze aplikovat se zachováním funkčnosti podrobného odvodňovacího zařízení (POZ). Zároveň SPÚ chce umožnit realizace těchto opatření jiným subjektům formou bezúplatného či úplatného převodu HOZ.

Mimořádné zářijové povodně loňského roku postihly i stavby k vodohospodářským melioracím pozemků v příslušnosti hospodařit SPÚ. Zaměstnanci odboru bezprostředně po umožnění vstupu na pozemky začali s mapováním povodňových škod. Celkový odhadovaný objem škod na odvodňovacích a závlahových soustavách v majetku SPÚ činí cca 28 mil. Kč.

Dvorecký potok, revitalizace (zdroj: Povodí Ohře)

2. místo, E. Jiříčková, Poslední ledovec

8. VODNÍ CESTY

Ministerstvo dopravy vykonává dle znění zákona č. 114/1995 Sb., o vnitrozemské plavbě, ve znění pozdějších předpisů, působnost v oblasti péče o rozvoj a modernizaci dopravně významných vodních cest. Tato činnost se týká zejména péče o rozvoj Labsko-vltavské vodní cesty, která je nejdůležitější dopravně významnou vodní cestou v České republice a je jediným plavebním spojením České republiky se západoevropskou sítí vodních cest.

Hlavní evropská vodní magistrála E 20 Labe a její odbočka E 20-06 Vltava je podle „Evropské dohody o hlavních vnitrozemských vodních cestách mezinárodního významu“ mezinárodní dopravně významnou vodní cestou. Ve smyslu Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2024/1679 ze dne 13. června 2024 o hlavních směrech Unie pro rozvoj transevropské dopravní sítě (TEN-T) je celá Labská vodní cesta od státní hranice ČR/SRN do Pardubic a Vltavská vodní cesta z Mělníka do Třebenic součástí sítě TEN-T.

Z tohoto pohledu se v případě investičních akcí na Labské vodní cestě jedná o projekty s nejvyšším stupněm důležitosti.

Od vodního díla Ústí nad Labem-Střekov po Přelouč na Labi a od Mělníka po Třebenice na Vltavě je splavnost zajištěna soustavou vodních děl, která tvoří plně fungující dopravní systém, nezávislý na vnějších přírodních podmínkách. V úseku od Střekova po státní hranici ČR/SRN je však plavební provoz závislý na vodních stavech podle aktuálních průtoků a na celkové vodohospodářské situaci celého povodí řek Labe a Vltavy. Pro zajištění kvalitní splavnosti labsko-vltavské vodní cesty je stěžejní zlepšení plavebních podmínek ve 40 km úseku Ústí nad Labem – státní hranice.

V současné době se připravuje strategický materiál Ministerstva dopravy pod názvem „Koncepce vodní dopravy pro období 2026–2035.“

Rozvoj a modernizaci vodních cest realizují investoři, kterými jsou Ředitelství vodních cest ČR, Povodí Labe, Povodí Moravy a Povodí Vltavy. Provoz a údržbu vodních cest zajišťují Povodí Labe, Povodí Moravy a Povodí Vltavy. Podrobnější informace včetně finančního plnění u dotčených státních podniků Povodí jsou uvedeny v kapitole 11.1.3 této zprávy.

Smíchovská plavební komora (zdroj: Povodí Vltavy)

2. místo, A. Voržáčková, Chladěnka

9. VODOVODY A KANALIZACE PRO VEŘEJNOU POTŘEBU

9.1 Zásobování pitnou vodou

V roce 2024 bylo v České republice zásobováno z vodovodů 10,353 mil. obyvatel, tj. 95,1 % z celkového počtu obyvatel.

Pro potřeby zásobování pitnou vodou vodovody bylo v celé ČR vyrobeno celkem 613,2 mil. m³ pitné vody, z toho 593,5 mil. m³ bylo určeno k realizaci uspokojování požadavků na dodávku pitné vody. Za úplatu bylo dodáno (fakturováno) 488,3 mil. m³ pitné vody, z toho pro domácnosti 334,4 mil. m³ pitné vody. Ztráty pitné vody činily 89,6 mil. m³, tj. 15,1 % z vody určené k realizaci.

Od roku 2025 (tzn. počínaje údaji vykázanými za rok 2024) jsou zdrojem dat Vybrané údaje majetkové evidence (dále jen „VÚME“) a Vybrané údaje provozní evidence (dále jen „VÚPE“) z Informačního systému vodovodů a kanalizací spravovaného MZe. Vybrané údaje do těchto evidencí mají podle § 5 odst. 3 ZVK za povinnost každoročně předávat všichni vlastníci vodovodů a kanalizací pro veřejnou potřebu. ČSÚ byla na datech převzatých z VÚME a VÚPE provedena matematická korekce a byly nově vypočteny souhrny za kraje a Českou republiku.

Poklop Český Krumlov (autor: Hubalová Petra)

Tabulka 9.1.1

Zásobování vodou z vodovodů v letech 1989 a 2018–2024

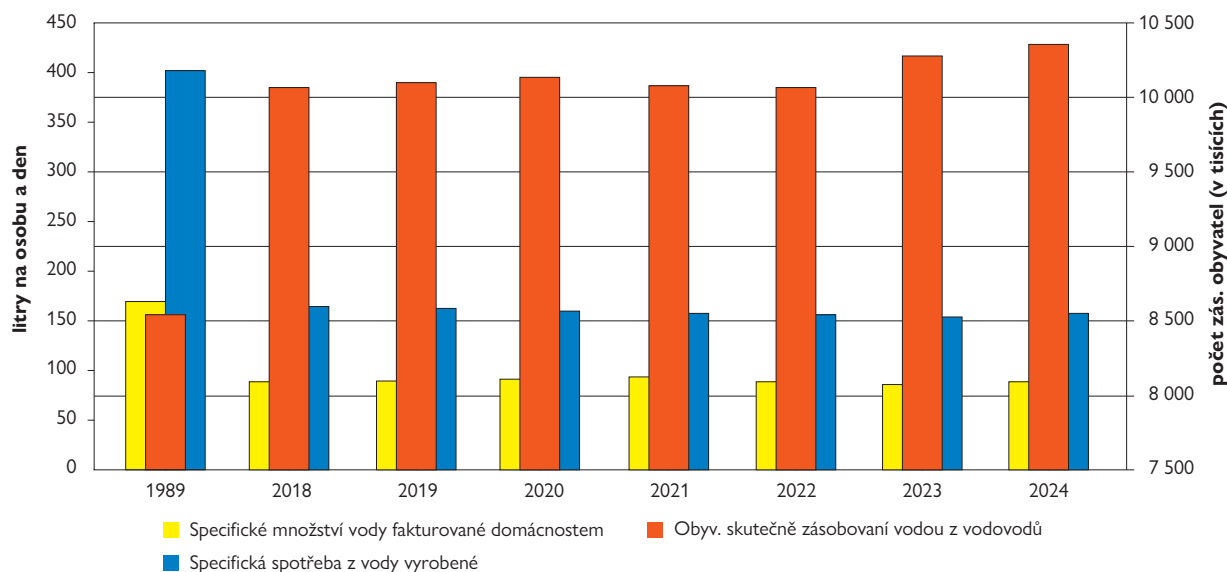
Ukazatel	Měrná jednotka	1989	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Obyvatelé (střední stav)	tis. obyv.	10 362	10 626	10 669	10 700	10 501	10 530	10 878	10 887
Obyvatelé zásobování vodou z vodovodů	tis. obyv.	8 537,0	10 064,1	10 090,1	10 126,3	10 075,9	10 069,0	10 279	10 353
	%	82,4	94,7	94,6	94,6	96,0	95,6	94,5	95,1
Voda vyrobená určená k realizaci	mil. m ³ /rok	1 251,0	609,7	602,4	589,4	587,2	584,3	583,0	593,5
	% k 1989	100,0	48,7	48,2	47,2	46,3	46,0	46,6	47,4
Voda fakturovaná celkem	mil. m ³ /rok	929,4	490,4	492,6	479,0	478,7	478,1	476,9	488,3
	% k 1989	100,0	52,8	53,0	51,5	51,5	51,4	51,31	52,5
Specifická potřeba z vody vyrobené	l/os. den	401,0	165,9	163,5	159,5	157,5	156,7	155,39	156,6
	% k 1989	100,0	41,4	40,8	39,8	39,3	39,1	38,75	39,1
Specifické množství vody fakturované celkem	l/os. den	298,0	133,5	133,8	129,2	130,2	130,1	127,1	128,9
	% k 1989	100,0	44,7	44,9	43,4	43,7	43,7	42,65	43,3
Specifické množství vody fakturované pro domácnost	l/os. den	171,0	89,2	90,6	91,1	93,2	89,4	86,7	88,3
	% k 1989	100,0	52,2	52,3	52,6	54,5	52,3	50,70	51,6
Ztráty vody na 1 km řadů	l/km den	16 842,0 ^{*)}	3 303,5	2 993,5	3 042,3	2 955,1	2 855,6	2 862,3	2 917,9
Ztráty vody na 1 zásob. obyvatele	l/os. den	90,0 ^{*)}	25,8	23,4	23,8	23,5	23,0	22,7	23,6

Pramen: ČSÚ, od roku 2024 MZe

Pozn.: ^{*)} Údaje za vodovody hlavních provozovatelů.

Graf 9.1.1

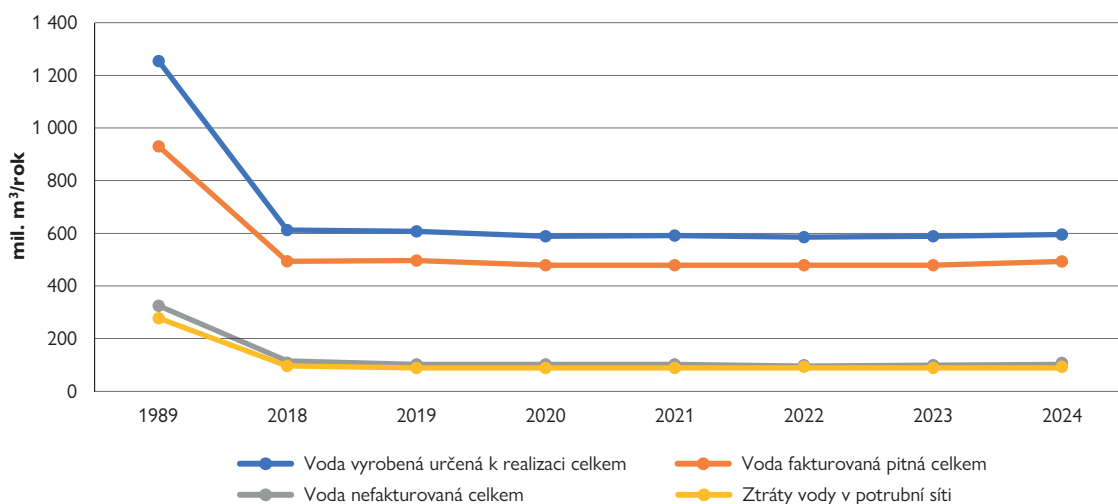
Vývoj počtu zásobovaných obyvatel, specifické potřeby z vody vyrobené a specifického množství vody fakturované domácnostem v letech 1989 a 2018–2024

Pramen: ČSÚ, od roku 2024 MZe

Graf 9.1.2

Vývoj hodnot objemu vody vyrobené určené k realizaci a fakturované vody celkem v letech 1989 a 2018–2024

Pramen: ČSÚ, od roku 2024 MZe

Do roku 2024 byly informačním zdrojem údaje dodané ČSÚ, pořízené na základě souboru profesionálních provozovatelů vodovodů a kanalizací a výběrového souboru obcí. Publikované výstupy za kraje a ČR byly výsledkem matematického dopočtu. Vzhledem k výše popsaným metodickým rozdílům při sběru a zpracování dat nejsou údaje do roku 2023 včetně porovnatelné s údaji od roku 2024.

Specifické množství vody fakturované celkem představuje podíl vody fakturované celkem (domácnostem, průmyslu a ostatním odběratelům) na jednoho připojeného obyvatele za den a představuje, kolik litrů z celkové spotřeby vody (vody fakturované) připadá na jednoho připojeného obyvatele. V roce 2024 i v souvislosti se změnou metodiky oproti předchozímu roku mírně vzrostla spotřeba specifického množství vody fakturované na cca 129 l/os./den a spotřeba vody fakturované v domácnostech na 88,3 l/os./den.

Nejvyšší podíl obyvatel zásobených pitnou vodou z vodovodů byl v roce 2024 v Hlavním městě Praha (100 %), dále v Karlovarském a Moravskoslezském kraji (99,8 %) a v Ústeckém kraji (97,7 %). Nejnižší podíl obyvatel zásobených pitnou vodou byl v kraji Plzeňském (86,5 %) a Středočeském (89,7 %).

Délka vodovodní sítě dosáhla 83 867 km. S ohledem na počet zásobených obyvatel tak na jednoho zásobeného obyvatele připadlo průměrně 8,1 m vodovodu.

V roce 2024 bylo v České republice 2 338 872 vodovodních přípojek. Na jednu vodovodní přípojku připadají více než čtyři připojení obyvatel.

Tabulka 9.1.2

Zásobování obyvatel, výroba a dodávka vody z vodovodů v roce 2024

Kraj	Obyvatelé		Voda vyrobená určená k realizaci	Voda fakturovaná	
	zásobování vodou z vodovodů	podíl obyvatel zásobovaných vodou z celkového počtu		celkem	z toho pro domácnosti
	počet	%		tis. m ³	
Hl. město Praha	1 387 354	100,0	97 178	80 451	54 356
Středočeský kraj	1 308 974	89,7	68 668	57 919	41 243
Jihočeský kraj	591 078	90,5	32 785	27 233	17 231
Plzeňský kraj	529 048	86,5	30 428	25 414	16 448
Karlovarský kraj	292 598	99,8	16 519	14 028	8 747
Ústecký kraj	790 400	97,7	47 744	36 814	26 609
Liberecký kraj	425 480	94,7	24 216	18 512	13 164
Královéhradecký kraj	521 588	93,9	31 888	23 872	15 736
Pardubický kraj	514 907	97,2	31 741	23 139	15 079
Kraj Vysočina	484 837	93,8	24 679	21 335	14 141
Jihomoravský kraj	1 163 347	94,9	64 120	56 166	39 200
Olomoucký kraj	605 260	95,9	32 593	26 396	18 229
Zlínský kraj	556 636	96,1	29 474	23 146	16 104
Moravskoslezský kraj	1 181 839	99,8	61 450	53 858	38 137
Česká republika	10 353 346	95,1	593 483	488 282	334 423

Pramen: ČSÚ, na základě dat MZe

9.2 Odvádění a čištění komunálních odpadních vod

V roce 2024 bylo připojeno na kanalizaci 9,832 mil. obyvatel České republiky, to je 90,3 % z celkového počtu obyvatel. Do kanalizací bylo vypuštěno (bez zpoplatněných srážkových vod) celkem 505,7 mil. m³ odpadních vod. Na čistírnách

odpadních vod bylo čištěno 493,8 mil. m³ odpadních vod (bez zahrnutí vod srážkových).

Podíl obyvatel připojených na kanalizaci v roce 2024 byl nejvyšší v Hlavním městě Praha (100 %) a Jihomoravském a Zlínském kraji, kde přesáhl 98 %, nejnižší podíl obyvatel připojených na kanalizaci byl v roce 2024 v Libereckém kraji, a to zhruba 74 %.

Tabulka 9.2.1

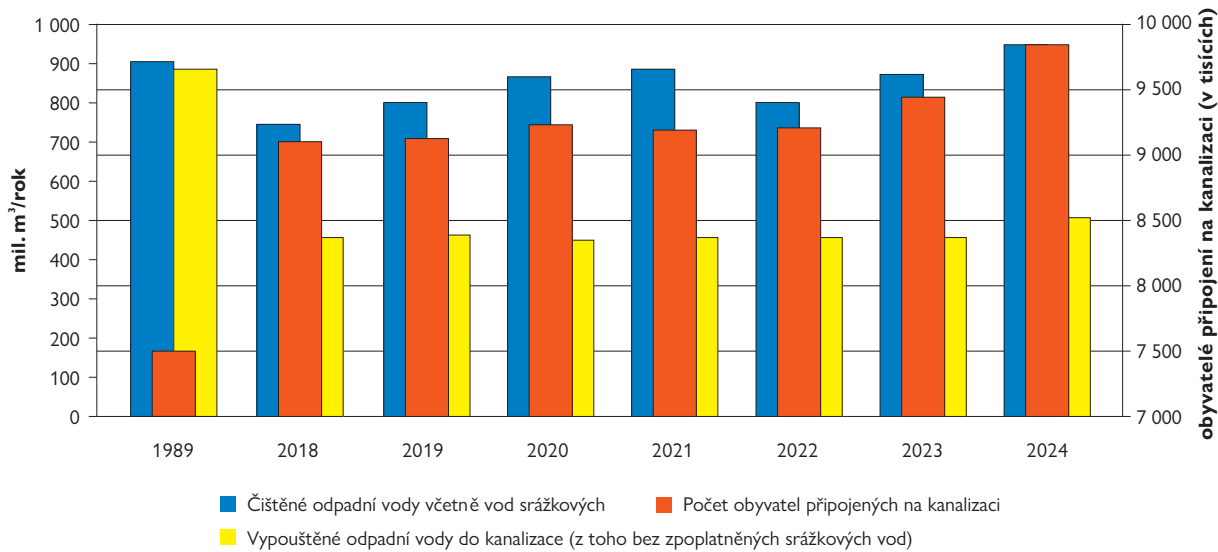
Odvádění a čištění odpadních vod z kanalizací v letech 1989 a 2017–2024

Ukazatel	Měrná jednotka	1989	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Obyvatelé (střední stav) ²⁾	tis. obyv.	10 364	10 590	10 626	10 669	10 700	10 501	10 530	10 878	10 887
Obyvatelé připojení na kanalizaci	tis. obyv.	7 501	9 052	9 090	9 120	9 211	9 174	9 191	9 428	9 832
	%	72,4	85,5	85,5	85,5	86,1	87,4	87,3	86,7	90,3
Vypouštěné odp. vody do kanalizace (bez zpoplatněných srážkových vod) celkem	mil. m ³	877,8	453,3	457,3	461,1	450,5	451,8	453,0	454,5	505,7
	% k 1989	100,0	51,6	52,1	52,5	51,3	51,5	51,6	51,72	57,6
Čištěné odpadní vody včetně vod srážkových	mil. m ³	897,4 ^{*)}	826,2	743,6	792,6	863,0	877,6	799,7	869,3	943,8
Čištěné odpadní vody celkem bez vod srážkových	mil. m ³	627,6	442,2	446,3	450,3	439,3	440,7	442,4	444,3	493,8 ^{**)}
	% k 1989	100,0	70,5	71,1	71,7	69,9	70,2	70,5	70,79	78,7

Pramen: ČSÚ, od roku 2024 MZe

Pozn.: ¹⁾ V roce 1989 se jedná o údaje za kanalizace hlavních provozovatelů.²⁾ Z údajů ČSÚ podle dat MZe.

Graf 9.2.1
Vývoj počtu obyvatel připojených na kanalizaci a množství vypouštěných a čištěných odpadních vod v letech 1989 a 2018–2024

Pramen: ČSÚ, od roku 2024 MZe

Tabulka 9.2.2
Počet obyvatel připojených na kanalizaci a množství vypouštěných a čištěných odpadních vod v jednotlivých krajích v roce 2024

Kraj	Obyvatelé připojení na kanalizaci		Odpadní vody vypouštěné do kanalizace (bez zpoplatněných srážkových vod)	Čištěné odpadní vody bez vod srážkových *)	
	Celkem	Podíl k celkovému počtu obyvatel	Celkem	Celkem	Podíl
	počet	%			
HL. město Praha	1 387 582	100,0	80 826	80 826	100,0
Středočeský kraj	1 276 135	87,4	55 889	55 867	100,0
Jihočeský kraj	554 556	84,9	27 466	26 633	97,0
Plzeňský kraj	542 647	88,7	27 748	26 219	94,5
Karlovarský kraj	269 556	91,9	13 374	13 371	100,0
Ústecký kraj	722 578	89,3	60 672	60 227	99,3
Liberecký kraj	333 618	74,2	14 860	14 655	98,6
Královéhradecký kraj	453 773	81,7	21 916	20 958	95,6
Pardubický kraj	442 293	83,5	23 760	21 649	91,1
Kraj Vysočina	440 806	85,3	19 579	17 780	90,8
Jihomoravský kraj	1 202 327	98,1	54 133	53 458	98,8
Olomoucký kraj	598 620	94,8	30 745	30 228	98,3
Zlínský kraj	572 921	98,9	26 709	25 532	95,6
Moravskoslezský kraj	1 034 570	87,3	47 996	46 354	96,6
Česká republika	9 831 982	90,3	505 674	493 756	97,7

Pramen: ČSÚ, na základě dat MZe
Pozn.: *) Z údajů ČSÚ podle dat MZe

Délka kanalizační sítě v České republice v roce 2024 činila 3 416 čistíren odpadních vod a 1 975 385 kanalizačních přípojek.

9.3 Vývoj ceny pro vodné a stočné

V roce 2024 činila dle údajů Ministerstva zemědělství průměrná cena bez DPH pro vodné 57,79 Kč/m³ a průměrná cena pro stočné 52,10 Kč/m³.

Před účinností novely zákona č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o vodovodech a kanalizacích“), která byla provedena zákonem č. 76/2006 Sb., byly do roku 2006 údaje o průměrné výši ceny pro vodné a stočné stanovovány na základě údajů, které na požádání MZe zasílali vybraní provozovatelé vodovodů a kanalizací. Citovaným zákonem byla vlastníkům, popřípadě provozovatelům, pokud byli vlastníkem zmocnění v souladu s ustanovením § 36 odst. 5 zákona o vodovodech a kanalizacích stanovena povinnost každoročně nejpozději do 30. dubna následujícího kalendářního roku zaslat MZe úplné informace o porovnání všech položek kalkulace (výpočtu) ceny podle cenových předpisů pro vodné a stočné a dosažené skutečnosti v předchozím kalendářním roce (dále jen „porovnání“). Následující výstupy vycházejí z výše uvedených porovnání, které MZe obdrželo v termínu do 12. 6. 2025.

Podle porovnání, která byla MZe jednotlivými vlastníky nebo provozovateli vodovodů a kanalizací zaslána do 12. 6. 2025, byla nejvyšší průměrná cena pro vodné zjištěna v Ústeckém kraji, kde dosáhla hodnoty 68,58 Kč/m³. Ve srovnání

s celorepublikovým průměrem tak byla vyšší téměř o 19 %. Nejvyšší průměrná cena pro stočné byla v Hlavním městě Praha, která při výši 64,74 Kč/m³ byla o více než 24 % vyšší, než byl celorepublikový průměr. Naopak nejnižší průměrná cena pro vodné (49,34 Kč/m³) byla v Olomouckém kraji. Nejnižší průměrná cena pro stočné (39,78 Kč/m³) byla v Jihočeském kraji.

Tabulka 9.3.1
Realizační ceny pro vodné a pro stočné v roce 2024

Ukazatel	Měrná jednotka	2024
Vodné celkem	mil. Kč	28 018
Voda fakturovaná celkem	mil. m ³ /rok	484,8
Průměrná cena pro vodné	Kč/m ³ bez DPH	57,79
Stočné celkem	mil. Kč	27 634
Vypouštěné odpadní vody do kanalizace	mil. m ³ /rok	530,3
Průměrná cena pro stočné	Kč/m ³ bez DPH	52,10

Pramen: MZe

Tabulka 9.3.2
Spotřeba vody, průměrné ceny bez DPH pro vodné a pro stočné v roce 2024

Kraj	Specifické množství vody fakturované celkem	Specifické množství vody fakturované domácnostem	Průměrná cena pro vodné	Průměrná cena pro stočné
	l/os/den		Kč/m ³ bez DPH	
Hl. město Praha	158,6	107,1	65,10	64,74
Středočeský	121,3	86,4	64,83	55,11
Jihočeský	126,4	80,0	49,40	39,78
Plzeňský	132,1	85,5	55,04	40,95
Karlovarský	130,5	81,4	55,55	55,90
Ústecký	127,6	92,2	68,58	54,22
Liberecký	119,2	84,8	56,25	62,00
Královéhradecký	125,5	82,8	51,90	49,88
Pardubický	123,1	80,3	53,76	52,48
Vysočina	119,6	79,3	52,55	42,77
Jihomoravský	132,3	92,3	51,18	52,52
Olomoucký	120,0	82,9	49,34	51,14
Zlínský	114,0	79,3	55,15	41,08
Moravskoslezský	122,4	86,7	53,91	51,21
Česká republika	128,9	88,3	57,79	52,10

Pramen: MZe

9.4 Regulace oboru vodovodů a kanalizací

V roce 2024 provedlo Ministerstvo zemědělství celkem 33 kontrol u vlastníků a provozovatelů vodovodů a kanalizací pro veřejnou potřebu.

Ministerstvo zemědělství spatřuje hlavní cíle regulace oboru vodovodů a kanalizací pro veřejnou potřebu zejména v následujících klíčových oblastech: dohled nad dlouhodobou udržitelností vodovodů a kanalizací pro veřejnou potřebu (dále jen „VaK“), zejména ve vztahu k plánu financování obnovy VaK a jeho plnění, zvýšení transparentnosti regulace cen pro vodné a stočné, soustavné zlepšování ochrany odběratelů a získávání podkladů pro návrhy na úpravu legislativy v oboru vodovodů a kanalizací pro veřejnou potřebu. Kontrolní činnost Ministerstva zemědělství, která byla v roce 2024 zajišťována odborem regulace oboru vodovodů a kanalizací se i v roce 2024 zaměřila na kontroly plnění povinností vlastníků a provozovatelů VaK vyplývajících ze zákona č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon o vodovodech a kanalizacích“) a rovněž z vyhlášky č. 428/2001 Sb., kterou se zákon o vodovodech a kanalizacích provádí. Celkem Ministerstvo zemědělství v roce 2024 vykonalo 33 kontrol vlastníků a provozovatelů VaK pro veřejnou potřebu.

Kontroly byly zaměřeny zejména na plnění základních zákonných povinností vlastníků a provozovatelů vodohospodářské infrastruktury. Jejich obsahem byla kontrola skutečně provozovaného majetku VaK s vydanými povoleními k provozování VaK a soulad VÚPE a VÚME, smlouvy o provozování uzavřené mezi vlastníky a provozovateli VaK, písemné dohody vlastníků provozně souvisejících VaK, povinný smluvní vztah mezi provozovatelem a jeho odborným zástupcem, povinné náležitosti odběratelských smluv a dále dodržování postupů při stanovování množství dodané vody a odváděné odpadní vody. Kontrolováno bylo rovněž zpracování kanalizačních řádů včetně jejich schválení příslušným vodoprávním úřadem a zpracování reklamačního řádu. Zvláštní pozornost byla věnována povinné zpracovávaným plánům financování obnovy a vytváření rezervy finančních prostředků na obnovu VaK a doložení dokladů o jejich použití pro tyto účely.

V případě zjištěných nedostatků MZe požadovalo zjednatí nápravy. Mezi opakující se nedostatky patří např. úplná absence nebo chybné zpracování plánu financování obnovy, nerespektování povinných náležitostí odběratelských smluv, nesoulad VÚME a VÚPE s vydanými povoleními k provozování příslušných VaK, absence rozhodnutí o povolení k provozování VaK, absence dohod vlastníků provozně souvisejících vodovodů nebo kanalizací a další.

Mezi kontrolovanými subjekty Ministerstvo zemědělství zjišťuje významné rozdíly. Průběžně se potvrzuje, že některé obce v pozici vlastníků VaK širokou problematiku oboru podceňují, a to bez ohledu na skutečnost, zda infrastrukturu pronajaly nebo ji provozují vlastním jménem a na vlastní odpovědnost. To se v některých případech projevuje např. v nastavení výše cen pro vodné a stočné ve vztahu k problematice plánů financování obnovy VaK. Ministerstvo zemědělství kontrolovaným subjektům poskytuje v rámci výkonu kontroly i metodickou pomoc,

pokud o ni tyto subjekty projeví zájem. Na základě uvedených zkušeností Ministerstvo zemědělství shromažďuje a vyhodnocuje podklady pro případné návrhy na zpřesňování platné legislativní úpravy. Další kontroly dodržování cenových předpisů provedl specializovaný finanční úřad, a to u 129 subjektů.

Tabulka 9.4.1

Počty kontrol provedených u vlastníků a provozovatelů vodovodů a kanalizací v roce 2024

Kontrolované subjekty	Počet všech provedených kontrol
Vlastníci vodovodů a kanalizací	10
– z toho města a obce	10
Vlastníci a současně provozovatelé vodovodů a kanalizací	16
– z toho města a obce v modelu samostatného provozování	14
Provozovatelé vodovodů a kanalizací	7
– z toho provozovatelé v modelu vlastnického provozování	5
Provedené kontroly celkem	33

Pramen: MZe

Kromě kontrolní činnosti se odbor regulace oboru vodovodů a kanalizací zabývá sběrem dat z oboru a následně analytickou činností. Hlavním úkolem těchto činností je data vyhodnocovat a poskytovat relevantní informace o stavu oboru vodovodů a kanalizací nezbytné pro navrhování a přijímání adekvátních regulačních opatření. Od roku 2016 jsou v pravidelných ročních intervalech realizovány dva samostatné analytické projekty – Benchmarking vlastnických subjektů a Benchmarking provozovatelských subjektů, jejichž nejdůležitější výstupem je Zpráva z benchmarkingu za příslušný rok (dále jen „Zpráva“). V rámci těchto projektů dochází k propojení dat z VÚME, VÚPE a z Porovnání všech položek kalkulace cen pro vodné a cen pro stočné za kalendářní rok xxxx (t) a dosažené skutečnosti v témže roce (dále jen „Porovnání“).

Při zpracování benchmarkingu za rok 2023 došlo v důsledku změn v legislativě, konkrétně vyhlášky č. 428/2001 Sb. v přílohách č. 19, 19a a 20, k úpravám metodiky Benchmarkingu. Změny se týkají především ukazatelů výpočtu tvorby prostředků na obnovu a ekonomických ukazatelů využívajících kalkulační zisk/ztrátu. Podrobné informace o změnách metodiky jsou uvedeny ve Zprávě. Dále došlo ke sjednocení vykazovaných údajů v rámci Porovnání a Vyrovnávacích kalkulací dle cenových předpisů. S ohledem k této skutečnosti se Vyrovnávací kalkulace odevzdávaly jako Porovnání prostřednictvím Informačního systému vodovodů a kanalizací (dále jen „IS VaK“) přímo Ministerstvu zemědělství, což se projevilo nárůstem počtu obdržených Porovnání.

Do obou projektů se podařilo zařadit data za rok 2023, která představují 98% podíl na trhu s pitnou i s odpadní vodou. Tento podíl je stanovován podle objemu fakturované vody uváděné na Porovnání.

Tabulka 9.4.2
Chybějící prostředky obnovy v letech 2016–2023

Chybějící prostředky obnovy	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Celkem
	mil. Kč/rok								
Pitná voda	456,46	460,21	532,36	507,84	817,07	862,38	929,59	1 097,34	5 663,25
Odpadní voda	758,85	808,21	1 045,56	1 033,58	1 534,21	1 681,71	1 836,36	1 728,28	10 416,76
Celkem	1 215,31	1 268,42	1 577,92	1 541,42	2 351,28	2 544,09	2 765,95	2 825,62	16 080,01

Pramen: MZe

Benchmarking vlastnických subjektů se zabývá především dosahovaným stupněm samofinancovatelnosti vodohospodářské infrastruktury a s tím úzce související tvorbou prostředků na obnovu VaK z vodného a stočného. Od roku 2016 do roku 2023 byl podle platné metodiky vyčíslen deficit teoretické tvorby prostředků na obnovu VaK v celkové výši 16,1 mld. Kč, viz výše uvedená tabulka. O tom, do jaké míry je tento deficit kompenzován dotacemi z veřejných, popř. i soukromých zdrojů, nemá MZe dostatečné informace.

Předmětem analýz projektu Benchmarking provozovatelských subjektů je kvalita poskytovaných služeb, přístup k cenotvorbě a environmentální dopady. Důraz je kladen zejména na jakost dodávané pitné vody, sledování ztrát pitné vody, vývoj podílu nevyhovujících vzorků odebrané pitné i odpadní vody.

Průměrná hodnota ztrát vody na vodě určené k realizaci má za období od roku 2019 mírně klesající tendenci s výjimkou roku 2023, kdy tato hodnota stoupla z 12,36 % na 13,58 %. I přes toto mírné zvýšení lze konstatovat, že tyto hodnoty poukazují na stabilní úroveň péče o provozovaný majetek vodovodů a práci s ukazatelem ztrát při zlepšování provozní činnosti. Kvalita dodávané pitné vody vykazuje v jednotlivých letech stabilně vysokou úroveň. V roce 2023 byl podíl nevyhovujících vzorků vyšší než 20 % zaznamenán pouze u 0,71 %

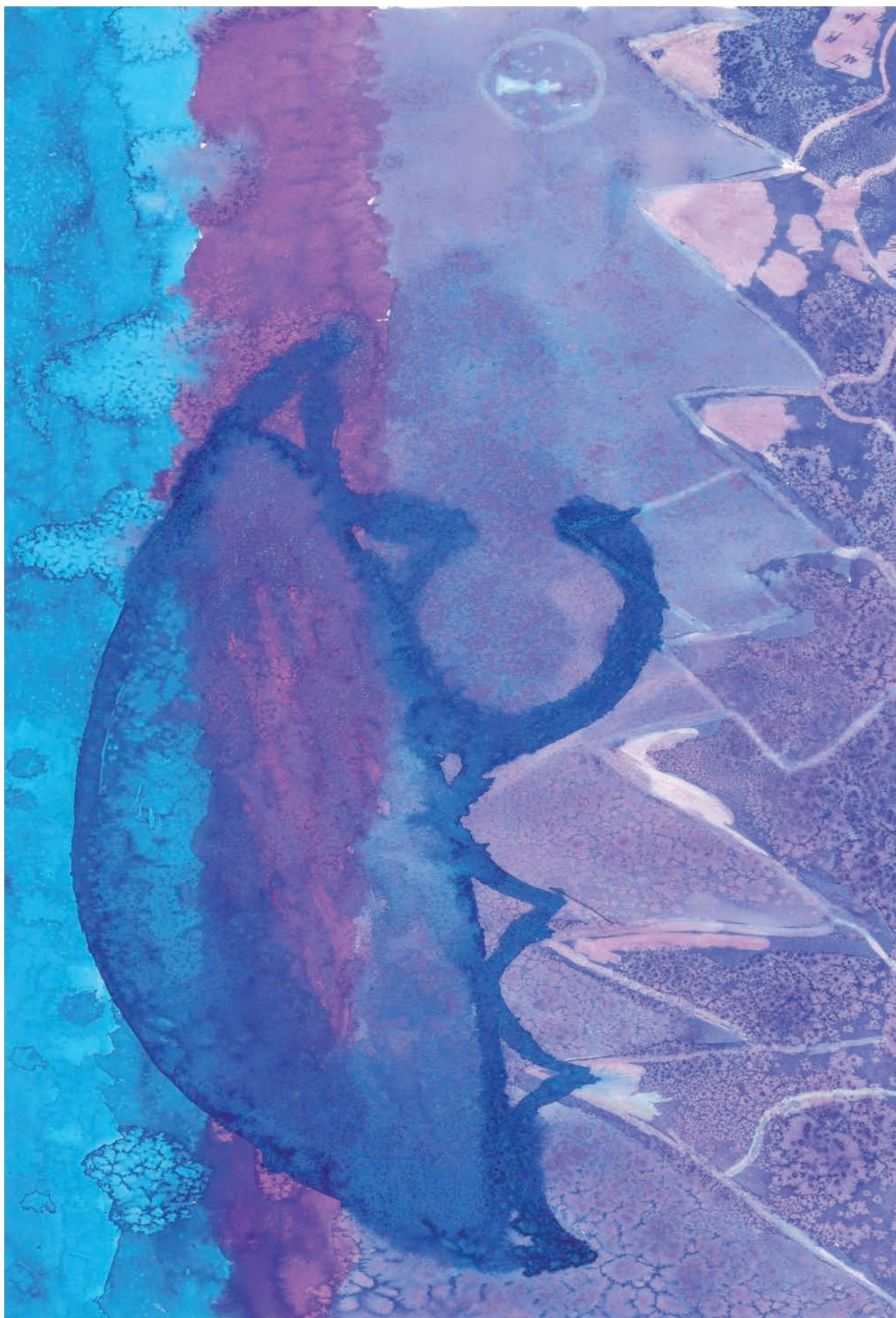
analyzovaného trhu u mikrobiologických a biologických vzorků a 1,33 % analyzovaného trhu u fyzikálně chemických vzorků.

Nejvíce nedostatků identifikovaných v rámci obou projektů se dlouhodobě vyskytuje u skupin, kdy provozovatelé VaK fakturují za rok méně než 0,4 mil. m³ vody. V těchto skupinách také výrazně dominuje municipalitní charakter vlastníka a provozovatele. Hlavními nedostatky jsou nedostatečná tvorba prostředků na obnovu VaK, nepokrytí veškerých souvisejících ekonomicky oprávněných nákladů z vodného nebo ze stočného, nesledování ztrát pitné vody v trubiční síti. Nejvýznamnějším faktorem bránícím odstranění těchto nedostatků je velký počet vlastníků a provozovatelů VaK, který se projevuje negativně zejména v nedostatečných možnostech zabezpečit finanční samostatnost spojenou s vlastnictvím i provozováním VaK, využívat moderní, ale dražší technologie a zabezpečit vyšší odbornou úroveň provozování.

Transparentnost informací o sektoru VaK je zabezpečena prostřednictvím zveřejnění Zprávy a prezentací analyzovaných dat, které jsou dostupné na webových stránkách Ministerstva zemědělství v sekci Voda – Vodovody a kanalizace – Benchmarking VaK. Detailnější informace o činnosti MZe v oblasti regulace oboru VaK jsou dostupné na webových stránkách Ministerstva zemědělství v části věnované VaK.

Dolní Beřkovice (zdroj: Povodí Labe)

1. místo, A. Řehková, Obří deštník lapá skleníkové plyny

10. RYBÁŘSTVÍ A RYBNÍKÁŘSTVÍ

Na našem území se v současné době nachází přibližně 24 tisíc rybníků a vodních nádrží o celkové ploše kolem 52 tis. ha. V roce 2024 bylo v České republice vyloveno 18,7 tis. tun tržních ryb.

Rybářství v ČR se člení na produkční a sportovní rybářství, přičemž je řízeno zákonem č. 99/2004 Sb., o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské stráží, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (zákon o rybářství), ve znění pozdějších předpisů, a jeho prováděcí vyhláškou č. 197/2004 Sb. Produkční rybářství je tradiční součástí zemědělské výroby.

Vlastní chov ryb se uskutečňuje na téměř 40 tis. ha rybníků a vodních nádrží. V ČR existuje více než 180 významnějších producentů ryb (tj. s produkcí nad 5 tun ryb ročně) a několik set drobných chovatelů. Rozhodující producenty s chovem ryb a vodní drůbeže, zpracovatele ryb, instituce rybářského výzkumu a školství a rybářské svazy sdružuje Rybářské sdružení ČR se sídlem v Českých Budějovicích.

V ČR je vyhlášeno více než 2 tisíce rybářských revírů o výměře přibližně 42 tis. ha, přičemž je v ČR evidováno přibližně 350 tisíc sportovních rybářů. Rybářské revíry jsou rozděleny na mimopstruhové a pstruhové, jejich největšími uživateli jsou Český rybářský svaz, z. s., a Moravský rybářský svaz, z. s. Každoročně sportovní rybáři v rybářských revírech uloví cca 3–4 tisíc tun ryb, přičemž hlavní lovenou rybou je kapr obecný.

České rybářství dlouhodobě čelí řadě negativních faktorů. Mezi nejvýznamnější patří probíhající změna klimatu, která ovlivňuje vodní režim, teplotní poměry a četnost extrémních meteorologických jevů. Tyto změny mají dopad jak na produkční rybníkářství, tak na stav populací ryb v rybářských revírech.

Dalším významným faktorem je působení rybožravých predátorů, zejména zvláště chráněné vydry říční a dále druhů, které nejsou zvláště chráněné, jako například kormorán velký či volavka popelavá. Škody způsobené vybranými zvláště chráněnými živočichy lze kompenzovat podle zákona č. 115/2000 Sb., o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy.

V roce 2023 byly ze státního rozpočtu poškozeným subjektům vyplaceny náhrady škod způsobených vydrou a kormoránem přesahující 100 mil. Kč. Problematická může být i přítomnost

Regata na Máchově jezeře (autor: Hubalová Petra)

invazních nepůvodních druhů jako je norek americký, který bude nově zařazen na seznam invazních nepůvodních druhů s významným dopadem na EU podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1143/2014.

Zejména v chovu ryb je nezbytné hledat rovnováhu mezi hospodářským využitím rybníků a požadavky ochrany přírody. Cílem je omezit negativní dopady chovu ryb na kvalitu vody, ekologické funkce rybníků a biologickou rozmanitost, a zároveň zachovat konkurenceschopnou a dlouhodobě stabilní produkci ryb. Ta by měla být schopna přizpůsobit se klimatickým změnám a současně si uchovávat své historické, krajinné a ekologické hodnoty.

Z celkové produkce roku 2024 bylo vyloveno 18,7 tis. tun ryb z rybníků, ze speciálních zařízení (převážně z průtočných systémů s chovem lososovitých ryb či recirkulačních akvakulturních systémů) 840 tun a 11 tun ryb bylo vyloveno z přehrad.

Tabulka 10.1

Tržní produkce chovaných ryb v České republice v letech 2013–2024

Druh	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
	Tuny											
Kapr	16 809	17 833	17 860	18 354	18 460	18 430	17 945	17 370	17 616	16 437	15 903	16 046
Celkem	19 358	20 135	20 200	20 952	21 685	21 751	20 986	20 401	20 991	19 259	18 613	18 685

Pramen: MZe a Rybářské sdružení ČR

Na tuzemský trh bylo dodáno 6 252 tun živých ryb, čímž došlo k meziročnímu snížení o 64 tun. Vývoz živých ryb dosáhl 7 849 tun, což představovalo pokles o 575 tun. V roce 2024 bylo zpracováno 2,4 tis. tun ryb v živé hmotnosti, tedy 12,6 % z objemu vylovených tržních ryb.

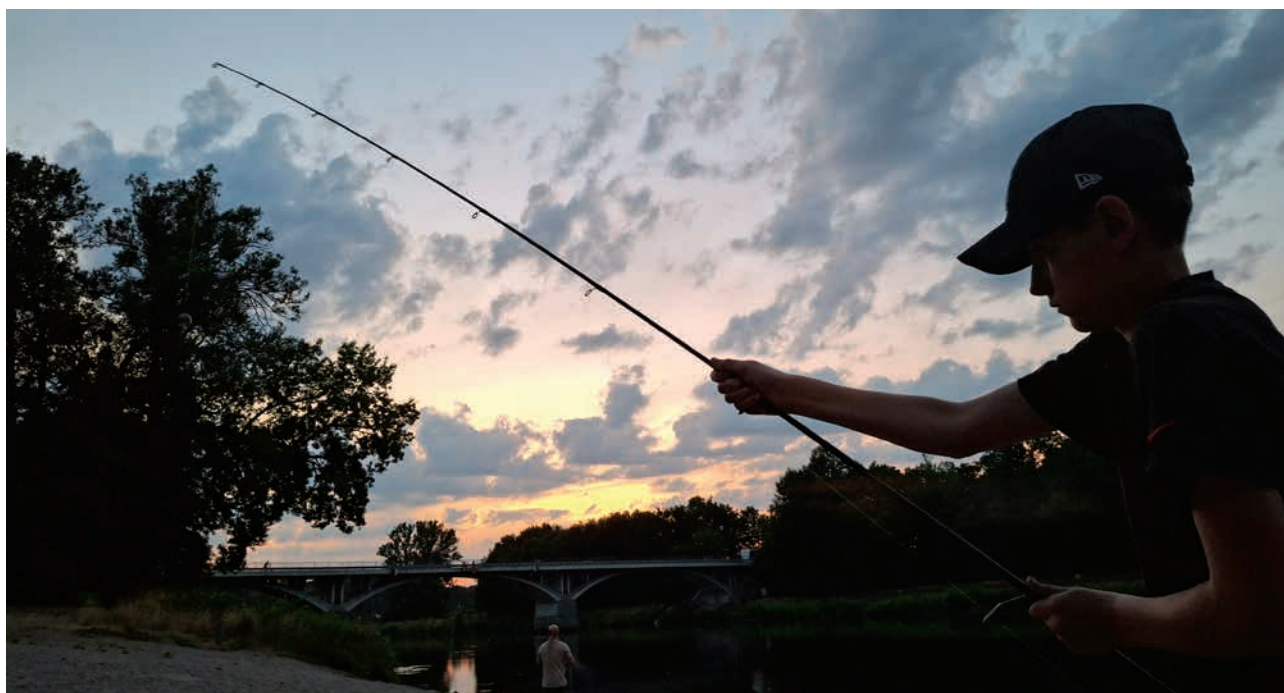
Druhové zastoupení tržních ryb je relativně stabilní a výrazněji se oproti předchozím rokům nezměnilo. Kapr se podílel na celkovém objemu lovených ryb 76,4 %, lososovité ryby zaujímaly 3,4 %, býložravé ryby 4,2 %, výlov lina činil 0,8 % a dravé ryby představovaly 1,3 % z celkového výlovu.

Domácí trh nadále preferoval dodávky ve formě živých ryb, které v posledních třech letech představovaly 33–34 % produkce získané chovem. Vývoz živých ryb během tří předešlých let odpovídal 42–49 % z celkového výlovu a dokladoval stabilní zájem o ryby produkované převážně členskými subjekty profesního sdružení. V rybích zpracovnách bylo zpracováno na výrobky 12,6 % vyprodukovaných sladkovodních tržních ryb.

Spotřeba sladkovodních ryb v ČR získaných chovem dosáhla 0,8 kg/osobu/rok. Pro výpočet celkové spotřeby sladkovodních ryb za rok 2024 na 1 obyvatele bylo uvažováno s počtem obyvatel k 31. 12. 2024 ve výši 10 909 500.

Vodopády Štolpich (autor: Hubalová Petra)

Rybáři na Labi (autor: Hubalová Petra)

Tabulka 10.2

Užití tržních ryb vyprodukovaných chovem v České republice v letech 2013–2024

Rok	Produkce celkem	Z toho ^{*)}		
		prodej živých ryb v tuzemsku	zpracované ryby (živá hmotnost)	Vývoz živých ryb
		tis. tun		
2013	19,4	9,0	2,4	8,4
2014	20,1	8,5	2,1	8,4
2015	20,2	9,2	1,9	9,9
2016	21,0	8,3	2,5	11,0
2017	21,7	8,2	2,4	11,1
2018	21,8	8,4	2,2	10,3
2019	21,0	8,5	2,4	10,3
2020	20,4	7,6	2,4	9,2
2021	21,0	7,6	2,4	9,7
2022	19,3	6,4	2,4	9,4
2023	18,6	6,3	2,2	8,4
2024	18,7	6,3	2,4	7,8

Pramen: MZe a Rybářské sdružení ČR

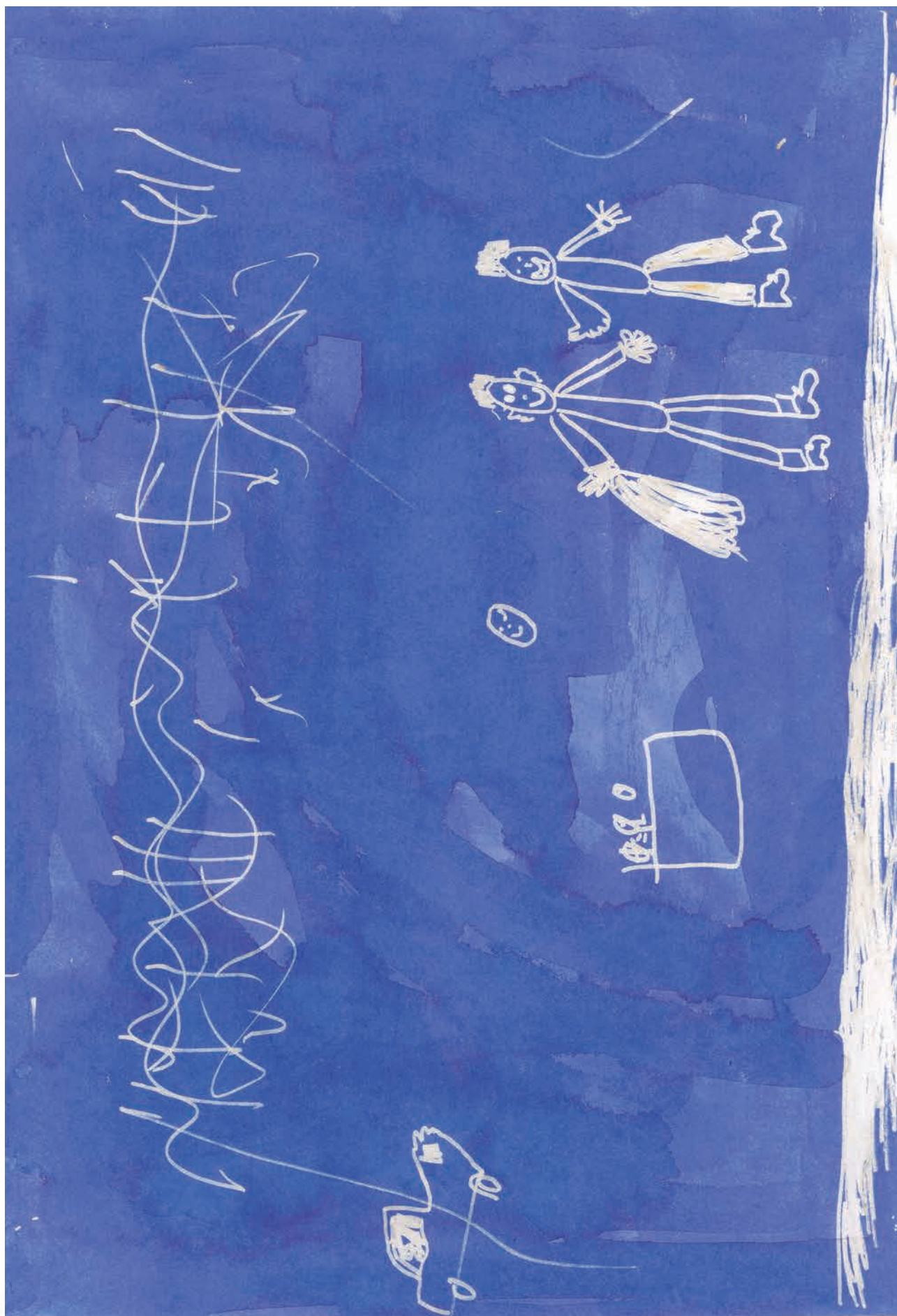
Pozn.: ^{*)} Zahrnutý zásoby na počátku a konci roku, ztráty a dovoz živých sladkovodních ryb.**Tabulka 10.3**

Spotřeba ryb v České republice 2013–2024

Druh	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
	kg/osoba/rok											
Ryby celkem	5,3	5,4	5,5	5,1	5,4	5,6	6,0	5,7	5,6	5,1	5,6	*)
z toho sladkovodní vyprodukované a ulovené v ČR	1,4	1,3	1,4	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	1,2	1,1	1,3	1,1

Pramen: ČSÚ a Rybářské sdružení ČR

Pozn.: ^{*)} hodnoty nejsou nyní známy

A. Fenych, Jedeme zachránit ledovec

11. FINANČNÍ PODPORY VODNÍHO HOSPODÁŘSTVÍ

11.1 Finanční podpory z národních a nadnárodních programů

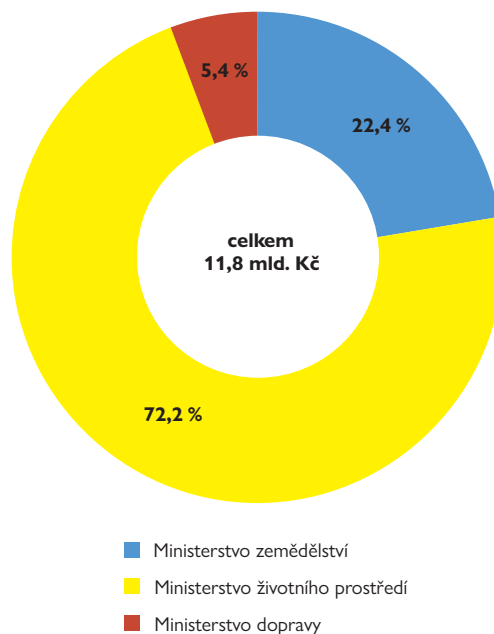
Finanční podpora vodního hospodářství zahrnuje vybrané národní i nadnárodní dotační programy s vazbou na vodní hospodářství. V roce 2024 představovala tato podpora finanční prostředky ve výši 11 776 mil. Kč. Na uvedené částce se podílelo Ministerstvo zemědělství 22,4 % (poskytnuté finanční prostředky 2 641 mil. Kč), Ministerstvo životního prostředí 72,2 % (profinancováno 8 500 mil. Kč) a Ministerstvo dopravy 5,4 % (635 mil. Kč).

Tabulka 11.1.1
Stěžejní státní finanční podpory ve vodním hospodářství v roce 2024

Resort	Celkové vynaložené finanční prostředky (mil. Kč)
Ministerstvo zemědělství	2 641
Ministerstvo životního prostředí	8 500
Ministerstvo dopravy	635
Celkem	11 776

Pramen: MZe ze zdrojů MŽP a Ministerstva dopravy

Graf 11.1.1
Finanční podpora vodního hospodářství dle jednotlivých resortů v roce 2024

Pramen: MZe ze zdrojů MŽP a Ministerstva dopravy

Smíchovská plavební komora (zdroj: Povodí Vltavy)

11.1.1 Finanční podpory Ministerstva zemědělství

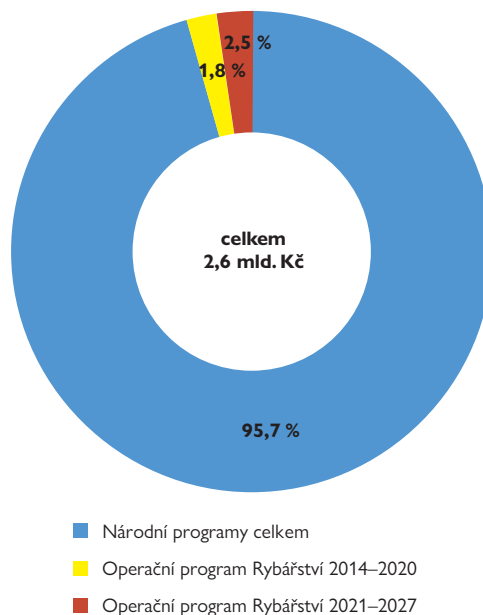
Ministerstvo zemědělství v roce 2024 administrovalo 15 dotačních programů zaměřených na vodní hospodářství, z toho 12 národních a tři financované z národních či nadnárodních zdrojů. Byly čerpány finanční prostředky v celkové výši 2 641 mil. Kč.

Jizera – pobytové znaky bobra evropského (zdroj: Povodí Labe)

Graf 11.1.1.1

Čerpání finančních prostředků v rámci resortu Ministerstva zemědělství v roce 2024

Pramen: MZe

Tabulka 11.1.1.1

Finanční prostředky poskytnuté v oblasti vodního hospodářství resortem Ministerstva zemědělství v roce 2024

Evidenční číslo programu	Název programu	Výdaje na financování programů (mil. Kč)
129 400	Podpora opatření pro zmírnění negativních dopadů sucha a nedostatku vody	589,12
129 410	Podpora výstavby a technického zhodnocení infrastruktury vodovodů a kanalizací III	707,22
129 420	Podpora odkupu a scelování infrastruktury vodovodů a kanalizací a podpora výkupu nemovitého majetku pod budoucími vodními díly	45,35
129 280	Podpora retence vody v krajině – rybníky a vodní nádrže	35,26
129 310	Podpora konkurenceschopnosti agropotravinářského komplexu – závlahy – II. etapa	8,99
129 390	Podpora opatření na drobných vodních tocích a malých vodních nádržích – 2. etapa	63,29
129 340	Vypořádání práv k nemovitým věcem dotčeným plánovanou realizací komplexního řešení sucha na Rakovnicku	106,48
129 360	Podpora prevence před povodněmi IV.	613,91
129 490	Podpora opatření na malých vodních nádržích a drobných vodních tocích – 3. etapa	77,26
129 500	Podpora prevence před povodněmi V	197,88
129 430	Podpora opatření na zmírnění dopadů sucha – projektová příprava a realizace nezbytných investic	67,52
17	Podpora mimoprodukčních funkcí rybářských revírů	14,94
Národní programy celkem		2 527,20
	Operační program Rybářství 2014–2020	48,60
	Operační program Rybářství 2021–2027	65,30
	Program rozvoje venkova 2014–2020	0,00
Celkem		2 641,10

Pramen: MZe

Oblast zajištění kvality zdrojů povrchových vod

Podpora omezení používání pesticidů v OPVZ na orné půdě byla schválena jako součást Strategického plánu SZP České republiky na období 2023–2027 (dále „Strategický plán SZP“) a týká se 4 vodárenských nádrží (Švihov, Římov, Vrchlice a Opatovice). Příjem žádostí byl poprvé spuštěn od roku 2024.

Oblast vodovodů a kanalizací

V roce 2024 byla investorům poskytnuta podpora ve formě dotací v celkové výši cca 1 296 mil. Kč. Jednalo se o programy Ministerstva zemědělství 129 410 „Podpora výstavby a technického zhodnocení infrastruktury vodovodů a kanalizací III“, 129 400 „Podpora opatření pro zmírnění negativních dopadů sucha a nedostatku vody“ a 129 420 „Podpora odkupu a scelování infrastruktury vodovodů a kanalizací a podpora výkupu nemovitého majetku pod budoucími vodními díly“

Dotační program 129 410 byl schválen na období 2021–2025, které bylo v loňském roce prodlouženo do roku 2027. Program je zaměřen na realizaci opatření k naplňování směrnic Evropské unie v oblasti vodovodů a kanalizací a na vlastní rozvoj oboru vodovodů a kanalizací. V rámci tohoto programu byla poskytnuta podpora 60 akcím v celkové výši cca 707 mil. Kč.

V roce 2024 bylo formou dotací ze státního rozpočtu podpořeno celkem 15 akcí v celkové výši cca 186 mil. Kč v rámci podprogramu 129 412 „Podpora výstavby a technického zhodnocení infrastruktury vodovodů III“ (opatření zaměřená na vodovody) a celkem 45 akcí v celkové výši cca 521 mil. Kč v rámci podprogramu 129 413 „Podpora výstavby a technického zhodnocení infrastruktury kanalizací III“ (opatření zaměřená na kanalizace).

Pokračovalo se také v realizaci programu 129 400, jehož realizace byla také prodloužena do roku 2027, který je určen pro zajištění a zvýšení dostupnosti pitné vody z vodovodů pro

Snížená hladina na Seči (zdroj: Povodí Labe)

veřejnou potřebu zejména v oblastech s nedostatkem vody a v oblastech zasažených suchem. V roce 2024 poskytnuta v tomto programu podpora 38 akcím ve výši cca 589 mil. Kč.

V programu 129 420, který je určen k podpoře scelování majetku a převedení vlastnických práv pod kontrolu měst a obcí ČR, nebyla podána žádná nová žádost, program je schválen do konce roku 2025.

V roce 2024 byl na Ministerstvu zemědělství v rámci programu 129 420 otevřen nový podprogram 129 423 „Vlachovice – vypořádání práv k nemovitým věcem dotčeným plánovanou výstavbou vodního díla – 2. etapa“, určený k dofinancování vypořádání vlastnických práv pro účely realizace VD Vlachovice.

Příjemcem dotace v rámci podprogramu 129 423 „Vlachovice – vypořádání práv k nemovitým věcem dotčeným plánovanou výstavbou vodního díla – 2“ je podnik Povodí Moravy. V roce 2024 byla na tato vypořádání, v rámci 10 projektů, poskytnuta dotace 45,35 mil. Kč

Tabulka 11.1.1.2

Finanční prostředky státního rozpočtu poskytnuté v rámci programů Ministerstva zemědělství 129 400, 129 410 a 129 420 v roce 2024

Forma podpory	Vodovody a úpravny vody	Kanalizace a čistírny odpadních vod	Obnova vodovodů a kanalizací po povodních	Podpora výkupu nemovitého majetku pod budoucími vodními díly	Celkem
	mil. Kč				
Dotace na rozvoj a obnovu infrastruktury VaK	775,132	521,214	0	0	1 296,346
Dotace na odkup a scelování infrastruktury VaK a podpora výkupu nemovitého majetku pod budoucími vodními díly	0	0	0	45,35	45,35
Dotace celkem	775,132	521,214	0	45,35	1 341,696
Návratná finanční výpomoc	0	0	0	0	0
Celkem	775,132	521,214	0	45,35	1 341,696

Pramen: MZe

Tabulka 11.1.1.3

Vývoj státní podpory výstavby vodovodů, úpraven vod, kanalizací a čistíren odpadních vod v rámci Ministerstva zemědělství v letech 2018–2024

Finanční zdroj	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
	mil. Kč						
Návratná finanční výpomoc	0	0	0	0	0	0	0
Dotace státního rozpočtu	597	974	1 087	1 895	1 998	2 048	1 296
Podpora státního rozpočtu	597	974	1 087	1 895	1 998	2 048	1 296
Zvýhodněný úvěr (EIB a CEB)	0	0	0	0	0	0	0
Podpora celkem	597	974	1 087	1 895	1 998	2 048	1 296

Pramen: MZe

PPO Dráčov (zdroj: Povodí Vltavy)

Oblast protipovodňové ochrany

V roce 2024 realizovalo Ministerstvo zemědělství financování akcí zařazených do programu 129 360 „Podpora prevence před povodněmi IV“. Program navazuje na předchozí etapy, přičemž je opět kladen důraz na realizaci opatření s retenčním účinkem. Ve sledovaném roce bylo v rámci tohoto programu financováno 10 akcí s poskytnutou dotací ve výši téměř 614 mil. Kč.

Program je rozdělen do čtyř podprogramů tematicky zaměřených na podporu přípravných projektových prací pro významné stavby, podporu protipovodňových opatření s retencí, podporu protipovodňových opatření podél vodních toků a rovněž na přípravu a realizaci vybraných staveb souvisejících s výstavbou vodního díla Nové Heřminovy.

Podprogram 129 363 „Podpora projektových dokumentací“ je určen na podporu zajištění projektových dokumentací

pro významné stavby protipovodňových opatření, které budou následně realizovány v rámci dalších podprogramů a předprojektovou přípravu akcí připravovaných na základě usnesení vlády č. 243 ze dne 18. 4. 2018 k přípravě realizace vodních nádrží v regionech postihovaných suchem jako účinné opatření k omezení nedostatku vody a návrhu jejich financování a dalších významných vodních děl.

Předmětem podprogramu 129 364 „Podpora protipovodňových opatření s retencí“ je zřizování nových retenčních prostorů, úpravy na existujících vodních nádržích s retenčním účinkem pro zvýšení míry ochrany před povodněmi, opatření k rozlivům povodní a zřizování a rekonstrukce poldrů včetně dalších doprovodných opatření.

Cílem podprogramu 129 365 „Podpora protipovodňových opatření podél vodních toků“ je vybudování stavebních protipovodňových opatření podél vodních toků formou výstavby např. ochranných hrází a zvýšení kapacity a stabilizace koryt vodních toků (zejména v intravilánech).

V roce 2019 byl program rozšířen o nový podprogram 129 366 „Podpora přípravy a realizace vyvolaných investic a staveb souvisejících s výstavbou vodního díla Nové Heřminovy“, jehož cílem je úprava lokality pro plánovanou výstavbu vodního díla provedením přípravných prací a technických opatření. Podprogram naplňuje usnesení vlády České republiky ze dne 3. 6. 2019 č. 386 ke Zprávě o stavu přípravy a realizace opatření ke snížení povodňových rizik v povodí horního toku řeky Opavy, včetně návrhu na zabezpečení finančních prostředků na přípravu a realizaci vyvolaných investic a staveb záměrem „Opatření na horní Opavě“.

Realizaci opatření programu 129 360 stejně jako v předchozích letech zajišťují správci vodních toků (s. p. Povodí a LČR a správci drobných vodních toků určení MZe dle § 48 odst. 2 vodního zákona). Obce se aktivně účastní programu jako žadatelé o podporu při výstavbě opatření lokálního charakteru zaměřených na snižování rizika povodní z přívalových srážek na drobných vodních tocích.

I tento program umožňuje zapojení obcí, sdružení obcí, měst a krajů do procesu navrhování protipovodňových opatření, a to prostřednictvím institutu tzv. navrhovatele, kdy realizaci jimi navržených opatření budou zajišťovat správci vodních toků.

V roce 2024 byly na financování 5 akcí použity finanční prostředky z nástroje Evropské komise Národní plán obnovy, jehož cílem je podpořit investice a reformy a nastartovat oživení hospodářství České republiky zasaženého dopady pandemie způsobené Covidem-19. V rámci subkomponenty 2.6.1 Protipovodňová ochrana bylo v roce 2024 použito téměř 64,376 mil. Kč.

V roce 2023 byla zahájena administrace programu 129 500 „Podpora prevence před povodněmi V“ a v roce 2024 bylo zahájeno i financování prvních projektů. V roce 2024 bylo administrováno 42 akcí, z toho na 9 z nich byla v daném roce poskytnuta dotace ve výši téměř 197,9 mil. Kč.

Program navazuje na předchozí etapy s důrazem na realizaci opatření s retenčním účinkem a systémová protipovodňová opatření.

Program je opět rozdělen do čtyř podprogramů tematicky zaměřených na podporu přípravných projektových prací pro významné stavby, podporu protipovodňových opatření s retencí, podporu protipovodňových opatření podél vodních toků a rovněž na přípravu a realizaci vyvolaných investic souvisejících s výstavbou VD Nové Heřminovy.

Tabulka 11.1.1.4

Čerpání finančních prostředků vybraných významných akcí programu Ministerstva zemědělství 129 360 v roce 2024

Správci vodních toků	Název akce	Termín realizace	Celkové náklady	Dotace v roce 2024
			mil. Kč	
Povodí Ohře	VD Jezeří – rekonstrukce	07/22–12/25	83,336	36,361
Povodí Vltavy	VD Orlík – zabezpečení VD před účinky velkých vod	09/21–12/28	2 063,605	345,665
Povodí Labe	VD Harcov, zajištění bezpečnosti za povodní	08/22–12/26	457,059	111,489
Povodí Moravy	VD Letovice – rekonstrukce VD vč. odstranění sedimentů	08/21–01/25	244,778	19,310
Lesy České republiky	Rusava v km 26,317-28,525	03/20–06/27	76,390	1,270

Pramen: MZe k 05/2024

Tabulka 11.1.1.5

Čerpání finančních prostředků státního rozpočtu v rámci programu Ministerstva zemědělství 129 360 podle jednotlivých správců vodních toků v roce 2024

Vlastníci a správci	Investice	Neinvestice
	mil. Kč	
Povodí Labe	152,035	0
Povodí Vltavy	345,665	0
Povodí Ohře	95,631	0
Povodí Moravy	18,602	0,708
Lesy České republiky	1,100	0,170
Celkem	613,033	0,878

Pramen: MZe

Podprogram 129 502 „Podpora projektové přípravy významných akcí PPO“ je určen na podporu zajištění předprojektové přípravy a projektových dokumentací pro významné stavby protipovodňových opatření, které budou následně realizovány v rámci dalších podprogramů.

Předmětem podprogramu 129 503 „Podpora protipovodňových opatření s retencí“ je zřizování nových retenčních prostorů, úpravy na existujících vodních nádržích s retenčním účinkem pro zvýšení míry ochrany před povodněmi, opatření k rozlivům povodní a zřizování a rekonstrukce poldrů včetně dalších doprovodných opatření.

Cílem podprogramu 129 504 „Podpora protipovodňových opatření podél a na vodních tocích“ je vybudování stavebních protipovodňových opatření podél vodních toků formou výstavby např. ochranných hrází a zvýšení kapacity a stabilizace koryt vodních toků (zejména v intravilánech).

Tabulka 11.1.1.6**Čerpání finančních prostředků vybraných významných akcí programu Ministerstva zemědělství 129 500 v roce 2024**

Správci vodních toků	Název akce	Termín realizace	Celkové náklady	Dotace v roce 2024
			mil. Kč	
Povodí Labe	Librantický potok, Bukovina, výstavba suché retenční nádrže	10/22–06/25	28,107	25,296
Povodí Odry	Ochranná hráz na Odře a Orlovské Stružce, Bohumín-Pudlov	10/22–03/27	400,319	98,905
Povodí Moravy	Bečva, Vodní dílo Skalička – předprojektová příprava, technické řešení	01/23–09/25	41,960	14,443
Lesy České republiky	Mušlov V.	08/23–06/25	27,059	22,865

Pramen: MZe k 02/2025

Tabulka 11.1.1.7**Čerpání finančních prostředků státního rozpočtu v rámci programu Ministerstva zemědělství 129 500 podle jednotlivých správců vodních toků v roce 2024**

Vlastníci a správci	Investice
	mil. Kč
Povodí Labe	54,593
Povodí Odry	102,310
Povodí Moravy	14,443
Lesy České republiky	26,536
Celkem	197,882

Pramen: MZe

Podprogram 129 505 „Podpora realizace vyvolaných investic souvisejících s výstavbou VD Nové Heřminovy“ je zaměřen na přípravné práce a technická opatření, která je nutné realizovat ještě před samotnou výstavbou vodního díla.

Realizaci opatření programu 129 500 stejně jako v předchozích letech zajišťují správci vodních toků (s. p. Povodí a LČR a správci drobných vodních toků určených MZe dle § 48 odst. 2 vodního zákona). Obce se aktivně účastní programu jako žadatelé o podporu při výstavbě opatření lokálního charakteru zaměřených na snižování rizika povodní z přívalových srážek na drobných vodních tocích.

I tento program umožňuje zapojení obcí, sdružení obcí, měst a krajů do procesu navrhování protipovodňových opatření, a to prostřednictvím institutu tzv. navrhovatele, kdy realizaci jimi navržených opatření budou zajišťovat správci vodních toků.

Oblast odstranění následků povodní**Zabezpečovací práce po povodních v září 2024**

Na prvotní zabezpečovací práce po povodních v září 2024 bylo vyčleněno celkem 300 mil. Kč. V roce 2024 bylo na povodňové zabezpečovací práce poskytnuto státním podnikům Povodí Odry a Moravy 238 mil. Kč. Zbývající prostředky ve výši 62 mil. Kč budou vyčerpány v roce 2025.

V roce 2024 byl schválen program **129 370 „Odstraňování povodňových škod na státním vodohospodářském majetku III“, resp. podprogram 129 373 „Odstranění**

následků povodní roku 2024“, který je určen pro státní podniky Povodí a Lesy České republiky, s.p. na odstranění škod po povodních v září 2024. Podprogram bude otevřen do roku 2030 s alokací 10 mld. Kč. V roce 2025 budou přijímány první žádosti o dotaci.

Tabulka 11.1.1.8**Odhadovaná výše povodňových škod na státním vodohospodářském majetku**

Investor	Odhad škod
	mld. Kč
Povodí Odry	6,076
Povodí Moravy	2,993
Povodí Labe	0,786
Povodí Vltavy	0,064
Lesy České republiky	2,878
Celkem	12,797

Pramen: MZe

Program řeší nápravu povodňových škod na vodních tocích a státním vodohospodářském majetku. Cílem je náprava povodňových škod na korytech vodních toků včetně souvisejících objektů, vodních dílech a břehových porostech ve vlastnictví státu, poškozených extrémním namáháním v průběhu povodní a provedení účelných stabilizačních staveb, zajišťujících trvalou funkčnost koryt vodních toků a souvisejících objektů a zařízení v místech poruch.

Oblast drobných vodních toků a malých vodních nádrží

V roce 2024 pokračoval program 129 390 „Podpora opatření na drobných vodních tocích a malých vodních nádržích – 2. etapa“, který je rozdělen na dva podprogramy, podprogram 129 392 a 129 393. Podpořeno bylo celkem 27 akcí v celkové výši 63,286 mil. Kč.

Podprogram 129 392 „Podpora opatření na drobných vodních tocích a malých vodních nádržích – 2. etapa“ je určen pro státní podniky Povodí a Lesy ČR. V roce 2024 z něj byla poskytnuta finanční podpora na 25 akcí o celkovém objemu 61,807 mil. Kč.

Tabulka 11.1.1.9**Čerpání finančních prostředků státního rozpočtu a počet financovaných akcí programu 129 390 v roce 2024**

Vlastníci a správci	Čerpání			Počet financovaných akcí
	Investice	Neinvestice	Celkem	
	mil. Kč			
Povodí Ohře	0,000	0,000	0,000	0
Lesy České republiky	32,078	6,711	38,789	20
Povodí Moravy	2,493	3,118	5,611	2
Povodí Vltavy	3,124	13,859	16,983	2
Povodí Odry	0,000	0,000	0,000	0
Povodí Labe	0,424	0,000	0,424	1
Celkem 129 392	38,119	23,688	61,807	25
Celkem 129 393	1,479	0,000	1,479	2
Celkem 129 390	39,599	23,688	63,286	27

Pramen: MZe

Tabulka 11.1.1.10**Čerpání finančních prostředků státního rozpočtu a počet financovaných akcí programu 129 490 v roce 2024**

Vlastníci a správci	Čerpání			Počet financovaných akcí
	Investice	Neinvestice	Celkem	
	mil. Kč			
Povodí Ohře	33,065	0,768	33,833	2
Lesy České republiky	16,077	6,900	22,977	42
Povodí Moravy	3,993	14,989	18,982	12
Povodí Vltavy	0,000	1,464	1,464	6
Povodí Odry	0,000	0,000	0,000	0
Povodí Labe	0,000	0,000	0,000	0
Celkem 129 490	53,135	24,121	77,256	62

Pramen: MZe

Podprogram 129 393 „Podpora opatření na rybnících a malých vodních nádržích ve vlastnictví obcí – 2. etapa“ je určen pro obce a svazky obcí. V rámci tohoto podprogramu byla ve sledovaném roce poskytnuta finanční podpora na 2 akce ve výši 1,479 mil. Kč.

V roce 2024 byl spuštěn navazující program 129 490 „Podpora opatření na malých vodních nádržích a drobných vodních tocích – 3. etapa“, který je rozdělen na dva podprogramy, podprogram 129 492 a 129 493. Podpořeno bylo celkem 62 akcí v celkové výši 77,256 mil. Kč.

Podprogram 129 492 „Podpora opatření na malých vodních nádržích a drobných vodních tocích – 3. etapa“ je určen pro státní podniky Povodí a Lesy ČR. V roce 2024 z něj byla poskytnuta finanční podpora na 62 akcí o celkovém objemu 77,256 mil. Kč.

Podprogram 129 493 „Podpora opatření na rybnících a malých vodních nádržích ve vlastnictví obcí – 3. etapa“ je určen pro obce a svazky obcí. V rámci tohoto podprogramu nebyla ve sledovaném roce poskytnuta finanční podpora.

Oblast vody v krajině

V roce 2024 Ministerstvo zemědělství pokračovalo v administraci programu 129 280 „Podpora retence vody v krajině – rybníky a vodní nádrže“, jehož financování probíhá v letech 2016 až 2024. Ve sledovaném roce byly čerpány finanční prostředky ve výši 35,26 mil. Kč, financováno bylo 7 akcí. Financování programu 129 280 bylo zároveň v roce 2024 ukončeno, neboť program končí a bude následně v roce 2025 závěrečně vyhodnocen.

Cílem programu 129 280 je podpora obnovení a zlepšení retenční schopnosti krajiny, zlepšení technického stavu rybníčního fondu České republiky a obnova vodohospodářských funkcí rybníků a vodních nádrží, zvýšení bezpečnosti rybníků a vodních nádrží za povodní a jejich zabezpečení pro průchod povodní o hodnotě Q_{100} a vyšší, zajištění minimálního zůstatkového průtoku ve vodotečích pod rybníky a vodními nádržemi i v období déle trvajícího sucha, odstranění nově vzniklých povodňových škod na hrázích a objektech rybníků a vodních nádrží a odstranění havarijních stavů a jejich následků na rybnících a vodních nádržích.

Program 129 280 je rozdělen na tři podprogramy, a to podprogram 129 282 „Podpora výstavby, obnovy, rekonstrukce a odbahnění rybníků a vodních nádrží“, podprogram 129 283 „Odstranění havarijních situací na rybnících a vodních nádržích“ a podprogram 129 284 „Odstranění povodňových škod na rybnících a vodních nádržích“.

V roce 2024 byla v rámci podprogramu 129 282 poskytnuta finanční podpora celkem na 7 akcí o celkovém objemu 35,26 mil. Kč.

V roce 2024 byla zároveň spuštěna první výzva pro podávání žádostí do navazujícího programu 129 380 „Podpora retence vody v krajině – rybníky a vodní nádrže – 2.etapa“.

Tabulka 11.1.1.11

Čerpání finančních prostředků státního rozpočtu v rámci programu 129 280 v roce 2024

Podprogram	Počet akcí	Finanční podpora
		mil. Kč
129 282	7	35,26
129 283	0	0,00
129 284	0	0,00
Celkem	7	35,26

Pramen: MZe

VD Hracholusky po dešti (zdroj: Povodí Vltavy)

Tabulka 11.1.1.12

Čerpání finančních prostředků státního rozpočtu u vybraných akcí 129 280 v roce 2024

Žadatel	Název akce	Termín realizace	Celkové náklady	Dotace v roce 2024
			mil. Kč	
Josef Plzák	Malá vodní nádrž Záchlumí pod Višňovkou	11/22–12/24	10,37	3,15
Rybářství Horák s. r. o.	Rekonstrukce a odbahnění rybníku Bohuslavice IV	12/22–12/24	10,04	5,66
Pavel Kršek	Výstavba retenčních nádrží Horní a Dolní v k.ú. Vintířov	12/22–12/24	16,65	10,1

Pramen: MZe

V roce 2024 na Ministerstvu zemědělství pokračoval program 129 310 „Podpora konkurenceschopnosti agropotravinářského komplexu – závlahy – II. etapa“. V rámci programu 129 310 byla poskytnuta finanční podpora na 9 akcí ve výši 8,99 mil. Kč.

Cílem programu 129 310 je snížení potřeby vody na závlahy, energetické i personální náročnosti provozu závlahových soustav, větší flexibility závlahových systémů při plnění rozdílných požadavků na závlahové systémy, snížení celkové spotřeby vody na závlahovou dávku a využití pozitivních environmentálních a mimoekonomických účinků závlah jakožto jednoho z adaptačních opatření na změnu klimatu, a tím zvýšení konkurenceschopnosti zemědělských podniků a stabilizace zemědělské produkce.

Program 129 310 je rozdělen na dva podprogramy. Podprogram 129 312 „Podpora obnovy a budování závlahového detailu a optimalizace závlahových sítí – II. etapa“ je určen na podporu

obnovy a budování závlahového detailu a na podporu obnovy, budování a optimalizace závlahových sítí. Podprogram 129 313 „Podpora optimalizace závlahových sítí ve správě Státního pozemkového úřadu“ je zacílen na podporu obnovy, budování a optimalizace závlahových sítí.

Tabulka 11.1.1.13

Čerpání finančních prostředků státního rozpočtu v rámci programu Ministerstva zemědělství 129 310 v roce 2024

Podprogram	Počet financovaných akcí	Finanční podpora
		mil. Kč
129 312	7	8,19
129 313	2	0,79
Celkem	9	8,99

Pramen: MZe

Tabulka 11.1.1.14

Čerpání finančních prostředků státního rozpočtu u vybraných akcí programu Ministerstva zemědělství 129 310 v roce 2024

Žadatel	Název akce	Termín realizace	Celkové náklady	Dotace v roce 2024
			mil. Kč	
ZEKO Dyjákovice s. r. o.	Pivotový zavlažovač – Dyjákovice U Donáta	10/24–9/25	3,30	1,65
ZEM-INVEST a. s.	Pořízení mobilní čerpací stanice	10/24–10/24	1,20	0,60
Mutěnický dvůr s. r. o.	Pořízení závlahového systému	10/24–9/25	4,79	2,39

Pramen: MZe

V roce 2024 byla v rámci podprogramu 129 312 poskytnuta finanční podpora celkem na 7 akcí o celkovém objemu 8,19 mil. Kč, v rámci podprogramu 129 313 na 2 akce o celkovém objemu 0,79 mil. Kč.

Příprava realizace vodních děl

V roce 2024 byl na Ministerstvu zemědělství v rámci programu 129 420 otevřen nový podprogram 129 423 „Vlachovice – vypořádání práv k nemovitým věcem dotčeným plánovanou výstavbou vodního díla – 2. etapa“, určený k dofinancování vypořádání vlastnických práv pro účely realizace VD Vlachovice.

Cílem podprogramu 129 423 je realizace úkolu z usnesení vlády ze dne 15. dubna 2019 č. 257, kterým byly schváleny Zásady pro vypořádání práv k nemovitým věcem dotčeným plánovanou realizací vodního díla Vlachovice. Hlavním účelem je provést vypořádání majetkových vztahů všech vlastníků dotčených realizací budoucího vodního díla Vlachovice, v souladu se schválenými motivačními náhradami, do roku 2024.

Příjemcem dotace v rámci podprogramu 129 423 „Vlachovice – vypořádání práv k nemovitým věcem dotčeným plánovanou výstavbou vodního díla – 2. etapa“, je podnik Povodí Moravy.

Vodní dílo Vlachovice je klíčovým připravovaným zdrojem především pitné vody pro oblast Zlínska a prostřednictvím skupinových vodovodů bude schopno zásobovat vodou i přilehlé části Jihomoravského a Olomouckého kraje. Jedná se o jedno z významných aktuálně řešených opatření pro zmírnění následků klimatické změny v rámci České republiky.

V roce 2024 na Ministerstvu zemědělství pokračoval program 129 340 „Vypořádání práv k nemovitým věcem dotčeným plánovanou realizací komplexního řešení sucha na Rakovnicku“ V rámci programu 129 340 byly v roce 2024 čerpány finanční prostředky ve výši 106,48 mil. Kč.

Cílem programu 129 340 je realizace úkolu z usnesení vlády ze dne 5. října 2020 č. 971, kterým byly schváleny Zásady pro vypořádání práv k nemovitým věcem dotčeným plánovanou realizací komplexního řešení sucha na Rakovnicku v I. etapě a schváleno financování do úhrnné výše 485 mil. Kč v období let 2020 až 2025. V rámci první etapy jsou vypořádány nemovité věci dotčené realizací vodních děl Kryry, Senomaty a Šanov.

Program 129 340 je rozdělen na tři podprogramy, a to podprogram 129 342 „VD Kryry – vypořádání práv k nemovitým věcem dotčeným plánovanou realizací vodního díla“, kde je příjemcem dotace Povodí Ohře, a dále podprogram 129 343 „Senomaty a Šanov – vypořádání práv k nemovitým věcem dotčeným plánovanou realizací vodních děl“, ve kterém je příjemcem dotace Povodí Vltavy. Počátkem roku 2023 byla schválena dokumentace s rozšířením programu 129 340 o nový podprogram 129 344 „Přivaděče VD Kryry – nádrž Vidhostice; Kolečovický a Rakovnický potok – vypořádání práv k nemovitým věcem dotčeným plánovanou realizací přivaděčů“, ve kterém je příjemcem dotace jak Povodí Ohře, tak i Povodí Vltavy. Žádosti do tohoto programu byly přijímány v průběhu roku 2024.

Vodní dílo Kryry je zásadním prvkem v připravované soustavě opatření k řešení sucha v oblasti Rakovnicka. Spolu s malými vodními nádržemi Senomaty a Šanov v povodí Rakovnického potoka a příslušnými přivaděči představuje efektivní řešení k posílení vodních zdrojů a zmírnění vodního deficitu v oblasti.

V září roku 2022 byla schválena dokumentace nového programu 129 430 „Podpora opatření na zmírnění dopadů sucha – projektová příprava a realizace nezbytných investic“ a Ministerstvo zemědělství v roce 2024 zahájilo jeho financování.

Program je zaměřen na realizaci předprojektové přípravy, projektové přípravy a realizaci investic souvisejících s plánovanou výstavbou vodních děl VD Vlachovice, VD Kryry, VD Senomaty a VD Šanov, která jsou připravována za účelem zmírnění dopadů sucha. Vzhledem k velikosti plánovaných vodních děl je nutné zajistit kvalitní předprojektovou přípravu (průzkumné práce, studie, posouzení atd.) a následně projektovou dokumentaci stavby. Současně je nutné plánovat a zrealizovat související stavby a opatření vyvolané plánovanou výstavbou vodního díla. Jedná se o soubor vyvolaných a doprovodných investic, změny infrastruktury, změny využití území a provedení opatření zajišťujících dlouhodobé užívání nově vzniklého vodního zdroje a stabilizaci změněných poměrů v území. Tato opatření je nutné realizovat ještě před samotnou výstavbou konkrétní vodní nádrže.

Program je členěn do 2 podprogramů dle zaměření, a to na projektovou přípravu – podprogram 129 432 a na realizaci tzv. vyvolaných investic podprogram 129 433.

Realizaci opatření zajišťují příslušné státní podniky Povodí, v případě podprogramu 129 433 rovněž obce (dobrovolné svazky obcí) dotčené výstavbou vodních děl.

V roce 2024 bylo administrováno v rámci podprogramu 129 432 celkem 5 žádostí, z toho v daném roce byly financovány 2 akce s poskytnutou dotací ve výši více jak 67 mil. Kč.

Tabulka 11.1.1.15

Čerpání finančních prostředků státního rozpočtu v rámci programu Ministerstva zemědělství 129 430 podle jednotlivých správců vodních toků v roce 2024

Vlastníci a správci	Investice
	mil. Kč
Povodí Ohře	2,936
Povodí Moravy	64,582
Celkem	67,518

Pramen: MZe

Oblast rybářství

Pro podporu mimoprodukčních funkcí rybářských revírů Ministerstvo zemědělství vytvořilo na základě ustanovení § 1, § 2, § 2d zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů, národní dotační program 17. „Podpora mimoprodukčních funkcí rybářských revírů“. V roce 2021 došlo k jeho rozdělení na DT 17.A – Podpora mimoprodukčních funkcí rybářských revírů a DT 17. B – Podpora obnovy rybního společenstva po havárii v čistotě vody. V roce 2024 byly čerpány finanční prostředky u DT 17.A ve výši 14,185 mil. Kč, financováno bylo 67 žádostí. V roce 2024 byly čerpány finanční prostředky u DT 17.B ve výši 0,750 mil. Kč, financována byla 1 žádost.

Dotační program 17 byl spuštěn MZe v roce 2015. Dotační program 17.A byl vytvořen za účelem podpory biologické diversity rybích populací v povrchových vodách určený pro uživatele rybářských revírů. Sazba dotace je na jeden hektar rybářského revíru. Finanční prostředky mohou být využity jen pro náklady pokrývající vysazování těch rybích druhů, které byly vysazeny v souladu se stanoveným zarybněním. Dotační program 17.B byl vytvořen za účelem obnovy rybích populací v povrchových vodách po havárii v čistotě vody, která zapříčinila minimální přežití rybního společenstva, určená pro uživatele rybářských revírů. Sazba dotace je na jeden hektar rybářského revíru. Finanční prostředky mohou být využity jen pro náklady pokrývající vysazování těch rybích druhů, které byly vysazeny v souladu se stanoveným zarybněním.

Tabulka 11.1.1.16

Čerpání finančních prostředků státního rozpočtu v rámci programu Ministerstva zemědělství dotačního programu 17 „Podpora mimoprodukčních funkcí rybářských revírů“ v roce 2024

Program	Počet přijatých žádostí	Počet financovaných akcí	Finanční podpora
			mil. Kč
17.A	67	67	14,185
17.B	1	1	0,750
Celkem	68	68	14,935

Pramen: MZe

VD Jezeří (zdroj: Povodí Ohře)

Operační program Rybářství 2014–2020

Ministerstvo zemědělství v roce 2024 proplatilo z Operačního programu Rybářství 2014–2020 dotace 56 projektům v celkové výši cca 48,6 mil. Kč.

Operační program Rybářství 2014–2020 je program, z něhož mohli rybáři čerpat finanční prostředky z Evropského námořního a rybářského fondu v rámci priority Unie 2 – Podpora environmentálně udržitelné, inovativní a konkurenceschopné akvakultury založené na znalostech a účinně využívající zdroje na produktivní investice do akvakultury, podporu nových chovatelů, vysazování úhoře říčního do vybraných rybářských revírů v povodí řeky Labe a řeky Odry a posílení konkurenceschopnosti podniků akvakultury. V rámci priority Unie 3 – Podpora provádění společné rybářské politiky se podporuje shromažďování údajů a sledovatelnost produktů rybolovu a akvakultury. V rámci priority Unie 5 Podpora uvádění na trh a zpracování se dotace týká propagace, investic do zpracování ryb a posílení konkurenceschopnosti podniků akvakultury a zpracovatelů ryb.

Tabulka 11.1.1.17

Operační program Rybářství 2014–2020 – čerpání finančních prostředků v roce 2024

Priorita Unie	Číslo opatření	Název opatření	Počet projektů	Proplacené finanční prostředky (mil. Kč)
2 – Podpora environmentálně udržitelné, inovativní a konkurenceschopné akvakultury založené na znalostech a účinně využívající zdroje	2.1	Inovace	6	8,1
	2.2	Produktivní investice do akvakultury	34	23,1
	2.3	Podpora nových chovatelů	0	0,0
	2.4	Recirkulační zařízení a průtočné systémy s dočišťováním	0	0,0
	2.5	Akvakultura poskytující environmentální služby	0	0,0
	2.6	Posílení konkurenceschopnosti podniků akvakultury	0	0,0
Celkem Priorita Unie 2			40	31,2
3 – Podpora provádění společné rybářské politiky	3.1	Shromažďování údajů	2	3,4
	3.2	Sledovatelnost produktů	1	2,9
Celkem Priorita Unie 3			3	6,3
5 – Podpora uvádění na trh a zpracování	5.1	Plány produkce	0	0,0
	5.2	Uvádění produktů na trh	1	0,8
	5.3	Investice do zpracování produktů	1	4,1
Celkem Priorita Unie 5			2	4,9
Technická pomoc			11	6,2
Celkem			56	48,6

Pramen: MZe

Operační program Rybářství 2021–2027

Ministerstvo zemědělství v roce 2024 proplatilo z Operačního programu Rybářství 2021–2027 dotace 114 projektům v celkové výši cca 65,3 mil. Kč.

Operační program Rybářství 2021–2027 je program, z něhož mohou rybáři čerpat finanční prostředky z Evropského

námořního, rybářského a akvakulturního fondu v rámci priority 1 – Podpora udržitelného rybolovu a obnova a zachování vodních biologických zdrojů na vysazování úhoře. V rámci priority 2 – Podpora udržitelných akvakulturních činností, zpracování produktů rybolovu a akvakultury a jejich uvádění na trh, čímž se přispívá k potravinovému zabezpečení v Unii se podporují inovace, investice do akvakultury a zpracování, kompenzace a propagační kampaně.

Tabulka 11.1.1.18

Operační program Rybářství 2021–2027 – čerpání finančních prostředků v roce 2024

Priorita	Číslo aktivity	Název aktivity	Počet projektů	Proplacené finanční prostředky (mil. Kč)
1 – Podpora udržitelného rybolovu a obnova a zachování vodních biologických zdrojů	1.4.1	Shromažďování údajů	0	0,0
	1.4.2	Sledovatelnost produktů	0	0,0
	1.6.1	Vysazování úhoře říčního	3	4,1
Celkem Priorita 1			3	4,1
2 – Podpora udržitelných akvakulturních činností, zpracování produktů rybolovu a akvakultury a jejich uvádění na trh	2.1.1	Inovace	0	0,0
	2.1.2	Investice do akvakultury	71	44,6
	2.1.3	Investice do intenzivních akvakulturních systémů	1	0,2
	2.1.4	Kompenzace	30	10,9
	2.2.1	Propagační kampaně	0	0,0
	2.2.2	Zpracování produktů	9	5,5
Celkem Priorita 2			111	61,2
5 – Technická pomoc	5.1.1	Technická pomoc	0	0,0
Celkem			114	65,3

Pramen: MZe

Program rozvoje venkova

Program rozvoje venkova České republiky na období 2014–2022 vychází ze Společného strategického rámce, Dohody o partnerství a z dalších strategických dokumentů a byl zpracován v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady č. 1305/2013. Oblasti vodního hospodářství se z tohoto programu dotýkají částečně pozemkové úpravy.

Dotace z PRV jsou spolufinancovány z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (dále jen „EAFRD“) a ze státního rozpočtu ČR. Podpora z EAFRD na období 2014–2020 činí 2,3 mld. EUR (63 mld. Kč), ze státního rozpočtu ČR bude navíc poskytnuto 1,2 mld. EUR (cca 32 mld. Kč). Financování PRV 2014–2022 probíhá formou předfinancování ze státního rozpočtu, tzn., že veškeré platby příjemcům jsou nejprve hrazeny z národních zdrojů.

V rámci PRV 2014–2022 jsou podporovány Pozemkové úpravy, u nichž je definován jediný příjemce dotace – SPÚ, resp. pobočky krajských pozemkových úřadů. Podpora navazuje na předchozí programové období PRV 2007–2013.

Je podporováno 100 % způsobilých výdajů. Příspěvek z EAFRD činí 49,5 % veřejných výdajů, příspěvek ČR činí 50,5 % veřejných výdajů. Na období 2014–2022 bylo původně alokováno 152,6 mil. EUR (cca 3,9 mld. Kč), realokacemi byl rozpočet navýšen na 174,3 mil. EUR (cca 4,6 mld. Kč). Kontinuální příjem žádostí byl zahájen 22. 2. 2016. V roce 2024 nebyl proplacen žádný projekt.

V programovém období 2014–2022 bylo k 31. 12. 2024 v rámci operace 4.3.1 Pozemkové úpravy zaregistrováno celkem 438 žádostí o dotaci ve výši 4,6 mld. Kč, přičemž schváleno bylo 352 žádostí o objemu 3,6 mld. Kč a skutečně proplaceno

bylo 333 projektů za 3,3 mld. Kč, z toho 500,8 mil. Kč bylo proplaceno na oblast vodního hospodářství. Další projekty budou schvalovány a propláceny až do konce roku 2025.

Na dotační titul 4.3.1 Pozemkové úpravy navazuje v rámci Strategického plánu Společné zemědělské politiky intervence 46.73 – Pozemkové úpravy. Strategický plán Společné zemědělské politiky České republiky na období 2023–2027 byl schválen prováděcím rozhodnutím č. C (2022) 8338 final dne 24. 11. 2022 a je v souladu s Nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/2115 ze dne 2. prosince 2021. Rovněž jako v Programu rozvoje venkova 2014–2022 bude míra podpory 100 % způsobilých výdajů a příjemci budou krajské pobočky Státního pozemkového úřadu. Příjem žádostí o dotaci bude kontinuální a bude spuštěn v roce 2025. Celková alokace na období je 105,4 mil. EUR (cca 2,6 mld. Kč).

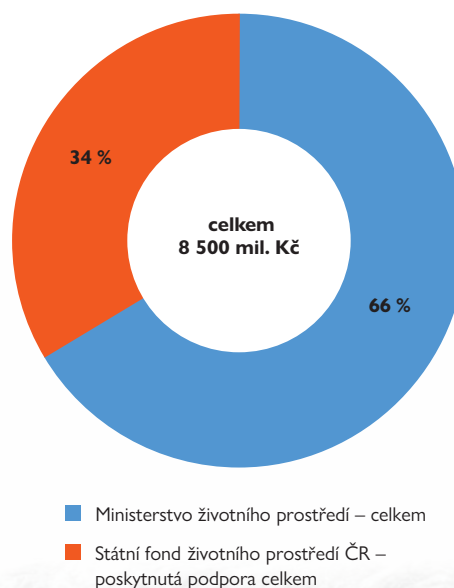
11.1.2 Finanční podpory resortu Ministerstva životního prostředí

Ministerstvo životního prostředí v roce 2024 poskytovalo finanční podporu v rámci nadnárodních i národních dotačních titulů. Finanční podpora v rámci Operačního programu životní prostředí byla poskytnuta ve výši 5 722,6 mil. Kč, finanční podpora v rámci programů administrovaných Státním fondem životního prostředí ČR byla poskytnuta ve výši 2 777,5 mil. Kč. Celkově tak v rámci resortu Ministerstva životního prostředí byly poskytnuty finanční prostředky v oblasti vodního hospodářství ve výši 8 500,1 mil. Kč.

Podrobnější informace k jednotlivým programům a hospodaření Státního fondu životního prostředí ČR (dále jen „SFŽP“) naleznete v dokumentu „Zpráva o hospodaření SFŽP ČR za rok 2024“.

Graf 11.1.2.1

Čerpání finančních prostředků v rámci Ministerstva životního prostředí v roce 2024

Pramen: MŽP, SFŽP

Bystřice, Dubí (zdroj: Povodí Ohře)

Tabulka 11.1.2.1

Finanční prostředky poskytnuté v oblasti vodního hospodářství resortem Ministerstva životního prostředí v roce 2024

Název programu	Výdaje na financování programů (mil. Kč)
Operační program Životní prostředí 2014–2020	1 054,50
Operační program Životní prostředí 2021–2027	4 668,08
Ministerstvo životního prostředí – celkem	5 722,6
Národní program Životní prostředí (bez výzev NPO)	553,4
Povodně – Obnova infrastruktury pro ŽP po povodni 2024	1 067,3
Zápůjčky Státního fondu životního prostředí k OPŽP	349,1
Norské fondy	72,6
Národní plán obnovy	676,4
Dotace OPŽP 2007+	1,2
Projektová schémata OPŽP21+	57,5
Státní fond životního prostředí ČR – poskytnutá podpora celkem	2 777,5
Celková podpora poskytnutá resortem životního prostředí	8 500,1

Pramen: MŽP, SFŽP

Operační program Životní prostředí 2014–2020

Ministerstvo životního prostředí poskytuje finanční podporu v rámci programů spolufinancovaných z fondů Evropské unie formou Operačního programu Životní prostředí. V rámci OPŽP 2014–2020 byly v roce 2024 čerpány finanční prostředky z Fondu soudržnosti a Evropského fondu pro regionální rozvoj pro oblast vodního hospodářství a ochrany a péče o přírodu a krajinu v rámci prioritních os 1 a 4 v celkové výši 1 054,5 mil. Kč.

V rámci prioritní osy 1 – zlepšování kvality vod a snižování rizika povodní – byl v roce 2024 1 projektu vydán právní akt o poskytnutí podpory s celkovým příspěvkem EU 71,47 mil. Kč.

V prioritní ose 4 – ochrana a péče o přírodu a krajinu byl v roce 2024 vydán právní akt o poskytnutí podpory u 46 projektů ze specifického cíle 4.3 s celkovým příspěvkem EU 46,91 mil. Kč a u jednoho projektu ze specifického cíle 4.4 (zlepšení kvality prostředí v sídlech) s příspěvkem EU 0,78 mil. Kč.

Z toho bylo čerpáno v rámci Grantového schématu Operačního programu Životní prostředí 2014–2020 v oblasti podpory 1.1 (166. výzva) 391,66 mil. Kč, a v oblasti podpory 1.2 (167. výzva) 228,64 mil. Kč pro příjemce podpory Státní fond životního prostředí České republiky za účelem financování projektů konečných příjemců v rámci výzev Národního programu Životní prostředí.

Tabulka 11.1.2.2

Přehled projektů s vydaným právním aktem o poskytnutí podpory z Operačního programu Životní prostředí 2014–2020 v oblasti vodního hospodářství v roce 2024

Prioritní osa	Oblast podpory	Počet	Celkové náklady	Celkové způsobilé výdaje	Příspěvek Evropské unie
			mil. Kč		
1	1.1	1	631,64	112,11	71,47
Prioritní osa 1 celkem		1	631,64	112,11	71,47
4	4.3	46	152,91	123,16	46,91
	4.4	1	2,90	1,29	0,78
Prioritní osa 4 celkem		47	155,81	124,45	47,69
Celkem		48	787,45	236,56	119,16

Pramen: Monitorovací systém evropských strukturálních a investičních fondů pro programové období 2014–2020

Pozn.: Projekt schválený k financování je projekt schválený Výběrovou komisí Řídicího orgánu Operačního programu Životní prostředí.

Tabulka 11.1.2.3**Čerpání finančních prostředků Operačního programu Životní prostředí 2014–2020 v roce 2024**

Oblast podpory	Příspěvek Evropské unie (mil. Kč)
1.1 – Snížit množství vypouštěného znečištění do povrchových i podzemních vod z komunálních zdrojů a vnos znečišťujících látek do povrchových a podzemních vod	493,75
1.2 – Zajistit dodávky pitné vody v odpovídající jakosti a množství	228,64
1.3 – Zajistit povodňovou ochranu v intravilánu	43,99
1.4 – Podpořit preventivní protipovodňová opatření	62,01
Prioritní osa 1 celkem	828,39
4.3 – Posílit přirozené funkce krajiny	119,74
4.4 – Zlepšit kvalitu prostředí v sídlech	106,37
Prioritní osa 4 celkem (4.3, 4.4)	226,11
Celkem	1 054,50

Pramen: Monitorovací systém evropských strukturálních a investičních fondů pro programové období 2014–2020

Operační program Životní prostředí 2021–2027

V rámci OPŽP 2021–2027 je podpora vodního hospodářství a projektů přizpůsobení se změnám klimatu směřována do následujících specifických cílů a opatření:

1.3 Podpora přizpůsobení se změně klimatu, prevence rizika katastrof a odolnosti vůči nim s přihlédnutím k ekosystémovým přístupům

- 1.3.1 Podpora přírodě blízkých opatření v krajině a sídlech (FS)
- 1.3.3 Realizace protipovodňových opatření
- 1.3.4 Realizace opatření ke zpomalení odtoku, pro vsak, retenci a akumulaci srážkové vody vč. jejího dalšího využití; realizace zelených střech; opatření na využití šedé vody; opatření pro řízenou dotaci podzemních vod
- 1.3.5 Podpora preventivních opatření proti povodním a suchu, zejména budování, rozšíření, zkvalitnění a obnova monitorovacích, předpovědních, hlásných, výstražných a varovných systémů; zpracování digitálních povodňových plánů, zpracování analýzy odtokových poměrů
- 1.3.6 Podpora povodňové operativy, zvyšování povědomí obyvatel o povodňovém riziku, zvyšování resilience citlivých objektů před povodněmi

- 1.3.7 Monitoring a rebalance dlouhodobě využitelných zdrojů podzemních vod pro obce v krystaliniku Českého masivu
- 1.3.11 Podpora přírodě blízkých opatření v krajině a sídlech (ERDF)

V roce 2024 byly v rámci tohoto programu vyhlášeny 4 výzvy v oblasti podpory vodohospodářské infrastruktury a přizpůsobení se změně klimatu.

V roce 2024 bylo schváleno k podpoře 264 projektů z oblasti podpory 1.3 – přizpůsobení se změně klimatu s výší příspěvku EU 2 828,22 mil. Kč. Jednalo se zejména o projekty protipovodňové ochrany, hospodaření se srážkovou vodou či podpory preventivních opatření proti povodním a suchu. Z toho bylo během r. 2024 vydáno 249 právních aktů o poskytnutí podpory ve výši 2 515,44 mil. Kč a ve stejném roce bylo profinancováno 319,66 mil. Kč.

V oblasti podpory 1.4 zaměřené na podporu vodohospodářské infrastruktury bylo v r. 2024 schváleno k podpoře 83 projektů s výší příspěvku EU 2 863,40 mil. Kč, zároveň v roce 2024 vydány právní akty o poskytnutí podpory ve výši 4 366,13 mil. Kč. V roce 2024 byla na tyto projekty vyplacena podpora ve výši 4 348,42 mil. Kč.

Tabulka 11.1.2.4**Výzvy Operačního programu Životní prostředí 2021–2027 vyhlášené v roce 2024 v oblasti podpory přístupu k vodě, udržitelného hospodaření s vodou a podpory přizpůsobení se změně klimatu**

Výzva Kód	Výzva Název	Datum zahájení	Plánované datum ukončení	Fin. alokace výzvy případající na příspěvek Unie
		příjmu žádosti o podporu		
05_24_066	MŽP_66. výzva, SC 1.3, opatření 1.3.1, kolová	19. 6. 2024	30. 6. 2025	260,00
05_24_070	MŽP_70. výzva, SC 1.3, opatření 1.3.6, průběžná	25. 9. 2024	30. 4. 2025	60,00
05_24_073	MŽP_73. výzva, SC 1.3, opatření 1.3.11, průběžná pro MRR	20. 11. 2024	30. 6. 2025	400,00
05_24_075	MŽP_75. výzva, SC 1.3, opatření 1.3.5, průběžná	29. 5. 2024	28. 2. 2025	100,00

Pramen: SFŽP

Z toho bylo čerpáno v rámci Grantového schématu Operačního programu Životní prostředí 2021–2027 ve specifickém cíli 1.4, v oblasti odpadní voda (25. výzva) 16,69 mil. Kč, a v oblasti pitná voda (25. výzva) 24,79 mil. Kč

pro příjemce podpory Státní fond životního prostředí České republiky za účelem financování projektů konečných příjemců v rámci výzev Národního programu Životní prostředí.

Tabulka 11.1.2.5

Počty projektů schválených k financování z Operačního programu Životní prostředí 2021–2027 v oblasti podpory přístupu k vodě, udržitelného hospodaření s vodou a podpory přizpůsobení se změně klimatu v roce 2024

Oblast podpory	Počet z Opatření	Celkové náklady (mil. Kč)	Celkové způsobilé výdaje (mil. Kč)	Příspěvek EU (mil. Kč)
1.3.1	19	185,93	133,10	114,65
1.3.3	3	772,75	738,59	728,99
1.3.4	97	1 296,54	907,57	721,86
1.3.5	79	398,84	377,49	288,24
1.3.11	66	1 250,92	1 079,95	974,48
SC 1.3 celkem	264	3 904,98	3 236,70	2 828,22
1.4.1	44	3 671,94	3 077,05	2 135,73
1.4.2	10	739,58	430,65	154,56
1.4.3	1	49,19	30,31	12,12
1.4.4	26	970,81	790,53	552,65
1.4.5	2	43,77	25,59	8,34
SC 1.4 celkem	83	5 475,28	4 354,12	2 863,40
Celkem	347	9 380,26	7 590,82	5 691,62

Pramen: SFŽP

Tabulka 11.1.2.6

Čerpání finančních prostředků Operačního programu Životní prostředí 2021–2027 v roce 2024

Oblast podpory	Číslo výzvy	Příspěvek EU v mil. Kč
1.3 – Srážkové vody a protipovodňová opatření	05_22_006	9,61
	05_22_019	252,14
	05_22_022	39,43
	05_23_048	12,23
SC 1.3 (1.3.3, 1.3.4, 1.3.5, 1.3.7) celkem		313,41
1.3 – Klima-příroda (1.3.11)	05_23_046	6,25
1.3 – Klima-příroda (1.3.11)		6,25
1.4 – Odpadní vody	05_22_002	888,88
	05_22_021	1 656,71
	05_22_025	16,69
	05_23_042	133,51
	05_23_043	292,17
SC 1.4 (1.4.1, 1.4.2, 1.4.3) celkem		2 987,96
1.4 – Pitná voda	05_22_003	417,83
	05_22_025	24,79
	05_22_026	849,86
	05_23_044	67,98
SC 1.4 (1.4.4, 1.4.5) celkem		1 360,46
Celkem SC 1.3		319,66
Celkem SC 1.4		4 348,42
Celkem		4 668,08

Pramen: SFŽP

Finklův rybník (zdroj: Povodí Ohře)

Státní fond životního prostředí České republiky

Státní fond životního prostředí České republiky, který byl zřízen zákonem č. 388/1991 Sb., je specificky zaměřenou institucí, která je významným finančním zdrojem pro podporu realizace opatření k ochraně a zlepšování stavu životního prostředí v jeho jednotlivých složkách.

Na celkových příjmech SFŽP se podílely příjmy z poplatků za znečištění životního prostředí částkou 2 745,2 mil. Kč. Příjmy z pokut a finančních postihů dosáhly výše 59,3 mil. Kč. V oblasti ochrany vod se jedná o poplatek za vypouštění odpadních vod do vod povrchových a poplatek za odebrané množství podzemní vody, jak zobrazuje tabulka 11.1.2.7.

Tabulka 11.1.2.7

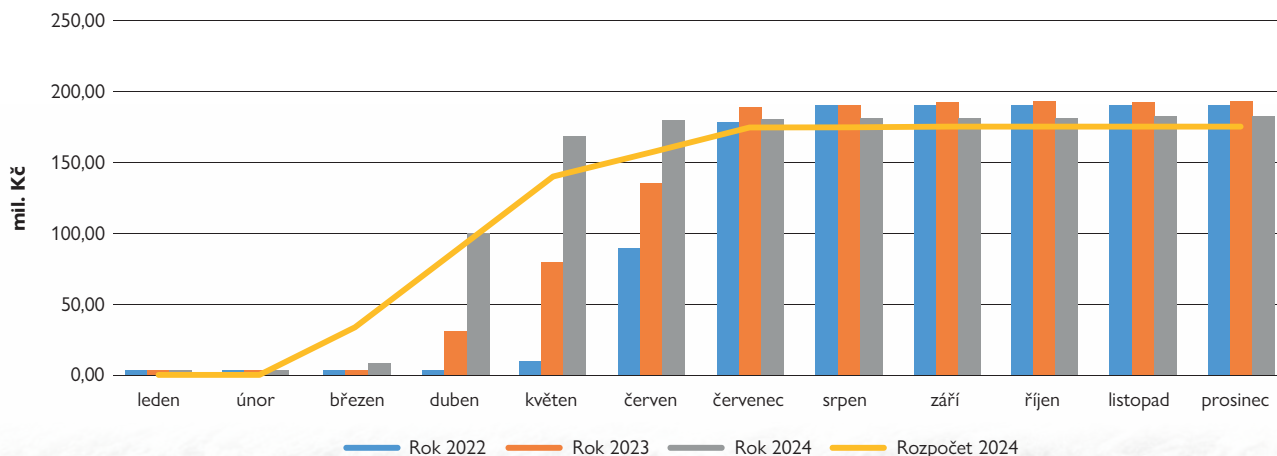
Státní fond životního prostředí – Struktura plnění příjmové části rozpočtu (pouze týkající se vody) – rok 2024

Složka životního prostředí (oblast ochrany vod)	Rozpočet 2024	Příjmy k 31. 12. 2024	Plnění	Rozdíl
	mil. Kč		%	mil. Kč
Odpadní voda	175,0	181,6	104	6,6
Podzemní voda	320,0	355,9	111	35,8

Pramen: SFŽP

Graf 11.1.2.2

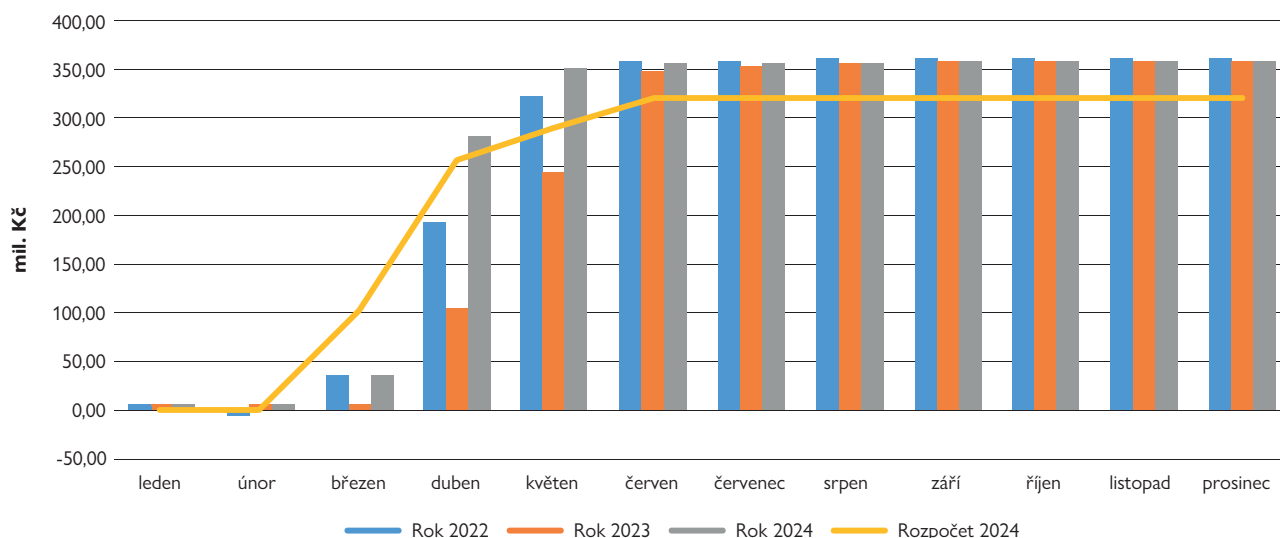
Státní fond životního prostředí – Vývoj příjmů z poplatků ve složce odpadní voda v letech 2022–2024

Pramen: SFŽP

Graf 11.1.2.3

Státní fond životního prostředí – Vývoj příjmů z poplatků ve složce podzemní voda v letech 2022–2024

Pramen: SFŽP

Programy administrované Státním fondem životního prostředí České republiky

Státní fond životního prostředí České republiky zajišťuje čerpání finančních prostředků z národních programů a ze strukturálních fondů Evropské unie pro sektor životního prostředí. Z vlastních prostředků poskytuje finanční podporu projektům Národního programu Životní prostředí. V rámci programů, které Státní fond životního prostředí České republiky v roce 2024 administroval

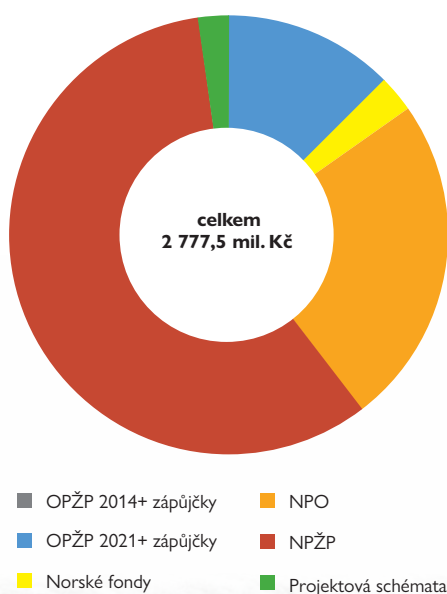
(mimo OPŽP, které jsou účetně vykázány jako výdaje státního rozpočtu v kapitole 315 – MŽP) bylo proplaceno cca 2 777,5 mil. Kč.

Národní program Životní prostředí

Národní program Životní prostředí podporuje projekty na ochranu a zlepšování životního prostředí v ČR z národních zdrojů. Je určen zejména pro města a menší obce. Je financovaný z prostředků SFŽP získaných z environmentálních poplatků a doplňuje jiné dotační tituly, které řeší ochranu vod, především OPŽP, NPO a Norské fondy.

Graf 11.1.2.4

Státní fond životního prostředí ČR – administrované programy (oblast vodní hospodářství) – čerpání finančních prostředků v roce 2024 v mil. Kč

Pramen: SFŽP

Zimní Stromovka (autor: Hubalová Petra)

Tabulka 11.1.2.8**Výzvy administrované v rámci Národního programu Životní prostředí v roce 2024**

Výzva	Název výzvy	Počet žádostí (ks)	Vyplaceno v roce 2024 (mil. Kč)
12/2017	Dešťovka II	101	4,82
2/2018	Zdroje pitné vody	39	67,14
8/2018	ČOV a kanalizace	3	1,19
4/2019	Vodovody a kanalizace	73	310,63
12/2019	Domovní čistírny odpadních vod	9	26,00
7/2021	Domovní čistírny odpadních vod	9	6,45
9/2021	Zdroje pitné vody	24	3,05
NPŽP-NPO 10/2021	Hospodaření s vodou v obcích	86	676,40
9/2023	Vodovody a úpravní vody	8	50,85
6/2024	Vodovody a úpravní vody	4	22,20
7/2024	Kanalizace a čistírny odpadních vod	7	30,60
V2/2024	Obnova infrastruktury pro ŽP po povodni 2024	15	1 067,32
Celkem		378	2 266,64

Pramen: SFŽP

Výše uvedená tabulka obsahuje mimořádnou výzvu, kterou MŽP prostřednictvím SFŽP ČR v roce 2024 vyhlásilo v rámci NPŽP na podporu oblastí zasažených povodněmi v roce 2024. Jedná se o výzvu V2/2024 – Obnova infrastruktury pro ŽP – kanalizace a vodovody, kde bylo celkově vyplaceno 1 067,3 mil. Kč.

V souvislosti s povodněmi byla dále v roce 2024 vyhlášena mimořádná výzva V/2024 – zajištění pomoci domácnostem postiženým povodněmi, kde byla vyplacena podpora žadatelům v celkové výši 729,2 mil. Kč (složka ŽP – ostatní).

Zápůjčky SFŽP ČR

Cílem zvýhodněných půjček z prostředků SFŽP ČR je kofinancování projektů, které obdržely dotaci na realizaci z jiných programů podpory. V roce 2024 administroval SFŽP ČR celkem tři půjčkové výzvy, které souvisí s vodním hospodářstvím.

- 1/2019 PU Půjčka na projekty podpořené dotací z OPŽP 2014+ (specifický cíl 1.1 a 1.2)
- 1/2022 PU Půjčka na projekty podpořené dotací z OPŽP 2021+ (specifický cíl 1.4)
- 1/2024 PU Půjčka pro úspěšné projekty ve výzvě NPŽP 6/2024 a 7/2024 a programu podpory Ministerstva zemědělství

V režimu směrnice MŽP č. 8/2017 bylo administrováno celkem 78 žádostí s požadovanou výší půjčky 1 413,7 mil. Kč, z toho:

- v roce 2024 nebylo vydáno žádné rozhodnutí ministra,
- s příjemci podpory nebyly v roce 2024 uzavřeny žádné smlouvy,
- na účty příjemců bylo v roce 2024 proplaceno 1,8 mil. Kč,
- projekty s vydaným rozhodnutím ministra bez podepsané smlouvy nebudou dále administrovány, u žádného z projektů již nedojde k žádnému proplácení prostředků, jedná se tudíž o finální hodnoty.

Tabulka 11.1.2.9**Přehled vyhlášené výzvy o půjčky na spolufinancování vodohospodářských projektů OPŽP 2014+ v mil. Kč od roku 2016–2024**

Číslo výzvy	Ukončení příjmu žádostí	Vydáno rozhodnutí ministra (ks)	Částka rozhodnutí ministra (mil. Kč)	Počet projektů se smlouvou (ks)	Výše smluv (mil. Kč)	Proplaceno za celé období (mil. Kč)
2/2016 PU	31. 12. 2018	37	674,4	37	674,4	664,6
3/2016 PU	31. 12. 2019	35	404,3	21	243,2	220,9
1/2019 PU	30. 6. 2020	6	335,0	6	335,0	334,7
Celkem		78	1 413,7	64	1 252,6	1 220,2

Pramen: SFŽP

Tabulka 11.1.2.10**Přehled vyhlášených výzev na půjčky OPŽP21+ a NPŽP na spolufinancování v mil. Kč**

Číslo výzvy	Fin. alokace výzvy (mil. Kč)	Žádosti podané v jednotlivých výzvách	Žádosti s vydaným rozhodnutím ministra (mil. Kč)	Uzavřené smlouvy příjemci (mil. Kč)	Částky proplacené příjemcům v roce 2023 (mil. Kč)	Částky proplacené příjemcům v roce 2024 (mil. Kč)
1/2022 PU	844,5	39	0	740,0	244,8	347,3
1/2024 PU	2 000,0	117	1 347,0	0	0	0
Celkem	2 844,5	156	1 347,0	740,0	244,8	347,3

Pramen: SFŽP

V roce 2024 bylo vydáno 117 rozhodnutí ministra, celkem bylo uzavřeno 39 smluv na půjčky v objemu 740,0 mil. Kč, na účty příjemců bylo v roce 2024 proplaceno 347,3 mil. Kč.

Norské fondy – Program Životní prostředí, ekosystémy a změna klimatu

Prostředky programu pocházely z Finančního mechanismu Norska 2014–2021, přičemž Státní fond životního prostředí ČR (SFŽP program) program spolufinancoval z 15 %. Program byl zaměřen na zlepšování stavu ekosystémů, snižování znečištění ovzduší a vod (včetně monitoringu) a v neposlední řadě na adaptační a mitigační opatření související se změnou klimatu.

V rámci programu bylo celkově vyhlášeno a následně uzavřeno deset výzev. Na základě rozhodnutí ministra o poskytnutí podpory byly uzavřeny smlouvy s více než 165 příjemci. Všechny podpořené projekty byly zrealizovány do 30. dubna 2024. Následně proběhlo administrativní uzavření programu, které trvalo do konce roku 2024, a současně se vedla přípravná jednání týkající se nadcházejícího dotačního období.

V oblasti vodního hospodářství je program zaměřen na problematiku analýzy mikropolutantů s důrazem na zbytky léčiv a jejich metabolity v odpadních a povrchových vodách. Výzva Call-3A Ålesund byla orientována na pořízení přístrojového vybavení pro analýzu mikropolutantů a na zavedení či optimalizaci analytických metod monitoringu povrchových vod. Významně tak přispěla k posílení sledování látek dle Rámcové směrnice 2000/60/ES o vodách a dle směrnice 2008/105/ES o normách environmentální kvality (seznam prioritních látek a seznam sledovaných látek – takzvaný „watch list“). V rámci této výzvy byly podpořeny tři projekty s celkovou alokací ve výši 53,5 mil. Kč.

Výzva Call-3B Trondheim podpořila realizaci šesti pilotních projektů zaměřených na testování inovativních technologií pro snižování farmaceutického znečištění povrchových vod. Na tyto aktivity byla schválena podpora ve výši 77,1 mil. Kč.

Národní plán obnovy

Národní plán obnovy je plánem reforem a investic České republiky ke zmírnění ekonomických a sociálních škod způsobených pandemií Covid 19, k posílení zeleného přechodu (green transition) a k napomáhání digitální transformace a znovunastartování ekonomiky.

Tabulka 11.1.2.11**Přehled aktiv NPO a proplacených finančních prostředků v roce 2024 v mil. Kč**

Přehled aktivit NPO administrovaných SFŽP ČR	Alokace (mil. Kč)	Proplaceno v roce 2024 (mil. Kč)
2.9.1 Zajistit ochranu proti suchu a přírodně blízkou povodňovou ochranu intravilánu města Brna	762,00	368,57
2.9.2 Zajistit hospodaření se srážkovými vodami v městských aglomeracích	992,00	301,08
2.9.4 Adaptace vodních, nelesních a lesních ekosystémů na změnu klimatu	758,40	0
2.6.1 Protipovodňová ochrana	32,40	6,75
Celkem	2 544,88	676,40

Pramen: SFŽP

Role SFŽP ČR při implementaci vybraných aktivit vychází ze směrnice MŽP č. 9/2023 o realizaci Národního plánu obnovy v rámci aktivit, u kterých plní Ministerstvo životního prostředí funkci vlastníka komponenty a závazných metodických pokynů pro NPO. Spočívá především v procesu administrace projektů konečných příjemců podpory.

V roce 2021 byla vyhlášena výzva na hospodaření s vodou v obcích s celkovou alokací 1 754 mil. Kč (výzva č. 10/2021, aktivity 2.9.1 a 2.9.2) a dále v roce 2023 dvě výzvy v oblasti adaptace ekosystémů na změnu klimatu na projekty zadržování vody v krajině v celkové alokaci 758,4 mil. Kč (výzvy 4/2023 a 5/2023, aktivita 2.9.4). Současně projekty SFŽP/MŽP přispívají k plnění cílů komponenty 2.6.1, které je ve sdílené gesci MŽP a Ministerstva zemědělství.

Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky

AOPK ČR je v OPŽP 2021–2027 příjemcem dotace Projektového schématu v rámci, něhož administruje projekty konečných příjemců spadajících pod zjednodušené metody vykazování. Jedná se o vybrané typy projektů s celkovými výdaji nepřesahujícími 200 tis. EUR.

Tabulka 11.1.2.12**Přehled vyhlášených výzev zaměřených na opatření 1.3.1 OPŽP od roku 2023 v rámci Projektového schématu AOPK ČR v mil. Kč**

Název výzvy	Číslo SC a opatření	Alokace prostředků Evropské unie (mil. Kč)	Zahájení příjmu žádostí	Konec příjmu žádostí
AOPK OPŽP ZMV_4. výzva SC 1.3	SC 1.3, opatření 1.3.1	500	1. 11. 2023	30. 4. 2024
AOPK OPŽP ZMV_7. výzva SC 1.3	SC 1.3, opatření 1.3.1	500	2. 4. 2024	31. 10. 2024
AOPK OPŽP ZMV_9. výzva SC 1.3	SC 1.3, opatření 1.3.1	300	5. 11. 2024	30. 4. 2025

Pramen: AOPK ČR

Tabulka 11.1.2.13**Projekty podané v roce 2024 s vydaným Rozhodnutím o poskytnutí dotace – pouze aktivity 1.3.1.1. a 1.3.1.5**

Oblast podpory	Počet podaných projektů v roce 2024 s Rozhodnutím o poskytnutí dotace	Celkové náklady (mil. Kč)	Celkové způsobilé výdaje (mil. Kč)	Příspěvek EU (mil. Kč)
1.3.1.1 a 1.3.1.5	136	306, 069	297,536	243,155

Pramen: AOPK ČR

Vůči konečným příjemcům AOPK ČR vystupuje jako poskytovatel dotace.

Výzvy AOPK ČR probíhající v roce 2024 – tyto výzvy byly zaměřené nejen na vodní prvky, ale například i na výsadby dřevin.

V roce 2024 bylo schváleno k podpoře 136 projektů z oblasti podpory 1.3 – přizpůsobení se změně klimatu, konkrétně s aktivitami 1.3.1.1 Tvorba nových a obnova stávajících přírodních blízkých vodních prvků v krajině včetně sídel a 1.3.1.5 Odstranění či eliminace negativních funkcí odvodňovacích zařízení v krajině. Výše dotace přidělená v rámci výše zmíněných aktivit byla 243,155 mil. Kč. Jednalo se zejména o budování tůň, malých vodních nádrží a revitalizace toků.

AOPK ČR je v rámci podprogramů 115343, 115344 a 115345 Národního plánu obnovy – Podpora obnovy přirozených funkcí krajiny (tzv. NPO–POPFK) poskytovatelem finanční podpory.

V rámci podprogramu 115345 (cíl 165) – Adaptace vodních, nelesních a lesních ekosystémů na změnu klimatu byly v roce 2024 vyhlášeny výzvy 1/2024 s alokací 120,0 mil. Kč a 4/2024 s alokací 60,0 mil. Kč.

V rámci podprogramu 115343 (cíl 166) – Komplexní vodohospodářské studie byla v roce 2024 vyhlášena výzva 2/2024 s alokací 54,85 mil. Kč.

V rámci podprogramu 115344 (cíl 167) – Realizace opatření z komplexních vodohospodářských studií byly v roce 2024

vyhlášeny výzvy 3/2024 s alokací 8,23 mil. Kč a výzva 6/2024 s alokací 20,0 mil. Kč.

Agentuře ochrany přírody a krajiny ČR byly na podprogramy 115343, 115344 a 115345, které jsou součástí subkomponenty 2.9.4 Adaptace vodních, nelesních a lesních ekosystémů na změnu klimatu Národního plánu obnovy, poskytnuty finanční prostředky v celkové výši 216,6 mil. Kč na rok 2024.

11.1.3 Finanční podpory Ministerstva dopravy

V roce 2024 byly vynaloženy na rozvoj, modernizaci a údržbu vodních cest dopravně významných prostřednictvím Ředitelství vodních cest ČR finanční prostředky Státního fondu dopravní infrastruktury v celkové výši 635,4 mil. Kč, z toho investiční výdaje ve výši cca 516 mil. Kč a neinvestiční výdaje ve výši cca 119,4 mil. Kč

Státní fond dopravní infrastruktury

Státní fond dopravní infrastruktury („dále jen „SFDI“) byl zřízen zákonem č. 104/2000 Sb., o Státním fondu dopravní infrastruktury, v platném znění. Zástupci resortu dopravy jsou zastoupeni ve výboru SFDI. SFDI je právnickou osobou v působnosti Ministerstva dopravy. Účelem SFDI je financování výstavby, modernizace, oprav a údržby silnic a dálnic, celostátních a regionálních drah a dopravně významných vnitrozemských vodních cest v rozsahu stanoveném citovaným zákonem.

Tabulka 11.1.2.14**Přehled aktiv NPO a proplacených finančních prostředků v roce 2024**

Přehled aktivit NPO POPFK administrovaných AOPK ČR	Alokace (mil. Kč)	Proplaceno v roce 2024 (mil. Kč)
2.9.4 Adaptace vodních, nelesních a lesních ekosystémů na změnu klimatu	216,6	37,28

Pramen: MŽP, AOPK ČR

Ředitelství vodních cest České republiky

Ředitelství vodních cest ČR bylo zřízeno Ministerstvem dopravy a spojů ČR 1. 4. 1998 dle § 51 odst. 1., zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění pozdějších předpisů, jako organizační složka státu. Hlavní činností této složky je zajišťovat rozvoj infrastruktury vodních cest České republiky z prostředků SFDI. Jedná se tak o investorskou organizaci rezortu dopravy.

V roce 2024 byly vynaloženy na výše uvedený rozvoj, modernizaci a údržbu vodních cest dopravně významných prostřednictvím podřízené organizace Ministerstva dopravy Ředitelství vodních cest ČR finanční prostředky SFDI v celkové výši cca 635,38 mil. Kč, z toho investiční výdaje ve výši cca 516,03 mil. Kč a neinvestiční výdaje ve výši cca 119,35 mil. Kč.

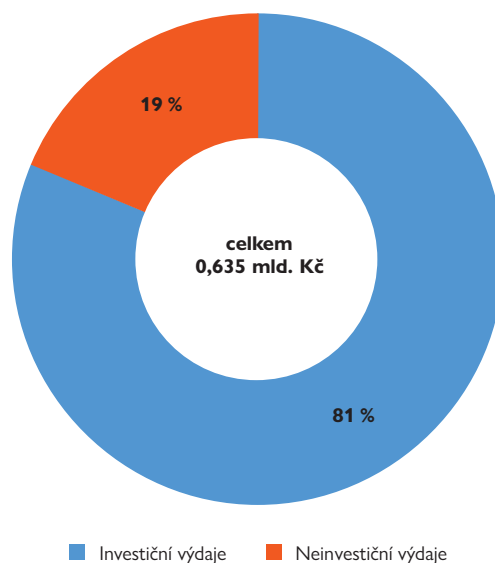
Na čerpání výše uvedených finančních prostředků ze SFDI se v roce 2024 podílely převážně akce „Prodloužení splavnosti vodní cesty Otrokovice – Rohatec – plavební komora Rohatec“ ve výši 175,94 mil. Kč a „Čekací stání pro malá plavidla na Vltavě“ ve výši cca 91,66 mil. Kč. Významná je rovněž průběžně pokračující akce „Servisní centrum Roudnice nad Labem“, kde bylo čerpáno cca 62,76 mil. Kč, přičemž dokončení se předpokládá v průběhu roku 2025. V neposlední řadě se pak jednalo o akce „Servisní plavidla Praha, Slapy, Orlík“ s čerpáním finančních prostředků ve výši cca 21,30 mil. Kč a „Rekreační přístav Kolín“ s náklady ve výši 12,62 mil. Kč.

V rámci globální položky Investiční akce s rozpočtovými náklady do 100 mil. Kč byla v roce 2024 čerpána v podobě menších akcí celková částka 95,75 mil. Kč. Z konkrétních akcí uvádíme „Přístaviště Brandýs nad Labem“ s čerpáním cca 27,20 mil. Kč, „Přístaviště Brná“ s čerpáním cca 13,52 mil. Kč, „Stání plavidel

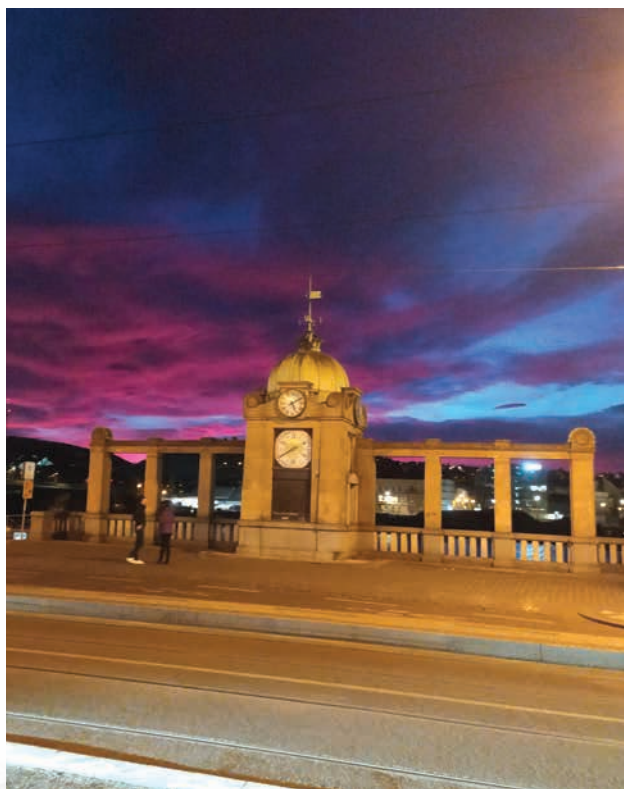
Brandýs nad Labem“ s čerpáním cca 11,85 mil. Kč „Přístaviště Davle“ s čerpáním cca 7,74 mil. Kč, „Modernizace stání osobní lodní dopravy Ústí nad Labem – Vaňov“ s čerpáním cca 3,69 mil. Kč a „Stání pro plavidla Uherské Hradiště“ s čerpáním cca 3,46 mil. Kč. Dále lze jmenovat akce „Ochranné stání služebních plavidel Brná“ s čerpáním cca 8,94 mil. Kč a „Modernizace ochranných stání služebních plavidel Praha a Nymburk“ s čerpáním cca 5,19 mil. Kč.

Významné finanční prostředky cca ve výši 47,17 mil. Kč byly také vynaloženy na intenzivní přípravu dalších investičních akcí komplexního rozvoje celé sítě dopravně významných vodních cest. Hlavní překážkou pokračující přípravy záměru „Plavební stupeň Děčín“ je pak vazba na stanovení kompenzačních opatření a v případě „Prodloužení splavnosti Labské vodní cesty do Pardubic“ nutnost změny návrhu územního plánu Děčín. Dále bylo v přípravě dalších investičních akcí získáno stavební povolení záměru „Čekací stání pro malá plavidla na Vltavě“ v lokalitách Praha – Modřany a Miřejovice, společné povolení záměru „Zabezpečení Vraňansko-hořínského kanálu při povodních“, rozšíření přístavu ve Veselí nad Moravou v rámci záměru „Plavební okruh Veselí nad Moravou – Vnorovy“ a doplnění provozní budovy v rámci záměru „Rozšíření provozního zázemí rekreačního přístavu Petrov“.

Graf 11.1.3.1
Ředitelství vodních cest – čerpání finančních prostředků v roce 2024

Pramen: Ministerstvo dopravy

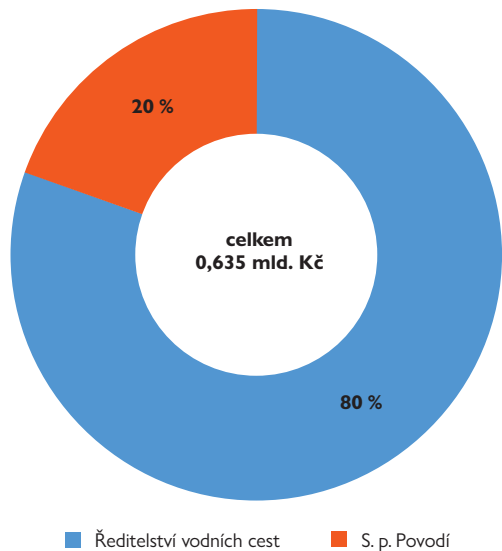

Limnigraff na Rašínově nábreží (autor: Hubalová Petra)

Státní podniky Povodí v roce 2024 vynaložily na provoz a údržbu vodních cest finanční prostředky ve výši 228 mil. Kč, z toho více než 74 mil. Kč financovaly z vlastních zdrojů a více než 154 mil. Kč z dotací. Dotace čerpaly státní podniky Povodí ze Státního fondu dopravní infrastruktury.

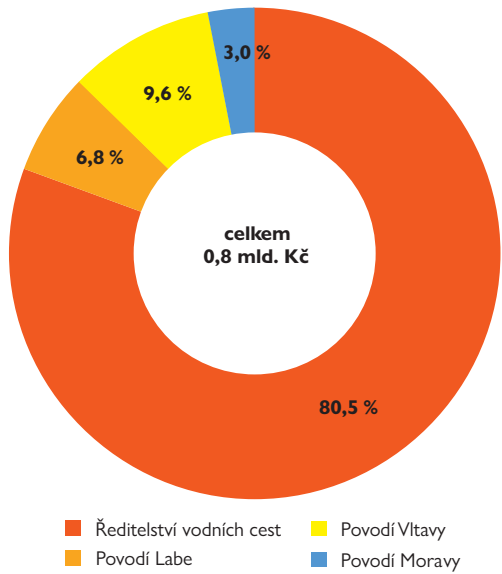
V rámci své činnosti čerpaly Povodí Vltavy, Povodí Labe a Povodí Moravy finanční prostředky na rekonstrukci, provoz a údržbu vodních cest ve své kompetenci. Dotace čerpaly ze SFDI v celkové výši 153,6 mil. Kč, z toho investiční dotace ve výši 55,7 mil. Kč a účelové neinvestiční ve výši 97,9 mil. Kč.

Graf 11.1.3.2
Čerpání finančních prostředků Státního fondu dopravní infrastruktury v roce 2024

Pramen: MZe z podkladů Ministerstva dopravy a s. p. Povodí

Graf 11.1.3.3
Finanční prostředky vynaložené na dopravně významné vodní cesty prostřednictvím Ministerstva dopravy v roce 2024

Pramen: MZe, ze zdrojů s. p. Povodí a Ministerstva dopravy

Tabulka 11.1.3.1
Vodní cesty – vybrané akce státních podniků Povodí v roce 2024

Státní podnik Povodí	Název akce	Celkové náklady mil. Kč	Zdroj financování
Labe	VD Lovosice, oprava pohonů dolních vrat a uzávěrů obtoků MPK	8,235	SFDI
	VD Roudnice n. L., oprava pohonů uzávěrů obtoků VPK	8,660	SFDI
	VD Štětí, oprava dna VPK	2,914	SFDI
	VD Střekov, oprava horních vrat VPK *)	78,280	SFDI + vlastní zdroje
Vltavy	VD Vrané – rekonstrukce portálového jeřábu	14,8	SFDI + vlastní zdroje
	VD Miřejovice – oprava a výměna víceklapkových uzávěrů dolních vrat plavební komory	1,8	SFDI
	VD Štvanice – oprava povrchových ochranných a těsnění hradících trámů plavební komory	2,8	SFDI
Moravy	Modernizace rejd plavebních komor Baťova kanálu	0,965	SFDI
	Baťův kanál, PK Spytihněv, PK Veselí nad M. – komplexní oprava	21,808	SFDI
	Modernizace řídicích systémů Baťova kanálu	0,725	SFDI

Pramen: S. p. Povodí
Pozn.: *) Jedná se o víceletou akci dokončenou v roce 2024, v roce 2024 činila dotace 34,405 mil. Kč, celkem 78,280 mil. Kč, z toho dotace 77,197 tis. Kč.

Tabulka 11.1.3.2
Finanční prostředky vynaložené státními podniky Povodí na opravy, údržbu, budování, rekonstrukce a modernizaci vodních cest ve své správě v roce 2024

Státní podnik Povodí	Vlastní zdroje	Účelové neinvestiční dotace *)	Investiční dotace *)	Dotace celkem	Celkem vlastní zdroje a dotace
tis. Kč					
Labe	43 195	53 300	518	53 818	97 013
Vltavy	24 558	22 796	53 043	75 839	100 397
Moravy	6 797	21 808	2 174	23 982	30 779
Celkem	74 550	97 904	55 735	153 639	228 189

Pramen: S. p. Povodí
Pozn.: *) Poskytovatel dotace – SFDI.

11.2 Finanční podpory ze zahraniční spolupráce a EU

Projekty zaměřené na oblast vodohospodářství v programovém období 2021–2027

Všechny programy v programovém období 2021–2027 jsou úspěšně realizovány. Konkrétně se jedná o tyto programy:

Přeshraniční spolupráce:

- Interreg V-A Česká republika – Polsko
- Interreg V-A Slovenská republika – Česká republika
- Interreg V-A Rakousko – Česká republika
- Program spolupráce Svobodný stát Sasko – Česká republika 2014–2020
- Program přeshraniční spolupráce Česká republika – Svobodný stát Bavorsko Cíl EÚS 2014–2020
- Program INTERREG Bavorsko – Česko 2021–2027

Nadnárodní a meziregionální spolupráce:

- Interreg CENTRAL EUROPE
- Interreg DANUBE
- Interreg EUROPE

V rámci výše uvedených programů byly předloženy, schváleny a následně i podpořeny projekty, které přispívají ke zlepšení životního prostředí a předcházení rizikům (přírodní i technologická rizika včetně změny klimatu a vlivu na vodohospodářství atd.).

– Program INTERREG Bavorsko – Česko 2021–2027

1. Živé klenoty pod vodní hladinou Šumavy, projekt č. BYCZ01-020

Partneři na české straně: 2

Rozpočet partnera:

- 1) Biologické centrum AV ČR, v. v. i.: 637 045,00 EUR
- 2) Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích: 628 111,00 EUR

Realizace projektu: 1. 9. 2023 – 31. 8. 2026

Hlavním cílem projektu je získat přesné poznatky na základě moderních a šetrných metod monitoringu. Na základě těchto údajů vypracovat společné dokumenty k nastolení koordinované koncepce ochrany přirozených populací indikačního druhu pstruha obecného ve volných vodách. Tímto dojde k posílení odolnosti populací vůči klimatickým změnám, zajištění zachování fungujících ekosystémů pro další generace a naplnění dlouhodobých cílů a koncepce programových oblastí (např. zásady hospodaření v obou národních parcích).

Tyto výstupy projektu budou komunikovány s institucemi odpovědným za správu vodních toků v programové oblasti za účelem zvýšení efektivity managementu. Obdobně budou výsledky projektu šířeny prostřednictvím médií rybářským podnikům, rybářským spolkům a sdružením, jakožto i široké veřejnosti a vzdělávacími institucemi.

2. Země, voda, klima, projekt č. BYCZ01-080

Partneři na české straně: 1

Rozpočet partnera:

- 1) Nadační fond Zelený poklad: 150 840,24 EUR

Realizace projektu 1. 5. 2021 – 30. 4. 2026

Hlavním cílem projektu je rozšíření a obohacení nabídky environmentálního vzdělávání. Chceme se zaměřit na pedagogy všech stupňů s důrazem na koordinátory EVVO, neziskové organizace činné v životním prostředí a zástupce obcí a nabídnout jim vzdělávání v současných trendech EVVO spojené s výměnou zkušeností v této oblasti. Tematicky zaměříme vzdělávání na změny klimatu, téma vody a také půdy a geologie.

3. Mezinárodní podpora infrastruktury rybníčních ekosystémů prostřednictvím multiplikátorů s cílem uzavřít koloběh živin. BYCZ07-220

Partneři na české straně: 1

Rozpočet partnera:

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích: 85 008,00 EUR

Realizace projektu 1. 7. 2025 – 30. 6. 2027

Hlavním cílem projektu je snížení usazování sedimentů v rybnících pomocí přírodních sorbentů živin, potenciálně inhibitorů nitrifikace a pravidelného těžení sedimentu. Rybářské podniky tak můžou získat nový zdroj příjmů prodejem kvalitního bio hnojiva. Rybníky také budou lépe přispívat k regionálnímu vodnímu hospodářství. Mimo to bude méně emisí živin znečišťovat přeshraniční přírodní vody a ovzduší. To přispívá ke specifickému cíli 7 „Zlepšení ochrany přírody“, protože bude zachována přirozená infrastruktura rozsáhlých rybníků. Tyto rybníky jsou často základním kamenem pro oblasti Natura 2000 a FFH v bavorsko-českém pohraničí a někdy jsou domovem více druhů Červeného seznamu než říční nivy. Kvalita vody v rybnících a v recipientech (potoky, řeky) tak zůstane na vysoké úrovni, což může mít pozitivní vliv na citlivou faunu a flóru.

SOOS 2 (autor: Ondráček Max)

– Interreg V-A Rakousko – Česká republika**1. Plants4cooling – chladicí efekt rostlin a aplikace inovativních nástrojů pro přizpůsobení se změnám klimatu, projekt č. ATCZ00093**

Partneři na české straně: 5

Rozpočet partnerů:

- 1) Jihočeská Silva Nortica: 376 860,60 EUR
- 2) ZO Českého svazu ochránců přírody Kněžice: 99 372,00 EUR
- 3) Přírodní zahrada, z.s.: 70 826,41 EUR
- 4) Jihočeský kraj: 215 254,00 EUR
- 5) Krajské sdružení NS MAS ČR Jihomoravského kraje: 57 924,00 EUR

Realizace projektu 1. 7. 2023 – 31.12. 2026

Projekt Plants4cooling se zaměřuje na chladicí efekt rostlin a klade si za cíl vytvoření vhodné a jednoduché metodiky, její praktické vyzkoušení na příkladu našeho různorodého přeshraničního česko-rakouského regionu ve spolupráci s městy a obcemi a její zpřístupnění veřejnosti. V jedné z dílčích aktivit má být vytvořen základ pro kvantitativní hodnocení hydrologické funkce systémů pro zasakování povrchových vod v městských oblastech. Kapacita akumulace vody, propustnost, odolnost vůči vstupu znečišťujících látek a energetický výdaj při výstavbě určují potenciál pro adaptaci na změnu klimatu. Výsledkem bude vědecky podložené doporučení způsobilosti k využití na základě hydrologické funkčnosti a přispěje ke komplexním postupům v hospodaření s dešťovou vodou ve městech. Inovativní přístup spočívá ve zlepšení dostupnosti dešťové vody pro zelenou infrastrukturu a s tím související úleva pro kanály.

2. Snížení emisí v akvakultuře prostřednictvím udržitelného využívání odtokové vody a živin, projekt č. ATCZ00002

Partneři na české straně: 1

Rozpočet partnera:

- 1) Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích: 376 689,60 EUR

Realizace projektu 1. 2. 2024 – 31. 1. 2027

Cílem je vytvořit katalog opatření ke snížení emisí v akvakultuře. Hlavním cílem je přístup založený na oběhovém hospodářství s využitím odpadní vody a živin, což vede k úspoře až 70 % sladké vody, zamezení emisí živin do životního prostředí a snížení nákladů na likvidaci. Malé a střední podniky mohou své systémy využívat efektivněji tím, že zbytky zpracují na hnojiva, řasy, rostliny a energii díky optimalizovanému oddělování pevných a kapalných látek.

3. Jak zajistit vodní zdroje při rostoucím riziku sucha v zemědělském příhraničním regionu Weinviertel a Jižní Moravy, projekt č. ATCZ00048

Partneři na české straně: 3

Rozpočet partnera:

- 1) Ústav výzkumu globální změny AV ČR, v. v. i.: 220 032,08 EUR
- 2) Regionální agrární komora Jihomoravského kraje: 41 610,24 EUR
- 3) Výzkumný ústav vodohospodářský T. G. Masaryka, v. v. i.: 146 286,00 EUR

Realizace projektu 1. 9. 2024 – 31. 8. 2027

Projekt si klade tři základní cíle:

- a) Ve spolupráci s oběma agrárními komorami a akademickými institucemi sestavit katalog opatření a příkladů dobré praxe zaměřené na konkrétní a z pohledu posílení vodních zdrojů vhodného hospodaření v krajině v rámci sledovaného území;
- b) Navrhnout a kvantifikovat proveditelná a zemědělci realizovatelná opatření pro zvýšení jejich resilience vůči suchu a posoudit jejich dopad na vodní zdroje ve sledovaných povodích;
- c) Navrhnout a prověřit proveditelnost inovativních a doposud neuvažovaných opatření na lepší hospodaření se stávajícími vodními zdroji a možné způsoby posílení těchto zdrojů v daném regionu.

4. Udržitelné hospodaření s podzemními vodami v česko-rakouském příhraničí, projekt č. ATCZ00067

Partneři na české straně: 2

Rozpočet partnera:

Masarykova univerzita: 577 607,48 EUR

Český hydrometeorologický ústav: 130 032,00 EUR

Realizace projektu: 1. 7. 2024 – 30. 6. 2027

Cílem realizovaného projektu, jehož zahájení je plánováno od 1. 6. 2024, je posílení výměny přeshraničních znalostí a dat na podporu přiměřeného a koordinovaného vodního hospodářství v přeshraničním regionu. Hlavního cíle bude dosaženo prostřednictvím: 1) analýzy stávajících i nově získaných dat, 2) posílením spolupráce klíčových aktérů pro lepší ochranu podzemních vod a 3) realizací společných vzdělávacích akcí k propagaci a využití společné znalostní základny.

– Program Interreg Sasko – Česko 2021–2027**1. Dopady změny klimatu na přeshraniční vodní útvary na CZ-SN hranici, projekt č. 100694066**

Partneři na české straně: 1

Rozpočet partnera:

Výzkumný ústav vodohospodářský T. G. Masaryka, v. v. i.: 628 099,12 EUR

Realizace projektu 1. 1. 2024 – 31. 12. 2026

Cílem projektu je identifikovat environmentální rizika způsobená změnou klimatu u znečištěných přeshraničních vodních toků a navrhnout vhodná opatření k jejich minimalizaci. Pro projekt bylo vybráno 6 zvláště znečištěných řek v příhraniční oblasti (Polava, Rožanský potok, Jiřikovský potok, Spréva, Mandava a Lužnička). Na několika místech každé řeky bude prováděn podrobný program měření za účelem zjištění druhu, rozsahu a příčin znečištění těchto řek. Následně budou navržena vhodná přeshraniční opatření, aby bylo možné poté odstranit zjištěné příčiny a zlepšit stav vodních toků. Budou probíhat přeshraniční semináře zaměřené na výměnu zkušeností a osvětu.

2. Přeshraniční management bobříků hrází v kontextu změny klimatu č. 100743023

Partneři na české straně: 3

Rozpočet partnera:

ALKA Wildlife, o.p.s.: 46 338,43 EUR

Česká zemědělská univerzita v Praze: 207 821,33 EUR
České vysoké učení technické v Praze: 219 981,08 EUR

Realizace projektu 28. 6. 2024 – 31. 12. 2027

Cílem projektu je navrhnout doporučení pro management bobřích hrází v příhraniční oblasti. Projekt se zaměřuje na zjištění současného stavu, modelovou analýzu hydraulických a hydrologických účinků hrází na útvary povrchových a podzemních vod, modelové aplikace pro oblast Bahre a Sebnitz/Vilémovský potok. V rámci projektu budou shromážděna rozsáhlá data, která jsou cenná i pro další otázky týkající se vody a biotopů v příhraničním regionu.

– Program Interreg V-A Česká republika – Polsko

1. CZ.11.02.01/00/23_004/0000046 *Balneum Glacensis*

Partneři na české straně: 1
Rozpočet partnera:
Město Náchod: 954 389 EUR

Realizace projektu 1. 1. 2024 – 30. 6. 2026

Projekt je postaven na společném tématu lázeňství, k němuž mají partneři vazby. Na české straně bude zpřístupněna lázeňská kolonáda včetně pitka pramene IDA ve Velkých lázních v Bělousi. U dvou polských partnerů dojde k rozvoji lázeňské volnočasové infrastruktury. Uvedená místa budou sloužit pro cestovní ruch návštěvníkům a turistům.

2. CZ.11.01.02/00/23_011/0000157 *Průzkum vodního ekosystému v kladském prolomu*

Partneři na české straně: 1
Rozpočet partnera:
Pardubický kraj: 423 940,02 EUR

V rámci projektu bude zrealizován podrobnější výzkum geologické stavby území, tedy prostředí, kde se podzemní voda ve významném množství vytváří a akumuluje a dále bude provedena osvěta se zaměřením na péči o krajinu v době klimatických změn. Bude provedeno mapování stavu hladiny podzemní vody ve vazbě na charakter geologického podloží a identifikace znečišťujících látek ve vazbě na charakter užívání krajiny. Součástí řešení bude i předávání získávaných informací do územních plánů obcí a měst a do Plánů oblastí povodí. Výstupem projektu bude odborný dokument (studie) popisující režim proudění podzemních a povrchových vod v zájmovém území, bilance zásob podzemních vod a stanovení zásad pro jejich ochranu z hlediska množství a kvality.

3. CZ.11.01.02/00/23_011/0000161 *Význam, změna a praktická ochrana rašelinišť*

Partneři na české straně: 3
Rozpočet partnera:
Správa Krkonošské národního parku: 389 211,31 EUR
Univerzita Karlova: 369 716,90 EUR
Ústav pro hydrodynamiku AV ČR, v. v. i.: 178 635,96 EUR

Projekt se zaměřuje na hodnocení stavu a záchovalosti hydrologického režimu a přírodního stavu rašelinišť a navrhování

i realizaci opatření k jejich ochraně, zejména v kontextu probíhajících klimatických změn. Je nezbytné porozumět historickému i současnému vlivu člověka na tyto ekosystémy a přijmout odpovídající opatření, aby se zamezilo jejich další degradaci. Jelikož se jedná o přeshraniční problematiku na území dvou národních parků (KRNAP a Krkonošský národní park v Polsku), je žádoucí hledat společná řešení. Provedeme podrobný průzkum zranitelných rašelinných biotopů. Výstupem je pasportizace rašelinišť v širokém spektru informací. Úkolem je zmapovat aktuální prostorový rozsah a typologii rašelinišť, provést podrobný průzkum biotických složek, komplexně zhodnotit hydrologický režim rašelinišť, kvantifikovat jejich podíl na akumulaci vod v povodích a posoudit změny rašelinišť v průběhu času vlivem změn klimatu a antropogenních vlivů. Současně budou provedeny terénní opatření na 5 lokalitách v ČR a 3 v Polsku.

4. CZ.11.01.02/00/23_011/0000164 *Odpadní vody bez hranic – problém mikroznečištění*

Partneři na české straně: 1
Rozpočet partnera:
Technická univerzita v Liberci: 328 228,97 EUR

Projekt se zaměřuje na odstraňování mikropolutantů z odpadních vod, které budou muset být podle nových norem EU monitorovány a odstraňovány v čistírnách odpadních vod. Návrh zahrnuje: monitorování znečišťujících látek v odpadních vodách z obou stran hranice, vývoj účinných metod jejich odstraňování, vytvoření databáze a informační kampaně pro obyvatele a úřady. Naše výsledky budeme sdílet s místními orgány na česko-polské hranici, což podpoří koordinovanější opatření proti znečištění. Zlepšení řízení čistíren odpadních vod z hlediska odstraňování mikropolutantů povede ke zlepšení kvality povrchových vod, z nichž se získává pitná voda, a náš projekt tak přispěje k jednomu z cílů Evropské unie, tj. k přístupu k čisté pitné vodě pro všechny občany EU, a zároveň dokonale zapadne do aktivit v rámci Modré dohody EU.

5. CZ.11.01.02/00/23_011/0000165 *Stěna – Řeka, která nezná hranic*

Partneři na české straně: 1
Rozpočet partnera:
Strategická rada regionu Broumovsko, o.p.s.: 233 262,09 EUR

Řeka Stěna pramení v polském pohoří Góry Wałbrzyskie, polsko-českou hranici překračuje u Golińsku/Meziměstí (část Starostín), protéká celým Broumovskem, a znovu překračuje česko-polskou hranici u obcí Otovice a Tlumaczów. Polské a české obce tak sdílí nejen řeku a její povodí, ale také problémy související s probíhající klimatickou změnou. Ty se projevují zejména ve formě silných přívalových dešťů a následných povodní, a dlouhých epizod sucha v letních měsících. Cílem projektu je identifikovat místa vhodná k realizaci protierozních a vodozádržných přírodních opatření v horní části toku při česko-polské hranici u Gminy Mieroszów a Meziměstí a realizace přírodních opatření v Mieroszówě. Navrhovaná i realizovaná opatření budou mít pozitivní vliv na zpomalení případné povodňové vlny a současně zvýší schopnost krajiny zadržet vodu v celé ploše řešeného povodí.

Revitalizace údolní nivy VD Třemošná (zdroj: Povodí Vltavy)

– Program Interreg V-A Slovenská republika – Česká republika

1. DML1 Vlára a toky Bílých Karpat

partneři na české straně: 1

Rozpočet partnera:

Povodí Moravy: 192 154,91 EUR

Slovenský vodohospodářský podnik, štátny podnik:
163 857,44 EUR

Řeka Vlára je významným a charakteristickým tokem Bílých Karpat. Problematika toků nezná hranice. Cílem projektu je koordinovat zvolené přístupy, a to hlavně v otázkách adaptace na změnu klimatu. Hlavním výstupem projektu byl akční plán stanovující krátkodobé, střednědobé a dlouhodobé cíle pro dosažení dobrého stavu a adaptace řeky Vlára a jejích vybraných přítoků na změnu klimatu. V projektu budou pro krátkodobé cíle zpracovány investiční záměry.

2. DNJ4 Udržitelné hospodaření s podzemními vodami v česko-slovenském příhraničí

Partneři na české straně: 3

Rozpočet partnera:

Masarykova univerzita: 455 855,57 EUR

Český hydrometeorologický ústav: 62 790,12 EUR

Jihomoravský kraj: bez rozpočtu

Jedním z nejvýznamnějších rizik probíhající změny klimatu je dlouhodobé sucho, jehož výskyt by mimořádně negativně ovlivnil zejména zemědělskou produkci a zásobování pitnou vodou. Období sucha v letech 2015 a 2018 byla krátká a srážková bilance byla v následujících letech vyrovnána. Projekt se soustředí na modelovou situaci, kdyby sucho bylo dlouhodobé – trvalo několik let (jako v letech 1850–1870). Dominantním hydrologickým a hydrogeologickým prvkem v oblasti je řeka Morava. Na průtoku a výši hladiny Moravy závisí i hladina podzemní vody ve vrtech používaných pro zásobování

obyvatelstva pitnou a užitkovou vodou. V rámci projektu budou studovány údaje o: • vývoji klimatu v oblasti povodí toku Moravy • údaje o průtocích a výšce hladiny v řece Moravě v příhraniční oblasti Jihomoravského kraje a Trnavského kraje • údaje o hladině podzemních vod ve vrtech v zájmové oblasti a údaje o kvalitě, složení a vydatnosti podzemní vody. Archivní údaje budou doplněny o geochemické a isotopické analýzy podzemních vod, umožňující řešit jejich původ a závislost na vývoji v řece Moravě či lokálních podmínkách. Analýza a zpracování archivních a nových dat pak umožní tvorbu modelu komplexního klimaticko-hydrologicko-hydrogeologického systému a jeho chování. Vytvořený model poskytne včasné varování před nastupujícím suchem a umožní orgánům státní správy a samosprávy přípravu a realizaci opatření ke zmírnění jeho dopadů. Jedním z kroků eliminující nedostatek kvalitní pitné vody je využití hlubších podzemních vod. Zájmová oblast má značný potenciál v možnosti zajištění tohoto zdroje. Celá oblast je pokryta prospekčními pracemi souvisejícími s vyhledáváním ropy a zemního plynu. Tato data budou využita pro identifikaci oblastí s potenciálním výskytem podzemních vod hlubšího oběhu, na které nemají změny klimatu přímý dopad. Jedním z výstupů projektu tak bude odhad možností využití zdrojů hlubších podzemních vod jako substituce klimatickou změnou ohrožených vod povrchových a mělce podpovrchových.

3. DQV6 Adaptačné opatrenia na zadržiavanie vody v poľnohospodárskej krajine Mendelova Univerzita v Brne

Partneři na české straně: 1

Rozpočet partnera:

Mendelova univerzita v Brně: 292 012,3 EUR

Hlavním cílem projektu jsou adaptační opatření na zdržování vody v zemědělské krajině pro zmírnění dopadu klimatické změny s ohledem na ekosystémové přístupy. Projektoví partneři se budou orientovat na sběr a výměnu dat a informací potřebných pro předcházení negativní dopadů na klimatické změny, na zmapování aktuální situace v této oblasti a transfer know-how v souvislosti s klimatickou změnou.

V rámci výměny zkušeností se budou ověřovat nové způsoby zadržování vody v krajině, které budou využity při pilotních akcích na vlastních pokusech. Na obou stranách hranice se budou hodnotit riziková geografická a klimatická místa s potenciálem vytvoření povodňových vln.

Partneři projektu na základě získaných dat, informací a zkušeností společně navrhnu a připraví řešení dopadů klimatické změny a krajinu v příhraničních regionech.

Součástí projektu jsou i aktivity směrem k veřejnosti a šíření informací.

4. *DYA6 – Zvýšenie úrovne pregraduálneho a postragudálneho vzdelávania v problematike verejnosťových aspektov kontaminácie vody*

Partneři na české straně: 1

Rozpočet partnera:

Ostravská univerzita: 77 118,77 EUR

Projekt je zaměřen na téma vzdělávání v problematice veřejných zdravotních aspektů kontaminace vody. Hlavním cílem je zlepšení teoretických vědomostí a praktických dovedností studentů a pedagogů, a to i prostřednictvím teoretické i praktické výuky. Účast absolventů na vybraných aktivitách workshopu umožní vzájemnou výměnu informací a možnost prevence. Po absolvování projektu budou účastníci schopni správně identifikovat a vyhodnotit dopady na zdraví populace a při návrzích preventivních postupů.

V rámci projektu bude vytvořen multimediální interaktivní manuál.

5. *DMN3 – Zborova Rožňov reagují na zmenu klímy*

Partneři na české straně: 1

Rozpočet partnera:

Zdravý Rožnov, z.s.: 127 209,97 EUR

Teritorium obou přeshraničních partnerů čelí podobným problémům, a to devastaci krajiny z důvodu neodborného managementu a nedostatečného přizpůsobení se změnám klimatu. V projektu bude společně vytvořena a implementována Společná strategie a akční a plán managementu vybraných krajinných prvků – akční plán mokřadů, zemědělské půdy, sadů a stromoradií. Pro zmírnění dopadů změny klimatu a edukaci dětí a obyvatel regionu vytvoří oba partneři pilotní vodozádržené a krajinotvorné prvky. Dále budou vytvořeny společné vzdělávací materiály pro učitele.

6. *DNT2 – Pozrime sa spolu hlboko do prírody a potom všetko lepšie pochopíme*

Partneři na české straně: 1

Rozpočet partnera:

Město Rožnov pod Radhoštěm: 44 726,75 EUR

Společným cílem projektu je prostřednictvím realizovaných nových interaktivních osvětových aktivit zábavnou a poutavou formou přispět ke zvýšení environmentálního povědomí, které může následně přispět nebo pomoci ke snižování negativních dopadů klimatických změn a životní prostředí a společnost.

Cílem projektu je osvěta v environmentální oblasti se zaměřením na různé cílové skupiny.

7. *DQF5 – Varovný a informační systém měst a obcí povodí Vlár*

Partneři na české straně: 5

Rozpočet partnera:

Město Brumov-Bylnice: 483 589,77 EUR

Město Valašské Klobouky: 417 045,37 EUR

Obec Nedašov: 166 431,37 EUR

Obec Nedašova Lhota: 140 423,89 EUR

Obec Poteč: 145 916,19 EUR

Cílem projektu je sběr a výměna dat a informací nezbytných pro předcházení negativním dopadům klimatických změn, pro mapování současné situace v dotčené oblasti a pro přenos know-how souvisejícího s řízením katastrof způsobených klimatickými změnami. V rámci realizace projektu dojde k instalaci moderního varovného systému dle platné legislativy pro obce v povodí řeky Vlár. Komplexní systém hladinoměřů fungující na základě koncepce SmartCity, který bude rovněž součástí projektu, je schopen monitorovat vodní hladiny a informovat obce a občany prostřednictvím mobilních aplikací, e-mailů a SMS o povodních a jiných katastrofách, které by mohly ohrozit jejich majetek a životy. Důraz je kladen na rychlé a efektivní sdělování důležitých informací. Součástí je také zavedení digitálních povodňových plánů jednotlivým obcím. Projekt zároveň zahrnuje aktivity na zvýšení povědomí dětí a dalších obyvatel o klimatických změnách a praktických konkrétních krocích, kterými mohou přispět ke snížení negativních dopadů klimatických změn. Rovněž je plánováno společné setkání obcí ke sdílení zkušeností, školení a možností rozšíření a dalšího využití nového systému. Cílovou skupinou jsou obyvatelé a návštěvníci přeshraničního regionu.

8. *DRJ5 – Zpracování společné strategie předcházení vysychání vodních zdrojů*

Partneři na české straně: 1

Rozpočet partnera:

Okresní výbor Českého svazu ochránců přírody Vsetín: 171 905,47 EUR

Projekt využívá předchozích zkušeností partnerů z oblasti péče o vodní ekosystémy a realizuje společná opatření – průzkum, zhodnocení a zpracování analýzy stavu vodních a mokřadních ekosystémů a nutných společných opatření na prevenci a odstraňování rizik vysychání vodních zdrojů a ekosystémů na Valašskomeziříčsku a Žilinsku. Bude proveden průzkum a zhodnocení lokalit a zpracována společná strategie boje proti vysychání krajiny a ztráty vody z ní. Jako pilotní projekt demonstračního charakteru budou pak na Valašsku obnoveny či vyčištěny tři mokřadní lokality, což bude spojeno s mezinárodním seminářem určeným zejména zástupcům obcí, majitelům pozemků a lesů i veřejnosti. Většina těchto subjektů si totiž neuvědomuje potřebu a dopad revitalizačních opatření.

9. *DXW3 – Zlepšenie podmienok pre rozvoj biodiverzity a znižovanie dopadov klimatickej zmeny v povodiach urbanizovaných kanalizačných systémov v príhraničných regiónoch*

Partneři na české straně: 2

Rozpočet partnera:

Slovácké vodárny a kanalizace, a. s.: 566 122,62 EUR

Vodovody a kanalizace Vsetín, a. s.: 759 885,20 EUR

Hlavním cílem projektu je přispět ke zvýšení biodiverzity ve vodních tocích prostřednictvím snížení množství znečištění, které se do vodních toků dostává z kanalizačních sítí. V rámci projektu se vytvoří digitální matematický model stokové sítě a společná přeshraniční strategie, a to včetně akčních plánů na ochranu a podporu biodiverzity ve vodních tocích.

– Program Interreg DANUBE 2021+

1. *Improving urban climate change adaptation capacities by testing and promoting the 'sponge city' methodology on transnational level (DRP0200159 SpongeCity)*

Partneři na české straně: 1

Rozpočet partnera:

Praha 9: 129 500 EUR

„Sponge city“ je městská oblast, která byla navržena tak, aby se vyrovnala s nadměrnými srážkami pomocí různých technik. Zmírňuje/předchází městským povodním tím, že poskytuje oblasti schopnost přirozeně absorbovat vodu. Sníží rozsah nepropustných povrchů a zvyšuje množství savých ploch: zelené plochy, zelené stěny, biosvahy, jezírka v centru města, dešťové zahrady, propustné chodníky. Doplnění tohoto přístupu o systémy kanálů a zadržování vody také pomáhá čelit nedostatku vody. Projekt analyzuje hydroklimatické charakteristiky a vodohospodářské postupy 12 pilotních osad, vytváří soubor nástrojů na podporu plánování opatření „sponge cities“, testuje a propaguje nástroje participativním vypracováním místních akčních plánů, studií proveditelnosti a demonstračních investic.

2. *Development of a harmonized water balance modelling system for the Danube River Basin (DRP0200156 Danube Water Balance)*

Partneři na české straně: 1

Rozpočet partnera:

Vysoké učení technické v Brně: 121 919,50 EUR

Extrémní a trendové dopady změny klimatu způsobují v povodí Dunaje významné problémy s vodní bilancí, které již nyní představují velké výzvy i pro životní prostředí, hospodářství a celou společnost. Hospodaření s vodou v povodí Dunaje se vyznačuje rozptýlenou dostupností údajů a různými národními metodami výpočtu, což v konečném důsledku vede k mozaice údajů o vodní bilanci na úrovni jednotlivých zemí nebo subregionů. Pro zvládnutí nadnárodních výzev týkajících se množství vody v povodí je zapotřebí společně vyvinutá správa dat a model vodní bilance. Cílem projektu Dunajská vodní bilance je překonat tuto situaci a přispět k udržitelnému, integrovanému nadnárodnímu hospodaření s vodou v DRB. Celkovým cílem projektu je vytvořit harmonizovaný systém modelování vodní bilance v DRB. Hlavní výstupy se budou týkat čtyř oblastí: 1. Zlepšená správa dat pro současné a budoucí výpočty vodní bilance, 2. Moderní model vodní bilance DRB s otevřeným zdrojovým kódem, který umožňuje kvantifikaci složek vodní bilance pro celé povodí a pro vybrané zájmové oblasti. 3. Vypracované scénáře vodní bilance pro 4 vybraná přeshraniční dílčí povodí, a to Moravy (CZ, SK a AT), Tisy (HU, SK, RO, RS a UA), Sávy (SI a HR) a Driny (RS a BA). 4. Zlepšení vzhledu zainteresovaných stran do metodiky přeshraniční vodní bilance: v projektu bude kladen velký důraz na zapojení zainteresovaných stran z jednotlivých odvětví a budování kapacit.

3. *Capacity building for management and governance of MICROplastics in DRINKing water resources of Danube Region (DRP0200442 MicroDrink)*

Partneři na české straně: 1

Rozpočet partnera:

Výzkumný ústav vodohospodářský T. G. Masaryka, v. v. i.: 170 000,00 EUR

Cílem projektu MicroDrink je budovat a posilovat institucionální, manažerské a technické kapacity odborníků z praxe, rozhodovacích orgánů a správy politik na různých úrovních a zvyšovat povědomí veřejnosti o tomto naléhavém environmentálním problému v povodí Dunaje. Předpokladem je vypracování a přijetí harmonizovaných metod odběru vzorků a analytických metod. Zde vstupuje do hry společnost MicroDrink, která podporuje přeshraniční a meziodvětvovou spolupráci, výměnu znalostí a zkušeností týkajících se odběru vzorků, analýzy, monitorování a hodnocení rizik mikroplasty ve zdrojích pitné vody povodí Dunaje. MicroDrink si klade za cíl zvýšit odolnost Podunají vůči znečištění mikroplasty tím, že bude odstraňovat mezery ve znalostech o mikroplastech prostřednictvím otevřené online znalostní databáze MicroDrink, která nabízí komplexní přehled metod odběru vzorků mikroplastů, laboratorních přístrojů a analytických technik, vytvářet a udržovat synergie s minulými a současnými projekty EU zabývajícími se vodním hospodářstvím a ochranou vod v povodí Dunaje, zapojovat příslušné národní a nadnárodní zúčastněné strany prostřednictvím cílených setkání, seminářů a akcí.

– Program Interreg CENTRAL EUROPE 2021+

1. *Management of urban water resources in Central Europe facing climate change (MAURICE – CE0100184)*

Partneři na české straně: 2

Rozpočet partnera:

Město Nový Bydžov: 256 258,40 EUR

Technická univerzita v Liberci: 261 870,00 EUR

Cílem projektu je posílit kapacitu regionů ve střední Evropě v oblasti odolnosti vůči změně klimatu z hlediska hospodaření s městskými vodními zdroji prostřednictvím společného vývoje řešení pro přizpůsobení se změně klimatu.

2. *Obnova degradovaných ekosystémů podél Zeleného pásu za účelem zlepšení a posílení biodiverzity a ekologické konektivity (Restoring degraded eco-systems along the Green Belt to improve and enhance biodiversity and ecological connectivity), CE0100098 ReCo*

Partneři na české straně: 4

Rozpočet partnera:

Spolek Ametyst: 183 988,00 EUR

Výzkumný ústav pro krajinu, v. v. i.: 141 680,00 EUR

Správa Národního parku Podyjí: 107 100,00 EUR

Ministerstvo životního prostředí České republiky: 184 800,00 EUR

Projekt je řešen na území tzv. evropského zeleného pásu, který je unikátním přírodním a kulturním monumentem. Připomíná historické rozdělení Evropy železnou oponou. V současnosti se pás stal symbolem přeshraniční spolupráce a společného

evropského přírodního a kulturního dědictví. Propojuje nejen vzácné přírodní lokality na území 24 států, ale i jednotlivce, nevládní organizace i státní instituce, které se společně podílejí na ochraně a propojování těchto cenných území. Projekt poskytne řešení pro zlepšení ochrany přírodních stanovišť podél středoevropského zeleného pásu. Pomocí pokročilých GIS analýz i s využitím komunitně založených přístupů vytváří území vhodná pro ekologickou obnovu. Vznikne nadnárodní strategie a regionální plány obnovy degradovaných ekosystémů a jejich konektivity. V 6 pilotních územích budou provedena praktická opatření pro obnovu drobných vodních toků, pastvin a mokřadních lokalit ale i opatření zaměřená na podporu kočky divoké a zuba evropského. Do projektu je zapojeno 12 partnerů ze 6 zemí.

3. Restoring urban streams to promote Biodiversity, Climate adaptation and to improve quality of life in cities (ReBioClim – CE0200754)

Partneři na české straně: 2

Rozpočet partnera:

Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem:

218 591,78 EUR

Statutární město Jablonec nad Nisou: 112 166,00 EUR

Cílem projektu je obnovit městské toky a pomocí přírody blízkých opatření zvýšit místní biodiverzitu a schopnost adaptace na změnu klimatu.

V rámci mezinárodního konsorcia akademických institucí, odborníků a měst bude vytvořen komplexní postup pro plánování revitalizací městských a příměstských vodních toků. Tento postup zohlední ekologické, institucionální, sociální a urbanistické aspekty a bude pilotně vyzkoušený v partnerských městech. Vznikne průvodce osvědčenými postupy pro preferovaná přírodě blízká opatření a také příručka poskytující praktické pokyny k obnově městských toků.

Pulci ve Stromovce (autor: Hubalová Petra)

4. Increasing Climate Change Resilience in Central Europe (Climate_CRICES CE0200728)

Partneři na české straně: 1

Rozpočet partnera:

Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem:

127 146,00 EUR

Cílem projektu je zvýšit schopnost orgánů veřejné správy zvládat předpokládané dopady změny klimatu se zaměřením na nejdůležitější jevy zjištěné v regionech střední Evropy: horko a sucho, nedostatek vody a povodně, dopad na biologickou rozmanitost. Úkolem je využít obrovské množství environmentálních, vodohospodářských a meteorologických dat, aby se zvýšily znalosti regionálních orgánů a podpořila analýza a plánování opatření na zmírnění dopadů změny klimatu a přizpůsobení se této změně. Regiony, odvětvové agentury a výzkumné instituce z Rakouska, Německa, Polska, Maďarska, České republiky, Chorvatska a Itálie totiž potřebují zvýšit odolnost vůči dopadům změny klimatu na venkovské a městské oblasti pomocí efektivnějších a přesnějších analýz a prognóz.

5. CONE – Cities of nature: nature-based-solutions in urban living labs (CONE-CE0200766)

Partneři na české straně: 2

Rozpočet partnera:

JAIP – Jihočeská agentura pro podporu inovací, o.p.s.:

191 400,00 EUR

Statutární město České Budějovice: 158 651,20 EUR

Projekt pomáhá řešit problémy měst způsobené změnou klimatu, např. tepelný stres, úbytek biologické rozmanitosti, záplavy vs. nedostatek vody a kvalita vody. Jak bylo zjištěno ve zprávě o životním prostředí v rámci strategického posouzení vlivů na životní prostředí, extrémní teploty a vlny veder ve střední Evropě se značně zvýšily a předpokládá se, že budou ještě častější a delší. Proto se projektoví partneři rozhodli spolupracovat s místními pracovními akčními skupinami, které mobilizují veřejný, soukromý sektor, občanskou společnost a akademickou obec. Společně se budou snažit zvýšit povědomí o změně klimatu a vytvořit demokratičtější a digitálně řízené procesy, které podpoří uplatňování řešení založených na přírodě v městském kontextu. Za tímto účelem vytvoří 3 různé pilotní případy.

6. Joint central European actions for improving quality of urban bathing waters (UrbanBlueHealth – CE0200763)

Partneři na české straně: 2

Rozpočet partnera:

Asociace pro vodu ČR z.s.: 119 000,00 EUR

Státní zdravotní ústav: 187 600,00 EUR

Cílem projektu UrbanBlueHealth je popsat zdravotní dopady vody ke koupání na městské obyvatelstvo a přijmout opatření ke zlepšení městského prostředí v oblasti střední Evropy. V rámci projektu bude vytvořeno úložiště BlueHealth, které pomůže rozhodovacím orgánům sledovat kvalitu městských vod ke koupání a její změny. Budou vypracovány, testovány a realizovány národní akční plány, které poskytnou řešení ke zlepšení prostředí městských koupališť na pilotních městských koupalištích. Projektové činnosti byly strukturovány tak, aby maximalizovaly příležitosti ke spolupráci a sdílení zkušeností a nápadů na nadnárodní úrovni.

A. Sattlerová, Ochranná ruka ned ledovcem

12. LEGISLATIVNÍ OPATŘENÍ

12.1 Zákon o vodách a prováděcí předpisy

V roce 2024 došlo k novele vodního zákona zákonem č. 182/2024 Sb., kterým se mění zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 465/2023 Sb., kterým se mění zákon č. 416/2009 Sb., o urychlení výstavby dopravní, vodní a energetické infrastruktury a infrastruktury elektronických komunikací (liniový zákon), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

Zákon č. 182/2024 Sb. vstoupil v platnost dne 24. 6. 2024 vyhlášením ve Sbírce zákonů. Zákon má dělenou účinnost, kdy obecná účinnost předpisu nastala dnem 1. 8. 2024. To neplatí pro vybraná ustanovení, která nabyla účinnosti již 1. 7. 2024 – jedná se o ustanovení o zavedení možnosti schvalování provozních řádů, zakotvení vyvratitelné domněnky převažujícího veřejného zájmu pro zařízení na výrobu energie z obnovitelných zdrojů energie (dále jen „OZE“), přesun náležitostí z tzv. dokladové vyhlášky č. 138/2018 Sb. do vodního zákona a změny přechodných ustanovení novely liniového zákona. Zvláštní účinnost je stanovena také pro ustanovení zavádějící novou povinnost kontinuálního sledování vypouštěných odpadních vod, která je navržena s odkladem dvou let po dni vyhlášení novely ve Sbírce zákonů, tj. ke dni 1. 6. 2026.

Novela vodního zákona a některých souvisejících předpisů (tzv. havarijní novela) reaguje především na dosavadní zkušenosti z praxe ve vztahu k řešení havárií na vodách. Novela proto především zavádí novou komplexní právní úpravu řešení havárií. Hlavním cílem havarijní novely je s využitím poznatků z praxe zajistit, aby bylo do budoucna možno případné havarijní situace efektivně řešit, selžou-li preventivní prvky ochrany. K zajištění uvedeného cíle havarijní novela nově zavedla Registr výpustí ze zdrojů znečištění do vod povrchových (§ 19a a § 47 odst. 2 písm. j) vodního zákona), který postupně zahrne všechny výpusti odpadních vod ze zdrojů znečištění do vod povrchových – jak ty, ke kterým je vydáno povolení k nakládání s vodami, tak i ty, ke kterým toto povolení, z rozličných důvodů, vydáno není. Novela upřesňuje ohlašovací povinnosti při havárii (§ 41 odst. 1 a 3 vodního zákona) a výslovně stanoví, že řízení záchranných a likvidačních prací při havárii přísluší Hasičskému záchrannému sboru ČR (§ 41 odst. 4), který postupuje podle zákona o integrovaném záchranném systému. Přesněji se definuje způsob poskytování peněžních prostředků ze zvláštního účtu kraje (§ 42 odst. 4 vodního zákona). Novela nově rozlišuje šetření příčin havárie a likvidaci jejích následků (tj. řízení prací při jejím zneškodňování) a staví najisto příslušnost krajských úřadů k řešení havárií, které přesahují hranice správního obvodu jednoho kraje (§ 107 odst. 1 písm. d) vodního zákona). S účinností od 1. 6. 2026 pak novela ukládá novou povinnost kontinuálního sledování vypouštěných odpadních vod podle jejich kvalitativního složení (§ 38a vodního zákona). Opětovně je zavedena také možnost schvalování provozních řádů u vybraných vodních děl

vodoprávními úřady (§ 59 a § 107 odst. 1 písm. s) vodního zákona). V návaznosti na výše uvedené změny byla upravena také sankční ustanovení.

Mezi další změny, které tzv. havarijní novela přináší, patří stanovení povinnosti vkládat havarijní plán do stávajícího integrovaného systému plnění ohlašovacích povinností (§ 39 odst. 2 písm. a) vodního zákona). Novela reaguje rovněž na judikaturu Ústavního soudu a potvrzuje dosavadní letitou praxi ve věci jednorázovitosti náhrady za omezení vlastnického práva k pozemkům zatíženým vodním dílem ve vlastnictví jiné osoby (Čl. II, bod č. 7 zák. č. 182/2024 Sb.). V neposlední řadě novela nově upravuje vypouštění odpadních vod z dětských stanových táborů přírodního typu tak, že pro zákonem jasně definované tábory se zakotvuje výjimka z povinnosti získat povolení k vypouštění odpadních vod při jejich provozu, jsou-li současně provedena opatření k zamezení ohrožení jakosti povrchových a podzemních vod (§ 8 odst. 3 písm. h) vodního zákona).

Havarijní novela dále transponovala čl. 16f tzv. směrnice RED III (směrnice na podporu využívání obnovitelných zdrojů energie), a to do § 23b vodního zákona (a rovněž do příslušných ustanovení zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny). Jedná se o transpozici čl. 16f přepracované směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/2001 o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů, která nabyla platnosti dne 20. 11. 2023. Podstatou transpozice čl. 16f směrnice RED III je zavedení tzv. vyvratitelné domněnky převažujícího veřejného zájmu pro zařízení na výrobu energie z OZE, a to pro účely řízení o výjimce ze zásahu do vodního útvaru (§ 23a odst. 8 vodního zákona).

Významnou změnou, kterou havarijní novela vodního zákona přináší, je i přesun náležitostí žádostí z vyhlášky č. 183/2018 Sb. o náležitostech rozhodnutí a dalších opatření vodoprávního úřadu a o dokladech předkládaných vodoprávnímu úřadu (tzv. dokladová vyhláška) do vodního zákona.

Vyhláška č. 429/2024 Sb., o formulářích žádostí předkládaných vodoprávnímu úřadu a formuláři návrhu na stanovení ochranného pásma vodního zdroje

Dne 17. 12. 2024 byla přijata nová vyhláška o formulářích žádostí předkládaných vodoprávnímu úřadu a formuláři návrhu na stanovení ochranného pásma vodního zdroje, která nahradila předchozí vyhlášku č. 183/2018 Sb., o náležitostech rozhodnutí a dalších opatření vodoprávního úřadu a o dokladech předkládaných vodoprávnímu úřadu. Nová vyhláška je účinná od 1. 1. 2025.

Hlavním důvodem přijetí vyhlášky bylo přijetí nového stavebního zákona č. 283/2021 Sb., který výrazně zasáhl do kompetencí vodoprávních úřadů. Vodoprávní úřady již nejsou příslušné k rozhodování ve věcech vodních děl, tuto kompetenci mají nově stavební úřady. Bylo proto nutné z vyhlášky vyjmout formuláře o žádostech, týkající se rozhodování podle stavebního zákona. Byly tedy odstraněny formuláře žádostí o vydání stavebního povolení, kolaudačního rozhodnutí a další. Formuláře těchto žádostí byly nově stanoveny prováděcími předpisy ke stavebnímu zákonu.

Dále byly v souvislosti se změnou vodního zákona zákonem č. 182/2024 Sb. do vodního zákona přesunuty náležitosti žádostí a povinnosti žadatelů předkládat doklady žádostí týkající se povolení k nakládání s vodami, souhlasů vodoprávních úřadů, vyjádření vodoprávních úřadů a schválení manipulačních řádů vodních děl a ochranných pásem vodních zdrojů. Tyto náležitosti a doklady žádostí byly proto z vyhlášky rovněž vypuštěny.

Novela vyhlášky č. 471/2001 Sb., o technickobezpečnostním dohledu nad vodními díly, ve znění pozdějších předpisů

V pořadí třetí novela vyhlášky od doby její účinnosti navazuje na tzv. havarijní novelu vodního zákona, na jejímž základě jsou nově náležitosti žádostí o udělení pověření k výkonu technickobezpečnostního dohledu nad vodními díly a výčet předpokladů tzv. kvalifikovaného výkonu dohledu (tedy požadavky na osobu, která bude za výkon dohledu odpovědná) stanoveny přímo ve vodním zákoně. Doposud byla tato ustanovení uvedena ve vyhlášce, ze které se novelou vypouští.

Dalšími úpravami je text vyhlášky uváděn do souladu se stavebním právem (tj. přechodem kompetencí úřadů ve věci staveb vodních děl), dochází rovněž ke zpřesnění vybraných ustanovení a aktualizaci odkazů na technické normy.

Novela byla ve Sbírce zákonů a mezinárodních smluv vyhlášena jako vyhláška č. 378/2024 Sb. a nabyla účinnosti dne 1. ledna 2025.

12.2 Zákon o vodovodech a kanalizacích

Zákon č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů (zákon o vodovodech a kanalizacích), ve znění pozdějších předpisů, neprošel v roce 2024 žádnou aktuální změnou v souvislosti s novelou zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých dalších zákonů (vodní zákon). S ohledem na odloženou účinnost některých ustanovení zákona č. 284/2021 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím stavebního zákona, došlo ke změnám souvisejícím s integrací kompetencí k rozhodování ve stavebních záležitostech u stavebních úřadů, které převzaly část kompetencí vodoprávních úřadů. Veřejnou správu na úseku vodovodů a kanalizací podle tohoto zákona tedy nově vykonávají také stavební úřady, které jsou rovněž zmocněny provádět kontrolu a ukládání správních trestů z důvodu porušení povinností stanovených ve vodním zákoně a předpisech souvisejících s tímto zákonem v případech, kdy jim o věci přísluší rozhodovat.

Vyhláška č. 428/2001 Sb., kterou se zákon o vodovodech a kanalizacích provádí, byla v roce 2024 novelizována vyhláškou č. 390/2024 Sb. z důvodu změny stavebních právních předpisů a zejména v souvislosti s přijetím vyhlášky č. 146/2024 Sb., o požadavcích na výstavbu. Vyhláškou č. 146/2024 Sb., o požadavcích na výstavbu, která je prováděcím právním

předpisem k zákonu č. 283/2021 Sb., stavební zákon, dochází k ucelení požadavků na výstavbu v jednom právním předpisu. Součástí tohoto předpisu jsou nově technické požadavky na stavbu vodovodů na čištění odpadních vod včetně požadavků na projektovou dokumentaci, výstavbu a provoz čištění odpadních vod a požadavků na projektovou dokumentaci, výstavbu a provoz stokové sítě, které byly doposud stanovené v rámci vyhlášky č. 428/2001 Sb. Předmětnou novelou tedy došlo k odstranění duplicit a uvedení obou právních předpisů do souladu. Novela dále upřesňuje postup při aktualizacích Plánů rozvoje vodovodů a kanalizací (dále jen „PRVKÚK“). V oblasti rozvoje vodovodů a kanalizací jsou potřeby jednotlivých krajů zohledňovány v rámci aktualizací PRVKÚK. Tyto aktualizace však musí být posuzovány s důrazem na to, aby navržené řešení bylo z hlediska environmentálního vhodnější než řešení uvedené v platném PRVKÚK, zejména pak s ohledem na nejvhodnější technické a ekonomické řešení. Dále byl touto vyhláškou také stanoven rozsah údajů, které je provozovatel povinen zveřejnit na svých internetových stránkách, a rozsah konkrétních údajů o vodném nebo stočném, které musí být odběratelům pravidelně předávány prostřednictvím vyúčtování nebo elektronické aplikace. Účinnost této vyhlášky byla stanovena od 1. 1. 2025.

S ohledem na odloženou účinnost některých ustanovení z předchozích novel, nabyla od 1. 7. 2024 účinností příloha č. 19 Kalkulace cen pro vodné a cen pro stočné pro kalendářní rok a příloha č. 19a Členění kalkulačních a ostatních položek, jejich obsah, objemové a množstevní položky při kalkulaci ceny pro vodné a ceny pro stočné, které byly rozšířeny o údaje, které se týkají výpočtu přiměřeného zisku vlastníků a provozovatelů vodovodů a kanalizací pro veřejnou potřebu. S touto úpravou pak s účinností od 1. 1. 2025 souvisí i doplnění přílohy č. 20 Porovnání všech položek kalkulace cen pro vodné a cen pro stočné za kalendářní rok. Uvedeným rozšířením vykazovaných údajů došlo k úplnému sjednocení výkazů, které vodohospodářské subjekty zasílají Ministerstvu zemědělství a Ministerstvu financí. Sjednocením údajů došlo k úpravě pravidel tak, že subjekty odesílají pouze jedno hlášení, čímž dochází ke snížení administrativní zátěže u těchto subjektů.

Výklady k zákonu o vodovodech a kanalizacích jsou zveřejněny na internetových stránkách Ministerstva zemědělství na subportálu Voda – Legislativa – Výklady.

12.3 Kontrola výkonu státní správy v oblasti vodního hospodářství

Výkon vrchního státního dozoru je Ministerstvům zemědělství a životního prostředí uložen zákonem č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů (tzv. kompetenční zákon), prostřednictvím ustanovení § 111 zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů, jako vrchní vodoprávní dozor.

Kontroly krajských úřadů probíhají v souladu s usnesením vlády č. 689 ze dne 11. 9. 2013 o Plánování, vyhodnocování a koordinaci kontrol výkonu přenesené a samostatné

působnosti územních samosprávných celků prováděných ústředními správními úřady, krajskými úřady, Magistrátem hlavního města Prahy a magistráty územně členěných statutárních měst. Plán kontrol krajů a hlavního města Prahy s nastaveným tříletým kontrolním obdobím, tj. na léta 2023–2025, zpracovalo Ministerstvo vnitra ČR.

Ze strany Ministerstva zemědělství jsou realizovány také kontroly vodoprávních úřadů obcí s rozšířenou působností. Tyto kontroly jsou plánovány ve spolupráci s krajskými úřady, aby nedocházelo k duplicitě kontrol. V roce 2024 proběhlo pět kontrol na krajských vodoprávních úřadech a 10 kontrol na vodoprávních úřadech obcí s rozšířenou působností.

Dozorovou činnost výkonu přenesené působnosti v oblasti vodního hospodářství Ministerstva životního prostředí provádějí každoročně v rámci vrchního vodoprávního dozoru odbory výkonu státní správy (OVSS). Dozorová činnost vůči vodoprávním úřadům obcí s rozšířenou působností byla realizována dle tzv. „Plánu státního dozoru na rok 2024“ Ministerstva životního prostředí.

Při kontrolní činnosti se obě ministerstva zaměřují (v rozsahu svých kompetencí, určujících působnost ústředního vodoprávního úřadu) zejména na provádění vodního zákona a dalších předpisů přímo s tímto právním předpisem souvisejících.

Mimo uvedený legislativní rámec byl taktéž prověřován způsob fungování vodoprávních úřadů zahrnující jejich personální,

materiální a organizační zabezpečení, zejména pak dosaženou kvalifikací a praxí zaměstnanců.

Při každé kontrolní akci byly prověřeny namátkou vybrané spisové dokumentace. Z provedené kontroly je pořizován protokol, obsahující popis případně zjištěných nedostatků. Na základě provedených kontrol je možné konstatovat, že výkon přenesené působnosti krajských úřadů na úseku vodního hospodářství je dlouhodobě na vysoké úrovni. U krajských vodoprávních úřadů je pozitivně hodnocena jejich snaha o odborné metodické vedení úřadů v obvodu jejich působnosti. U žádného z kontrolovaných subjektů nebylo nutné přikročit k uložení opatření k nápravě, zjištěná pochybení byla převážně formálního charakteru a v žádném z případů nezpůsobovala nezákonnost prověřovaných rozhodnutí.

Poznatků z kontrolní činnosti vůči vodoprávním úřadům je využíváno jako zpětné vazby, která napomáhá nejen k prohlubování vzájemné komunikace na všech stupních správní hierarchie, ale pro ústřední vodoprávní úřady je velmi přínosné seznámení se s regionální i lokální vodoprávní problematikou. Výsledky kontrol jsou následně využívány i pro metodické vedení vodoprávních úřadů. Poznatky o aplikaci předpisů a aktuální vodohospodářská problematika jsou každoročně prezentovány na pracovním setkání sekce vodního hospodářství Ministerstva zemědělství a sekce ochrany přírody a krajiny Ministerstva životního prostředí s jednotlivými vodoprávními úřady (v roce 2024 proběhlo toto setkání ve dnech 7.–9. 10. 2024 v hotelu Skalský Dvůr v Lísku).

Harcov, injektáž (zdroj: Povodí Labe)

J. Tvrď, Tekoucí vodostroj

13. PRIORITNÍ ÚKOLY, PROGRAMY A STĚŽEJNÍ DOKUMENTY VE VODNÍM HOSPODÁŘSTVÍ

13.1 Plánování v oblasti vod

Rok 2024 uzavřel první polovinu šestiletého plánovacího období v rámci plánování v oblasti vod. Pokračovala v něm realizace opatření podle schválených plánů povodí a plánů pro zvládání povodňových rizik pro období do roku 2027, tedy pro 3. plánovací období podle Rámcové směrnice o vodách a 2. plánovací období podle Povodňové směrnice. Dosažený pokrok při provádění programů opatření plánů povodí byl v podobě dílčí zprávy předložen Evropské komisi v rámci tzv. reportingu a v podobě souhrnné zprávy je předkládán vládě ČR prostřednictvím kapitoly 16 této zprávy.

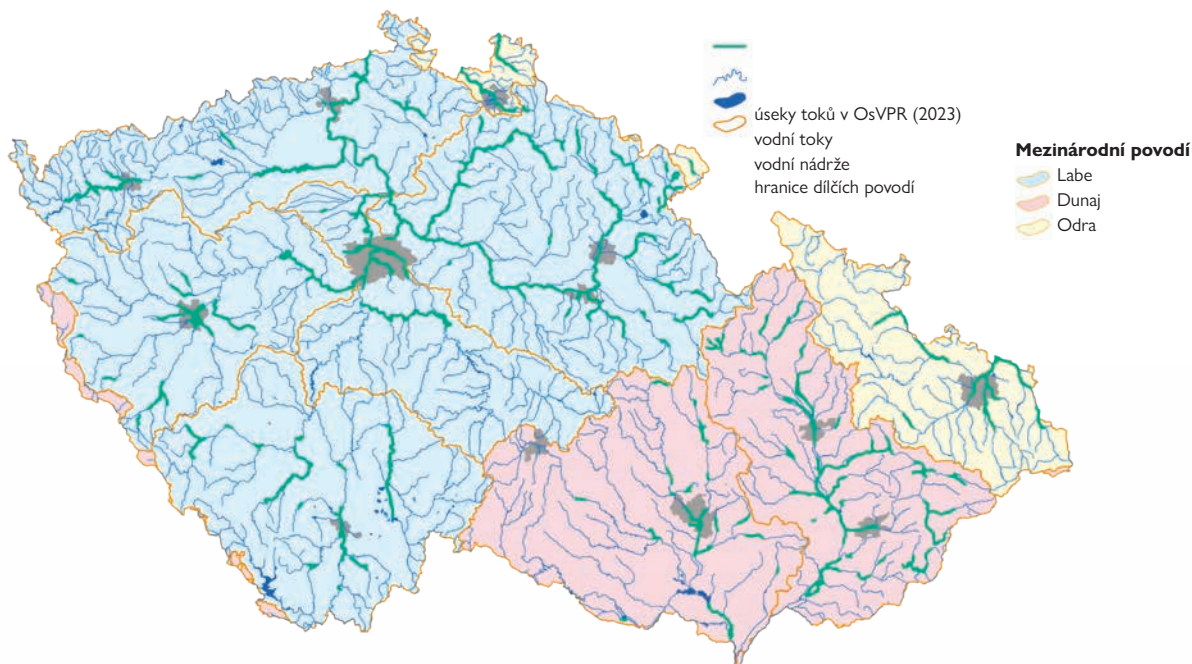
V rámci přípravy čtvrté etapy plánování v oblasti vod byl, v souladu s požadavky § 25 odst. 1 písm. a) bod 2 vodního zákona, jako jeden ze základních výstupů přípravných prací, připraven a po dobu šesti měsíců, od 1. 4. do 30. 9. 2024, zveřejněn a zpřístupněn k připomínkám uživatelům vody a veřejnosti časový plán a program prací pro zpracování plánů povodí a plánů pro zvládání povodňových rizik, který specifikuje jednotlivé úkoly v procesu plánování v oblasti vod a přiřazuje institucionální odpovědnost za řešení těchto úkolů, včetně termínů plnění. Obdržené připomínky byly vypořádány a spolu s konečným zněním časového plánu a programu prací zveřejněny 21. 11. 2024 na internetových stránkách Ministerstva zemědělství.

Ervenický koridor (zdroj: Povodí Ohře)

Obrázek 13.1.1

Vymezení oblastí s významným povodňovým rizikem pro 2. plánovací cyklus dle Povodňové směrnice

Pramen: VÚV TGM

Plány povodí

V rámci metodické podpory procesu plánování v oblasti vod proběhla v roce 2024 aktualizace Makety národního plánu povodí a Makety plánu dílčího povodí, které detailně vymezují obsah, strukturu, formu, zdroje dat a metodický postup při zpracování plánů povodí a slouží ke sjednocení formy jejich zpracování. Zároveň byla vůbec poprvé zpracována Maketa předběžného přehledu významných problémů nakládání s vodami zjištěných v dílčím povodí.

V oblasti monitoringu, který je základním vstupem plánování v oblasti vod, došlo v roce 2024 k několika zásadním počínům. Nejprve byl 1. 7. 2024 schválen Rámcový program monitoringu na období 2024–2030 a posléze došlo 19. 12. 2024 ke schválení Dohody o zabezpečení sledování a zjišťování jakosti, stavu a množství povrchových a podzemních vod (monitoring) pro naplnění povinností vyplývajících z národních a evropských předpisů a mezinárodních dohod České republiky (tzv. Dohody o monitoringu) pro stejné období. Rok 2024 byl současně posledním sledovaným rokem pro hodnocení stavu útvarů povrchových a podzemních vod (v prvním případě se bude hodnotit tříletí 2022–2024, v druhém šestiletí 2019–2024), které proběhne v roce 2025.

V souladu s požadavky vodního zákona (§ 26 odst. 1) je nutné opatření přijatá k dosažení cílů ochrany vod v programech opatření uskutečnit do 3 let od schválení plánů povodí. Do tohoto termínu měla zároveň ČR povinnost podle čl. 15 odst. 3 Rámcové směrnice o vodách podat zprávu Evropské komisi popisující pokrok dosažený při provádění programů opatření.

Obdobná zpráva je v souladu s § 26 odst. 7 vodního zákona předkládána vládě, a to prostřednictvím kapitoly 16 této zprávy. Toto průběžné vyhodnocení plnění programů opatření je jedním z významných vstupů pro přezkum a aktualizaci plánů povodí pro následující plánovací období.

Informace o procesu plánování v oblasti vod včetně materiálů i záznamů z jednání Komise pro plánování v oblasti vod, jsou zveřejněny na internetových stránkách MZe <https://mze.gov.cz/public/portal/mze/voda/planovani-v-oblasti-vod> s využitím odkazů na internetové stránky MŽP a jednotlivých státních podniků Povodí.

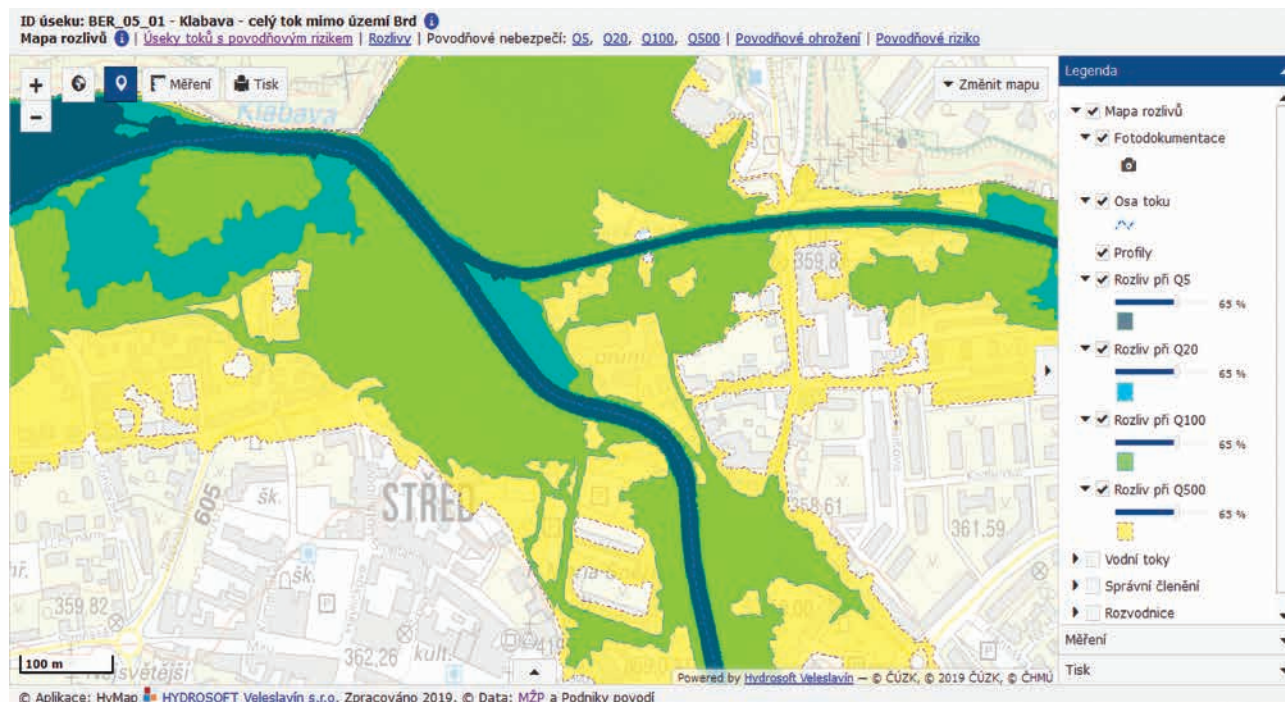
Plány pro zvládání povodňových rizik

V rámci přípravných prací pro třetí etapu povodňového plánování byla dále prováděna aktualizace metodických postupů a podkladů pro zpracování map povodňového nebezpečí, ohrožení a rizik a tvorbu plánů pro zvládání povodňových rizik a zahájena realizace výběrových řízení na zpracovatele podkladů pro zpracování plánů pro zvládání povodňových rizik, včetně map povodňového nebezpečí a rizik. Průběžně probíhá realizace opatření pro zvládání povodňových rizik, navržených v rámci předchozích etap implementace Povodňové směrnice.

Pro účely implementace Povodňové směrnice je jako komunikační platforma využíván Povodňový informační systém <https://www.povis.cz/>, kde jsou zveřejněny informace o procesu zpracování plánů pro zvládání povodňových rizik, mapy povodňového nebezpečí, ohrožení a rizik jsou dostupné na portálu <https://cds.mzp.cz/>.

Obrázek 13.1.2

Náhled mapy povodňového nebezpečí v rámci mapového portálu

Pramen: MŽP

Kadaň, rekonstrukce jezu (zdroj: Povodí Ohře)

13.2 Plány rozvoje vodovodů a kanalizací

Plán rozvoje vodovodů a kanalizací území České republiky, zpracovaný na základě § 29 odst. 1 písm. b) zákona č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, je umístěn na internetové stránce Ministerstva zemědělství.

Plány rozvoje vodovodů a kanalizací na území ČR (PRVKÚ ČR, PRVKÚK) včetně jejich aktualizací představují střednědobou průběžně aktualizovanou koncepci oboru vodovodů a kanalizací.

Plány rozvoje vodovodů a kanalizací území krajů ČR (dále jen „PRVKÚK“) jsou základem pro využití fondů Evropských společenství a národních finančních zdrojů pro výstavbu a obnovu infrastruktury vodovodů a kanalizací. Proto mezi povinnosti každého žadatele o poskytnutí a čerpání státní finanční podpory patří doložení souladu jím předkládaného technického a ekonomického řešení s platným PRVKÚK.

Plán rozvoje vodovodů a kanalizací území ČR (dále jen „PRVKÚ ČR“) je založen na syntéze informací ze zpracovaných, projednaných a zastupitelstvy jednotlivých krajů schválených PRVKÚK včetně jejich aktualizací. Navazuje na další strategické dokumenty a dokumenty resortní politiky a rovněž respektuje požadavky vyplývající z příslušných předpisů Evropských společenství. Součástí PRVKÚ ČR jsou i stanoviska MZe vydaná k jednotlivým aktualizacím PRVKÚK.

PRVKÚ ČR v obecné části vymezuje rámcové cíle, hlavní principy a zásady státní politiky pro zajištění dlouhodobého

veřejného zájmu v oboru vodovodů a kanalizací pro území ČR, tj. trvale udržitelné užívání vodních zdrojů a hospodaření s vodami při zajištění požadavků na vodohospodářskou službu (zásobování pitnou vodou, odkanalizování a čištění odpadních vod).

Podle § 29 odst. 1 písm. c) uvedeného zákona pokračovalo vydávání stanovisek Ministerstva zemědělství pro platné a schválené PRVKÚK k navrhovaným aktualizacím technického řešení zásobování pitnou vodou, odkanalizování a čištění odpadních vod.

V roce 2024 bylo vydáno 404 stanovisek. Celkem za období 2006 až 2024 bylo vydáno 10 102 stanovisek MZe.

Plány rozvoje vodovodů a kanalizací na území ČR využívají zejména MZe, MŽP, kraje, krajské úřady, obce s rozšířenou působností (např. úřady územního plánování, vodoprávní úřady, stavební úřady atd.), obce, vlastníci a provozovatelé vodovodů a kanalizací i odborná a laická veřejnost.

13.3 Programy a opatření ke snižování znečištění povrchových vod

Stavby na ochranu jakosti vod realizované v roce 2024

Z nejvýznamnějších akcí u zdrojů znečištění nad 2 000 EO byly v roce 2024 dokončeny následující čistírny odpadních vod (ČOV) – N = nitrifikace, DN = denitrifikace, BP = biologické odstraňování fosforu, CHP = chemické odstraňování fosforu.

Tabulka 13.3.1

Přehled nových nebo rekonstruovaných čistíren odpadních vod s kapacitou nad 2 000 ekvivalentních obyvatel v roce 2024

Stav	Čistírny odpadních vod	Umístění	Kapacita	Nitrifikace	Denitrifikace	Chemické odstraňování fosforu
			počet EO	ANO/NE	ANO/NE	ANO/NE
nová	průmyslová		x	x	x	x
	komunální	Žďár nad Sázavou *)	39 400	ANO	ANO	ANO
		Dvůr Králové nad Labem *)	15 500	ANO	ANO	ANO
		Chotěboř *)	12 000	ANO	ANO	ANO
		Klášterec nad Orlicí *)	4 200	ANO	ANO	ANO
		Jeneč *)	4 000	ANO	ANO	ANO
		Štítary *)	4 000	ANO	ANO	ANO
rekonstruovaná/rozšířená		Čkyně *)	2 000	ANO	ANO	ANO
	průmyslová	Kladno Dubí	9 100	ANO	ANO	NE
	komunální	Hluboká nad Vltavou	3 200	ANO	ANO	ANO
		Chýnov-Chýnov u Tábora	3 250	ANO	ANO	ANO
		Lipno nad Vltavou	6 000	ANO	ANO	ANO
		Malá Hraštice-Velká Hraštice	1 900	ANO	ANO	NE
		Hanry nad Sázavou	39 400	ANO	ANO	ANO
		Mukařov-Srbín	4 000	ANO	ANO	ANO
		Nová Ves pod Pleší	2 000	ANO	ANO	ANO
		Kladno-Vrapice	99 000	ANO	ANO	ANO
		Cheznovice	1 220	ANO	ANO	ANO
		Štáhlavy	2 500	ANO	ANO	ANO
		Líně	6 200	ANO	ANO	ANO
		Rychnov nad Kněžnou	18 200	ANO	ANO	ANO
		Dvůr Králové nad Labem	13 028	ANO	ANO	ANO
		Loučeň	2 250	ANO	ANO	ANO
		Studénka	6 424	ANO	ANO	ANO
		Kozlovice	3 250	ANO	ANO	ANO
		Dolní Lutyně	3 000	ANO	ANO	ANO
		Soběšovice	4 000	ANO	ANO	ANO
		Paskov	2 500	ANO	ANO	ANO
		Štramberk-Bařiny	2 595	ANO	ANO	ANO
		Dolní Benešov	4 250	ANO	ANO	ANO
		Kopřivnice	29 000	ANO	ANO	ANO
		Nový Jičín	35 000	ANO	ANO	ANO
		Sněžník	4 000	ANO	ANO	ANO
		Bělá-Hrádkov	2 370	ANO	ANO	ANO
		Černá Hora-Bořitov	3 400	ANO	ANO	ANO

Pramen: SFŽP, s. p. Povodí

Pozn.: *) ČOV podpořené ze SFŽP.

Akční program podle směrnice Rady 91/676/EHS (nitrátová směrnice)

V roce 1991 byla přijata směrnice Rady 91/676/EHS o ochraně vod před znečištěním dusičnany ze zemědělských zdrojů – nitrátová směrnice, která je v České republice transponována do zákona o hnojivech, vodního zákona a do nařízení vlády č. 262/2012 Sb., o stanovení zranitelných oblastí a akčním programem. Zranitelné oblasti jsou ty, kde kontaminace podzemních a povrchových vod dusičnany již přesáhla nebo by mohla přesáhnout stanovenou mez koncentrace dusičnanů ve výši 50 mg/l, podléhají podle požadavků nitrátové směrnice revizi nejméně každé čtyři roky od jejich vyhlášení.

Mezi hlavní opatření ke snížení plošného znečištění vod dusičnany ze zemědělských zdrojů patří nařízení vlády č. 262/2012 Sb., o stanovení zranitelných oblastí a akčním programem, ve znění pozdějších předpisů. V rámci tohoto právního předpisu jsou vymezovány tzv. zranitelné oblasti dusičnany (dále jen „ZOD“) a je vyhlášen akční program pro zemědělský sektor. Výše jmenovaná opatření jsou revidována a vyhlášována v pravidelných časových intervalech nepřesahujících dle platných ustanovení nitrátové směrnice 4 roky. Značné množství dusičnanů, resp. nutrientů obecně, je do povrchových vod splachováno v rámci vodní eroze, více viz kap. 5.2 Plošné znečištění.

Při vymezování zranitelných oblastí jsou vyjma koncentrací dusičnanů v měrných profilech povrchových a podzemních vod brány v potaz i další skutečnosti, jako např. stav eutrofizace povrchových vod v dané lokalitě, kdy zdrojem tohoto znečištění mohou být i jiné zdroje znečištění nežli plošné znečištění. V ČR v současnosti činí podíl ZOD cca 42 % její celkové rozlohy a ZOD pokrývají cca 50 % celkové plochy zemědělské půdy. Zranitelné oblasti, v nichž se nacházejí vody znečištěné dusičnany, zabírají více jak 1,8 milionu hektarů, tedy více než polovinu využívané zemědělské půdy v ČR.

Přírodní rezervace SOOS (autor: Ondráček Max)

Tabulka 13.3.2
Vymezení zranitelných oblastí dusičnany

	Vymezení v roce 2003	1. revize vymezení v roce 2007	2. revize vymezení v roce 2011	3. revize vymezení v roce 2015	4. revize vymezení v roce 2019	5. revize vymezení v roce 2023
Podíl plochy zranitelných oblastí v ploše ČR (v %)	36,7	39,9	41,6	41,9	42,0	42,36
Podíl zemědělské půdy ^{*)} ve zranitelných oblastech k celkové ploše zemědělské půdy v ČR (v %)	42,5	47,7	49,0	50,2	49,4	49,72
Podíl plochy zemědělské půdy ^{*)} z celkové plochy zranitelných oblastí (v %)	71,0	69,3	68,4	68,4	68,1	67,89
Podíl plochy orné půdy ^{*)} z celkové plochy zranitelných oblastí (v %)	57,0	58,0	54,9	53,9	53,2	53,12

Pramen: VÚV TGM

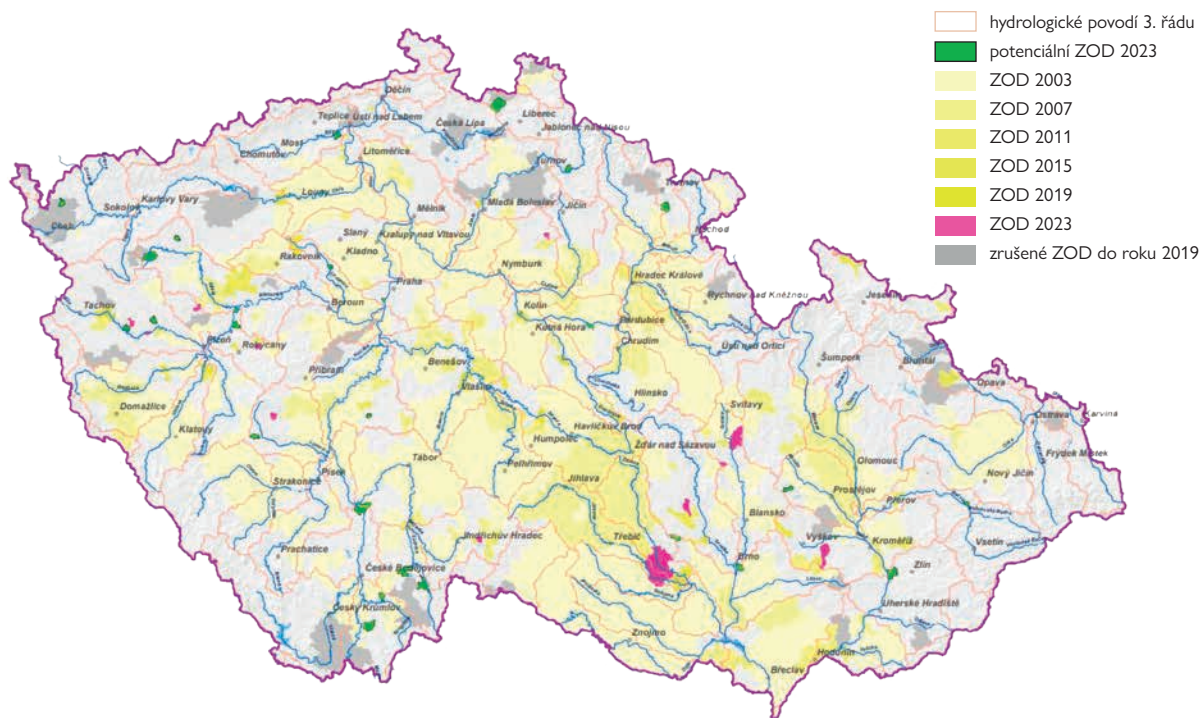
Pozn.: ^{*)} Rozsah zemědělské půdy a orné půdy podle vrstvy Corine Land Cover 90 pro rok 2003, Corine Land Cover 2000 pro rok 2007, Corine Land Cover 2006 pro rok 2011, Corine Land Cover 2012 pro rok 2015, Corine Land Cover 2018 pro rok 2019 a Corine Land Cover 2018 pro rok 2023.

K opatřením akčního programu patří období zákazu hnojení, limity hnojení podle výnosových hladin, střídání plodin, uložení hnojiv na zemědělském pozemku, skladování dusíkatých hnojivých látek, bilance dusíku, hospodaření na svazích a hospodaření v blízkosti útvarů povrchových vod. Opatření

uvedená v akčním programu musí zajistit, že v žádném podniku ve zranitelné oblasti nebude v průměru překročeno takové množství ročně aplikovaných statkových, organických a organominerálních hnojiv, které obsahuje více než 170 kg dusíku/ha/rok.

Obrázek 13.3.1

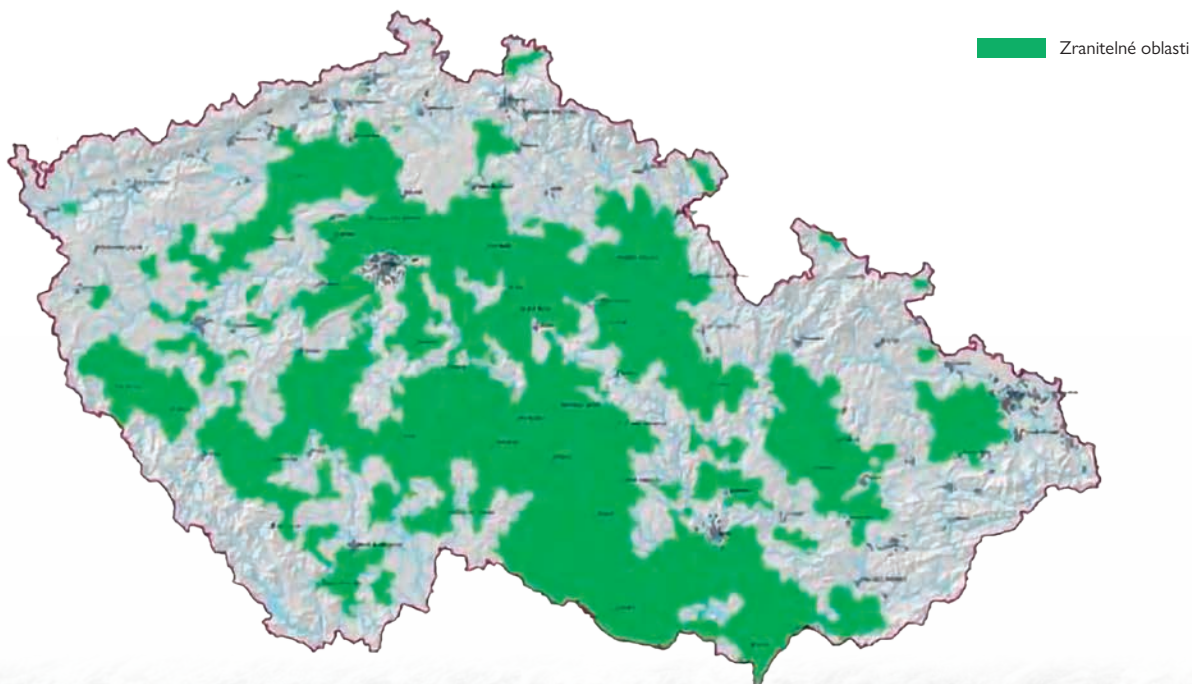
Mapa zranitelných oblastí a jejich vymezení platná pro období 2024–2028

Pramen: VÚV TGM

Obrázek 13.3.2

Mapa zranitelných oblastí dle nařízení vlády č. 262/2012 Sb., o stanovení zranitelných oblastí a akčním programu – novela č. 277/2020 Sb., účinná do 30. 6. 2024

Pramen: VÚV TGM

V roce 2023 provedl Výzkumný ústav vodohospodářský, v. v. i. 5. revizi vymezení ZOD. Nové vymezení zranitelných oblastí dusičnany vychází ze získaných dat monitoringu z posledního čtyřletého období a spolu s 6. akčním programem nitrátové směrnice jsou účinné od 1. 7. 2024. Nové vymezení ZOD je znázorněno na obrázku 13.3.1.

Zranitelné oblasti, v nichž se nacházejí vody znečištěné dusičnany, zabírají 1,8 milionu hektarů, tedy více než polovinu využívané zemědělské půdy v ČR.

K opatřením akčního programu patří období zákazu hnojení, limity hnojení podle výnosových hladin, střídání plodin – omezení pěstování kukuřice ve III. aplikačním pásmu, uložení a skladování hnojiv, bilance dusíku, hospodaření na svazích a hospodaření v blízkosti útvarů povrchových vod. Opatření uvedená v akčním programu musí zajistit, že v žádném podniku ve zranitelné oblasti nebude v průměru překročeno takové množství ročně aplikovaných statkových, organických a organominerálních hnojiv, které obsahuje více než 170 kg dusíku/ha/rok.

Rok 2024 byl druhým rokem programového období 2023–2027, v rámci kterého byly uplatňovány nástroje Strategického plánu SZP, který cílí mj. na podporu udržitelného rozvoje přírodních zdrojů, jako je voda, půda a ovzduší, a účinné hospodaření s nimi. K ochraně vod v rámci celofaremní ekoplatby, a to jak v základním, tak v prémiovém stupni, přispívá zejména podmínka vyčleňování ochranných pásů podél vody na orné půdě. Tato podmínka navazuje na standard DZES 4 – ochranné pásy u útvarů povrchových vod. Jedná se o travnaté pásy v minimální šíři 6 nebo 12 m, které brání smyvu pesticidů a jejich reziduí, snižují ztráty živin jejich splavením do povrchových vod a přispívají také k omezení eroze. Další související podmínkou celofaremní ekoplatby je podpora doplňování organické složky do půdy a bilance organické hmoty, která je klíčová z hlediska zlepšení kvality půdy a snížení erozní ohroženosti. V rámci baseline podmíněnosti je na dotační politiku, mimo výše uvedený standard DZES 4, navázáno dodržování podmínek nitrátové směrnice a vodní rámcové směrnice, pokud jde o povinné požadavky na omezování difúzních zdrojů znečištění fosforečnany.

VD Husinec, povodně 15. 9. 2024 (zdroj: Povodí Vltavy)

I. Hýzlová, Smutná budoucnost

14. MEZINÁRODNÍ VZTAHY

Mezinárodní spolupráce České republiky v ochraně vod vychází ze zásad vyplývajících z „Úmluvy EHK/OSN o ochraně a využívání hraničních vodních toků a mezinárodních jezer“, jejíž smluvní stranou je Česká republika.

V rámci mezinárodní spolupráce v ochraně vod byla již v roce 1928 zřízena tzv. Společná technická komise mezi tehdejší Československou republikou a Rakouskou republikou, která se zabývala technickohospodářskými úpravami hraničních úseků Dunaje, Dyje, Moravy a současně také vodními toky v povodí vodních toků Maše a Lužnice. V současné době je ČR smluvním partnerem devíti mezinárodních smluv v oblasti ochrany vod.

14.1 Spolupráce v rámci EHK OSN

Úmluva o ochraně a využívání hraničních vodních toků a mezinárodních jezer je určena k posílení vnitrostátních opatření na ochranu a ekologicky šetrné nakládání s vodami přeshraničních povrchových a podzemních vod. Úmluva vybízí smluvní strany k prevenci, kontrole a snížení přeshraničního vlivu a využití vod udržitelným způsobem.

Základním principem je bilaterální spolupráce sousedících států na základě uzavřených mezinárodních dohod, smluv nebo úmluv v oblasti přeshraničních vod. Je kladen důraz na vzájemnou výměnu informací, společný výzkum a vývoj (např. prostřednictvím dvou a vícestranných projektů, mezinárodních komisí atd.), zlepšování výstražných a poplachových systémů, stejně jako zajištění přístupu veřejnosti k informacím.

Úmluva EHK OSN o ochraně a využívání hraničních vodních toků a mezinárodních jezer

Tento dokument vstoupil v platnost 6. 10. 1996, ČR je smluvní stranou od 10. 9. 2000. Zástupci ČR se účastní aktivit týkajících se oblastí integrovaného řízení vodních zdrojů a vodních ekosystémů, ochrany vod před havarijním znečištěním z průmyslových zdrojů, podpory mezinárodní spolupráce na hraničních vodách a v komisích mezinárodních povodí. Spolupráce v rámci Úmluvy se zaměřuje i na vztah kvality vody a lidského zdraví. V roce 2024 se konalo vrcholné zasedání Úmluvy – setkání smluvních stran. ČR zde aktivně vystoupila, náměstek ministra životního prostředí Pavel Janda hovořil o povodních v ČR, o pozitivních zkušenostech ze spolupráce se sousedními zeměmi a v rámci mezinárodních říčních komisí. Také seznámil přítomné delegace s hlavními tezemi Případové studie UN-Water o pokroku naplňování SDG 6.

Protokol o vodě a zdraví

Tento dokument vznikl ve spolupráci se Světovou zdravotnickou organizací (WHO) a zabývá se souvislostí mezi vodou a lidským zdravím. Protokol vstoupil v platnost v roce 2005, ČR je však jeho smluvní stranou již od roku 2001 a v rámci protokolu jsou aktualizovány národní cíle ČR. Gestorem Protokolu v ČR je Ministerstvo zdravotnictví. Zpracováním návrhu národních cílů a dohledem nad jejich implementací pověřila Rada pro zdraví a životní prostředí stálý pracovní tým složený ze zástupců MZ, MŽP, MZe a Státního zdravotního ústavu.

Více informací o Úmluvě a Protokolu lze najít na odkazu www.unece.org/env/water.

Den otevřených dveří při Světovém dni vody (zdroj: Povodí Vltavy)

14.2 Mezinárodní spolupráce České republiky v ucelených povodích Labe, Dunaje a Odry

Moderní principy ochrany vod, založené na bázi hydrologických povodí velkých řek překračujících hranice více států, se v České republice začaly uplatňovat v roce 1990 zahájením spolupráce při ochraně Labe podle Dohody o Mezinárodní komisi pro ochranu Labe. V té době se také začala připravovat Dohoda o Mezinárodní komisi pro ochranu Odry před znečištěním a později i Úmluva o spolupráci pro ochranu a únosné využívání Dunaje.

Spolupráce v oblasti ochrany vod na úrovni hlavních povodí ČR je realizována prostřednictvím mezinárodních komisí pro ochranu Labe, Dunaje a Odry a je zaměřena zejména na:

- snižování zatížení Labe, Dunaje a Odry škodlivými látkami,
- usilování o dosažení ekosystému, který bude co možná nejbližší přírodnímu stavu se zdravou četností druhů,
- umožnění užívání vody, a to především získávání pitné vody z břehové infiltrace a zemědělské využívání vody a sedimentů,
- snižování zatížení Severního moře z povodí Labe, Černého moře z povodí Dunaje a Baltského moře z povodí Odry,
- povodňovou ochranu,
- koordinovanou implementaci Rámcové směrnice o vodách a Povodňové směrnice (Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2007/60/ES o vyhodnocování a zvládání povodňových rizik).

Dohoda o Mezinárodní komisi pro ochranu Labe

Dne 8. 10. 1990 byla v Magdeburku podepsána Dohoda o Mezinárodní komisi pro ochranu Labe (dále jen „MKOL“). Dohoda vstoupila v platnost dne 14. 9. 1992, protokolem k Dohodě ze dne 9. 12. 1991, který nabyl účinnosti dne 13. 8. 1993, získala Komise právní subjektivitu. MKOL je nejvýznamnějším grémiem česko-německé spolupráce v oblasti ochrany vod v uceleném mezinárodním povodí Labe.

37. zasedání MKOL v říjnu 2024 se konalo ve Spolkové republice Německo v Magdeburku.

Od 1. ledna 2024 převzala Česká republika předsednictví v MKOL. Novým prezidentem MKOL na období 2024–2026 se stal Ing. Tomáš Fojtík, ředitel VÚV TGM.

Pro konzultace s veřejností byl připraven dokument k časovému plánu a programu prací v souvislosti s přípravou aktualizace části A Mezinárodního plánu oblasti povodí Labe na období 2028–2033 podle Rámcové směrnice o vodách ES. Návrh časového plánu a programu prací byl v prosinci 2024 zveřejněn na internetových stránkách MKOL k připomínkám veřejnosti.

Mimořádný mezinárodní program měření Labe pro sledování jakosti vody v případě extrémní hydrologické situace, schválený na 36. zasedání MKOL v říjnu 2023, byl zveřejněn na internetových stránkách MKOL. Připraven byl návrh Mezinárodního programu měření Labe na rok 2025, v lednu 2024 úspěšně proběhlo testování záložních komunikačních

cest mezi předpovědními povodňovými centrály Praha, Drážďany a Magdeburg.

V dubnu 2024 se v Magdeburku uskutečnila odborná výměna informací k přezkumům předběžného vyhodnocení povodňových rizik a map povodňového nebezpečí a povodňových rizik v mezinárodní oblasti povodí Labe.

Bylo dohodnuto, že „Analýza málovodného období 2014–2020 v povodí Labe“, která byla zveřejněna v červenci 2023 na internetových stránkách MKOL, bude rozšířena na desetiletí 2014–2023.

V lednu a červnu 2024 proběhla úspěšně testování hlásných cest Mezinárodního varovného a poplachového plánu Labe.

V druhé polovině roku 2024 byla v pracovní skupině implementace Rámcové směrnice ES pro vodní politiku v povodí Labe (WFD) a v rámci zvláštních pracovních setkání otevřena a diskutována nová témata – management množství vod a problematika hydrických rekultivací zbytkových jam po těžbě hnědého uhlí v povodí Labe.

V říjnu 2024 se formou videokonference uskutečnilo první pracovní setkání na téma migrační prostupnost/tažné ryby v povodí Labe.

Byla zahájena příprava Magdeburského semináře o ochraně vod 2025, který se uskuteční ve dnech 8. 10. a 9. 10. 2025 v Magdeburku.

Hlavním tématem je „Hospodaření s vodou v povodí Labe včera, dnes a zítra“. Obsahovou náplň tvoří:

- Zabezpečení vodních zdrojů a funkcí ekosystémů se zohledněním změny klimatu,
- Labe jako vodní cesta – možnosti a limity,
- Strategie monitorování a hospodaření s vodami (povrchovými a podzemními).

Průběžně probíhala aktualizace internetových stránek a interních dokumentů MKOL.

Priority činnosti MKOL nadále představují implementace Rámcové směrnice o vodách, implementace Povodňové směrnice, ochrana před povodněmi a problematika havarijního znečištění vod.

Podrobné informace o činnosti MKOL lze najít zde: www.ikse-mkol.org.

Úmluva o spolupráci pro ochranu a únosné využívání Dunaje

Jednu z největších mezinárodních aktivit v ochraně vod představuje mnohostranná spolupráce při ochraně Dunaje. Úmluva o spolupráci pro ochranu a únosné využívání Dunaje byla podepsána 29. 6. 1994 a vstoupila v platnost 22. 10. 1998. ČR se k této úmluvě připojila 10. 3. 1995.

Mezinárodní komisi pro ochranu Dunaje (dále jen „MKOD“) tvoří 15 smluvních stran, které se zavázaly k provádění Úmluvy

o ochraně Dunaje. Konečnými cíli jsou spolupráce v základních otázkách vodního hospodářství, aby povrchové a podzemní vody v povodí Dunaje byly spravovány a využívány udržitelným a spravedlivým způsobem, a přijetí všech vhodných právních, správních a technických opatření k zachování a zlepšení kvality Dunaje a jeho životního prostředí.

Na úrovni vedoucích delegací jednotlivých smluvních stran se uskutečnila dvě zasedání. V červnu proběhlo 22. zasedání řídicí skupiny MKOD v Bratislavě a v prosinci se ve Vídni uskutečnilo 26. plenární zasedání MKOD. Součástí červnového zasedání byla i oslava 30. výročí podpisu Úmluvy o spolupráci pro ochranu a únosné využívání Dunaje a 20. výročí dětské soutěže Dunajský umělec. Vedoucí delegací slavnostně odhalili putovní výstavu vítězných děl z celé dvacetileté historie soutěže, která byla po Bratislavě k vidění i v Lublani a v Budapešti. V roce 2024 také poprvé čeští účastníci vyhráli mezinárodní kolo soutěže v kategorii Video – Junioři (tým ZŠ a MŠ Choryně).

MKOD se na vrcholné úrovni nadále zabývala tématem sucha a nedostatku vody. Byl vypracován report o suchu v povodí Dunaje, který navrhl deset hlavních okruhů pro možnou spolupráci. Vedoucí delegací vybrali šest priorit k dalšímu rozpracování. Experti z členských států budou dále diskutovat o tom, které z nich jsou nejpotřebnější. I nadále probíhala pravidelná jednání expertních skupin. Expertní skupina pro monitoring pokračovala v přípravách nadcházejícího průzkumu Dunaje JDS 5. Do průzkumu budou zařazeny tři lokality v ČR – Lanžhot, Pohansko a čistírna odpadních vod v Uherském Hradišti.

Podrobné informace o činnosti MKOD se lze dočíst na odkazu www.icpdr.org.

Dohoda o Mezinárodní komisi pro ochranu Odry před znečištěním

Touto dohodou byla ustavena Mezinárodní komise pro ochranu Odry před znečištěním. Dohodu uzavřely vlády ČR, Polské republiky, SRN a Evropské společenství dne 11. 4. 1996, v platnost vstoupila po ratifikaci dne 26. 4. 1999. Po vstupu ČR a Polska do Evropské unie dne 1. 5. 2004 bylo členství Evropského společenství v MKOOpZ ukončeno, a to Dohodou o změně Dohody o MKOOpZ přijaté 27. 11. 2008 v Bruselu.

Činnost Mezinárodní komise pro ochranu Odry před znečištěním (dále jen „MKOOpZ“) je zaměřena zejména na mezinárodní koordinaci plnění požadavků Rámcové směrnice o vodách, Povodňové směrnice a prevenci znečištění vod. Spolupráce probíhá v pracovních skupinách orientovaných především na plánování, povodňovou ochranu, havarijní znečištění, monitoring a správu dat. Pod samotnou pracovní skupinou G1 pro implementaci Rámcové směrnice o vodách se nově (usnesením 24. plenárního zasedání MKOOpZ ze dne 2. 12. 2021) vytvořila ad hoc pracovní podskupina „Hornictví“, která vznikla na základě identifikace nového problému hospodaření s vodou mající nadregionální význam, konkrétně potřeby zabývat se nepříznivými dopady na životní prostředí následkem aktivní a bývalé těžby hnědého uhlí, zvláště na podzemní vody.

Dne 6. 6. 2024 proběhla každoroční, v pořadí již 29. porada vedoucích delegací MKOOpZ, na níž byla mimo jiné schválena aktualizace Havarijního plánu Odry. Na začátku prosince 2024 se pak ve Vratislavi, sídle Sekretariátu, konalo 27. plenární zasedání MKOOpZ, které na základě aktuálního předsednictví vedla prezidentka MKOOpZ ze Spolkové republiky Německo, předsedající Komisi pro období od 1. 1. 2023 do 31. 12. 2025.

V roce 2024 se MKOOpZ věnovala především zavádění Rámcové směrnice o vodách, přičemž pokračovala v přípravách na třetí aktualizaci Plánu mezinárodní oblasti povodí Odry (MOPO). V té souvislosti bylo dne 22. 6. 2024 ukončeno šestiměsíční období konzultace s veřejností pro časový plán a program prací pro zpracování aktualizace Plánu MOPO pro čtvrtý plánovací cyklus, který byl následně zveřejněn na internetových stránkách MKOOpZ. Dále byl dne 22. 12. 2024 k veřejné konzultaci předložen „Předběžný přehled významných problémů hospodaření s vodou zjištěných v MOPO“.

Několik pracovních skupin a podskupin MKOOpZ se intenzivně věnovalo aktualizaci jednotlivých kapitol „Strategie naplnění společných cílů pro významné problémy hospodaření s vodou v mezinárodní oblasti povodí Odry“ (dále jen „Strategie“) z roku 2019. Podskupina GP „Plánování“ byla pověřena aktualizací kapitoly o morfologických změnách povrchových vod, podskupina GM „Monitoring“ se zabývala látkovým zatížením povrchových vod a ad hoc pracovní podskupina „Hornictví“ se věnovala přípravě zcela nové kapitoly o nepříznivých dopadech na životní prostředí následkem aktivní a bývalé těžby hnědého uhlí, zvláště na podzemní vody. Celková aktualizace „Strategie“ by měla být finalizována do konce roku 2025.

V souvislosti se třetím cyklem zavádění Povodňové směrnice došlo k druhé aktualizaci „Předběžného vyhodnocení povodňových rizik pro mezinárodní oblast povodí Odry (PVPR)“. Dále probíhaly práce na přípravě dokumentu popisujícím komunikační kanály pro předávání informací během povodní přeshraničního významu. Tento dokument si klade za cíl seznámit veřejnost s aktuálně využívanými postupy a způsoby přeshraniční výměny informací v případě povodňových událostí.

Mezi další významné aktivity pracovní skupiny „Havarijní znečištění“ patřilo také vypracování přehledu hlášení předaných v souladu s Mezinárodním varovným a poplachovým plánem Odry (MVPPO) v období od 1. 1. do 31. 8. 2024 a uplatňování aktualizovaného postupu a formuláře pro předávání hlášení mezi jednotlivými Mezinárodními hlavními varovnými centrály (MHVC) dle MVPPO.

V rámci skupiny G5 „Správa dat“ se projednávala problematika mapových příloh a jejich aktualizace v rámci „Strategie“. Dále byl po prověření a aktualizaci stávajících podmínek schválen dokument „Pravidla pro používání Geoportálu MKOOpZ“.

Podrobné informace o činnosti MKOOpZ se lze dočíst na internetovém odkazu <http://mkoo.pl/index.php?lang=CZ>.

14.3 Mezinárodní spolupráce České republiky na hraničních vodách

Celková délka státních hranic České republiky se sousedními státy je 2 290 km. Zhruba třetina státních hranic je označována za tzv. „mokrou“ hranici, což znamená, že státní hranice v délce cca 740 km probíhají vodními toky nebo vodními plochami. V rámci mezinárodní spolupráce na hraničních vodách má Česká republika se všemi sousedními státy sjednané mezinárodní smlouvy, které jsou realizovány prostřednictvím příslušných komisí pro hraniční vody.

Za hraniční vody lze považovat jak vodní toky či plochy, kterými státní hranice probíhají, tak i vodní toky, které státní hranice křížují a povrchové nebo podzemní vody, pokud by na nich učiněná opatření mohla významně ovlivnit vodohospodářské poměry na území státu druhé smluvní strany. Pro předcházení případným problémům a sporům má ČR se všemi svými sousedními státy sjednané mezinárodní smlouvy.

Prostřednictvím příslušných komisí pro hraniční vody jsou řešeny otázky úpravy a údržby hraničních vodních toků včetně výstavby a provozování objektů na nich, zásobování vodou a meliorace příhraničních území, ochrany hraničních vod před znečištěním (včetně příslušného monitoringu, společného sledování jakosti hraničních vod, výměny údajů a organizace varovné služby v případě mimořádných událostí), hydrologie a hlásné předpovědní povodňové služby (včetně monitoringu, společných měření, výměny údajů a organizace varovné služby v případě mimořádných událostí), vodoprávních řízení, týkajících se hraničních vod, ochrany akvatických a litorálních biotopů, průběhu státních hranic na hraničních vodních tocích aj.

Výsledky z jednání jednotlivých komisí jsou vždy uvedeny v Protokolech, které se předkládají zainteresovaným resortům ke stanovisku a následně jsou schvalovány ministrem životního prostředí.

Smlouva mezi Českou republikou a Spolkovou republikou Německo o spolupráci na hraničních vodách v oblasti vodního hospodářství

Smlouva byla podepsána dne 12. 12. 1995, v platnost vstoupila dne 25. 10. 1997. Její naplňování se uskutečňuje prostřednictvím Česko-německé komise pro hraniční vody (dále jen „Komise“). S ohledem na územní členění Spolkové republiky Německo probíhá spolupráce prostřednictvím Stálého výboru Bavorsko a Stálého výboru Sasko, jež zastřešuje Komise.

V roce 2024 se v dubnu konalo 26. zasedání Stálého výboru Bavorsko, v červnu 26. zasedání Stálého výboru Sasko a v říjnu 27. zasedání Komise. V rámci těchto zasedání a jednání pracovních grémií stálých výborů je kromě desítek dalších záměrů i nadále intenzivně diskutována problematika zvýšených koncentrací rtuti v plaveninách a sedimentech česko-bavorského hraničního vodního toku Reslava (Röslau), které se následně ukládají ve vodní nádrži Skalka. Německá strana zprovoznila v červnu 2024 po rozsáhlých odborných projednáních a zkušebním provozu automatickou vzorkovací stanici v obci Schirnding (Spolková republika Německo). Bavorská

vodohospodářská správa provedla v roce 2024 v rámci průběžné údržby na celkem 6 km vodních toků Kössein, Reslavy (Röslau) a Ohře (Eger) na německém území protierozní opatření. V současné době probíhá výběrové řízení na modelování vodních toků a záplavových území s vylepšeným laserovým skenováním a novými zeměměřickými daty.

V roce 2024 nadále probíhaly práce na realizaci projektu „AKWA – „Dopady změny klimatu na přeshraniční vodní útvary na česko-saské hranici“. Doba trvání projektu je rozložena na 3 roky (01/2024–12/2026). Hlavními cíli projektu jsou zlepšení stavu vybraných příhraničních a přeshraničních vodních útvarů a zvýšení odolnosti vůči změně klimatu. Příslušné úřady na obou stranách hranic jsou v důsledku aktivní účasti lépe propojeny a tím je posílena jejich spolupráce. Harmonizace hodnocení bude dosaženo společným monitoringem vod a porovnáváním metod hodnocení a výsledků. Společně budou pro vybrané vodní útvary navržena potřebná opatření ke zlepšení jakosti vod. Lead-partnerem je VÚV TGM.

Mezi dalšími projednávanými tématy byly konkrétní záměry na hraničních vodách, týkající se úprav a oprav na hraničních vodách, vypouštění odpadních vod, odběrů povrchových a podzemních vod, malých vodních elektráren apod. Diskutovány byly další společné přeshraniční projekty zaměřené na zlepšení jakosti a množství povrchových vod, ochrana perlorodky říční a velevruba tupého v hraničních vodách a jejich povodích a hlásné systémy pro vyrozumění při znečištění hraničních vodních toků mezi ČR a SRN a jejich aktualizace. Obě strany si vyměnily informace o implementaci Povodňové směrnice na národních úrovních a v rámci implementace Rámcové směrnice o vodách byly projednávány otázky implementace Rámcové směrnice pro přeshraniční útvary povrchových vod.

Smlouva mezi Československou socialistickou republikou a Rakouskou republikou o úpravě vodohospodářských otázek na hraničních vodách

Smlouva byla podepsána dne 7. 12. 1967, její platnost je od 18. 3. 1970. Předmět smlouvy je realizován prostřednictvím Česko-rakouské komise pro hraniční vody, která řeší aktuální otázky na hraničních vodách těchto dvou republik.

V roce 2024 probíhala všechna společná jednání s rakouskou stranou standardně prezenčně. Během nich byly prodiskutovány obvyklé otázky, které se týkaly udržování hraničních vodních toků a sledování jejich kvality. Jedním z témat byla opět problematika ovlivňování Dyje rakouským chemickým závodem v Pernhofenu, který momentálně zpracovává studii vyhodnocující vliv činnosti továrny na kvalitu vody v řece Dyji za období 2018 až 2023. Hlavním tématem ke společným diskusím byl však průběh zářijových povodní 2024, které silně zasáhly území obou států.

Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Polské republiky o spolupráci na hraničních vodách v oblasti vodního hospodářství

Dohoda byla podepsána dne 20. 4. 2015 a vstoupila v platnost dne 5. 10. 2015. Dohoda je prováděna prostřednictvím Česko-polské komise pro hraniční vody (dále jen „Komise“). V rámci

Komise je zřízeno pět stálých pracovních skupin zabývajících se investičními záměry a koncepcemi (Skupina „P“), hydrologií, hydrogeologií a protipovodňovou ochranou (Skupina „HyP“), úpravou vodních toků, zásobováním vodou a melioracemi území ležících při česko-polských státních hranicích (Skupina „R“), ochranou hraničních vod před znečištěním (Skupina „OPZ“) a implementací Rámcové směrnice o vodách (Skupina „WFD“). Expertní skupiny se v roce 2024 scházely dvě – expertní skupina pro hydrogeologii hraničních vod v oblasti vnitrosudetské pánve a skupina pro řešení problematiky vlivu hnědouhelného dolu Turów.

V roce 2024 se uskutečnilo pravidelné 8. zasedání Komise ve dnech 21.–25. 10., tentokrát v Gdaňsku. V roce 2022 reaktivována expertní skupina pro podzemní vody v oblasti vlivu dolu Turów pokračovala ve své činnosti, zabývala se problematikou klasifikace a charakteristik objektů společné monitorovací sítě hladin podzemních vod, její aktualizací a prověřením funkčnosti jednotlivých vrtů, dále také návrhem konstrukce společných hydrogeologických řezů, zajištěním informací o stavu objektů na české a polské straně, vzájemným poskytováním naměřených výsledků a prováděním pravidelného vyhodnocení získaných výsledků společných měření.

V rámci zasedání Komise byly dále projednány výsledky spolupráce v rámci všech ostatních pracovních skupin týkající se například plánování v oblasti vodního hospodářství na hraničních vodách, protipovodňových opatření, výměny hydrometeorologických dat a informací, vodohospodářských opatření na hraničních vodách, hodnocení jakosti hraničních vod sledovaných v roce 2023 nebo spolupráce se Stálou česko-polskou hraniční komisí.

Samotnému zasedání předcházelo mimořádné expertní jednání k problematice výskytu tzv. „zlaté řasy“, *Prymnesium parvum*. Dalším tématem pak byly povodně ze září 2024 – delegace si vyměnily informace o průběhu dané události a úrovni přeshraniční spolupráce. Z diskuse následně vzešel požadavek na Skupiny „HyP“ a „P“, aby zpracovaly postupy pro přímou komunikaci a vzájemné informování v případě mimořádných událostí na hraničních vodách tam, kde takové postupy dosud zavedeny nejsou. Z hlediska problematiky zvládnutí stavu sucha a nedostatku vody byla Skupina „WFD“ pověřena, aby se strany vzájemně seznámily s relevantními plány pro zvládnutí sucha a nedostatku vody a provedly jejich přezkum a srovnání.

Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Slovenské republiky o spolupráci na hraničních vodách

Tato dohoda byla podepsána a zároveň vstoupila v platnost dne 16. 12. 1999 a je uskutečňována prostřednictvím Česko-slovenské komise pro hraniční vody (dále jen „Komise“). Komise se člení do čtyř pracovních skupin řešících technické otázky (Skupina „T“), hydrologii (Skupina „H“), ochranu vod (Skupina „OV“) a Rámcovou směrnici o vodách (Skupina „WFD“).

V červnu 2024 se na území Slovenské republiky konalo 24. zasedání Komise. Na jednání byla diskutována implementace směrnic Evropské unie (Rámcové směrnice o vodách

a Povodňové směrnice) týkající se česko-slovenských hraničních vod. Skupina „WFD“ pokračovala ve sjednocení prostorových údajů a charakterizaci nového společného přeshraničního útvaru podzemních vod – v ČR se jedná o „Kvartér soutokové oblasti Moravy a Dyje“ a v SR o „Medzizrnové podzemné vody kvartérnych náplavov Viedenskej panvy v oblasti povodia Dunaja“. Zasedání se také zabývalo aktuálními otázkami úprav a údržby hraničních vodních toků (např. oprava jezu Sudoměřice), hodnocením monitoringu kvality vody hraničních vodních toků za rok 2023, hydrologickými otázkami i problematikou nakládání s vodami. Dále se projednávaly různé záměry, například „Prodloužení splavnosti vodní cesty Otrokovice – Rohatec“ či „Rekreační přístav Hodonín“. Významné téma k projednání představovala rovněž otázka dlouhodobě neřešeného uspořádání majetkoprávních vztahů mezi Českou republikou a Slovenskou republikou. V této záležitosti byl v roce 2024 navázán kontakt s ministerstvy financí na obou stranách.

14.4 Ocenění OSN za pokrok v udržitelném hospodaření s vodou

Dne 16. července 2024 převzal ministr životního prostředí Petr Hladík v New Yorku ocenění od UN-Water, koordinačního mechanismu OSN pro vodu, ocenění za pokrok ČR v udržitelném hospodaření s vodou. UN-Water od roku 2022 zveřejňuje tzv. Případové studie o pokroku naplňování Cíle udržitelného rozvoje 6 (voda a kanalizace). Cílem případových studií je nabídnout státům inspiraci a replikovatelné příklady dobré praxe. ČR byla vybrána proto, že v celosvětovém měřítku vykazuje unikátní pokrok napříč oblastmi vodního hospodářství, které jsou reportovány OSN. Na vodním hospodářství ČR je také pozoruhodná rozvinutá mezinárodní spolupráce, a to v situaci, kdy má ČR relativně málo vodních zdrojů.

ČR byla oceněna i za to, že za poslední dvě desetiletí výrazně navýšila procento domácností připojených ke zdrojům pitné vody a kanalizaci. Velký posun byl dosažen i v boji proti snižování znečištění vodních toků. Zároveň se za posledních dvacet let zvýšil počet čistíren odpadních vod o téměř 50 %, a to hlavně v menších obcích. OSN zároveň vyzdvihla, že si obce uvědomují význam vody a že vodohospodářská legislativa je kontinuální a nepodléhá politickým tlakům. Oceněno bylo též dobře nastavené dotační financování. OSN si dále povšimla, že přestože cena vody pomalu stoupá, podařilo se nám udržet její dostupnost pro spotřebitele.

Byly identifikovány i výzvy, na kterých by měla ČR dále pracovat: zvýšení kapacit v odvětví vodního hospodářství, včetně vzdělávání a výzkumu, zajištění čištění odpadních vod v řídce osídlených oblastech, zvýšení standardů čistíren odpadních vod nebo řešení klesajících hladin povrchových a podzemních vod.

Toto ocenění je uznáním dekád úsilí všech vodohospodářů, kteří se zasloužili o celosvětově mimořádný pokrok vodního hospodářství během posledních tří dekád.

1. místo Knapp, Chraňme naše ledovce, ať nám nezůstanou jen v lednici

15. VÝZKUM A VÝVOJ V OBLASTI VOD

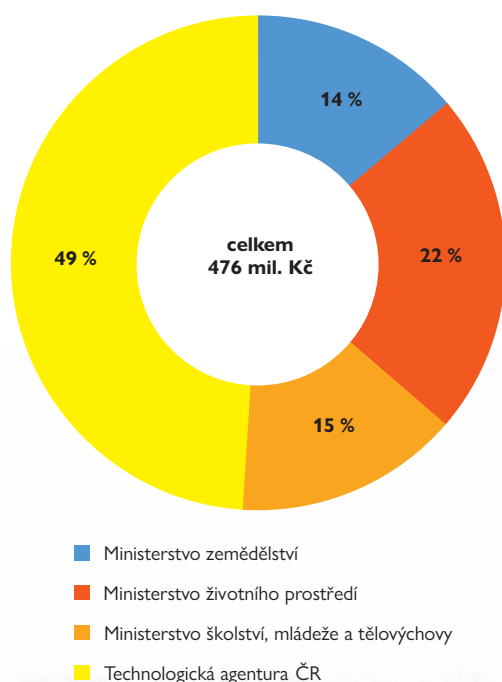
V oblasti vod probíhá řada výzkumných projektů. Cílem této kapitoly je stručně představit výzkum a vývoj v této oblasti v působnosti Ministerstva zemědělství, Ministerstva životního prostředí a Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, jenž tyto ústřední orgány financují buď přímo, ve formě institucionální a účelové podpory nebo prostřednictvím Technologické agentury ČR. Veřejně přístupné údaje o projektech vědy a výzkumu a o poskytnuté institucionální podpoře na dlouhodobý koncepční rozvoj jsou dostupné na internetových stránkách Informačního systému výzkumu, experimentálního vývoje a inovací www.rvvi.cz (Centrální evidence projektů, Centrální evidence aktivit). Údaje o výsledcích vzešlých z řešení výzkumných aktivit jsou dostupné tamtéž v Rejstříku informací o výsledcích. V roce 2024 byly poskytnuty finanční prostředky v celkové výši téměř 476 mil. Kč na výzkum a vývoj ve vodním hospodářství. Ministerstvo zemědělství se podílelo na této částce 14 % (poskytnuté finanční prostředky 66,7 mil. Kč), Ministerstvo životního prostředí 22 % (poskytnuté finanční prostředky 105,8 mil. Kč) a Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy 15 % (poskytnuté finanční prostředky více než 70 mil. Kč) a Technologická agentura České republiky 49 % (výše finanční podpory na projekty zaměřené na vodu a vodní hospodářství 232,9 mil. Kč v rámci výzkumného programu Prostředí pro život v gesci Ministerstva životního prostředí).

Výzkum ebulice metanu ve vodních tocích (zdroj: CzeCOS)

Graf 15.1

Finanční prostředky poskytnuté na výzkum a vývoj v oblasti vod v roce 2024

Pramen: MZe z podkladů MŽP a MŠMT

15.1 Výzkum a vývoj v působnosti Ministerstva zemědělství

Ministerstvo zemědělství v roce 2024 poskytlo účelové a institucionální finanční prostředky na řešení projektů výzkumu a vývoje a na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumných organizací v oblasti vodního hospodářství ve výši přesahující 66,74 mil. Kč.

V roce 2024 bylo na podporu projektů výzkumu a vývoje vynaloženo celkem 59 852 tis. Kč. Projekty výzkumu a vývoje jsou především zaměřeny na ochranu půdy a vody při trvale udržitelném rozvoji agrárního sektoru, tvorbu, revitalizaci a ochranu kulturní krajiny, lesa a vodních útvarů a racionalizaci hospodaření s vodou včetně řešení dopadů klimatické změny.

Přehled jednotlivých řešených projektů výzkumu a vývoje je v souhrnu uveden v Tabulce 15.1.1.

Vodohospodářské projekty výzkumu a vývoje, řešené v roce 2024, vzešly z veřejných soutěží vyhlášených v rámci resortního výzkumného programu s názvem Program na podporu aplikovaného výzkumu Ministerstva zemědělství na období 2017–2025, ZEMĚ (dále jen „ZEMĚ“). A Program na podporu

aplikovaného výzkumu Ministerstva zemědělství na období 2024–2032, ZEMĚ II (dále jen „ZEMĚ II“).

Specifické cíle programů ZEMĚ a ZEMĚ II jsou definovány třemi klíčovými oblastmi a devíti výzkumnými směry. Klíčová oblast Udržitelné hospodaření s přírodními zdroji je mj. naplňována výzkumným směrem Voda. Cílem tohoto výzkumného směru je dosažení dobrého ekologického a chemického stavu povrchových vod a dobrého chemického a kvantitativního stavu podzemních vod, zvýšení retence a akumulace povrchových a podzemních vod, snížení rizika jejich znečištění a péče o kvalitu vodních zdrojů před znečištěním z bodových a nebodových zdrojů, omezení kontaminace mikropolutanty (pesticidy, farmaky a dalších včetně jejich metabolitů), uplatnění nových technologií v oblasti úpravy vod a recyklace vody v oběhu. Dále je výzkumný směr Voda zaměřen na optimalizaci hospodaření s vodou s cílem eliminovat projevy hydrologických extrémů a navrhnout systém adaptačních opatření k jejich zmírnění.

V rámci dlouhodobých koncepcí rozvoje výzkumných organizací byla některými výzkumnými organizacemi řešena i problematika vodního hospodářství. Jedná se především o Výzkumný ústav monitoringu a ochranu půdy, v. v. i., Národní centrum zemědělského a potravinářského výzkumu, v. v. i. a v menší míře o Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti, v. v. i. Na tuto výzkumnou oblast byla v roce 2024 výzkumným organizacím poskytnuta institucionální podpora ve výši cca 6 890 tis. Kč.

Veřejně přístupné údaje o projektech VaV a o poskytnuté institucionální podpoře na dlouhodobý koncepční rozvoj jsou dostupné na internetových stránkách Informačního systému výzkumu, vývoje a inovací <https://www.isvavai.cz/> (CEP – Centrální evidence projektů, CEA – Centrální evidence aktivit). Údaje o výsledcích vzešlých z řešení výzkumných aktivit jsou dostupné tamtéž v Rejstříku informací o výsledcích – RIV.

Tabulka 15.1.1

Projekty výzkumu a vývoje v oblasti vodního hospodářství financované z kapitoly Ministerstva zemědělství v roce 2024

Projekt č.	Název projektu	Od-do	Koordinátor	Finanční prostředky (tis. Kč)
QK21010189	Implementace ekosystémových služeb se zaměřením na vodní bilanci ve vinohradnické praxi	1. 1. 2021 31. 12. 2025	Národní centrum zemědělského a potravinářského výzkumu, v. v. i.	3 399
QK21010247	Optimalizace hospodaření na nevyrovnaných pozemcích využitím efektivního mapování půdních podmínek a zohlednění změn vláhových poměrů s cílem stabilizace dosahovaných výnosových úrovní	1. 1. 2021 31. 12. 2024	Výzkumný ústav monitoringu a ochrany půdy, v. v. i.	2 576
QK21010300	Optimalizace technologie úpravy kalů z komunálních čistíren odpadních vod s ohledem na jejich chemické a mikrobiální složení a schopnost zadržovat vodu s cílem jejich bezpečného využití na zemědělském a lesním půdním fondu	1. 1. 2021 31. 12. 2024	Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava	3 400
QK21010310	Vyhodnocení možností využití plánovaných liniových staveb k realizaci převodů vody mezi povodími a mezi vodárenskými systémy	1. 1. 2021 31. 12. 2024	Výzkumný ústav monitoringu a ochrany půdy, v. v. i.	2 634
QK21010328	Potenciál rozvoje malých vodních ploch v krajině jako adaptačních opatření k eliminaci hydrometeorologických extrémů	1. 1. 2021 31. 12. 2024	Vysoké učení technické v Brně	3 017
QK21010341	Optimalizace souboru opatření pro zemědělská povodí v rámci procesu pozemkových úprav	1. 1. 2021 31. 12. 2025	Výzkumný ústav monitoringu a ochrany půdy, v. v. i.	3 263
QK22010142	Záchrana populace topolu černého a jeho využití ve vodohospodářství a lesnictví	01/2022 12/2025	Výzkumný ústav pro krajinu, v. v. i.	3 090
QK22010189	Vliv odlesnění na vodní režim malých povodí	01/2022 12/2025	Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti, v. v. i.	2 861
QK22020146	Technická doporučení pro hospodaření s vodou v rámci lesní dopravní sítě	01/2022 12/2024	Česká zemědělská univerzita v Praze	2 971
QK22020179	Posouzení podílu sedimentů na eutrofizaci nádrží a možností nápravných opatření	1/2022 12/2024	Biologické centrum AV ČR, v. v. i.	4 133

Projekt č.	Název projektu	Od-do	Koordinátor	Finanční prostředky (tis. Kč)
QK23020002	Produkce násad candáta obecného, jejich adaptibilita a optimalizace jejich vysazování do volných vod.	1/2023 12/2025	Biologické centrum AV ČR, v. v. i.	4 040
QK23020018	Co nevíme o organickém znečištění zdrojů pitné a závlahové vody: Identifikace emergentních sloučenin pomocí cíleného screeningu	1/2023 12/2025	Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích	4 204
QK23020064	Zhodnocení hydrologické situace pstruhových toků ČR a stavu populací lososovitých ryb v souvislosti s klimatickou změnou	1/2023 12/2025	Mendelova univerzita v Brně	1 864
QL24010054	Dopady klimatické změny na malá lesní povodí a možnosti jejich zmírnění prostřednictvím lesnického managementu a vodohospodářských opatření	3/2024 2/2028	Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti, v. v. i.	2 879
QL24010263	Smart nástroje pro řízení závlahových systémů a zlepšení vodní bilance zemědělských pozemků	3/2024 12/2028	Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy, v. v. i.	3 604
QL24010384	Střednědobý trend v chování mikropolutantů pocházejících z odpadní vody nebo kalů z čistíren odpadních vod v půdním prostředí	3/2024 12/2028	Česká zemědělská univerzita v Praze	4 286
QL24020321	Vyhodnocení možností posílit zásobování obyvatel pitnou vodou propojením skupinových vodovodů a vodárenských soustav jako adaptační opatření na změnu klimatu	3/2024 12/2026	Výzkumný ústav monitoringu a ochrany půdy, v. v. i.	3 498
QL24020457	Vliv změny klimatu na evapotranspiraci a vodní bilanci v krajině v kontextu zabezpečení a udržitelnosti vodních zdrojů	3/2024 12/2026	Ústav výzkumu globální změny AV ČR, v. v. i.	4 133
Celkem				59 852

Pramen: MZe

Jihočeské výzkumné centrum akvakultury a biodiverzity hydrocenóz (zdroj: CENAKVA)

15.2 Výzkum a vývoj v působnosti Ministerstva životního prostředí

Ministerstvo životního prostředí poskytlo v roce 2024 institucionální podporu v celkové výši 105 761 757 Kč svým dvěma výzkumným organizacím v oblasti vod – Výzkumnému ústavu vodohospodářskému T. G. Masaryka, v. v. i. a Českému hydrometeorologickému ústavu. Konkrétně se jednalo o 78 407 818 Kč pro Výzkumný ústav vodohospodářský T. G. Masaryka, v. v. i. a 27 353 939 Kč pro Český hydrometeorologický ústav.

15.3 Výzkum a vývoj v působnosti Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy podporuje výzkum a vývoj v oblastech dotýkajících se vodního hospodářství prostřednictvím iniciativy Společného programování „Voda pro měnící se svět“ a projekty velkých výzkumných infrastruktur CzeCOS a CENAKVA a na ně navázané projekty mezinárodní spolupráce České republiky ve výzkumu a vývoji. V roce 2024 bylo poskytnuto více než 70 mil. Kč.

Water JPI

ČR byla v roce 2024, tak jako v minulých letech, zapojena do společné, mezinárodní iniciativy „Voda pro měnící se svět“ (Water JPI), která se zabývá širokým spektrem výzkumu

v oblasti vodních a hydrologických věd. Jejím řádným členem je ČR prostřednictvím Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT) od roku 2018.

Velká výzkumná infrastruktura CzeCOS – Česká infrastruktura sledování uhlíku

V roce 2024 pokračovalo na velké výzkumné infrastruktuře CzeCOS (dále jen „VVI CzeCOS“) monitorování vodních ekosystémů, rozvoji inovací a získávání podkladů pro hydrologické studie prostřednictvím dlouhodobých environmentálních pozorování. Jednou z klíčových aktivit bylo monitorování 15 malých lesních povodí v rámci sítě GEOMON, přičemž byly měřeny hydrologické a chemické parametry ve srážkové vodě a přímo ve vodních tocích. Infrastruktura dálkového snímání prošla významnými vylepšeními, zejména integrací nového VNIR-SWIR senzoru.

CzeCOS sehrál klíčovou roli v mezinárodních spolupracích a iniciativách s otevřeným přístupem, zejména díky své účasti v DANUBIUS-RI, který podporuje hydrologický výzkum interakcí řeka-moře. Infrastruktura také přispěla k veřejně dostupným portálům pro hodnocení klimatických rizik, včetně *Intersucho* (monitorování sucha), *FireRisk* (predikce rizika požárů) a *Klimatická změna* (analýza dopadů klimatických změn). Poptávka po hydrologických a ekosystémových datech i nadále rostla, s více než 2 773 žádostmi o přístup k datům od 830 mezinárodních výzkumníků.

Velká výzkumná infrastruktura CENAKVA – Jihočeské výzkumné centrum akvakultury a biodiverzity hydrocenóz

Jedním z klíčových milníků infrastruktury v roce 2024 bylo rozšíření otevřeného přístupu k datům, která jsou zásadní pro výzkum vodního prostředí a monitorování ekosystémů. Bylo

Výzkum ebulice metanu ve vodních tocích (zdroj: CzeCOS)

CENAKVA, Jihočeské výzkumné centrum akvakultury a biodiverzity hydrocenóz (zdroj: CENAKVA)

zveřejněno 11 datasetů o celkové velikosti 320 GB prostřednictvím webových platform. Tyto soubory vzbudily značný zájem vědecké komunity, což dokládá 407 stažení. CENAKVA zároveň posílila svou roli v mezinárodním hydrologickém výzkumu, když převzala odpovědnost za provoz jednoho z komponentů evropské výzkumné infrastruktury DANUBIUS RI (International Centre for Advanced Studies on River-Sea Systems) – Hydrological Nexus of Central Europe, který sdružuje služby výzkumných center CENAKVA a CzechGlobe a zaměřuje se na výzkum sladkovodních ekosystémů, biodiverzity a ochrany vodního prostředí na českém území.

Vědecký výzkum realizovaný v CENAKVA přinesl cenné poznatky o kvalitě vody, biodiverzitě a znečištění vodních ekosystémů. Mezi klíčové studie patří výzkum účinků farmaceutik a klimatických změn na sladkovodní ekosystémy, analýza elektrosenzorických a mechanosenzorických systémů ryb, která poskytuje nové poznatky o adaptaci vodních druhů, či zkoumání vlivu antidepresiv na interakce mezi rybami a sladkovodními mlži. Prostřednictvím DANUBIUS-RI CENAKVA zprostředkovala již dva projekty otevřeného přístupu, čímž rozšířila své služby a přilákala nové vědce zabývající se hydrologií a správou vodních ekosystémů.

Česká účast v evropských výzkumných infrastrukturách

Česká republika má strategickou polohu pramenné oblasti několika evropských říčních systémů, což ji činí nezbytným aktérem pro udržitelné hospodaření s vodou v globálním měřítku. Česká republika se prostřednictvím MŠMT, VVI CENAKVA a VVI CzeCOS účastní několika výzkumných evropských konsorcií zaměřených na environmentální oblasti výzkumu. Jsou jimi AnaEE-ERIC, ACTRIS ERIC a ICOS ERIC. Vedle nich se ČR jako zakládající členský stát rovněž zapojuje do příprav konsorcií, jež mají řídit evropské výzkumné infrastruktury DANUBIUS-RI a eLTER-RI. Vznik plnohodnotného konsorcia DANUBIUS ERIC je předpokládán v létě roku 2025.

VVI CENAKVA je v rámci evropského konsorcia DANUBIUS-RI zodpovědná za komponent s názvem „Hydrologický uzel střední Evropy“ lokalizovaný v ČR. Tento komponent je vybudovaný na základě infrastruktury poskytované výzkumnými centry CENAKVA a CzechGlobe a je zaměřen na komplexní výzkum procesů ve sladkovodních ekosystémech, s důrazem na udržení biodiverzity a ochranu vodního prostředí. Unikátní služby poskytované českým komponentem přispívají k výzkumu udržitelnosti využívání vodních zdrojů v celoevropském měřítku.

Tabulka 15.3.1

Projekty výzkumu a vývoje v oblasti vodního hospodaření financované z kapitoly Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy v roce 2024

Projekt č./označení	Akronym	Řešitel, název	Finanční prostředky (tis. Kč)
	AnaEE-ERIC	Konsorcium evropské výzkumné infrastruktury AnaEE	2 608 320
	ICOS ERIC	Konsorcium evropské výzkumné infrastruktury ICOS RI	1 723 731
LM2023038	CENAKVA	Jihočeské výzkumné centrum akvakultury a biodiverzity hydrocenóz – velká výzkumná infrastruktura CENAKVA.	17 208 000
LM2023048	CzeCOS	Česká infrastruktura sledování uhlíku – Velká výzkumná infrastruktura CzeCOS	48 869 000
Celkem			70 409 051

Pramen: MŠMT

15.4 Výzkum a vývoj v působnosti Technologické agentury České republiky

Kromě institucionální podpory nabízí Ministerstvo životního prostředí od roku 2024 výzkumný program s názvem **Prostředí pro život 2**. Program je zaměřen na podporu projektů, jejichž výzkum bude prováděn zejména v těch tematických oblastech, ve kterých vznikají největší globální tlaky na životní prostředí, tedy v oblasti přírodních zdrojů, globálních změn,

oběhového hospodářství, udržitelného rozvoje krajiny a lidských sídel, environmentálně příznivých technologií a ekoinovací a rozvoje environmentálně příznivé společnosti. Poskytovatelem a realizátorem programu je Technologická agentura České republiky. Doba trvání programu s celkovou alokací ve výši 12,66 mld. Kč je deset let, tedy od roku 2024 do roku 2033. Polovina z celkových výdajů programu je určena na výzkum spojený s problematikou změny klimatu. V roce 2024 byla poskytnuta částka na podporu projektů zaměřené na vodu a vodní hospodářství ve výši 232,9 mil. Kč.

Tabulka 15.4.1

Projekty výzkumu a vývoje v oblasti vodního hospodářství podpořených Ministerstvem životního prostředí v rámci sedmé veřejné soutěže programu Prostředí pro život v roce 2024 v PP1

Projekt č.	Název projektu	Hlavní řešitel	Výše finanční podpory (tis. Kč)
SQ01010030	Strategie pro efektivní čištění odpadních vod za sucha a nedostatku vody v tocích	Výzkumný ústav vodohospodářský T. G. Masaryka, v. v. i.	9 652
SQ01010075	Živá infrastruktura minerálních pramenů – přírodě blízká opatření podporující udržitelné využití lázeňské krajiny regionu západních Čech	Botanický ústav AV ČR, v. v. i.	10 184
SQ01010148	Metodické nástroje pro identifikaci rizikových aglomerací z hlediska odlehčovaných vod a pro efektivní návrh opatření v povodích	České vysoké učení technické v Praze	7 613
SQ01010345	Analýza kadáverů vydry říční (Lutra lutra) jako nástroj pro monitoring bioakumulativních polutantů ve vodních ekosystémech	Univerzita Karlova	11 631
SQ01010176	Dopady změny klimatu na minimální zůstatkové průtoky v říční síti Jizery a na odběry podzemní vody v blízkosti toku	Výzkumný ústav vodohospodářský T. G. Masaryka, v. v. i.	11 725
SQ01010185	Řešení mobilní detekce a identifikace chemických polutantů a biologických agens založené na Ramanově spektroskopii	Státní ústav jaderné, chemické a biologické ochrany, v. v. i.	11 966
SQ01010138	Komplexní analýza velkých řek a jejich přítoků ve velkoplošných ZCHÚ z pohledu zachování a revitalizace jejich geodiverzity a biodiverzity.	Ostravská univerzita	11 044
SQ01010193	Udržitelné nástroje pro zhodnocení a omezení vlivu odlehčovaných odpadních vod na recipienty	Vysoká škola chemicko-technologická v Praze	11 975
SQ01010130	Metody identifikace a stabilizace stávajících a obnovy historických pramenišť	Výzkumný ústav vodohospodářský T. G. Masaryka, v. v. i.	11 884
SQ01010194	Inovativní metody monitoringu genetické integrity a biologické zdatnosti karase obecného v podmínkách ohrožení invazní aktivitou karase stříbřitého	Masarykova univerzita	9 308
SQ01010267	Stanovení koncentrace těžkých kovů v environmentálních vzorcích pro účely kontroly a charakterizace ekologických zátěží	České vysoké učení technické v Praze	7 822
SQ01010045	Toxikologická metodika pro komplexní hodnocení kontaminace podzemních vod organickými polutanty	Výzkumný ústav veterinárního lékařství, v. v. i.	8 926
Celkem			123 730

Pramen: TA ČR

Tabulka 15.4.2

Projekty výzkumu a vývoje v oblasti vodního hospodářství podpořených Ministerstvem životního prostředí v rámci sedmé veřejné soutěže programu Prostředí pro život v roce 2024 v PP2

Projekt č.	Název projektu	Hlavní řešitel	Finanční prostředky (tis. Kč)
SQ01020060	Udržitelné filtrační systémy eliminující pesticidy a jiné nebezpečné látky	Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem	10 131
SQ01020164	Odstranění látek PFAS z podzemních vod včetně jejich konečné destrukce	DEKONTA, a. s.	13 773
SQ01020103	Zařízení pro terénní eradikaci invazních druhů ryb	Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích	11 197
SQ01020040	Textilie pro mikrobiálně exponovaná pracoviště eliminující nebezpečí úniku persistentních polutantů do odpadních vod díky pokročilé technologii aktivní dekontaminace	Centrum organické chemie s. r. o.	13 880
SQ01020272	Optochemický snímač pro sledování perzistentních organických polutantů ve vodním prostředí	Technická univerzita v Liberci	13 108
SQ01020023	Pokročilá identifikace a mitigace úniků methanu na stokové síti a čistírnách odpadních vod	Vysoká škola chemicko-technologická v Praze	9 083
SQ01020096	Vývoj ověřené technologie pro redukci invazních druhů ryb v malých vodních plochách pomocí pastí	Biologické centrum AV ČR, v. v. i.	10 674
SQ01020207	DNA barcoding vodního hmyzu ČR: vytvoření databáze referenčních sekvencí	Biologické centrum AV ČR, v. v. i.	10 402
SQ01020133	Vývoj hnojiva na bázi směsi biomasy sladkovodních řas kultivovaných v odpadní vodě a huminových látek pro půdní aplikace	Mendelova univerzita v Brně	13 869
Celkem			106 117

Pramen: TA ČR

Program se dělí na tři podprogramy:

- Inovace a operativní výzkum ve veřejném zájmu (dále jen „PP1“)
- Nová řešení pro ekonomiku, životní prostředí a společnost (dále jen „PP2“)
- Environmentální a klimatické výzvy v dlouhodobé perspektivě (dále jen „PP3“)

V průběhu roku 2024 (24. 4. 2024) byla vyhlášena první veřejná soutěž s příjmem žádostí do 12. 6. 2024. Soutěž byla vyhlášena v podprogramu 1 s alokací 300 mil. Kč a podprogramu 2 s alokací 150 mil. Kč. Pro PP1 bylo stanoveno celkem 13 prioritních výzkumných cílů (dále jen „PVC“), pro

PP2 15 PVC. Celkem bylo do veřejné soutěže podáno 235 návrhů projektů, z nichž bylo celkem podpořeno 60 návrhů projektů (32 v podprogramu 1 a 28 v podprogramu 2), což znamená míru úspěšnosti 25,5 %. Podpořené projekty v oblasti vodního hospodářství jsou uvedeny v tabulce 15.4.1. a 15.4.2.

V oblasti výzkumu využívá MŽP i „Program veřejných zakázek v aplikovaném výzkumu a inovacích pro potřeby státní správy BETA2 (2017–2024)“. V roce 2024 již nebyly žádné nové projekty podpořeny, jelikož tento program byl k 31. 12. 2024 ukončen. Přehled aktuálně dobíhajících výzkumných projektů zadávaných na základě potřeby MŽP prezentuje tabulka 15.4.3.

Tabulka 15.4.3

Projekty výzkumu a vývoje v oblasti vodního hospodářství financované z prostředků Technologické agentury ČR (BETA2) pro Ministerstvo životního prostředí v roce 2024

Projekt č.	Název projektu	Od-do	Hlavní řešitel	Finanční prostředky (tis. Kč)
TITSMZP945	Analýza změn vodního režimu pozemků a vodních toků na území Krkonošského národního parku vyvolaných sítí pozemních komunikací	9. 12. 2021 – 31. 5. 2024	Výzkumný ústav vodohospodářský T. G. Masaryka, v. v. i.	3 149
Celkem				3 149

Pramen: TA ČR

E. Valtrová, Poslední ledovec

16. PLNĚNÍ PROGRAMŮ OPATŘENÍ PŘIJATÝCH PLÁNY POVODÍ PRO 3. PLÁNOVACÍ OBDOBÍ

Ministerstvo zemědělství ve spolupráci s Ministerstvem životního prostředí a krajskými úřady předkládá každé tři roky vládě souhrnnou zprávu o plnění programů opatření dle ustanovení § 26 odst. 7 vodního zákona prostřednictvím této kapitoly. Zprávu popisující pokrok dosažený při provádění programů opatření současně členské státy EU předkládají do tří let od zveřejnění plánů povodí Evropské komisi v rámci tzv. reportingu v souladu s čl. 15 odst. 3 směrnice 2000/60/ES (Rámcová směrnice o vodách).

16.1 Popis platných plánů povodí

Rámcovou směrnicí o vodách byly v roce 2000 zavedeny nové cíle pro ochranu a obnovu vodních ekosystémů, které mají sloužit jako základ dlouhodobého a udržitelného využívání vody. Požadavky směrnice byly začleněny do vodního zákona a souvisejících právních předpisů a za hlavní nástroj provádění této směrnice byly stanoveny plány povodí a v nich navržené programy opatření pro každé dílčí povodí. Plány povodí patří mezi nejvýznamnější nástroje strategického plánování v oblasti vod a jsou podkladem pro výkon veřejné správy, zejména pro územní plánování a vodoprávní řízení.

V rámci procesu plánování v oblasti vod byly pro třetí plánovací období, tedy pro roky 2021 až 2027, pořízeny a následně schváleny tyto dokumenty:

- **Národní plány povodí** (dále jen „NPP“), a to NPP Labe, NPP Odry a NPP Dunaje, které představují dlouhodobou koncepci a strategii v oblasti ochrany a užívání vod. Integrují záměry a cíle resortních politik ústředních vodoprávních úřadů při sdílení kompetencí ve smyslu ustanovení § 108 vodního zákona. Zpracovávají se pro části mezinárodních oblastí povodí na území České republiky a pořizuje je MZe a MŽP ve spolupráci s příslušnými správci povodí a místně příslušnými krajskými úřady. NPP byly schváleny vládou ČR usnesením č. 31 dne 19. 1. 2022. MZe následně v souladu s § 25 odst. 4 vodního zákona vydalo 28. 1. 2022 NPP opatřeními obecné povahy, která nabyla účinnosti 13. 2. 2022.
- **Plány dílčích povodí** (dále jen „PDP“), a to PDP Horního a středního Labe, PDP Horní Vltavy, PDP Berounky, PDP Dolní Vltavy, PDP Ohře, Dolního Labe a ostatních přítoků Labe, PDP Moravy a přítoků Váhu, PDP Dyje, PDP ostatních přítoků Dunaje, PDP Horní Odry, PDP Lužické Nisy a ostatních přítoků Odry, jsou koncepční dokumenty, jež shrnuly informace o stavu vodních útvarů v dílčích povodích a stanovily konkrétní cíle zaměřené na dosažení a udržení jejich dobrého stavu, prevenci zhoršování stavu vodního prostředí, podporu udržitelného využívání vod, snížení vlivů extrémních průtokových stavů (povodní a sucha) a navrhly

opatření k zajištění těchto cílů do roku 2027. Pořizují je správci povodí podle své působnosti ve spolupráci s příslušnými krajskými úřady a ve spolupráci s ústředními vodoprávními úřady. PDP byly schváleny zastupitelstvy příslušných krajů k 30. 1. 2023.

- **Plány mezinárodních oblastí povodí**, a to Plán mezinárodní oblasti povodí Labe, Plán mezinárodní oblasti povodí Odry a Plán mezinárodní oblasti povodí Dunaje, byly zpracovány v souladu s čl. 13 odst. 2 Rámcové směrnice o vodách a § 24 odst. 3 vodního zákona, na jejichž základě členské státy, které sdílejí příslušné mezinárodní povodí, zabezpečily zpracování mezinárodního plánu povodí. ČR se na přípravě příslušných plánů povodí aktivně podílela prostřednictvím svých zástupců a expertů v pracovních skupinách mezinárodních komisí pro ochranu Labe, Odry a Dunaje (MKOL, MKOOpZ a MKOD). Plány mezinárodních oblastí povodí byly aktualizovány k 22. 3. 2022.

Schválené plány povodí a informace z procesu jejich přezkumu a aktualizace, jsou zveřejněny na internetových stránkách MZe (www.mze.gov.cz), MŽP (www.mzp.gov.cz) a státních podniků Povodí (www.pla.cz, www.pmo.cz, www.pod.cz, www.poh.cz, www.pvl.cz).

Opatření k dosahování cílů v plánech povodí

V plánech povodí jsou uvedena všechna opatření potřebná pro dosažení dobrého stavu všech vodních útvarů ve smyslu cílů dobrého ekologického stavu/potenciálu a dobrého chemického stavu povrchových vod a dobrého kvantitativního a dobrého chemického stavu podzemních vod. Opatření v PDP a NPP lze obecně rozdělit do tří skupin a lze je charakterizovat rozsahem jejich působnosti:

- **Opatření s listem opatření typu A** představuje návrh konkrétní činnosti za účelem redukce či eliminace významného vlivu. V plánech povodí se nejčastěji jedná o opatření na stokových sítích a ČOV, revitalizace a renaturace vodních toků, odstraňování a zprůchodňování příčných překážek a sanace starých ekologických zátěží. Nositeli těchto opatření jsou obce, města, kraje, správci povodí, správci vodních toků, Agentura ochrany přírody a krajiny ČR a jiné subjekty. Efekt těchto opatření je zpravidla lokální, v daném vodním útvaru, případně se efekt opatření projevuje dále směrem po toku.
- **Opatření s listem opatření typu B** navrhuje obecný postup řešení k redukci nebo eliminaci určitého vlivu. Tento vliv byl identifikován skrze překročený ukazatel hodnocení stavu, ale není znám konkrétní zdroj tohoto vlivu. Protože je znám vliv na vodní útvar (např. překročený limit P_{celk} způsobující eutrofizaci vodního prostředí), lze navrhnout obecný postup řešení, ale protože není znám zdroj vlivu, je třeba zaměřit působnost tohoto opatření na celý vodní útvar. K nalezení zdroje vlivu lze využít provozní nebo průzkumný monitoring, případně zpracovat vyhledávací studii.

- **Opatření s listem opatření typu C** představuje opatření s celostátní působností. Jedná se o opatření zahrnující zejména změny právních předpisů, vznik strategických dokumentů, databází apod. Tato opatření upozorňují na mezery v právních předpisech a strategických krocích státu, které nelze řešit opatřeními s listem opatření typu A nebo B. Nositeli těchto opatření jsou ústřední vodoprávní úřady, zejména MZe a MŽP, a jiné subjekty. Pokud budou tato opatření zrealizována, lze jim přiřítat významný celostátní efekt.

Opatření na lokální a regionální úrovni (tedy opatření s listem opatření typu A a B) jsou navržena v PDP. Tato opatření jsou následně prostřednictvím ekonomické analýzy užívání vod NPP posouzena z hlediska jejich přínosu k plnění cílů. Podle odhadovaného efektu opatření je určeno pořadí všech opatření navržených v plánech dílčích povodí a následně je porovnáním s finančními zdroji proveden výběr opatření, která budou zařazena do programu opatření, jenž představuje hlavní nástroj k dosažení cílů uvedených v plánu povodí. Výsledný výběr obsahuje nákladově nejefektivnější kombinaci opatření, která reagují na provedené hodnocení stavu a na zjištěné významné vlivy. Opatření na lokální a regionální úrovni doplňují opatření na celostátní úrovni (opatření s listem opatření typu C), navržena v NPP. Opatření zařazená do programů opatření je nutno uskutečnit do 3 let od schválení plánů povodí. Pro každé opatření se zpracovává list opatření. V PDP lze opatření nalézt v kapitole VI., v NPP v kapitole V.

Konečné vyhodnocení stavu opatření po skončení celého šestiletého plánovacího období bude zveřejněno v úvodní kapitole NPP pro navazující čtvrté plánovací období na období 2027–2033 a ve Zprávě o stavu vodního hospodářství České republiky v roce 2027.

16.2 Stav implementace opatření

Údaje o stavu realizace opatření byly souhrnně vyhodnoceny za první polovinu 3. plánovacího období, tedy za roky 2022, 2023 a 2024. Kromě stavu implementace opatření byly vzaty v úvahu údaje o přiřazení ke klíčovým typům opatření,

zařazení do programů opatření a zaměření na antropogenní vlivy a vodní útvary, ve kterých se opatření realizují. Veškeré údaje o stavu implementace opatření vychází ze zprávy popisující pokrok dosažený při provádění programů opatření pro Evropskou komisi.

Plány povodí pro 3. plánovací období obsahují celkem 3 554 opatření, z toho 3 260 opatření s listem opatření typu A, 273 opatření s listem opatření typu B a 21 opatření s listem opatření typu C (tato opatření se dále člení na 110 dílčích opatření). Z celkového počtu 3 554 opatření bylo 2 442 opatření zařazeno do programů opatření. Zbývajících 1 112 opatření se řadí mezi tzv. ostatní opatření.

Ve sledovaném období bylo na realizaci opatření vynaloženo celkem 34 796,21 mil. Kč, z toho 16 649,01 mil. Kč z fondů EU. U opatření zařazených do programů opatření činí suma vynaložených investičních nákladů 28 202,49 mil. Kč, z toho z fondů EU 14 288,78 mil. Kč.

V tabulce 16.2.1 je podrobně uveden stav všech opatření obsažených v plánech povodí, přičemž se rozlišuje typ listu opatření, zařazení do programů opatření a stav realizace.

Mezi hlavní důvody pro dosavadní nerealizaci opatření s listem opatření typu A nebo B navržených ve 3. plánovacím období patří finanční překážky (samostatně nebo společně s dalšími překážkami jsou uváděny u 538 opatření), dále překážky technické nebo technologické (354 opatření), následují překážky časové; jde typicky o případy, kdy je na přípravu, povolení a realizaci opatření potřeba více času (uvedeny u 314 opatření), v menší míře jsou uváděny důvody či překážky majetkové (111 opatření). V případě opatření s listem opatření typu C jsou důvody různorodé, bez významného opakování. Opatření, která nebyla realizována v první polovině plánovacího období, budou prováděna ve druhé polovině plánovacího období.

Plnění opatření přijatých národními plány povodí

NPP obsahují celkem 21 opatření s listem opatření typu C, která obsahují 110 dílčích opatření uvedených v tabulce 16.2.2.

Tabulka 16.2.1

Celkový stav realizace všech navržených opatření v plánech povodí (listy opatření typu A, B, C) k 31. 12. 2024

Typ listu opatření	V programu opatření	Stav realizace opatření				Celkem opatření
		dokončeno	probíhá	nezahájeno	zrušeno	
A	ano	264	815	1 119	33	2 231
A	ne	171	348	492	18	1 029
B	ano	1	154	38	1	194
B	ne	1	11	65	2	79
C	ano	0	16	1	0	17
C	ne	0	4	0	0	4
Celkem		437	1 348	1 715	54	3 554

Pramen: MZe, MŽP, s. p. Povodí

Tabulka 16.2.2

Stav realizace opatření s listem opatření typu C podle dílčích opatření k 31. 12. 2024

Název opatření	Stav realizace dílčích opatření				Celkem
	dokončeno	probíhá	nezahájeno	neznámý	
Stanovení přírodních zdrojů podzemních vod pro útvary podzemních vod	0	1	5	0	6
Zavádění a podpora umělé infiltrace	2	2	0	0	4
Zpřísnění požadavků na čištění komunálních odpadních vod	0	3	0	0	3
Řešení problematiky průmyslových zdrojů znečištění připojených na veřejnou kanalizaci	2	5	0	0	7
Zlepšení provázání koncepcí a databází ohlašovaných údajů ve vodním hospodářství včetně jejich využitelnosti	1	1	0	0	2
Řešení problematiky domovních čistíren odpadních vod	0	1	1	0	2
Omezení negativních vlivů odlehčovacích komor	1	0	1	0	2
Omezení negativních vlivů zemědělství na povrchové a podzemní vody	1	4	1	0	6
Omezení negativních vlivů pesticidů na povrchové a podzemní vody	1	8	3	0	12
Kontrola hospodařících subjektů v zemědělství	1	4	0	0	5
Podpora přechodu do režimu ekologického zemědělství	0	4	0	0	4
Snížování znečištění vodního prostředí z atmosférické depozice	1	1	0	0	2
Řešení problematiky zatížení vodního prostředí znečištěním z dopravy	0	3	1	5	9
Obecné zásady pro řešení znečištění vody ze starých kontaminovaných míst	1	2	1	0	4
Obnova přirozených koryt vodních toků	0	5	0	0	5
Opatření k podpoře zprůchodnění říční sítě ČR, zajištění evidence migračních překážek na vodních tocích a metodické vedení orgánů státní správy	1	6	3	0	10
Chráněné oblasti (oblasti vymezené pro ochranu stanovišť nebo druhů a mokřady)	0	3	2	0	5
Zamezení výskytu invazních druhů rostlin a živočichů	2	5	0	0	7
Zlepšení databáze chráněných území vyhrazených pro odběry vody pro lidskou spotřebu	0	3	0	0	3
Snížení znečištění povrchových vod pocházejícího z hospodaření na rybnících	0	0	3	0	3
Prevence a zmírnění dopadů sucha a nedostatku vody	1	8	0	0	9
Celkem	15	69	21	5	110

Pramen: MZe, MŽP, s. p. Povodí

Plnění programů opatření přijatých plány dílčích povodí

PDP obsahují celkem 3 533 opatření s listem opatření typu A nebo B, z toho 2 425 opatření je zařazeno do programů opatření a 1 108 opatření se řadí mezi tzv. ostatní opatření. V následujících tabulkách a grafech je stav realizace těchto opatření uveden pro jednotlivé plány dílčích povodí.

Panorama, VD Mostiště (zdroj: Povodí Moravy)

Tabulka 16.2.3

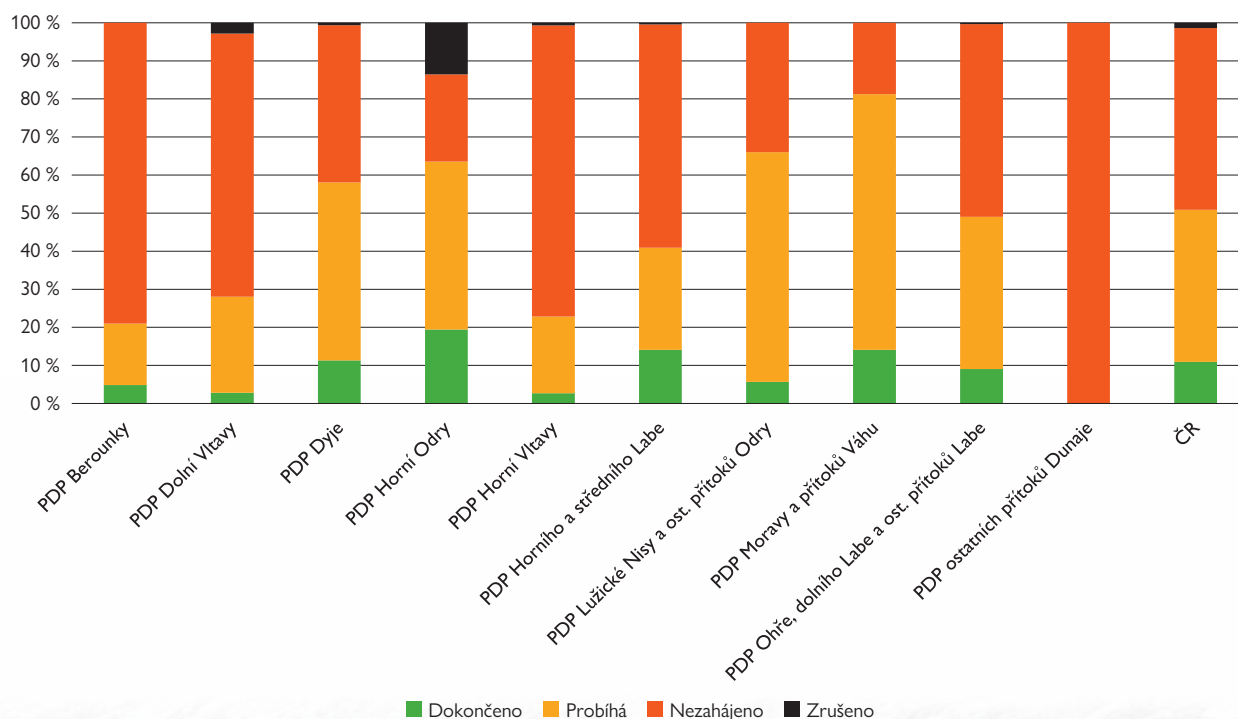
Stav realizace opatření s listem opatření typu A a B zařazených v programech opatření podle plánů dílčích povodí

Plán dílčího povodí	dokončeno	probíhá	nezahájeno	zrušeno
PDP Berounky	9	30	147	0
PDP Dolní Vltavy	3	27	74	3
PDP Dyje	72	298	263	4
PDP Horní Odry	33	75	39	23
PDP Horní Vltavy	4	30	114	1
PDP Horního a středního Labe	65	124	271	2
PDP Lužické Nisy a ost. přítoků Odry	3	32	18	0
PDP Moravy a přítoků Váhu	48	229	64	0
PDP Ohře, dolního Labe a ost. přítoků Labe	28	124	157	1
PDP ostatních přítoků Dunaje	0	0	10	0
Celkem (ČR)	265	969	1 157	34

Pramen: MZe, MŽP, s. p. Povodí

Graf 16.2.1

Stav realizace opatření s listem opatření typu A a B zařazených v programech opatření podle plánů dílčích povodí

Pramen: MZe, MŽP, s. p. Povodí

Tabulka 16.2.4

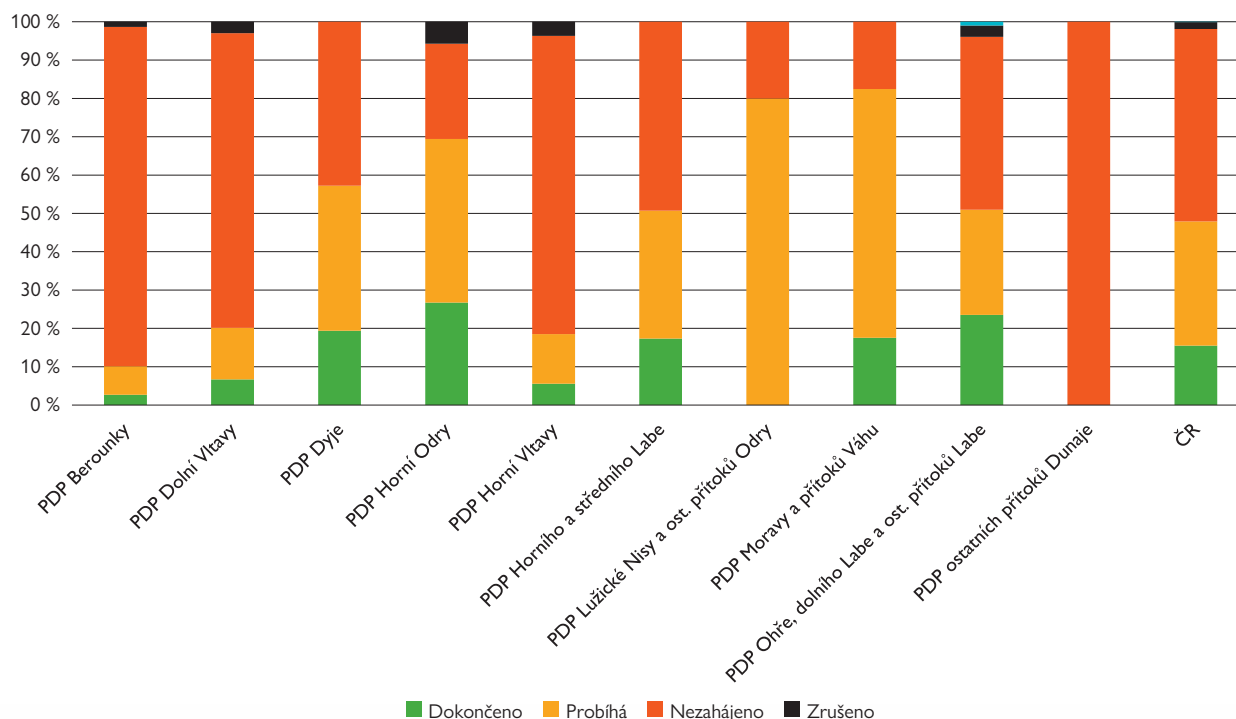
Stav realizace opatření s listem opatření typu A a B nezařazených v programech opatření (tzv. ostatní opatření) podle plánů dílčích povodí

Plán dílčího povodí	dokončeno	probíhá	nezahájeno	zrušeno
PDP Berounky	4	11	131	2
PDP Dolní Vltavy	9	18	103	4
PDP Dyje	39	76	86	0
PDP Horní Odry	42	67	39	9
PDP Horní Vltavy	3	7	42	2
PDP Horního a středního Labe	25	48	71	0
PDP Lužické Nisy a ost. přítoků Odry	0	8	2	0
PDP Moravy a přítoků Váhu	26	96	26	0
PDP Ohře, dolního Labe a ost. přítoků Labe	24	28	47	3
PDP ostatních přítoků Dunaje	0	0	10	0
Celkem (ČR)	172	359	557	20

Pramen: MZe, MŽP, s. p. Povodí

Graf 16.2.2

Stav realizace opatření s listem opatření typu A a B nezařazených v programech opatření (tzv. ostatní opatření) podle plánů dílčích povodí

Pramen: MZe, MŽP, s. p. Povodí

Vybrané zajímavé údaje za rok 2024

- Základní hydrologická síť – 99 197 km vodních toků
- Finanční prostředky na správu vodních toků (s. p. Povodí, Lesy ČR): 3,3 mld. Kč
- S. p. Povodí:
 - výnosy: 6,563 mld. Kč (nárůst 2 %)
 - náklady: 6,246 mld. Kč (nárůst 2 %)
 - investice: 2,632 mld. Kč (pokles 5,5 %) – z toho 1,3 mld. Kč z vlastních zdrojů (49 %)
 - dotace: 1,7 mld. Kč
 - počet MVE: 106 ks
- Pozemkové úpravy – realizace ve výši 1,5 mld. Kč, z toho 158 mil. Kč na vodohospodářská opatření, 58 mil. Kč na protierozní opatření
- Vodovody a kanalizace:
 - Obyvatelstvo zásobované pitnou vodou: 10,4 mil. (95 %), připojené na kanalizaci – 9,8 mil. (90 %)
 - Spotřeba vody – voda fakturovaná domácnostem – 88,3 l/os/den (meziroční nárůst 1,6 l/os/den)
 - Délka vodovodní sítě 83 867 km (prodlouženo o 2 441 km oproti předchozímu roku)
 - Délka kanalizační sítě 55 425 km (prodlouženo o 3 052 km oproti předchozímu roku)
 - Počet čistíren odpadních vod: 3 416 (nárůst o 457 oproti předchozímu roku)
 - Vodné: průměrná cena – 57,79 Kč/m³
 - Stočné: průměrná cena – 52,10 Kč/m³
- Státní finanční podpora v oblasti vodního hospodářství – 11,8 mld. Kč
 - Programy Ministerstva zemědělství – 3 466 mil. Kč
 - o 12 národních programů (2 527 mil. Kč) + 3 nadnárodní programy (114 mil. Kč)
 - Programy Ministerstva životního prostředí – 8 500 mil. Kč
 - o Operační program Životní prostředí 2014–2020, oblast vodního hospodářství (5 722,6 mil. Kč), Státní fond životního prostředí (2 777,5 mil. Kč)
 - Podpora Ministerstva dopravy – 635 mil. Kč
 - o Státní fond dopravní infrastruktury (635 mil. Kč)
- Věda a výzkum ve vodním hospodářství – 476 mil. Kč
 - MZe – 67 mil. Kč
 - MŽP – 106 mil. Kč
 - MŠMT – 70 mil. Kč
 - TA ČR – 233 mil. Kč

Vysvětlivky zkratk

AMPA	metabolit totálního herbicidu glyfosát
AOX	adsorbovatelné organicky vázané halogenované sloučeniny (halogeny)
AV ČR	Akademie věd České republiky
BP	biologické odstraňování fosforu
BSK ₅	pětidenní biochemická spotřeba kyslíku
Bq	Becquerel
CEA	Centrální evidence aktivit
CEB	Rozvojová banka Rady Evropy
CENAKVA	Jihočeské výzkumné centrum akvakultury a biodiverzity hydrocenóz
CEP	Centrální evidence projektů
CEVL	Centrální evidence vodních linií
CGA	dimethalchlor CGA 369873
CHP	chemické odstraňování fosforu
CZ-NACE	Klasifikace ekonomických činností CZ-NACE dle Českého statistického úřadu (dle standardu Eurostatu)
ČHMÚ	Český hydrometeorologický ústav
ČIŽP	Česká inspekce životního prostředí
ČOV	čistírna odpadních vod
ČSN	česká státní norma
ČSÚ	Český statistický úřad
CzeCOS	výzkumná infrastruktura (platforma pro realizaci komplexního mezinárodního interdisciplinárního výzkumu globální změny (GZ) a jejích dopadů na ekosystémy
DDT	Dichlordifenyltrichlorethan (aromatická halogensloučenina)
DEHP	di-ethylhexylftalát, ester kyseliny ftalové
DN	denitrifikace
DZES	Dobrý zemědělský a environmentální stav
EAFRD	European Agricultural Fund for Rural Development (Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova)
eAgri	předchozí portál Ministerstva zemědělství
EFRR	Evropský fond pro regionální rozvoj
EHK OSN	Evropská hospodářská komise Organizace spojených národů
EIA	Environmental Impact Assessment (Vyhodnocení vlivů na životní prostředí)

EIB	Evropská investiční banka
EK	Evropská komise
EO	ekvivalentní obyvatel
ERDF	European Regional Development Fund (Evropský fond pro regionální rozvoj)
ESA	ethane sulfonic acid
EU	Evropská unie
EUSDR	akční plán Makroregionální strategie EU pro Podunají
EVL	evropsky významná lokalita
FAO	organizace pro výživu a zemědělství Spojených národů je specializovaná agentura OSN (Food and Agriculture Organization of the United Nations)
FS	Fond soudržnosti
HGR	hydrogeologický rajon
CHSK	chemická spotřeba kyslíku
IoT	internet věcí
ISVS	Informační systémy veřejné správy
JPÚ	jednoduché pozemkové úpravy
KP _m	měsíční křivka překročení
KoPÚ	komplexní pozemkové úpravy
LČR	Lesy České republiky, s. p.
MCPA	kyselina 4-chloro-o-tolyloxyoctová
MKOD	Mezinárodní komise pro ochranu Dunaje
MKOL	Mezinárodní komise pro ochranu Labe
MKOO _{pZ}	Mezinárodní komise pro ochranu Odry před znečištěním
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MVE	malá vodní elektrárna
MZe	Ministerstvo zemědělství
MZ	Ministerstvo zdravotnictví
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
N	nitrifikace
N _{anorg}	anorganický dusík
NEK	normy environmentální kvality
NL	nerozpuštěné látky
NPO	Národní plán obnovy
NPO–POPFK	Národní plán obnovy – Podpora obnovy přirozených funkcí krajiny

NPP	národní plány povodí
NV 401/2015	nařízení vlády č. 401/2015 Sb., o ukazatelích a hodnotách přípuštění znečištění povrchových vod a odpadních vod, náležitostech povolení k vypouštění odpadních do vod povrchových a do kanalizací a o citlivých oblastech, v platném znění
OEZ	Obnovitelné energetické zdroje
OA	oxalamic acid
OPŽP	Operační program Životní prostředí
N-NH ₄	amoniakální dusík
N-NO ₃	dusičnanový dusík
P _{celk}	celkový fosfor
PAU	polyaromatické uhlovodíky
PBDE	polybromované difenylethery
PCB	polychromované bifenily
PDP	plány dílčích povodí
PFAS	polyfluoroalkylové látky
PFOS	perfluorooktansulfonát
pH	potenciál vodíku = vodíkový exponent (potential of hydrogen)
PK	plavební komora
Povodí Labe	Povodí Labe, státní podnik
Povodí Moravy	Povodí Moravy, s. p.
Povodí Odry	Povodí Odry, státní podnik
Povodí Ohře	Povodí Ohře, státní podnik
Povodí Vltavy	Povodí Vltavy, státní podnik
PP1	Podprogram Podpora projektů ve veřejném zájmu
PP2	nové postupy, ekoinovace
PP3	dlouhodobý výzkum
PPH	povinné požadavky na hospodaření
PRV	Program rozvoje venkova
PRVKÚ ČR	Plány rozvoje vodovodů a kanalizací území České republiky
PRVKÚK	Plány rozvoje vodovodů a kanalizací krajů území České republiky
PVC	prioritní výzkumný cíl
Q _m	průměrný měsíční průtok
Q _{355d}	průtok, který byl v daném profilu dosažen nebo překročen průměrně 355 dní v roce a jehož podkročení je indikací hydrologického sucha
Q _{364d}	průtok, který byl v daném profilu dosažen nebo překročen po celý rok

RAS	rozpuštěné anorganické soli
Rámcová směrnice o vodách	Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/60/ES
RIV	Rejstřík informací o výsledcích
ŘSD	Ředitelství silnic a dálnic s. p.
SFDI	Státní fond dopravní infrastruktury
SFŽP	Státní fond životního prostředí České republiky
s. p.	státní podnik
SEA	Strategic Environmental Assessment (Posouzení vlivů koncepcí na životní prostředí)
SPA	stupeň povodňové aktivity
SPÚ	Státní pozemkový úřad
s. r. o.	společnost s ručením omezeným
TA ČR	Technologická agentura České republiky
TOL	toluen a 1,2-cis-dichlorethen
UWWTD	Směrnice o čištění městských odpadních vod (The Urban Waste Water Treatment Directive)
v. v. i., VVI	veřejná výzkumná instituce
VaK	vodovody a kanalizace pro veřejnou potřebu
VD	vodní dílo
VN	vodní nádrž
vodní zákon	zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů
VÚME	Vybrané údaje majetkové evidence
VÚMOP	Výzkumný ústav monitoringu o ochrany půdy, v. v. i.
VÚPE	vybrané údaje z provozní evidence vodovodů a kanalizací pro veřejnou potřebu
VÚV TGM	Výzkumný ústav vodohospodářský T. G. Masaryka, v. v. i.
Vyhláška 431/2001 Sb.	vyhláška č. 431/2001 Sb., o obsahu vodní bilance, způsobu jejího sestavení a o údajích pro vodní bilanci
ZO ČSOP	základní organizace Českého svazu ochránců přírody
ZOD	Zranitelné oblasti dusíkem
ZVK	zákon č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Důležité kontakty ve vodním hospodářství

Ministerstvo zemědělství
Těšnov 65/17, Praha 1, 110 00, www.mze.gov.cz
Ministerstvo životního prostředí
Vršovická 1442/65, Praha 10, 100 10, www.mzp.gov.cz
Povodí Labe, státní podnik
Víta Nejedlého 951/8, Hradec Králové, 500 03, www.pla.cz
Povodí Vltavy, státní podnik
Holečkova 3178/8, Praha 5, 150 00, www.pvl.cz
Povodí Ohře, státní podnik
Bezručova 4219, Chomutov, 430 03, www.poh.cz
Povodí Odry, státní podnik
Varenská 3101/49, Ostrava, Moravská Ostrava, 701 26, www.pod.cz
Povodí Moravy, s.p.
Dřevařská 932/11, Brno, 602 00, www.pmo.cz
Lesy České republiky, s. p.
Přemyslova 1106/19, Hradec Králové, 500 08, www.lesy.cz
Český hydrometeorologický ústav
Na Šabatce 2050/17, Praha 412 – Komořany, 143 06, www.chmi.cz
Výzkumný ústav vodohospodářský T. G. Masaryka, v. v. i.
Podbabská 2582/30, Praha 6, 160 00, www.vuv.cz
Státní pozemkový úřad
Husinecká 1024/11a, Praha 3 – Žižkov, 130 00, www.spucr.cz
Výzkumný ústav monitoringu a ochrany půdy, v. v. i.
Žabovřeská 250, Praha 5 – Zbraslav, 156 27, www.vumop.cz

Jez Vyšní Lhoty (autor: Hubalová Petra)

Jesenice, abraze (zdroj: Povodí Ohře)

Zpráva o stavu vodního hospodářství České republiky v roce 2024

Stav ke dni 31. 12. 2024

Zpracoval:

Odbor vodohospodářské politiky
Ministerstvo zemědělství

Odbor ochrany vod

Ministerstvo životního prostředí

Za kolektiv autorů: Ing. Petra Hubalová, Ing. Tereza Slámová

Odpovědní redaktoři:

Ing. Daniel Pokorný

Ing. Jan Kocián

Ing. Petra Hubalová

Grafické zpracování:

KLEINWÄCHTER holding s. r. o., Frýdek-Místek

Neprodejné

ISBN 978-80-7434-821-1

Fotografie na obálce:

Pyty/Shutterstock.com – VD Orlik, pohled z dronu

Vydalo Ministerstvo zemědělství

Těšnov 65/17, 110 00 Praha 1

www.mze.gov.cz, e-mail: info@mze.gov.cz

Praha 2025

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

Ministerstvo životního prostředí

Vydalo
Ministerstvo zemědělství
Těšnov 65/17, 110 00 Praha 1
mze.gov.cz

Praha 2025

ISBN 978-80-7434-821-1